Permited to post every Thursday At A'bad. PSO under Postel No. L-5/131/Guj-539/2015-2017 Issued by SSP A'bad Vaild up to 31-12-2017

RNI No. GUJ.MUL\2002\8609 E-mail : Sindhiahiwalweekly@gmail.com

चेटी चंड – सिंधी नऍं साल जूं सभिनी खे लख लख वाधायूं Published on Every Wednesday

SINDHI AHWAL

Editor:
Suresh C. Ahuja
M. : 09228852900

चेटी चंड नववर्ष विशेषांक 152 WEEKLY

Sub Editor:
Naresh C. Ahuja
M. : 09429064299

Correnspondent Add. : 12, Sukhmani Apartment, A-Ward, New Bunglow Area, Saijpur Bogha, Ahmedabad-382345.

अहमदाबाद 18 मई 2016 वर्ष : 13 अंक : 11 मूल्य : 15-00 रु. फोन नं. : 079-22836774 Total Page - 152

श्रद्धांजलि

शष्टम पुण्य तिथि

स्वर्गीय शान्ता (पारी) हरवानी

1943-2010

(धर्मपत्नी नोतनदास हरवानी)

हे माँ हम आज भी आपके बताये हुऐ कदमों पर चल रहे हैं हमें आर्शीवाद प्रदान करें.

समस्त हरवानी परिवार

गुरुकृपा ग्रुप ऑफ कम्पनीज़-दुबई

Gee Kay Apparels | Gurukripa Apparels

Parika Creation | Jay Marketing

Ahmedabad.

श्रद्धांजली

विछड़िया आहियो पर विसरिया न आहियो, अव्हांजी याद असांजी दिलयुनि में क़ाइम आहे,
परम कृपालु परमात्मा अव्हांजी पवित्र आत्मा खे शांती बख़्शे
अहिड़ी असीं प्रार्थना करियूं था।

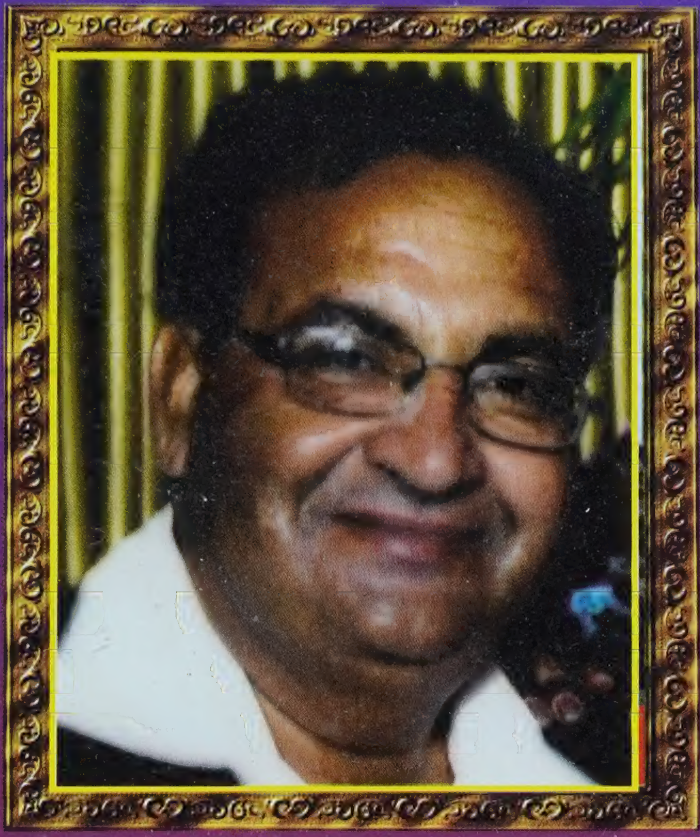
स्वर्गीय श्रीमती लाजवंती देवी कारिरा
धर्मपत्नी स्वर्गीय श्री ॿालचंद कारिरा
स्व. तारीख़ : २६-९-२०१४

शेवा में :

मोहनलाल बी. कारिरा , पुरनकुमार बी. कारिरा (पुट)
राजेश के. कारिरा, संजय मोहनलाल कारिरा (पोटा)

پوتر ياد ۾

وڇڙيا آهيو پر وسريا نه آهيو، اوهانجي ياد اَسانجي دلين ۾ قائم
آهي، پرم ڪرپالو پرماتما اوهانجي پويتر آتما کي شانتي
بخشي اَهڙي اَسين پرارٿنا ڪريون ٿا.

Late Shri Kesahv B. Karira
Exp. : 7-6-2008

شيوا ۾ :

موهن لال بي. ڪاررا (ڀاءُ)
پورن ڪمار بي. ڪاررا (ڀاءُ)
راجيش ڪي. ڪاررا (پٽ)
سنجيہ موهن لعل ڪاررا (ڀائٽيو)

KESHAV TILL FACTORY

215, G.I.D.C. Estate, Naroda, Ahmedabad.
Ph. : (O) 22820143 - 22814545 M. : 9825038197

With Best Compliments Frorm :

तंदुरस्ती ही जीवन है, जीवन है तो संसार है ।

महावीर कसरत शाला, कुबेरनगर, अहमदाबाद ।

Shri Nandlal Dayalani
(Director : Mahavir Kasrat Shala)
M. : 9825986130

Balram Nandlal Dayalani
M. : 9377134085, 9879055224

Kishan Nandlal Dayalani
M. : 9825057506-932708522

L. NANDLAL

Estate Broker

9, 3rd Floor, L. K. Trust Building, Revdi Bazar, Ahmedabad-380002.
Ph. . : (O) 30244545, 22159627

120, 1st Floor, Ghanshyam Complex, Opp. Jubilee Hospital, Panchkuva, Ahmedabad-380002.
Ph. : (O) 30244545-22159627

पवित्र याद में

विछड़िया आहियो पर विसरिया न आहियो, अव्हांजी याद असांजी
दिलयुनि में क़ाइम आहे ऐं अव्हांजी आसीस असां सभिनी मथां हरदम थींदी रहंदी.

सदाहयात् मुरलीधर आसुमल लखाणी

D.O.B. 5-12-1945 Exp. Dt. : 11-6-2012

शेवा में :

लाजवंतीदेवी मुरलीधर लखाणी (धर्मपत्नी)

किशोर एम. लखाणी, विजय एम. लखाणी, जीतेन्द्र एम. लखाणी (पुट)

पवन के. लखाणी, देव के. लखाणी, हरशित वी. लखाणी, ईशांत जे. लखाणी (पोटा)

Firm :

Murlidhar Assumal

(Delhiwala)

Wholesale Cutlery Merchant

78-79, Sindhi Commercial Market, Chokha Bazar, Kalupur, Ahmedabad-380002.

Ph. : (S) 22161500, (O) 22136241, 22136242 (R) 27516467, 27500566

KAPOOR GROUP TUITION CLASS • KAPOOR GROUP TUITION CLASS • KAPOOR GROUP TUITION CLASS

卐 Om Shanti 卐

Demo Lectures For Seven Days To Understand Each Other

Kapoor
GROUP TUITION CLASS

1st Batch of Class 10th Start From 21st April

New Batches of Std. 1st to 9th Starting From 1st of June

H.O.
597/A, Opp. St. Xavier's Church, Jawahar Colony, Sardarnagar, Ahmedabad.
M.: 9426044755, 9537514500

Admissions open
Enroll your name Today

M. : 9426044755, 9537514500

Branch
85, Old 'G' Ward, Opp. G-Ward Bus Stand, Kubernagar, Ahmedabad. Ph. : 7801814039

Resi. : A-49, Sudama Park, B/h. Neelkanth Restaurants, Nr. Kotarpur Water Works, Ahmedabad.

Knowledge is treasure..... Guidance and Practice are keys to open it

Congratulations To All Students For Their Extra Ordinary Achievement In Gujarat State Board In S.S.C. Exam (English Medium)

Rajasthan

99.64
Malhotra Ankita

Maharaja

99.53
Patra Twinkle

KGK

99.47
Gadhvi Jyoti P.

KGK

99.47
Khanchandani Mohit

KGK

99.30
Mordiya Pooja

M.G.

98.86
Ailyani Meeta

St. Mary's

98.32
Lilani Riya

M.G.

98.21
Assudani Honey S.

St. Xavier's

98.07
Gurabani Vaishali

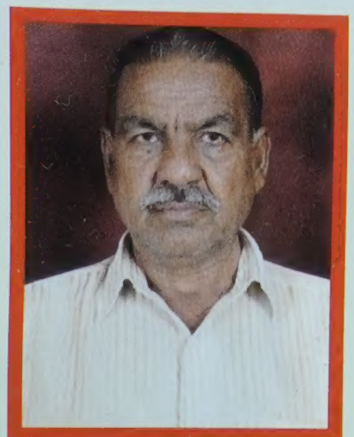
St. Mary's

97.70
Nathani Kajal

At Least Three Test Are Taken in a Week For Best Practice As Practice Makes A Man Perfect

KAPOOR GROUP TUITION CLASS • KAPOOR GROUP TUITION CLASS • KAPOOR GROUP TUITION CLAS

चेटीचंड सिन्धियत ड्रींहं - नएं साल जूं सभिनी खे लख लख वाधायूं

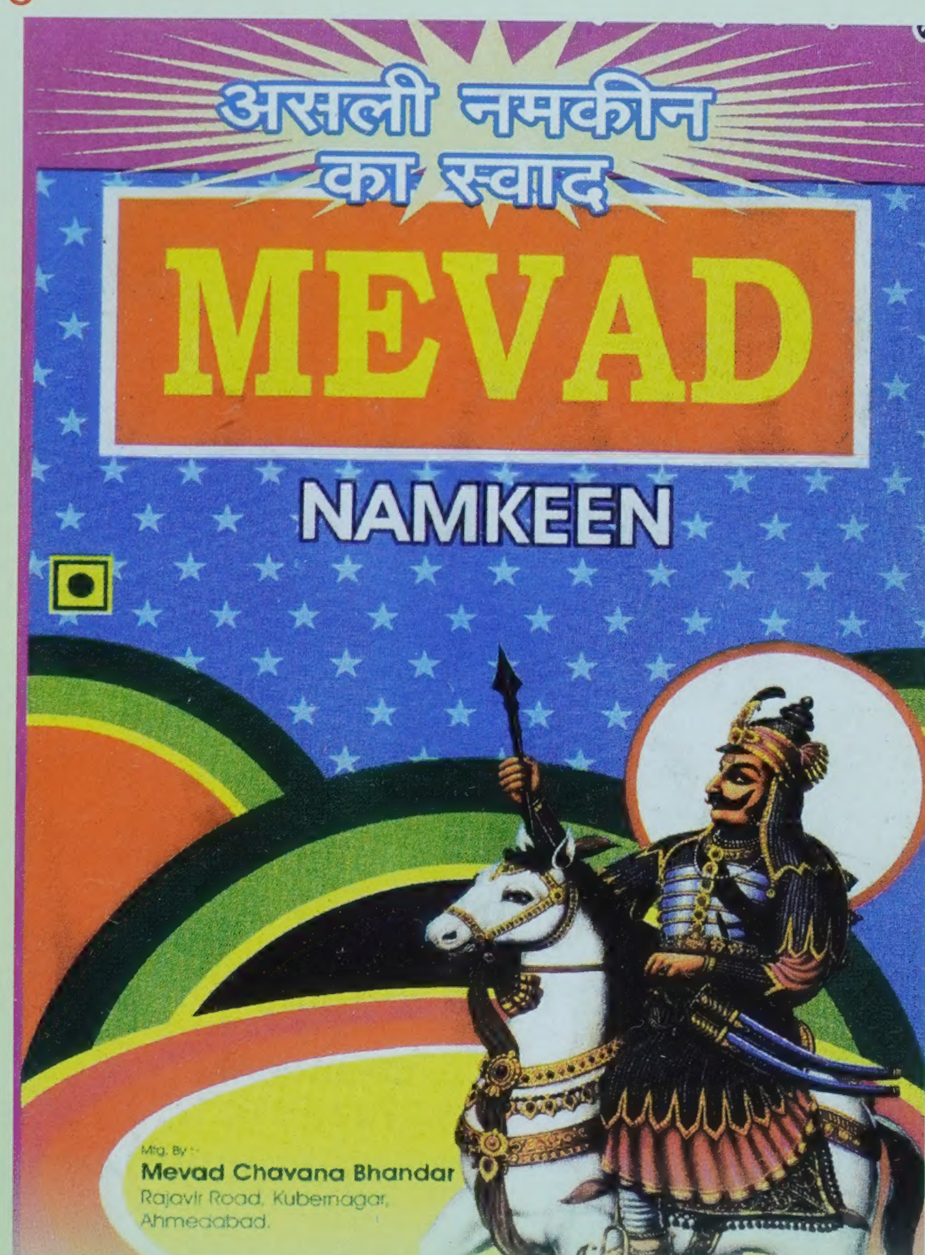

हिम्मतसिंह उदेसिंह राजपूत
M. : 9426180729
Ph. : 079-22822876

मेवाड़ नमकीन

स्पे. :
मिक्ष चवाणा,
रतलामी सेव,
गांठीया,
सींग भुजीया,
बीकानेरी,

स्पे. :
आलु वेफर,
केला वेफर,
फुलवड़ी,
टम टम
विगेरे

निर्माता

मेवाड़ चवाणा भण्डार

राजावीर रोड, कुबेरनगर, अहमदाबाद।

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سيني کي لک لک واڌايون

જીવન વિમો - જીવનની ચોથી જરૂરિયાત

LIC
भारतीय जीवन बीमा निगम
LIFE INSURANCE CORPORATION OF INDIA

સુરક્ષિત જીવન

(M) 9428115239
(O) 66175507

SATISH B. CHANDNANI

L.I.C., G.I.C. AGENT & TAX PLANNING ADVISOR

Life Insurance Corporation of India
THE NEW INDIA ASS. CO. LTD.

Block C. Shop No. 311, 3rd Floor, Sumel Business Park (Safal 4),
Nr. Kalupur Bridge,Amdupura, Ahmedabad.

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سيني کي لک لک واڌايون

Bhagwandas L. Chandnani
Jitendra B.Chandnani

(O) 66175507
(M) 94265 77477
(M) 9426229051

Bhagwandas L. Chandnani
(M) 94265 77477

MANISH

ACCOUNTING SERVICES

ACCOUNTANT &
TAX CONSULTANT

Block C. Shop No. 311, 3rd Floor, Sumel Business Park (Safal 4),
Nr. Kalupur Bridge,Amdupura, Ahmedabad.

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

चेटीचंड ऐं सिंधी नएं साल जूं लख-लख वाधायूं

K.B. Tejwani
B.A.LL.B. (Advocate)
(Trustee : Ahmedabad Vapari Mahajan)
M. : 9328220725

Ph. : (O) 079-22137428
22154857
(Resi) 079-25460083

Suuny Textile Agency

- Arakal Udhyog
- Mayuri Textile
- V.J.Mills
- M. N. Bhairi
- Birru Enterprises

Vinod Tejwani
Mo.: 9898245003

Sunny Tejwani
Mo. : 9824977135

Vinod Handloom

Wholesale Handloom Cloth Merchant
Towel, Bedsheets, Weight Goods etc.

Cellar, Devi Chamber, Munshi Gali, B/h. Sindh Bank,
Kalupur Kot-Ni-Rang, Kalupur, Ahmedabad-380 001. (Guj.)

In Sweet Loving Memory of:

Late Shri Kanayalal Sajandas Ochwani

आपका हसमुख स्वभाव, हसता खिलखिलाता चहेरा और कभी न भूलने वाली बातें हमें हमेशा याद रहेगी । आपका आर्शीवाद हम पर सदा बना रहे, नेक बनें, नेक कार्य करें, आपके नकशे कदम पर चलें, आपकी तरह नाम रोशन करें ।

Rajeshkumar Kanayalal, Hareshkumar Sajandas
Ashok Kanayalal, Vinod Rameshlal

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سڀني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

وڇڙيا آهيو پر وسريا نہ آهيو، اوهانجي ياد اسان جي دلين ۾ قائم آهي ۽ اوهان جي

آسيس اَسان سڀني مٿان هردم ٿيندي رهندي.

Late Shri Vijaykumar M. Nihalani
Exp. Date : 19.4.2010

Rajesh : 9879136387 **Ashish : 9601488943**

Spl. in : Jeans, T-Shirt, Shirts & Kids Wear

Mannat Fashion

Shop No. 19, 1st Floor, Milan Complex, Opp. Satram Mkt, Main Bazar, Kubernagar, Ahmedabad-382340.

Om

پوتر ياد ۾

وڇڙيا آهيو پر وسريا ناهيو اَڄ ٻہ اَسانجي دِلين ۾ توهان جي
ياد قائم آهي، توهانجي آسيس سدائين اسان مٿان قائم رهي.

Roopchand Chuhadmal Makhija
Exp. Date : 30.10.1988

Bhagwantidevi R, Makhija
Exp. Date : 14.2.2009

Manganmal Khatanmal Makhija
Exp. Date : 27.11.1986

Mohandas Roopchand Makhija 9924200778
Prakash Roopchand Makhija 9173074251

।। सच्चो सतराम ।।

संत साई सतरामदास मिशन के सेवा में गोधडीवाला धाम संत कँवरराम सेवा मंडल ट्रस्ट द्वारा आयोजत

नीचे लिखे सेवा के कार्य किये जाते हैं आप सभी के सहयोग से यह कार्य पूरे होते हैं इसमें दी गई आपकी मदद बहुत अमूल्य है आपकी सहायता से बहुतों की जिन्दगी संवर सकती है सो इस सेवा कार्य में जुड़ कर इसको सफल बनाएं ।

१. जीवन शिक्षा : इसमें गरीब बच्चों की फीस एवं बैग-कोपियां दिये जाते हैं।

२. जीवन साथी : इसमें असमर्थ परिवारों को लड़की की शादी पर दहेज बंघन की बैग एवं अन्य सहायता दी जाती है।

३. जीवन द्रष्टी : इसमें Eye Camp लगाया जाता है, उसमें दवाएं-चश्मे एवं ओपरेशन मुफ्त किये जाते हैं।

४. हर गुरुवार को OPD समय सुबह 9.00 से 10.00 और शाम 5.00 से 6.00। चमड़ी रोग OPD सुबह 9.00 से 11.00 बजे तक।

General OPD
Dr. Rajkumar Jesrani

Dental : Dr. Disha
Eye : Dr. Vinod Gurnani

५. जीवन सहायता : जरुरतमंद बीमार लोगों को दवाई एंव चेक-अप मुफ्त कराये जाते हैं।

६. महिलाओं को रोजगार के लिए सिलाई मशीन दी जाती है।

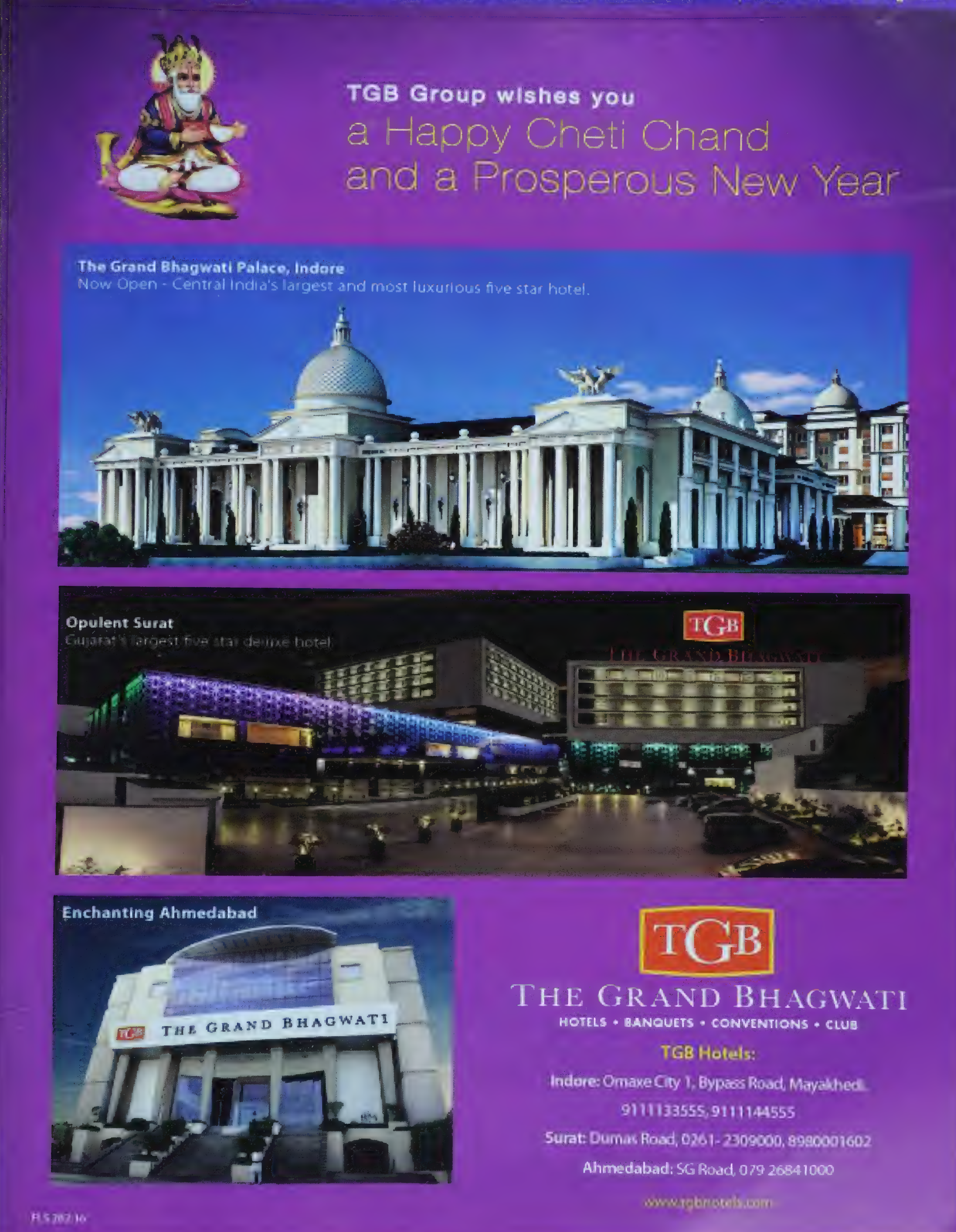
७. जरूरतमंद बच्चों के लिये S.S.D. Play Group

✻ कम्प्युटर क्लास ✻ ट्यूशन क्लास ✻ सिलाई क्लास

अधिक जानकारी के लिए सम्पर्क करें : **S.S.D. सेवा केन्द्र**

683/684, समरथनगर, सीताराम मंदिर के पास, अंबावाड़ी, सरदारनगर, अहमदाबाद-382475.

Phone : 079-65203003

TGB Group wishes you
a Happy Cheti Chand
and a Prosperous New Year
The Grand Bhagwati Palace, Indore
Now Open - Central India's largest and most luxurious five star hotel.
Opulent Surat
TGB
Enchanting Ahmedabad
TGB THE GRAND BHAGWATI
TGB
THE GRAND BHAGWATI
HOTELS • BANQUETS • CONVENTIONS • CLUB
TGB Hotels:
Indore: Omaxe City 1, Bypass Road, Mayakhedi.
9111133555, 9111144555
Surat: Dumas Road, 0261- 2309000, 8980001602
Ahmedabad: SG Road, 079 26841000
www.tgbhotels.com

|| In Sweet Memory ||
Late Shri Gurmukhdas D. Tahiliani
Ex. Dt. 11-03-2011
Laxmidevi R. Tahiliani
Ex. Date : 4-2-2014
Late Shri Ramchand D. Tahiliani
Ex. Dt. 27-12-1997
Subash
M. 9879635600
Kanayalal
M. 9879057092
Sunil(Kunal)
M. 9898226264
Usha
Orient
Crompton
Orpat
Havells
Bajaj
M.K. Marketing
CLASSIC ELECTRONICS & ELECTRICALS
ALL TYPE FANS & APPLIANCE
A-Ward, Nr. Shri Gayatri Vidya Mandir, Kubernagar,
Ahmedabad-382340 Ph. : 22836765

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سڀني کي لک لک واڌايون

Sweet Memories

Late Smt. Chandradevi Motiram Panjwani
Late Shri Motiram Panjwani
Late Shri Manoharlal Motiram Panjwani

V
Miss U
&
Remember U

PANJWANI PARIVAR

SALEMORE - MOTIRAM SONS - MUMMY MEDICAL - MUMMY PHARMA
SUPER SALES - PERFECT SELECTION - MEET GRAH UDYOG

CHANDAMOTI ENGLISH SCHOOL

(GOVT. RECOGNISED)

MOHAN PANJWANI

B.com. LLB. Advocate

BJP WORKER

KUBERNAGR, AHMEDABAD-382340.

CELL. : 9925703178

Off. G-5, Arjan Complex, Nr. Rajavir Mandir, Kubernagar, Ahmedabad-382340.

With Best Compliments from
Lachhmandas H. Rohra
Chairman
M. : 93270 12688
HC
HC
FRUITS
Commission Agent For
Fresh Fruits
Regd. Office :
H.C. Complex,
New Fruit Market,Naroda Road,
Ahmedabad-380 025.
Phone :22202506, 22202507
Fax. : 91-79-22200213
Gram : KISMATWALA

सिंधयुनि जी कुलदेवी माँ हिंगळाज माता जो मंदिर

Hinglaj Mata Mandir, Hinglajpura, Mehsana.

हिंगळाज माता मंदिर, हिंगळाजपुरा, महेसाणा।

હાઈ કોર્ટ ઓફ કુણઘેર

ૐ જય શ્રી ચુડેલ માં ૐ

જ્યોત એજ માતા

માતાજીની આગળ પોતાની આધિ, વ્યાધિ-ઉપાધિની ફરીયાદ

પોતે જ કરવી માતાજી બધાજ સેવકોનું સાંભળે છે

માતાજીના સ્થાને કોઈ જ ભુવા પુજારી નથી

અમદાવાદ થી મહેસાણા ચાણસ્મા પાટણ કુણઘેર મંદિર

(અમદાવાદ થી ૧૧૫ કિ.મી.)

કુબેરનગરમાં LGનો માત્ર એક શો રૂમ

LG નાં 3D LED, LED, PLAZMA TV,

ફ્રીજ, હોમ-થીએટર, માઈક્રોવેવ ઓવન

તથા નટરાજ ઘરઘંટી વ્યાજબી ભાવે અને સરળ હપ્તે મળશે.

શ્રી એન્ટરપ્રાઈઝ

સંતોષ સ્વીટ્સ પાસે, સુપ્રિમ ટેલર્સની સામે, પાટીયા, કુબેર નગર,

ફોન : ૨૨૮૩૬૭૦૧, ૨૨૮૧૬૭૦૧

श्रीमती जसोतादेवी ज़ेठानंद वरियाणी ट्रस्ट तरफां सभिनी खे चेटीटंड नएं साल ऐं गुरुनानक जयंतीअ जूं लख-लख वाधायूं

श्री साईं शरण (साईं बाबा मंदिर Indiquip) ते स्थापना ॾींहं मल्हायो वेंदो।

श्री साईं शरण मंदिर

(साईं बाबा मंदिर Indiquip)

ते स्थापित थियल मूर्ति

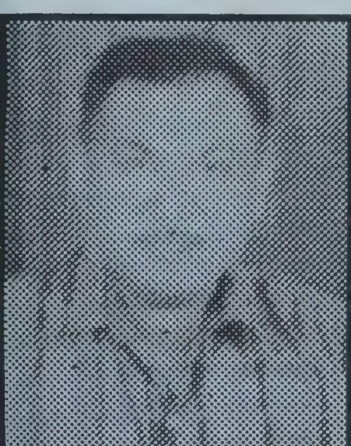
Shri Sai Sharan Mandir

B-1, Radhey Bunglow,
Kotarpur Aproch Road,
Kubernagar, Ahmedabad-382340

हर साल जियां हित साल पिण श्री साईं शरण (साईं बाबा मंदिर Indiquip) जे स्थापना ॾींहं यानि तारीख़ 16 अप्रेल ते धार्मिक प्रोग्राम ऐं शाम जो 7 बजे आम भंडारे जो आयोजन कयो वेंदो आहे.

श्री साईं शरण (साईं बाबा मंदिर Indiquip) जी स्थापना कीअं थी।

Hemantbhai Varyani

सत्य श्री साईं बाबा जो गांधी रोड ते हिकु तमाम घणो पुराणो मंदिर आहे जिते गुज़िरियल 20-25 सालनि खां वठी हेमंतभाई वरियाणी जिन जो परिवार श्रद्धा सां वेंदिड़ आहे. साईं बाबा में सची श्रद्धा रखंदड़ हेमंतभाईअ जी माताश्रीअ जी तमन्ना हूंदी हुई त हिते सरदारनगर, नरोड़ा ऐं कुबेरनगर जे वेझो पिणु हिकु अहिड़ो साईं बाबा जो मंदिर हुजे जिते साईं भगुत अची साईं बाबा जो दर्शन कन. संदनि इहा तमन्ना पूरी करण लाइ श्री हेमंतभाईअ पंहिंजी माता साहिब सदाहयात श्रीमती जसोतादेवी ज़ेठानंद वरियाणी ट्रस्ट तरफां सरदारनगर ऐं कुबेरनगर जे विचमें यानि इन्डीक्युप (Indiquip) वटि साईं शरण (साईं बाबा मंदिर) जी स्थापना कई आहे. साईं जिन जी कृपा सां संदसि हीउ कार्य तमाम सुठे नमुने थियो ऐं मंदिर जे अंदर साईं बाबा जी मूर्ति स्थापित पिणु धार्मिक विधीअ सां गांधी रोड जे साईं बाबा मंदिर जे महाराज हथां कई वेई हुई, अहिड़े नमूने हीउ मंदिर 16.4.2004 ते ठही तैयार थियो. हिन मंदिर ते साल में ॿ दफ़ा आम भंडारो लगायो वेंदो आहे. हर दशहड़े ते हिन मंदिर तां पालखी यात्रा कढी नगर में घुमाई वेंदी आहे. यात्रा पूर्ण थियण खांपोइ आम भंडारो पिणु थींदो आहे. ॿियो हर साल 16 अप्रेल ते यानि मंदिर जे स्थापना ॾींहं ते पिणु धार्मिक प्रोग्राम थींदा आहिन ऐं आम भंडारो पिणु थींदो आहे. तंहिं खां सवाइ हीअ ट्रस्ट केतरन ई ग़रीब घुरजाउनि खे केतरनि ई क़िस्मनि जी घुरज आहर मदद कंदी आहे, श्री हमेंतभाई सचु पचु खीरूं लहिणयूं जो हहिड़ो सुठो साईं बाबा धाम (साईं शरण नाले) नगर जे विचमें ठहिराए सवाब जो कमु कयो आहे.

॥ ॐ ॥

स्वास्थ्य सब सुखों का आधार है।

यदि आप जीवन भर स्वस्थ रहना चाहते हैं तो निम्न नियमों का अवश्य पालन करें।

१. प्रात: ५-०० बजे के अंतर अपना बिस्तर त्याग दें।
२. नींद से जाग कर हाथ का दर्शन करें ।
३. हाथ, मुंह, दांत साफ करके (कम से कम आठ घूंट) दो ग्लास पानी (तांबे के बर्तन में रखा हुआ हो तो अच्छा) पी लें।
४. तत्पश्चात परम पिता परमात्मा से सदद् बुद्धि की याचना करें।
५. लगभग एक घंटे तक व्यायाम आसन प्राणायाम करें।
६. व्यायाम करने के पश्चात आधा घंटा रख कर स्नान करें।
७. अन्नाहार में दुध, दलिया, फल मक्खन आदि का सेवन करें।
८. दोपहर को घेहूं की रोटी और हरी सब्जीयों का सेवन करें।
९. यदि प्यास लगी हो तो भोजन से पहले तथा एक घंटे पश्चात जल पीयें।

१०. रात्रि भोजन के पश्चात शुद्ध वायु में भ्रमण अवश्य करें।
११. रात्रि में लगभग सात घंटे नींद अवश्य करनी चाहिये।
१२. बाज़ार की खाने की चीज़ों का सेवन मत करें।
१३. विद्वानों, महापुरुषों का सत्संग हृदय पूर्वक सुनें। सत्संग सुनने से बुद्धि निर्मल होती है और मानव जन्म सफल होता है।
१४. जितना हो सके कम बोलें व विचार कर बोलें।
१५. प्रतिदिन अच्छी पुस्तकों का स्वाध्याय करें।
१६. ब्रह्मचर्य का पालन करें।

१७. सभी रोगों की एक दवाई हंसना और हंसाना सीख लें प्यारे।
१८. तन्दुरस्ती को उमर बाधा नहीं डालती, आयुष्य को रोग नहीं सताते, सम्बंधों में स्वार्थ बाधा नहीं डालते और मन को अंतर बाधा नहीं डालते।
१९. सुविचारी मनुष्यों के साथ मित्र भाव से सम्पर्क करें।
२०. यथा शक्ति अपने सम्बंधियों, मित्रों एवं जरूरतमंदो की सहायता करें।

उपरोक्त नियमों का पालन करके हम अपने जीवन में आनंद की प्राप्ति कर सकते हैं।

अधिक जानकारी के लिये प्रात: ६-०० से ७-०० बजे तक

''महावीर व्यायाम शाला'' कुबेरनगर, अहमदाबाद में मिल सकते हैं।

सेवा में :

भाऊ नन्दलाल लालचन्द

जुदा जुदा वक़्त ते कमु ईंदड़ सामग्रियूं

पेश कंदड़ : राजेन्द्र परमानंद शर्मा, गुरदास आहूजा (राजकोट)

सत्यनारायण जी कथा जो सामान : हिकु नारेल, हिकु टुवाल, हिकु नाड़ा छड़ी, हिक सोपारी, अधु मीटर ग़ाढ़हो कपड़ो, हिक संदिली, 9 पावलियुं, अधु किलो चांवर, लौंग, फौटा, बादामियूं सभु 9-9 नंग, गुलाल, गुल, अगरबतियूं, घी, कपहिं, माचीस, कपूर जूं टिकयूं, चंदन चूरो, रूमाल कथा लाइ, ब॒ थाल्हियूं, ब॒ कटोरा, खीर, ड॒ही, तुल्सी, माखी, मखण (चरणामृत लाइ), 7 फल, चूरी, प्रसाद जेको विरिहाइणो हुजे.

दुकान जो चोपड़ा पू॒जन : हिक चादर, गणेश भग॒वान जी मूर्ती, हिकु नारेल, हिक नाड़ा छड़ी, हिकु किलो चांवर, अधु मीटर ग़ाढ़हो कपड़ो, 10 सोपारियूं, लौंग-बादामियूं-फोटा-पताशा सभु 9-9 नंग, हिकु ड॒ूंगीअ ज़ो खोपो, गुलाल, गुल, अगरबतियूं, पान जा पत्ता (जेतरा हुजन ओतरा) फ्रुट नंग 12, कटोरा, थाल्हियूं, लोटा 2-2 नंग, चंदन चूरो, काफ़ूर जूं टिकयूं, घी, कपहिं, माचीस, गुढ़ धाणा, टुवाल नओं पू॒जा लाइ, प्रसाद जेको विरिहाइणो हुजे.

नईं जग॒ह-हवन जो सामान : हिकु टुवाल पू॒जा लाइ नओं, ब॒ नारेल, हिकु ग़ाढ़हो रओ, हिकु साओ रओ, हिकु किलो चांवर, चंदन चूरो, काफ़ूर जी टिकी, फोटा-लौंग-बादामियूं सभ 9-9 नंग, 10 सोपारियूं, गुल, अगरबतियूं, 100 ग्राम गुलाल, 100 ग्राम गुली, 100 ग्राम हेड पीठल, 500 ग्राम कणक जो अटो, 25 नंग फ्रुट, 2 तोरण, हिक नाड़ा छड़ी, हिकु नओं लोटो स्टील जो, हिकु नओं लोटो टामे जो, अधु किलो मिठाई, अधु किलो कारी मिट्टी, हवन कुंड, कपहिं, माचीस, 2 सिरूँ, अधु किलो घी, 9 सिक्का रुपये वारा, हिकु किलो लकड़ा (काठियूं), 100 ग्राम माखी, 250 ग्राम जव, 250 ग्राम तिर, वग॒ो महाराज लाइ (या 151 रुपया रोक), प्रसाद जेको विरिहाइणो हुजे.

बहिराणो साहिब : अटो, चांवर, कणक, गुलाल, चंदन चूरो, कपूर जूं टिकयूं, धूप, अगरबतियूं, कपहिं, माचीस, घी, 11 पत्ता पान जा, 11 अंब पत्ता, चांदीअ जो वर्क, 11 लौंग, 11 फोटा, 11 खाज॒ा, 11 बादामियूं, अधु लीटर खीर, तेल जोत लाइ, 11 दोना, गुल, 5 माल्हाऊँ, हिकु ठिक्कर जो पाटु, अधु मीटर अछो कपड़ो, अधु मीटर ग़ाढ़हो कपड़ो, 14 ताज़ा फल, मिठाई, रधल चांवर, अम्बीर, अछो अम्बीर, अम्बीर कारो.

मङणी : गुलन जो हार, ठाकुरनि लाइ, गुरुअ जो रूमाल, चांवर, गुल, अगरबतियूं, गुरूअ जो रूमाल, चांवर, गुल, अगरबतियूं, गुरू प्रसाद, गुलाब पाणी, मुंडियूं, नारा छड़ी, सुरमो सराई, मिसरी, बास्केट, माचीस.

छठीअ जो सामान : हिकु खोपो ड॒ूंगीअ जो, हिक थाल्ही, 9 पताशा, 9 लौंग, 9 फोटा, 9 बादामियूं, 1 सोपारी, 50 ग्राम गुलाल, गुल, अगरबतियूं, हिकु किलो चांवर, 9 सिक्का रुपये वारा, खीर कचो, ग़ाढ़ही बालपेन, ब॒ कटोरा, लोटो हिकु पाणीअ जो, छठीअ ते विरिहाइण लाइ प्रसाद.

पावन जी पू॒जा लाइ सामग्री (२७ डी॒ंहन जे पावन जी) : ब॒ लोटा पाणीअ जा, सवा हथु ग़ाढ़हो कपड़ो, गुलाल, 100 ग्राम, गुली 100 ग्राम, गुल, कपहिं, माचीस, अगरबतियूं, 100 ग्राम हेड पीठल, परण पितल जो या स्टील जो नओं, लकड़ा अधु किलो, अधु किलो कणक जो अटो, अढाई सौ ग्राम सचो घी, तिर 150 ग्राम, जव 100 ग्राम, 2 सिरूँ, हिक तगारी या हवन कुंड, 27 टुंगनि वारी दिली, 27 हथ अछो कपड़ो, हिक नदीअ जो पाणी, हिक घाघर, हिक रंग वारी गाइं जो खीर, हिक रंग वारी गाइं जो गऊ मूतर, 27 नंग ताज़ो फ्रुट, 27 लौंग, 27 फोटा, 27 बादामियूं, 27 सोपारियूं, 27 पावलियूं, 27 पाव चांवरनि जा (पोणा 7 किलो), 27 ब॒ीड़ीअ जा ड॒ोड़ा, 27 पन वणनि जा, 27 कारी डाख जूं ग॒ड़ियूं, 27 खाज॒ा, 27 पिस्ता, 27 किश्मिशूं ऐं अखरोट, 27 सज़ी हेड जूं ग॒ड़ियूं, 27 छूहारा, 27 जरदालू

27 फोटा वॾास 27 खीर जो ॿीड़ा, 27 पताशा, 27 नकुल, 27 अंजीर, 27 सुंढ जूं ॻुड़ियूं, 27 नेजा, अधु किलो कारी मिट्टी, हिकु साओ रओ, हिकु ॻाढ़हो रओ, 4 ॾूंगीअ जा खोपा, सवा किलो खंडु, प्रसाद विरिहाइण लाइ कुझु बि.

(ॿारु सुगननि में ॼाओ हुजे त सामान 27 बदिरां 41 घुररिबल रहंदियूं, ॿियूं सभु सागियूं)

जणियन जो सामान : 4 कलियूं काठ जूं, हिक पट्टी काठ जी, हिकु ॾंढो काठ जो, हिक पावड़ी काठ जी, हिक टोकरी पिलास्टिक जी, जणिया, हिकु ॾूंगीअ जो खोपो, लौंग-फोटा-बादामियूं 9-9 नंग, 9 पताशा, 10 सोपारियूं, 9 पावलियूं, 250 ग्राम अटो कणक जो, हिकु मीटर अॻुठ जी ॾोरी, हिकु किलो चांवर, हिक लांगोटी खंहिंजी, हिक संदुली, ॿ नंढियूं थाल्हियूं, हिक गुलाबी हिक पीली ॿ लोटा पाणीअ जा, हिक नाड़ा छड़ी, 2 नारेल, ओरांगी ऐं भोछणी, रओ पॻ लाइ, अधु किलो खंडु, वेढ़ह खीर मुंडी चांदीअ जी, 100 ग्राम गुलाल, गुल, अगरबतियूं, 100 ग्राम हेड पीठल, प्रसाद जेको विरिहाइणो हुजे.

तेल ॿुकीअ जो सामान (साठन जो सामान): हिकु छजु, हिकु झंडु छलो लोह जो, सुओ लोह जो, उखड़ी मुहरी काठ जी, हिकु ठिकर जो कूंडो, 2 दलयूं ठिकर जूं, टे ढकणियूं, ठिकर जो ढकण हिकु वॾो (छोकरे जे विहांव लाइ), 100 ग्राम सरिंहंअि अछी, 100 ग्राम भोरनी ॿिज, हिक नंढी चमची स्टील जी, हिकु मीटर ॻाढ़ही ऊन, ॻाढ़हो कपड़ो पाउ मीटर, ॾूंगीअ जो खोपो, पताशा 9 नंग, कपंहि, गुलाल, सुट गुलाबी (खुंहबो), कणक ॿुकन लाइ 12 किलो, कणक जो अटो 2 किलो, हिकु किलो चांवर, अधु किलो खंडु, अधु किलो गुढ़.

ॾिख जो सामान : हिक भोछणी, हिक ओरांगी, हिक लूंगी, चेल्ह ते ॿधण लाइ हिक काती मियान सुधी, हिकु लोह जो सुओ (कड़ो हथ में पाइण लाइ मोतियुन वारो), हिकु नारेल, रओ पॻ लाइ, 250 ग्राम कारी मांहिं, हिकु किलो चांवर, रूमाल मुटक लाइ रेशमी वॾो, हिकु ॾूंगीअ जो खोपो, 9 पताशा, हिकु मुटक, सराई सुरमेदानी, फ़णोटो (नओं), मिसरी 250 ग्राम, घर जो दुशालो, प्रसाद जेकी विरिहाइणो हुजे.

शादीअ जो सामान (छोकरीअ वारनि लाइ) : हिकु किलो चांवर, अधु किलो अटो, 250 ग्राम घी, 100 ग्राम कचो खीर, हिक थाल्ही, हिक चादर, 18 पताशा, दरॾाणी, 2 खोपा ॾूंगीअ जा, गुलालु 100 ग्राम, गुल, अगरबतियूं, 250 ग्राम खीर जा पेड़ा, हवन कुंड, 1 किलो लकड़ा (काठियूं), कपंहि, माचीस, अधु किलो खंडु, 100 ग्राम हेढ पीठल, हिकु नारेलु.

सर जा सामान : अछो कपड़ो साढा 9 मीटर, ॻाढ़हो कपड़ो 2 मीटर रेशमी, 500 ग्राम जव, 500 ग्राम तिर, 200 ग्राम माखी, चंदन जूं काठियूं 3 नंग, कंकू, अबेल, 2 लकड़ा वॾा (भंभु), 10 लकड़ा नंढा (विच जूं काठियूं), अम्बीर, हिक काई, नोड़ी, गाहु, कपंहि, हिकु किलो घी, नंढी मटकी ढक समेत, ॾीओ, गुलाब जल, गंगा जल, 2 आंटियूं ॾोरन जूं, 1 नाड़ा छड़ी, 1 सुई वॾी, 50 ग्राम मेट, 4 नारेल, 4 हार, अगरबतियूं, माचीस, गुल, चाकुं (छुरी), थाल्ही, पंज रत्न (सोनारे वटां), ॾूंगियुन जा खोपा.

हाठियुनि जो सामान (टिएं ॾींहं जी विधी) : हिकु टुवाल नओं, हिकु दॿो पंजें किले वारो खाली, मुनो वाल अछो कपड़ो (दॿे जे लाइ थेल्ही ठाहिण वास्ते), 9 लौंग, 9 फोटा, 9 बादामियूं, 10 सोपारियूं, गुलाल 100 ग्राम, गुल, अगरबतियूं, कचे धाॻे जी ढेरी, कपंहि, माचीस, हिकु किलो चांवर, अधु किलो कणक जो अटो, 250 ग्राम घी, 2 थाल्हियूं, हिकु प्राईमस, हिक तई, हिक ॻूण पुराणी, हिक चमची, हिकु खोपरो, 200 ग्राम मुड साबा, 5 टुकर कानन जा, 5 ॾीया ठिकर जा वॾा, 5 रत्न, 5 पांजीया (पंज पीसीयूं), 11 सिका रुपये वारा, (कचो खीर, गंगा जल, तुलसीअ जा पन, गऊ मूतर-इहे चार ई शयूं हिक लोटे में गॾु करिणियूं.)

पॻड़ियुनि जो सामान : 4 अंगोछा, थाल्हीअ में चांवर 100 ग्राम, लोटो पाणीअ जो, अगरबतियूं, माचीस, फोटो गुज़ारे वियल माण्हूअ जो.

ॿारहे जो सामान : हिकु मटको ढक सूधो, हिकु वित्रणो पिलास्टिक जो, हिकु नारेल, हिकु टुवाल नओं पुज़ा लाइ, लौंग-फोटा-बादामियूं 9-9 नंग, 200 ग्राम जव, 200 ग्राम तिर, 100 ग्राम माखी, लकड़ा अध किलो, कची ढेरी, कपंहिं, माचीस, हिकु किलो चांवर, 500 ग्राम अटो, 250 ग्राम घी, कपड़नि जो वॻो चम्पल सूधो (हिकु ज़ाइफां जो अलॻु हिकु मर्द जो अलॻु, ॿारहमासी करायो त हिक वॻो जा रोक), थाल्ही, कटोरो, गिलास, (ॿारहमासी वारियो त डबल सेट), 14 फ़ल, 9 सिक्का रुपये वारा, 400 ग्राम जी हिक कची पकी, (कचो खीर, गंगा जल, गऊ मूतर ऐं तुलसीअ जो पन इहे चार ई शयूं हिक लोटे में गडु करिणयूं.

(इहो ॿारहे जो सामान लिखयल आहे, ॿारहमासी वराइणी हुजे त डबल सामान घुरिबल थींदो)

9 फुल्का नंढा, अधु किलो लडूं बुंदीअ जा, हिकु किलो खंडु. (सुहाॻिण स्त्री हुजे त सींगार जो सज़ो सामान).

गरिडु पुराण पाठ जो सामान (पंजनि ॾींहंनि जो): काठ जो पलंग हिकु, हिकु वॾो संदलु (पाटलो), हिक संदुली वॾी, हिकु ॾियो ठिक्कर जो, हिक मटकी नंढी ढक सूधी, हिकु थाल्ह स्टील जो, हिक दॿी लोह जी ढक वारी, अधु किलो कारी मिट्टी, फरासी नई हिक, ॿ चादरूँ, टुवाल पुज़ा लाइ, लौंग-फोटा-बादामियूं सभु 9-9 नंग, 10 सोपारियूं, 250 ग्राम तेल, 250 ग्राम घी, कपंहि, माचीस, हिकु नारेलु, चंदन चूरो 50 ग्राम, काफूर टिकयूं नंग 10, गुलाल 100 ग्राम, गुल, अगरबतियूं, अधु मीटर ग़ाढ़हो कपड़ो, 100 ग्राम जव, 100 ग्राम तिर, 2 किलो लूण, 200 ग्राम कणक, 200 ग्राम मुङ सावा, (जव-तिर-कणक-मुङ हिहक रात गडु करे पिसाऐ रखणा), कपड़ो जो वॻो पाठ पढ़हण वारे खे, चार केलन जा पन, 4 लकड़ियूं बांस वारियूं वॾियूं, सूतली (नोड़ी) 200 ग्राम, 2 तोरण, 5 फ़ल बूंड वारा, हिकु किलो चांवर, हिक नाड़ा छड़ी, 11 सिक्का रुपये वारा, प्रसाद लाइ कची सींग जा नकुल, हिक तुलसी पोखियल कूंडी.

"Aayo Cheti Chand Jo Tyohaar"

Amrita S. Bulchandani

Cheti Chand is the Sindhi New Year which is observed on the full moon day of Chetra month of the Hindu Calendar. This year it will be celebrated on 8t April 2016 that is Friday. We all consider Friday to be auspicious as it is the day of Lord Jhulelal, our Isht Dev and this year Cheti Chand is also falling on Friday and doubling its joy.

In year 1007 Jhulelal was born to Ratan Lal and Devaki's house Traditionally, on this day, Sindhis bring our processions of Lord Jhulelal and Bahrana Sahib is performed. Holding a handful of rice which we called "Akho" we offer prayers and make wishes to Lord Jhulelal. This is then immersed in water which feeds to several aquatic creatures and does no harm to the environment. The holy occasion is celebrated with utmost faith and enthusiasm by dancing and singing bhajans of Lord Jhulelal. Like every year, I wish all Sindhi Family and Friends "Cheti Chand Jyon Lakh LakhWadhayun."

"Rakh ta Jyotin ware te, Pane puri Kando,
Rakh ta Munjhe Lal te, Pane puri Kando."

SINDHI

Sindhi Ayun, Sindhi Chawayun, Hind-Sindh Jo Shaan Wadhayun

Sindhi Means :

S - Samart.
I - Intellignet
N - Nice
D - Determined
H - Harmonious
I - Industrious

Proud To Be A Sindhi.

Amrita S. Bulchandani

Best Compliments form Megha Arcade and Rainbw Gift Articles, Maninagar, Ahmedabad.

"गुरु ज्ञान जो भंडारु"

आलेख : छबुलदास गलाणी "दास"

सैनिमा जा शौक़ीन टिकेट वठी कारी ऊंदहि में टे कलाक चुप चाप हीरो ऐं हीरोइन जो पर्दे ते अचण जो इंतज़ारु कंदा आहिन. जेस्ताईं हीरो ऐं हीरोइन पर्दे त न डिसंदा तेस्ताईं हिनन खे शान्ती कोन हूंदी आहे.

शरीर खे सहितमंद रखण लाइ राशन जी ज़रूरत पवंदी आहे. रेल्वे जी मुसाफरी सुखमय थिअे, उन लाइ टिकेट रिर्ज़र्वेशन वारी क़तार में कष्ट सहणो पवंदो आहे.

परमात्मा जेका आत्मा असांजे शरीर में विधी आहे, छा उन खे बुलवान रखण लाइ राशन न घुरिजे? इहो राशन मिलंदो गुरुअ वटां. ब्राणीअ में लिखयल आहे :

"गुरु गोबिंद दोनो खड़े, काके लागूं पाइ,
बुल्हारी गुरु आपणे, जिन गोबिंद दीयो बताइ."

इन्जनीअरिंग जे हुनरन जा किताब, डॉक्टरीअ जे हुनरन जा किताब ऐं ब्रियन भिन्न-भिन्न हुनरन जा किताब बाज़ार में मिलंदा आहिन. पोइ कोई चवे, मां घर में ई उहे किताब पढ़ही इम्तहान पास कयां ऐं पाण खे सर्टीफिकेट ड्रियां, छा इहो थी सघंदो? डॉक्टर या इंजीनयर बणजण लाइ खेसि कॉलेज में वञी, उन विषय जे ज्राणू प्रोफेसर वटां विद्या वठणी पवंदी.

अहिड़ीअ तरह रूहानी विद्या लाइ हिन खे गुरुअ खां ज्ञान वठणो पवंदो. ज्ञान हासिल करण लाइ जेकडुहिं वड्डीअ क़तार में बिहण लाइ कष्ट कयोसीं त कहिड़ी वड्डी ग्रालिह आहे?

गुरु त राम कृष्न जहिड़न महापुरुषन बि कयो, जिन खे अजु बि दुनिया मञे थी.

"राम - कृष्न से कौन बड़ा,
तिन्ही को गुरु कीन,
तीन लोक की हैं धनी,
गुरु आगे आधीन."

गुरु ग्रंथ साहिब, श्रीमद गीता, श्री सुखमनी साहिब ऐं ब्रिया अनेक शास्त्र आहिन. छा, पंहिंजे मन सां इहे ग्रंथ पढ़ही कोई ज्ञान हासिल करे सघंदो? उन्हिन शास्त्रनि में भरियल ज्ञान खे समझण लाइ वक़्त जा सत्गुरु ई सर्मथ आहिन. ब्रिअे कंहिं जी हाजब नाहे!

केतरा इहो सुवाल कंदा आहिन त पंहिंजे मन सां घर में ई जेकडुहिं गुरु ग्रंथ साहिब मां वचन वठुं या रोज़ नेम सां गीता जो पाठु कयूं त बि ठीक आहे! पोइ गुरु जी आसीस वठण लाइ, अजायो छो वञी वड्डी लाईन में बिहूं? कष्ट कशाला कढुं? इन जे जवाब में मां हिकु प्रमाण ड्रियां थो:

शास्त्रनि में लिखयल आहे. वेद वियास जो पुट सुखदेव स्वामी गरप योगेश्वर हुओ. संसार में अचण खां पोइ पंहिंजे मनं सां सोरहां साल झंगल में वञी भग्रवान जी तपस्या कयाईं ऐं पंहिंजे बुल योग सां वैंकुठ धाम वियो. दरबाननि दरवाज़े ते हिन खां पुछियो, "गुरुअ जी टिकेट अथेई?" चयाईं, "न." तंहिं ते दरबाननि चयुस, "असां नुगरे खे वैंकुठ अचण कोन ड्रींदा आहियूं. तूं मोटी वञु. गुरु जे शब्द जी टिकेट वठी अचु."

हीउ मोटी पंहिंजे पीउ वेद वियास महाराज वटि आयो ऐं खेनि गुरु ज्ञान जी टिकेट लाइ वेनती कयाई. उन वक़्त में वेद वियास महाराज वक़्त जो मञियल महापुरुष हो. दिल में वीचार कयाईं, "जेकडुहिं हिन खे मां 'नामु' ड्रींदुस त मुंखे पीउ समझी हीउ उन जो क़दुर कीन कंदो. तंहिंकरे खेसि राजा जनक वटि गुरु उपदेश लाइ मोकलियाईं.

सुखदेव स्वामी राजा जनक खां गुरु मंत्र वठी ऐं चार पल शेवा कयाईं पोइ जडुहिं वैकुठ धाम वियो त हिन जो इज़्ज़त आबरुअ सां आदर कयाऊँ. हिक दोहे में सुखदेव स्वामीअ गुरुअ जी महिमा कथींदे चयो आहे,

"हरी शेवा सोलहां बरस, गुरु शेव पर चार,
तो भी बराबरी, सुखदेव कयो वीचार."

कोर्ट में जज ड्रोहीअ खे छहन महिनन जी सज़ा ड्रिअे,

पर उते वेठलनि मां कोई चवे त हिन खे टे महिना सज़ा मिलण खपे, छा ईअं थी सघंदो? जज, जंहिं खे अख़्तियारी मिलयल आहे ऐं सता आहे, सिर्फ उहो ई समर्थ आहे, जो ड्रोहीअ जी सज़ा घटि या वध करे सघे थो.

महापुरुष बि हुकुम नामा खणी हिन पृथ्वीअ ते इन्सानी जामे में ईंदा आहिन. उहे ई जम मार खां माफी ड्रियारण में समर्थ आहिन ऐं सता वारा आहिन!!

पोइ बुधायो अदा, अहिड़ो सत्गुरु जेंको काल माया जे चक्कर खां ई छडा़ए छड़े ऐं ड्रोहनि जा चिठा ई फ़ाड़ाए छड़े? अहिड़े कृपानिधान सत्गुरुअ जे दर्शन लाइ ऐं आसीस वठण लाइ तन खे तपस्या ड्रिनीसीं त कहिड़ी वड्री ग़ाल्हि आहे?

कंहिं वड्रे माण्हुअ या कंहिं मिनिस्टर में असांजो कमु पवंदो आहे त महिनन जा महिना उन्हिन जे दर जूं चाउठुं चुमंदा आहियूं! पर सत्गुरु जेको जन्म मरण जे चक्कर खां बचाए, जेको चौरासी जे चक्कर खां माफी ड्रियारे, छा उन वटि वञी, उन जे दर ते सजदो करण वड्री ग़ाल्हि आहे? कबीर साहिब फरमायो आहे :

"कबीर हम धर के भेदी,
लाया हुकुम हज़ूरी."

मुस्लमान जे पैग़म्बर महुमद साहिब चयो आहे, "लाह अल्लाह महुमद रसूल अल्लाह." महुमद साहिब चवे थो, "मां ख़ुदा ताला जो पैग़ामु खणी आयो आहियां."

केतरा गुरुअ खे इन्सानी पोशाक में ड्रिसी विश्वास कोन कंदा आहिन. पर सज्रणो, ईअं नाहे. ही आहिन इन्सानी लिबास में पर धुर दरगाह जा हुकुम नामा खणी हित लोकन जे कल्याण लाइ आया आहिन. जे ही असली रूप में अचन त असीं संदसि तेज अग़ियां बीही कोन सघंदासीं, छो त ही आहिन असलियत में भग़वान जा रूप!!

कबीर साहिब खां हिक जग़ियासुअ पुछियो, "तव्हां जो भग़वान जी महिमा कंदे ढापो ई नथा, छा तव्हां उन भग़वान जो साखियात सरूप ड्रिठो आहे?" कबीर चयो, "हा, मूं ड्रिठो आहे! तोखे बि ड्रिसणो आहे त सुभाणे सत्संग में ड्रेखारींदोसाइं." ब्रिऐ ड्रींहं नेम सां उहो माण्हु सत्संग में आयो. हिन खे कबीर साहिब चयो, "हाणे तैयारी कर त तोखे भग़वान जो साखियात दर्शन करायाइं."

कबीर साहिब पंहिंजे योग-ब्रल ऐं भग़तीअ जे प्रताप सां, हिक आरज़ी दीवार खड़ी कई. पोइ उन शख़्सि खे चयाईं, "हिन दीवार ते चढ़हु. हुत्त भर प्रभु, परमेश्वर जो दर्शन कर ऐं पोइ ब्रियन खे अची बुधाइ त तो छा ड्रिठो?" हू भित ते चढ़हियो. छा ड्रिसे त मार! हहिड़ो तेजस्वी रूप!! छा त चमक धमक!!! छा त रोशनायूं आहिन!!!!

अहिड़ी त ख़ुशीअ में अची वियो जो टहिक ड्रींदो, भिति जे हुन भर खणी टुपो ड्रिनाईं. वेठलनि मां किनि चयो, "हिन त हुन भर खणी टुपो ड्रिनो! हाणे असांखे केरु बयान करे बुधाईंदो त हुन छा ड्रिठो? ऐं प्रभु-परमेश्वर जो रूप कहिड़ो आहे?"

उन्हिन मां हिकु बदन जो जांठो उथियो, चयाईं, "कहिड़ी वड्री ग़ाल्हि आहे? मां थो चढ़हां ऐं इझो थो तव्हां खे सज्रो अहेवाल आणे ड्रियां." प्रेमीयुनि हिन खे चयो, "न बाबा न! तूं बि वरी ईअं हुनभर टुपो ड्रींदें त असां खे केरु बयान करे बुधाईंदें?" हिक चयो, "हाणे हीअं कबो. हिन जी टंग में ब्रधो नैलान जी नोड़ी, जंहिं वक़्त हीउ हुन भर टुपो ड्रियण ते हुजे त असीं खणी हिन भर छकींदासींस!" पोइ उन्हिन ईअं ई कयो.

पर उहो पहिलवान बि, भग़वान जो सुहिणो ऐं तेजस्वी रूप ड्रिसी, ख़ुशीअ में टहिक ड्रियण लग़ो. अञा हुन भर टुपो ड्रियण ते हो त जिन जे हथ में ड्रोरी हुई, उन्हिन वठी हिन खे छिक ड्रिनी त धू अचीं संदनि विच में किरियो. चयाउंसि, "हाणे काड्रे वेंदे काका? असां खे बयान करे बुधाइ त तो छा ड्रिठो, जो ऐड्रा टहिक पियो ड्रीं?"

मिठड़ा! मालिक जी महिमा जो वर्णन केरु करे? हीउ वेचारो ड्राढी कोशिश पियो करे महिमा बुधाइण जी पर ज़बान ई न पेई उकलेस. हीउ संत सत्गुरु बि रवाजी इन्सान न आहिन! ब्राणीअ में वर्णन कयल आहेः

"सत्गुरु शिश की आत्मा,
शिशु सत्गुरु की देह
लखा जो चाहे, अलख को,
इन्हीअ में लख लेह!"

ब्राणीअ में गुरु महिमा कंदे चयल आहेः

"बिन गुरु देव के,
होय नहीं आत्म ज्ञान,
ज्ञान बिना नहीं मुक्ती,
कहे वेद पुराण प्रमाण!!"

ग्रंथ साहिब में चोड़हां सौ टीह सुफ़हा आहिन पर हिक हिक सुफ़े में गुरु महिमा जो बियान कयल आहे. गुरु महिमा जो बयान केरु करे सघे?

कबीर कोरी हुओ, सदनो कासाई हुओ, रजबु चोर हुओ. रोदास चमाड़ हुओ. सैनो नाई हो, नामो छीपो ऐं धनो जाट हो. इहे भली खणी घटि ज़ात जा हुआ पर सभनी गुरु शरन वठी ऐं उन्हिन जी आसीस पाए करोड़नि जो कल्याण कयो. शास्त्रनि में उन्हिन जू ॿाणियूं ऐं दोहा डढ़हियल आहिन. उन्हिन खे पढ़हण सां दिल खे आनंद ऐं आथत थो अचे। अजु बि उन्हिन जा नाला वड़े अदब ऐं इज़्ज़त सां खणंदा आहियूं! तोड़े खणी हुआ अण पढ़हियल पर गुरुअ खां ज्ञान वठी पढ़हियल पंडितन खे बि शह ॾेई विया!

अजु जॾहिं सारे संसार में, वेरु विरोध, हसद ऐं साड़ पच जी बाहि लगी पेई आहे. उन्हिन खे थधो ऐं सीतल करण लाइ, वक़्त जा संत सत्गुरु ई आहिन, जेके ज्ञान ऐं भगुतीअ जा रस्ता ॾेखारे थधो था कन.

''साधु बड़े परमार्थी, सीतज जन के अंग,
तपत बुझाओ औरन की, दे-दे अपना रंग.''

हर कंहिं खे का न का चिंता आहे. हर कंहिंखे कोई न कोई फिकरु आहे. ॿाणीअ में लिखयल आहेः

''कोई तो तन मन दुखी, कोई चित उदास,
एक एक दुख सभनी को, सुखी संत का दास.''

हीउ परउपकारी संत सत्गुरु ई आहिन जेके कीन जहिड़न जीवन सां महोबत करे पुज़ण योग्य था बणाईन. ऐकड़ ॿेकड़ को हूंदो जो सच जो पासो वठी हलंदो!!

हिकु माण्हु पाण खे ईश्वर जो भाउ चवाईंदो हो. उन गोठ में हिक काणो रहंदो हो. तंहिं वीचार कयो त हिन जे भाउ ईश्वर मूंखे हिक अखि त ॾिनी आहे, हाणे संदसि भाउ वटि थो वञां ऐं ॿी अखि बि थो वठी अचांस. ॿिए ॾींहं सुबह थींदे ई हिन जे घर वियो. हिन खे चयाईं, ''अदा, तुंहिंजा भाउ ईश्वर मूंखे हिक अखि ॾिनी आहे. तूं बि संदसि भाउ आहीं. तो में बि करामत ज़रूर हूंदी. कृपा करे बाक़ी हिक अखि तूं ॾे.''

हुन चयुस, ''अदा गाल्हि हीअं आहे जो कुझु महिना थिया जो असां ॿई भाउर पाण में धार थिया आहियूं. माल मिलिक्यत सां गडु असां जूं करामतूं बि विरहाए खंयूं आहिन, हुन खंई आ ठाहिण जी कराम, मूं खंई आ डाहिण जी करामत. हाणे ओरे आ, त ॿी अखि बि कढी छड़ियाइं.'' वेचारो पाण बचाइण लाइ वठी भगो. चवंदा आहिन, ''साऐ खे सहे कोन ऐं बुखऐ खे ॾिऐ कोन.''

''श्री श्री १०८ राधा स्वामी महाराज'' ''श्री श्री आनंद पुर वारा संत'' ऐं पिणु ॿिया संत सत्पुरुष देश विदेश वञी नाम नग़ार वज़ाऐ सुम्हयलनि खे सुजागु करे रहिया हिन.

जीअं संसार में तकिड़े पैसे कमाइण ऐं महेनत जे पैसन कमाइण में फरकु आहे, अहिड़ीअ तरह गुरुअ जी महर नज़र झटणि लाइ बि महेनत करणी पवंदी आहे. हिक पारसीअ वारे चयो आहे :

''आश्क़ान शिश नेशमानी ऐ बशर,
रंग ज़र्दो आहे सरिदी,
चश्मऐ थरि, इन्तज़ारी,
बे क़रीरी दर बदर.''

मिठड़ा, सज़े जगुत अंदर कोई अहिड़ो कोन्हे जेको सच कूड़ जी गुंढ खोले. हिक हंध शास्त्रनि में चयल आहेः

''कुमीअ जी पुठीअ ते वार ज़मन,
उभ में गुल पुखन, सहे के सक्ष हुजन,
सनेद स्त्रीअ खे औलाद थिऐ.''

जेतोणीक इहे गाल्हियूं नामुमकनि आहिन पर समझो मुमकनि हुजनि बि! पर गुरुअ बिना कंहिं खे ज्ञान अची वञे, इहा गाल्हि बिल्कुल ई असंभव आहे. संत तुलसीदास जिन चयो आहे,

''एक भरोसा, एक ॿल, एक आस विश्वास,
सुवांती बौद गुरु चरन है, है चातक तुलसीदास.''

संत नारायण जिन बि चयो आहेः

''सर्व सांटे जो गुरु मिले,
तो गुरु लीजये दौड़,
नारायण ऐसा न होइ कि
गाहक आहे कोई ओर.''

मतलब तं सज़ो संसार सत्गुरुअ जी दया जो बिखारी आहे. जेको जेतरो जेतरो सत्गुरुअ लाइ कष्ट सहंदो ऐं क़दम खणंदो, ओतरी ओतरी बरकस संदसि पलइ में पवंदी ऐं आसीस पाऐ पेनुअ मां शाहन जो शाह बणजी पवंदो ऐं लोक परलोक पिणु संवरजी वेंदुस.

सभेई चओ धन गुरु महाराज!

बी.के. नीताबहन की तरफ से चेटीचंड की हार्दिक शुभकामनाएं

वर्तमान में जीयें

- ब्रह्माकुमारीज़, कुबेरनगर, अहमदाबाद

मनोवैज्ञानिकों ने अपने शोध कार्य में एक बहुत ही महत्त्वपूर्ण बात पाई है कि 24 घंटे में मनुष्य के मन में लग-भग 30-35 हजार विचार चलते है। इनमें सकारात्मक, नकारात्मक, व्यर्थ तथा आवश्यक विचार होते हैं।

लगभग 80% नकारात्मक तथा व्यर्थ चिंतन होता है, 10% सकारात्मक तथा 10% आवश्यक चिंतन होता है। नकारात्मक एंव व्यर्थ विचार हमारी मानसिक तथा आध्यात्मिक ऊर्जा को समाप्त कर देते हैं। इसका बुरा प्रभाव हमारी शारीरिक शक्ति पर पड़ता है। हम दिन की आखिरी वेलामें थके-थके से महसूस करते हैं, नींद भी ठीक से नहीं आती, हम तनाव महसूस करना शुरु कर देते हैं और इसके बाद अवसाद (डिप्रेशन) घेर लेता है।

बातों की चीर-फाड़

निराकार परमात्मा शिव बाबा ने हमारे आध्यात्मिक पुरुषार्थ में तीव्रता लाने के लिए एक बात पर बार-बार जोर दिया है कि यदि हम तनावमुक्त एवं चिन्तामुक्त होना चाहते हैं तो हमें बीते हुए कल की बातों को भूलना होगा। कल जो बीत गया उसकी बातों को बार-बार याद करके हम मन की खुशी को गायब कर देते हैं और जीवन आनन्द-शून्ट हो जाता है। दुख देने वाली स्मृतियों को मन में लाकर मानो दुख खरीद लेते हैं। यह गड़े मुर्दे उखाड़ना ही हुआ। जैसे सर्जन मुर्दे की चीर-फाड़ (पोस्टमार्टम) करता है,ऐसे ही हम भी वर्षो पुरानी बातों को याद करके उनका पोस्टमार्टम करते रहते हैं। सर्जन की तरह क्या हमें भी पोस्टमार्टम करने की ड्यूटी मिली है?

बहते पानी का लाभ एक बार, दुबारा नहीं

भगवान शिव कहते हैं कि बीती बातों को भूल जाओ। जो पल बीत गया सो बीत गया उसे याद करके क्या मिलेगा, और ही दुःख-अशांति ही मिलेगी। बीता हुआ कल मर चुका है और आने वाला कल अभी पैदा भी नहीं हुआ। केवल वर्तमान हमारे हाथ में हैं, इसका जितना लाभ हम उठाना चाहें, उठा सकते हैं। वर्तमान में अर्थात् आज श्रेष्ठ कर्म करने की कलम हमारे हाथ में हैं। भविष्य हमारे वर्तमान के कर्मो के ऊपर निर्भर है। जो बात बीत गई, उसका चिंतन करके क्या लेना? क्या आपने बहती नदी के उसी पानी में दो बार हाथ धोये हैं? एक या दो सेकंड पहले आपने जिस पानी में हाथ धोये, वह तो बहुत आगे बढ़ चुका है। इसलिये शिव बाबा कहते हैं कि जो बात एक मिनट या एक घंटे पहले हुई थी, उसे बिना समय खोये भूल जाओ। अपना मन श्रेष्ठ एवं अच्छे विचारों में लगाओ। यह इतना आसान नहीं है फिर भी निरंतर अभ्यास व निरीक्षण से संभव हो सकता है। यह कठिन अवश्य है परंतु असंभव नहीं।

भविष्य की योजना बनाने में वर्तमान का आनन्द न खोयें

आज लोग अपने भविष्य की चिन्ता में या उसकी योजनायें बनाने में इतने व्यस्त हो गये हैं कि वर्तमान के सुख को भूल गये हैं और भूतकाल में जो अक्सर उनके हाथ से निकल गये हैं, उनके कारण परेशान और गमगीन रहते हैं। मनोचिकित्सक मेडिकल भाषा में इसे हाइप ओपिया (Hyperopia) कहते हैं जिसका अर्थ होता है, बहुत अधिक दूरदर्शिता (Myopia) जिसका अर्थ है, बहुत अधिक दूर दर्शिति (Fearsightedness) इसका उल्टा शब्द है मयोपिया (Myopia) जिसका अर्थ है बुहत दूर तक न देखने वाले। जब हम स्कूल में होते हैं तो कालेज के बारे में सोचते रहते हैं कि वहाँ हम मौज-मस्ती करेंगे। जब कॉलेज में होते हैं तो कैरियर के बारे में सोचते हैं। जब किसी धंधे में लग जाते हैं तो भविष्य को सुरक्षित करने की सोचते हैं। चाहे हमने अपना भविष्य सुरक्षित कर भी लिया हो लेकिन तब तक आनन्दहीन जीवन की शाम होने लगती है। निश्चित रूप से हमें भविष्य की आवश्यकताओं के बारे में योजना बनानी चाहिए परंतु वर्तमान का भी पूरा आनन्द लेना चाहिए। खुशी व आनन्द भविष्य की योजनायें बनाने में नहीं है परंतु वर्तमान में दूसरों को सहयोग देकर श्रेष्ठ कर्म बनाने में हैं। हम सबके भविष्य अलग-अलग हो सकते हैं लेकिन भावनात्मक तथा मधुर संबंध वर्तमान जीवन में ही बना सकते हैं।

हम काल-चक्र में एक बहुत ही महत्त्वपूर्ण दौर से गुजर रहे हैं जबकि कलियुग के अंत तथा स्वर्णिम सतयुग के संधिकाल का समय चल रहा है। निराकार परमात्मा शिव के इस समय दो कर्तव्य चल रहे हैं-एक तो कलियुगी तपोप्रधान तथा पतित सृष्टि का महापरिवर्तन और दूसरा सतयुगी, सतोप्रधान एवं पावन सृष्टि की स्थापना। ऐसे समय पर वे समस्त दृष्टि के मानवों को ईश्वरीय ज्ञान एवं राजयोग की शिक्षा प्रजापिता ब्रह्मा के माध्यम द्वारा दे रहे हैं। सारी मानवता के लिए उनका यह संदेश है कि अब हम श्रेष्ठ कर्म करके दूसरों को सुख दें, दुआयें दें तथा लें, किसी को दुख ना दें, खुशी दें तथा लें। ये सब धारणायें हमें वर्तमान में चल रहे पुरुषोत्तम संगमयुग पर ही करनी होंगी। अभी नहीं तो कभी नहीं। खोये हुए अवसर फिर दोबारा नहीं मिलते, गया वक्त फिर हाथ नहीं आता। तो आइये, हम सब मिलकर अपने आध्यात्मिक पुरुषार्थ में इतनी तीव्रता लायें कि हम बीती हुई कड़वी और खट्टी बातों को भूल जायें और मनुष्य से देवता बनने का सुंदर भविष्य तैयार करें।

राशिफल (2016-2017)

Pandit Subhash C. Sharma "Bhakti Dham", 52, Sardarnagar, Ahmedabad-382475. Mob. : 09426324643 (Ph.) 22864267

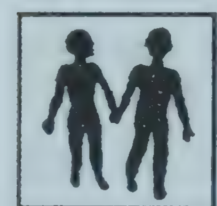
नोट : राशि फल जन्म की राशि से देखना चाहिये। अगर जन्म के ग्रह बलवान होते हैं तो ग्रहों का दुषप्रभाव कम होता है।

मेष (*Aries*) : (चू चे चो ला ली लू लो अ) इस वर्ष नोकरी धंधे में संघर्ष करना पड़ेगा, पुत्र–पौत्र के कामों में चिंता रहेगी। आरोग्य को संभालना पड़ेगा। कहीं गिरने का डर है, आर्थिक सावधानी रखने की ज़रूरत है, सरकारी काम या हिसाब में भी आपको संभालना पड़ेगा। आपको अपने धंधे में भी सावधानी रखनी पड़ेगी नहीं तो नुकसान होगा। स्त्रीयों को गायनीक तकलीप रहेगी, अगस्त के बाद हर तरह से वर्ष लाभदायी रहेगा। विद्यार्थी भी अपने स्वास्थ्य का ध्यान रखें। इस वर्ष धामिर्क कार्य भी होंगे। इस राशिवाले सावधानी से काम करेंगे तो वर्ष शुभदायी रहेगा। यह वर्ष आपके लिये 70% अच्छा फल देने वाला है।

वृषभ (*Taurus*) : (इ उ ए ओ वा वी वी वू वे वो) इस वर्ष अचानक कहीं से लाभ प्राप्त होगा लेकिन कौटुम्बिक चिंता रहेगी, जून में मानसिक तनाव भी रहेगा। मार्च से अगस्त तक वाहन, मकान या कुटुम्ब में समस्याऐं रहेंगी। कानूनी कार्यों में तकलीफ रहेगी। संघर्ष करना पड़ेगा। संतान की तरफ से आनंद की प्राप्ति होगी, अचानक कार्य सफलता से मन प्रसन्न रहेगा। कौटुम्बिक जीवन आनंदित रहेगा। थोड़ी दौड़धाम करनी पड़ेगी। इस वर्ष आपका लड़का या लड़की बाहर कहीं पढ़ने जायेंगे। धन प्राप्त होगा। कोशिश करके वाद विवाद से दूर रहें। गुरु की प्रतिकुलता रहेगी, काम कठिनता से होंगे। मई के बाद यश, धन में बढ़ौती होगी। संभलकर चलिये, वाद विवाद की वजह से अपयश न हो जाये तथा आर्थिक तकलीफ का भी सामना करना पड़ सकता है। किसी के उपर बिना अनुभव के विश्वास करेंगे तो हानि होगी। अगस्त के बाद गुरु बलवान होने के कारण यात्रा, प्रवास कुटुम्ब में तथा व्यापार में लाभ होगा, आपका भाग्योदय होगा, प्रगति होगी। यह वर्ष आपके लिये 70% अच्छा रहेगा।

मिथुन (*Gemini*) : (कु की का ध ङ छ के को ह) वर्ष की शुरुआत में गुरु दुर्बल रहेगा, आर्थिक स्थिति में उतार चढ़ाव होगा, फिर चौथा गुरु तकलीफें पैदा करेगा, अप्रेल से अगस्त तक अपमान, विवाद, आक्षेप आ सकते हैं, कर्मों में रुकावट होगी। पथरी हो सकती है, आरोग्य का विशेष ध्यान रखें। मकान, दुकान के कामों में रुकावट आ सकती है। आपका यश सामाजिक कार्यों में बढ़ेगा, आप प्रवास में जायेंगे। धंधे में ज्यादा पैसा रोकने से पहले शांति और संतोष से धंधा करो। अविवाहितों को इच्छा के मुताबिक घर मिलेगा। अन्य लोग घर में शांति बनाके रखें। इस वर्ष धंधे में रिस्क न लें। आपके द्वारा धार्मिक कार्य होंगे। यह वर्ष आपके लिये 75% अच्छा रहेगा।

कर्क (*Cancer*) : (ही हू हे हो डा डी डे डो) इस वर्ष ब्रहस्पती आपको लाभ दिलायेगा। व्यापार में वृद्धि होगी। भाग्योदय के अवसर मिलेंगे। परिवार में शांति होगी, लेनिक गुरु राहु साथ होने के कारण आपके खर्च में वृद्धि होगी, आपके मन में उत्साह बढ़ेगा। सावधान रहिये कमर में पीड़ा रहेगी, इस वर्ष संपति में बढ़ौती होगी। जूलाई में आप थोड़ा चिंतित रहेंगे। संभलकर रहीयेगा कोई आपको गैरमार्ग पर लाने की कोशिश करेगा, घर के कामों के लिए दौड़ धाम करनी पड़ेगी, परिवार में, समाज में, गैरसमझ पैदा होने के अवसर आयेंगे, अप्रेल से जूलाई तक अवश्य संभलकर रहीयेगा। समाज में आपको यश पद मिलेगा, आर्थिक बाबत सतर्क रहें, माल का भरावा न करें। लोखंड के धंधे वालों को खास संभालना पड़ेगा, कमिशन, दलाली वालों को आवक होगी। स्त्रीयों को गैरसमझ का शिकार होना पड़ेगा। संतान से सुख मिलेगा। सुख संपत्ति होगी, धर्म कार्य भी होंगे। इस वर्ष आपकी आय बढ़ेगी, परिवार के सुख का खास ध्यान रखें, यात्रा प्रवास भी होंगे, खर्च और दौड़ धाम भी होगा। यह वर्ष आपके लिये 80% अच्छा रहेगा।

सिंह (*Leo*) : (मा मी मु मे मो टा टी टू टे) इस राशि वाले विद्यार्थीओं को विशेष लाभ होगा, आर्थिक स्थिति में उतार-चढ़ाव रहेगा। आपका स्वास्थ्य उत्तम रहेगा, शरीर को चलाते रहिये और खुश रहिये। घर के सदूस्यों का सहकार प्राप्त होगा। आपका यश बढ़ेगा। रिश्तेदार आपको सहकार नहीं देंगे। किसी भी विवाद में न पड़ें। व्यापार में आपको लाभ होगा। वर्ष के पिछले भाग में स्वास्थ्य में गिरावट आ सकती है, हृदय की तकलीफ हो सकती है। प्रापर्टी के विषय में विवाद हो सकता है। आर्थिक लेन-देन में कितने ही अवरोध आ सकते हैं। पति पत्नी के सहकार से आपकी प्रगती होगी। अविवाहितों का विवाह निश्चित होगा। पैसा उधार देने में सावधानी रखें। धंधे में आपका आत्म विश्वास अच्छा रहेगा। भागीदारी का धंधा न करें, हानि होगी। आपको कोई प्रोपर्टी मिल सकती है। अंतरराष्ट्रीय व्यापार में चिंता रहेगी। आप अपने स्वभाव को ठंडा रखें। स्त्रीयो के लिये यह वर्ष परिश्रम वाला है। इस राशि वालों को शनि की पनोती तांबे के पाये में रहेगी। आपका विकास होगा लेकिन थोड़ा सा तनाव रहेगा, धार्मिक कार्य होंगे, यात्रा भी होगी लेकिन आप थोड़ा चिंति रहेंगे। यह वर्ष आपके लिये 80% अच्छा रहेगा।

कन्या (*Vigro*) : (टो प पी पू ष ठ पे पो ण) राहु बारहवें स्थान में आने से आपको संभालकर चलना पड़ेगा। सरकारी, कौटुम्बिक, सामाजिक समस्याऐं आ सकती हैं। अगस्त के बाद धीरे-धीरे आय भी बढ़ेगी, आपके उपर ढेर सारी जवाबदारियां रहेंगी। इस वर्ष आप ऑपरेशन करा सकते हैं, संभलकर चलिये अकस्तमात का डर है। लेन-देन में सावधान रहें, मकान, दुकान में विवाद से दूर रहें। खाताकिय तपास में आपको सुनना पड़ेगा। वारसागत बिमारी वालों को ज्यादा तकलीफ आ सकती है। आपके काम की ज्यादा कदर नहीं होगी। किसी भी धंधे में संभालकर पैसा रोकें, धीरे-धीरे आमदनी में सुधार होगा, स्त्रीयां पति एवं संतान के व्यसनों से हैरान रहेंगी, विद्यार्थीओं को अच्छे अवसर मिलेंगे। इस वर्ष संघर्ष करके भी आप टिक पायेंगे। आप सामाजिक, धार्मिक एवं कौटुम्बिक कार्य कर सकेंगे। यह वर्ष आपके लिये 75% लाभदायक रहेगा।

तुला (*Libra*) : (रा री रु रे रो ता ती तू ते) शनि की पनौती का अंतिम चरण होगा, सुख संपत्ति होगी। कार्य करने में आप आनंद में रहेंगे। जूलाई से सितम्बर तक वाहन चलाने में सावधान रहें, यात्रा भी सावधानी से करें, प्रतिदिन के कार्यों में सावधान रहें। आपकी आमदनी में सुधार होगा, यश बढ़ेगा। संतान के कार्य भी सफलता से होंगे। नाणांकीय लेन-देन में सावधानी रखें। आपको आपकी महेनत के मुताबिक फल मिलेगा। बैंक से लोन भी मिल सकता है। संभलकर चलें, किसी विश्वासघात होने का योग है। अगस्त और सितम्बर में खास ध्यान रखें। स्त्रीयों को कमर की पीड़ा हो सकती है। वर्ष का समय ज्यों त्यों गुजरता जायेगा। आप आनंदिर रहेंगे, धार्मिक और शुभ कार्य होंगे, मानसिक शांति मिलेगी। यह वर्ष आपके लिये 80% लाभदायक होगा।

वृश्चिक (*Scorpio*) : (तो ना नी नू ने नो या यी यू) शनि की पनौती छाती पर लोखंड के पाये में रहेगी, आपको अपने स्वास्थ्य का ज्यादा ख्याल रखना चाहिए। यह वर्ष आर्थिक तकलीफों वाला वर्ष रहेगा। आपका खर्च बढ़ा हुआ रहेगा। यह तकलीफ सितम्बर तक रहेगी। बाद में आपका यश बढ़ेगा। अपने व्यवहार में मिठास लायें। नौकरी वालों के लिये यह वर्ष कठिनाई वाला है। आपकी नींद हराम हो जायेगी, धंधे वालों के लिये यह वर्ष अग्निपरीक्षा जैसा रहेगा। दौड़ धाम रहेगी, जन्म के ग्रह अगर बलवान होंगे तो परिस्थिति सुधरती जायेगी। सीज़नल धंधे में आमदनी अच्छी रहेगी। स्त्रीयों को मानसिक तनाव रहेगा। धीरे-धीरे सब तकलीफें दूर होती जायेंगी। वर्ष के अंत में आपको आनंद प्राप्त होगा। आपकी रुकावटें दूर होती जायेंगी। यह वर्ष आपके लिये 65% लाभदायक रहेगा।

धन (*Sagittarius*) : (य यो भी भू ध फ ढ़ भे) शनि की पनौती का प्रथम चरण रहेगा। यश पद में बढ़ौती होगी। आपका भाग्योदय होगा। आपको आगे बढ़ने के अवसर मिलेंगे। आप चिंता तनाव से मुक्त रहेंगे। मन की एकाग्रता रहेगी। धंधे की तकलीफें दूर होती जायेंगी। आर्थिक लाभ होगा, आपका यश बढ़ेगा। अगस्त के बाद घर में किसी की तबयीत बिगड़ेगी, सितम्बर के बाद आर्थिक विवाद पैदा हो सकता है, फिर खर्च भी बढ़ेगा। संतान को किसी कंपनी में नौकरी मिल सकती है। आपका उत्साह बढ़ेगा। भागीदारी के धंध वाले

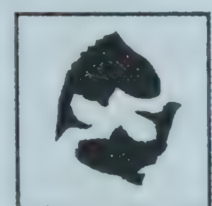
संभलकर चलें, विश्वासघात हो सकता है। खाताकीय काम भी होते जायेंगे। स्त्रीयों के माईके के पक्ष के लिये यह वर्ष दुर्बल होगा। थोड़े में हम कह सकते हैं कि यह वर्ष प्रगति वाला है। आपके द्वारा धर्म कार्य भी होंगे। यह वर्ष आपके लिए 85% अच्छा रहेगा।

मकर (*Capricorn*) : (मो जा जी खू खी खो ग गी) आप इस वर्ष आदि-व्याधि-उपाधि में रहेंगे। इस वर्ष ईश्वर स्मरण ज्यादा करें। आंठवां गुरु आपको बंधन में डालेगा तथा मुश्कलें बढ़ाएगा। सितम्बर के बाद राहत मिलेगी। आपको स्वास्थ्य का ध्यान रखना पड़ेगा। आठवां राहु भी रहेगा आप परेशान हो जायेंगे। आपकी कोई प्रोपर्टी भी बिक जायेगी। आपको करकसर, बचत करनी पड़ेगी, इस वर्ष कोई प्रोपर्टी खरीद न करें, स्त्रीयों के लिए यह वर्ष मध्यम है। विचारों के मतभेद पैदा होंगे। आर्थिक तकलीफ भी सहनी पड़ेगी, वाणी में मिठास रखेंगे तो आपका धंधा भी अच्छा चलेगा। अंतिम तीन महिने अच्छे रहेंगे। आपको आनंद प्राप्त होगा। यह वर्ष आपके लिये 65% लाभदायक रहेगा।

कुम्भ (*Aqurius*) : (गु गे गो सा सी से सो द) इस वर्ष आपको तन, मन, धन से संभालना पड़ेगा। अगस्त के बाद आपका गुरु आपको दौड़ धाम करायेगा। शारीरिक और मानसिक तकलीफ रहेगी। आप अपने को कमजोर समझेंगे। सितम्बर, ऑक्टोबर में अचानक कोई तकलीफ होगी। डायाब्टिज, बी.पी. और हार्ट की बीमारी से सावधान रहिये। जूलाई तक तो आवक अच्छी रहेगी, आप राहत की सांस लेंगे। सितम्बर के बाद उधार दिये हुए पैसों में खतरी रहेगी, आपको चिंता होगी, अगस्त तक किसी प्रोपर्टी का समाधान होगा। वर्ष के अंत में आर्थिक बातों में विशेष ध्यान देना पड़ेगा। सितम्बर, ऑक्टोर में आर्थिक समस्या होगी। संतान एवं कुटुम्ब के कारण आप चिंतित रहेंगे। नौकरी वाले ज्यादा आत्म विश्वास में न रहें। ऑक्टोबर के बाद कानूनी घेराव में आ सकते हैं। मानसिक संघर्ष होगा। यह वर्ष आपके लिये 65% लाभदायक रहेगा।

मीन (*Pisces*) : (दी दू थ झ ञ दे दो चा ची) इस वर्ष सफर ज्यादा होंगे। आनंद रहेगा। थोड़ी सी मानसिक चिन्ता रहेगी। जूलाई से सितम्बर तक शारीरिक पीड़ा है। संभलकर रहिये, शादय कोई ऑपरेशन हो। अगस्त के बाद गुरु की प्रबलता के कारण यश पद बढ़ेगा। मन प्रसन्न रहेगा। इस वर्ष खर्च भी बढ़ेगा लेकिन अचानक कोई लाभ भी होगा। आपकी समस्याओं का समाधान भी होता जायेगा। नौकरी वाले इस वर्ष प्रसन्नता से कार्य कर सकेंगे, लेकिन जून जूलाई में संभलकर कार्य करें। खाताकिय तपास हो सकती है। कमीशन, दलाली और सीज़नल धंधे वालों को ज्यादा लाभ होगा। आपका यह वर्ष आपको लाभ दिलायेगा। स्त्रीयों के लिये सफलता रहेगी। इस राशि वाले विद्यार्थी सफल होंगे। कोई निर्णय लेने में उतावल न करें। यह वर्ष आपके लिये 80% लाभदायक रहेगा।

राशि फल :

यह सच है कि भगवान है। भगवान कर्म फल प्रदाता है। भगवान न्यायकारी है।

एक दृष्टिकोण ऐसा है कि भगवान पूरे ब्रह्मांड में Actor, Viewer और Director की तह बरत रहा है। ऐसे दृष्टिकोण पर हम खड़े नहीं रह सकते।

राशिफल भले ही देखें। अगर हमारे राशि में कुछ अच्छा लिखा है तो वह खुद आकर फल देगा। किन्तु हमें प्रारब्ध के भरोसे न रहकर, आलस्य का त्याग करके, अथक परिश्रम करना चाहिए। अगर राशि फल में कुछ बुरा भी है तो हम कर्म करते समय उस प्रकृति अथवा काल से न डरें।

कर्म करने से तो रह नहीं सकते हैं। कर्म तो करना ही पड़ेगा। कर्म करते समय मन में ऐसा बीज न बोएं कि फसल काटते समय रोना पड़े या पछताना पड़े। इसलिए किसी कवि ने कहा है कि : "अगर फूल नहीं बो सकते तो, कांटे कम से कम मत बोओ" हो सके तो आप कर्म न करें और शुभ कर्म करें, हो सके तो न दुःख दें, ना दुःखी हों। तटस्थ करें। अगर मोक्ष चाहते हो तो निष्काम कर्म करके अकर्ता बनें।

"Time has no break and no reverse gear."

इस बात का ध्यान रखते रखते समय का हर पल, सतर्क रहकर मानव से महामानव बनने की कोशिश करें और दानव तो कभी नहीं बनें और निष्काम कर्म करके अकर्ता बनें।

तारा डुबना : शुक्र तारा अस्त : 2 मई 2016 सोमवार को अस्त होगा।

फिर खुलेगा : 6 जूलाई 2016 बुधवार के दिन।

गुरु तारा अस्त : 11 सेप्टेम्बर 2016 रविवार को होगा फिर 6 ऑक्टोबर 2016 को उदित होगा।

शुक्र तारा अस्त : 21 मार्च 2017 मंगलवार को अस्त होगा फिर खुलेगा : 25 मार्च 2017 शनिवार के दिन।

ग्रहण (१) सुर्य ग्रहण : शुक्रवार ता. 1 सितम्बर 2016 । भारत में दिखाई नहीं देगा, पालने की आवश्यकता नहीं।

(२) चंद्र ग्रहाण : शुक्रवार 16 सितम्बर 2016 छाया दोपहर दिन को 1:41 से रहेगी। ग्रहण स्पर्ष रात्री 10:41 को होगा, ग्रहण मोक्ष (छूटना) रात्री 2:49 (26:39)। भारत में दिखानी देगा। यह फकत छाया ग्रहण है पालने की विशेष ज़रूरत नहीं है।

(३) चंद्र ग्रहण : शुक्रवार 10 फरवरी 2017 छाया रात को 08:09 (20:09) ग्रहण स्पर्श 04:09 (28:09) मोक्ष (छूटना) ता. 11-2-2017 सुबह 8:23 शनिवार।
भारत में दिखाई देगा। यह ग्रहण छाया ग्रहण है, पालने की विशेष ज़रूरत नहीं है।

(४) सूर्य ग्रहण : शनिवार ता. 26-2-2017 भारत में दिखाई नहीं देगा, पालने की ज़रूरत नहीं।

शनि की वर्षिय : मेष राशि - चिंता, कष्ट, आरोग्य की अव्यवस्था।

शनि ढाई वर्षिय : सिंह राशि - सुख संपत्ति, प्रगति और आनंद रहे।

साढे साती वर्षीय पनोती : तुला : पिछला अंतिम तबक्का है, प्रगति होगी, आनंद में रहेंगे।

वृश्चिक : दूसरा तबक्का है, शारीरिक और मानसिक पीड़ा रहे, अशांति और आर्थिक तकलीफें रहेंगी।

धन : साढ़े साती का प्रथण तबक्का है, यश, पद, धन की प्राप्ति, आप आनंद में रहेंगे।

जिन राशियों के उपर शनि चल रहा है वे चिन्ता न करें, रोज़ सूर्य को पानी चढायें तथा "ॐ शनिश्चराय नमः" की एक माला रोज़ करें।

दिन के चौघड़ीये

रवि	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल	काल
चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ
लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग
अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग
काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल
शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ
रोग	लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत
उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल	काल

रात के चौघड़ीये

रवि	सोम	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ
अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग
चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ
रोग	लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत
काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल
लाभ	शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग
उदवेग	अमृत	रोग	लाभ	शुभ	चल	काल
शुभ	चल	काल	उदवेग	अमृत	रोग	लाभ

।। विवाह के शुभ मुहूर्त ।।

चैत्र

16-04-2016	SAT
17-04-2016	SUN
18-04-2016	MON
19-04-2016	TUE
20-04-2016	WED
22-04-2016	FRI
23-04-2016	SAT
26-04-2016	TUE
27-04-2016	WED
29-04-2016	FRI

आषाढ

07-07-2016	THUR
08-07-2016	FRI
10-07-2016	SUN
11-07-2016	MON
13-07-2016	WED
19-07-2016	TUE
20-07-2016	WED
21-07-2016	THUR
22-07-2016	FRI
24-07-2016	SUN
25-07-2016	MON
30-07-2016	SAT
03-08-2016	WED
04-08-2016	THUR

श्रावण

06-08-2016	SAT
07-08-2016	SUN
08-08-2016	MON
09-08-2016	TUE
21-08-2016	SUN
25-08-2016	THUR
26-08-2016	FRI
02-09-2016	FRI

भाद्रपद

03-09-2016	SAT
04-09-2016	SUN
01-10-2016	SUN

अश्विन

10-10-2016	MON
11-10-2016	TUE
19-10-2016	WED
20-10-2016	THUR
01-11-2016	TUE

कार्तिक

02-11-2016	WED
04-11-2016	FRI
07-11-2016	MON
11-11-2016	FRI
12-11-2016	SAT
16-11-2016	WED
23-11-2016	WED
24-11-2016	THUR
25-11-2016	FRI
30-11-2016	WED

मार्गशीर्ष

01-12-2016	THUR
03-12-2016	SAT
04-12-2016	SUN
08-12-2016	THUR
09-12-2016	FRI
12-12-2016	MON

पौष

16-01-2017	MON
17-01-2017	TUE
18-01-2017	WED
22-01-2017	SUN
29-01-2017	SUN

माघ

05-02-2017	SUN
06-02-2017	MON
18-02-2017	SAT
19-02-2017	SUN
27-02-2017	MON

फाल्गुन

28-02-2017	TUE
04-03-2017	SAT

विवाह निषेध

(1)	मीन संक्राति	:	14-3-2016	to	14-04-2016
(2)	शुक्र अस्तोदय	:	02-5-2016	to	06-07-2016
(3)	श्री हरि देव शयन	:	15-07-2016	to	10-11-2016
(4)	गुरू अस्तोदय	:	11-09-2016	to	06-10-2016
(5)	श्राद्ध पक्ष	:	16-09-2016	to	30-09-2016
(6)	धन संक्राति	:	15-12-2016	to	14-01-2017
(7)	होलाष्टक	:	05-03-2017	to	12-03-2017
(8)	मीन संक्राति	:	14-03-2017	to	13-04-2017
(9)	शुक्र अस्तोदय	:	21-03-2017	to	25-03-2017

हीउ पंचाग संत बाबा जयरामदास सूर्य मंदिर, सरदारनगर, अहमदाबाद ऐं पंडित सुभाष शर्मा सरदारनगर, अहमदाबाद जे सहयोग सां तैयार कयो वियो आहे.

पंचाग की ज्यादा जानकारी के लिए अपने पंडित महाराज से मिलें।

(1) चैत्र : 09-04-2016 to 08-05-2016 2073 (۱) چيٽ

सूर्योदय : (06:25 - 06:00) सूर्योस्त : (18:54 - 19:09)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि ڏڻ	Sindhi Dt.
२/३	9	Sat	भरणी	वृषभ	गुणगौरी पूजा	۱
४	10	Sun	कृतिका	वृषभ	श्री गणेश दमन चतुर्थी	۲
५	11	Mon	रोहिणी	मिथुन	श्री पंचमी	۳
६	12	Tue	मृग	मिथुन	यमघंट दोपहर 14:53 से दूसरे दिन सूर्योदय तक	۴
७	13	Wed	आर्द्रा	मिथुन	बैसाखी ويساکي	۵
८	14	Thur	पुन	कर्क	दुर्गाष्टमी – अशोका अष्टमी	۶
९	15	Fri	पुष्य	कर्क	राम जयंती (राम नवमी) दुर्गानवमी رام نومي	۷
१०	16	Sat	अश्लेषा	सिंह	श्री धर्मराज दशमी	۸
११	17	Sun	मधा	सिंह	कामदा एकादशी گيارس	۹
१२	18	Mon	पू. फा.	कन्या	विश्णु द्वादशी	۱۰
१३	19	Tue	उ. फा.	कन्या	प्रदोष व्रत, महावीर जयंती مهاوير جينتي	۱۱
१४	20	Wed	हस्त	कन्या	शिव-दमन्क चृत दषी	۱۲
१४	21	Thur	चित्रा	तुला	चौदस	۱۳
१५	22	Fri	चित्रा	तुला	पूनम, श्री हनुमान जयंती پونم	۱۴
१	23	Sat	स्वाति	तुला	सर्व अर्थ सिद्ध	۱۵
२	24	Sun	विशाखा	वृश्चिक	बीज	۱۶
३	25	Mon	अनूराधा	वृश्चिक	गणेश चोथ (च. उ. 22:00) گڻيش چوٿ	۱۷
४	26	Tue	ज्येष्ठा	धन	चोथ	۱۸
५	27	Wed	मूला	धन	Baba Jairamdas Brahamleen Day	۱۹
६	28	Thur	पू.षा.	मकर	छठि	۲۰
७	29	Fri	उ.षा	मकर	शीतला पूजा	۲۱
८	30	Sat	श्रवण	मकर	अष्टमी	۲۲
९	May.1	Sun	धनि	कुंभ	पंचक शुरु (09:42 से)	۲۳
१०	2	Mon	शति	कुंभ	शुक्र अस्त (तारा डूबना)	۲۴
११	3	Tue	पू. भा.	मीन	वरूथिनी ग्यारस گيارس	۲۵
१२	4	Wed	उ. भा.	मीन	प्रदोष व्रत	۲۶
१३/१४	5	Thur	रेवती	मेष	पंचक पूरा (13:47 तक)	۲۷
३०	6	Fri	अश्विन	मेष	देवपितृ कार्य उमास, श्री शुक्र देवमनी जन्म اُماس	۲۸
१	7	Sat	भरणी/कृति	वृषभ	पारा श्राशीम जन्म	۲۹
२	8	Sun	रोहिणी	वृषभ	श्री परशुराम जयंती व शिवाजी जयंती, चंद्र दर्शन چنڊ	۳۰

(2) वैशाख : 09-05-2016 to 06-06-2016 2073 (٢) ويساک

सूर्योदय : (06:00 - 05:49) सूर्योस्त : (18:58 - 19:24

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - दि्णु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sind Dt.
३	9	Mon	मृग	मिथुन	अखातीज	اکڻ ٽيج	١
४	10	Tue	आर्द्रा	मिथुन	यमघंट		٢
५	11	Wed	पुन	कर्क	श्री सूरदास जयंती व श्री शंकराचार्य जयंती		٣
६	12	Thur	पुष्य	कर्क	श्री रामानुज आचार्य जन्म-श्री गंगा सप्तमी		٤
७	13	Fri	अश्लेषा	सिंह	सप्तमी		٥
८	14	Sat	मघा	सिंह	जानकी नोमी		٦
९	15	Sun	पू. फा.	सिंह	सर्व अर्थ सिद्ध योग		٧
१०	16	Mon	उ. फा.	कन्या	दसमी		٨
११	17	Tue	उ. फा.	कन्या	एकादशी (मोहनी)	گيارس	٩
१२	18	Wed	हस्त	तुला	सर्व अर्थ सिद्ध योग		١٠
१३	19	Thur	चित्रा	तुला	प्रदोष व्रत		١١
१४	20	Fri	स्वाति	तुला	श्री नरसिंह जन्म		١٢
१५	21	Sat	विशाखा	वृश्चिक	(पीपल पूनम) सत्यनारायण-श्रीहरिदासराम जयंती	پونم	١٣
१	22	Sun	अनूराधा	वृश्चिक	एकम		١٤
२	23	Mon	ज्येष्ठा	धन	श्री नारद जयंती		١٥
३	24	Tue	मूला	धन	तीज		١٦
३	25	Wed	पू. षा.	धन	गणेश चोथ (चं. उ. 20:20)	گڻيش چوٿ	١٧
४	26	Thur	उ. षा	मकर	चोथ		١٨
५	27	Fri	श्रवण	मकर	पंचमी		١٩
६	28	Sat	धनि	कुंभ	पंचक शुरु (16:00 से)		٢٠
७/८	29	Sun	शति	कुंभ	काला अष्टमी		٢١
९	30	Mon	पू.भा.	मीन	नोमी		٢٢
१०	31	Tue	उ.भा.	मीन	सर्व व्रत सिद्ध योग		٢٣
११	June 1	Wed	रेवती	मेष	एकादशी (अपरा) पंचक पुरा (22:38 तक)	گيارس	٢٤
१२	2	Thur	अश्विन	मेष	प्रदोष व्रत		٢٥
१३	3	Fri	भरणी	वृषभ	तेरस		٢٦
१४	4	Sat	कृतिका	वृषभ	पित्रकार्य उमावसिया, सावतरी पूजा	اُماس	٢٧
३०/१	5	Sun	रोहिणी	मिथुन	देव कार्य उमावस्य, संत ज्ञानेश्वर जन्म		٢٨
२	6	Mon	मृग	मिथुन	चंद्र दर्शन	چنڊ	٢٩

(3) ज्येष्ठ : 07-06-2016 to 05-07-2016 2073 (۳) جيٺ

सूर्योदय : (05:49 - 05:54) सूर्योस्त : (19:24 - 19:30)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - डिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
३	7	Tue	आर्द्रा	कर्क	यमघंट, महाराणा प्रताप जन्म		١
४	8	Wed	पुन	कर्क	चोथ		٢
५	9	Thur	पुष्य	कर्क	गुरु पुष्य योग		٣
६	10	Fri	अश्लेषा	सिंह	वनदेवासनी पूजा		۴
७	11	Sat	मघा	सिंह	सातम		۵
८	12	Sun	पू. फा.	कन्या	सर्व अर्थ सिद्ध योग		٦
९	13	Mon	उ. फा.	कन्या	श्री महेश नोमी		٧
१०	14	Tue	हस्त	कन्या	श्री गंगा दशहरा		٨
१०	15	Wed	चित्रा	तुला	दसम		٩
११	16	Thur	स्वाति	तुला	निरजला ग्यारस	گيارس نرجلا	١٠
१२	17	Fri	विशाखा	वृश्चिक	प्रदोष व्रत		١١
१३	18	Sat	अनूराधा	वृश्चिक	सावत्री व्रत शुरु		١٢
१४	19	Sun	ज्येष्ठा	वृश्चिक	चोदस		١٣
१५	20	Mon	ज्येष्ठा	धन	पूनम, सावत्री व्रत पूरा, वर्षा ऋतु शुरु	پونم	١۴
१	21	Tue	मूला	धन	एकम		١۵
२	22	Wed	पू. षा.	मकर	बीज		١٦
३	23	Thur	उ. षा	मकर	गणेश चोथ (चं. उ. 21:51)	گڻيش چوٿ	١٧
४	24	Fri	श्रवण	कुंभ	पंचक शुरु (21:51 से)		١٨
५	25	Sat	धनि	कुंभ	पंचमी		١٩
६	26	Sun	शति	मीन	छष्टमी		٢٠
७	27	Mon	पू. भा.	मीन	सप्तमी		٢١
८	28	Tue	उ.भा./रिवती	मेष	अष्टमी		٢٢
९	29	Wed	अश्विन	मेष	नवमी, पंचक पूरा (05:37 तक)		٢٣
१०/११	30	Thur	भरणी	मेष	एकादशी (योगनी)	گيارس	٢۴
१२	July 1	Fri	कृतिका	वृषभ	यमघंट		٢۵
१३	2	Sat	रोहिणी	वृषभ	प्रदोष व्रत, शनि प्रदोष		٢٦
१४	3	Sun	मृग	मिथुन	चौदस		٢٧
३०	4	Mon	आर्द्रा	मिथुन	देव पितृकार्य उमास, सेसाऊं	اُماس	٢٨
१	5	Tue	पुन	कर्क	चंद्र दर्शन	چنڊ	٢٩

(4) आषाढ़ : 06-07-2016 to 04-08-2016 2073 (۴) آکاڙ

सूर्योदय : (05:54 - 06:08) सूर्योस्त : (19:30 - 19:20)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	6	Wed	पुष्य	कर्क	जगन्नाथ यात्रा (रथ यात्रा) (शुक्र उदय)	رٿ ياترا	۱
३	7	Thur	अश्लेषा	सिंह	तीज		۲
४	8	Fri	मघा	सिंह	चोथ		۳
५	9	Sat	पू. फा.	कन्या	पांचम		۴
६	10	Sun	उ. फा.	कन्या	99 सुत सपती		۵
७	11	Mon	हस्त	कन्या	सातम		۶
८	12	Tue	चित्रा	तुला	आठम		۷
९	13	Wed	स्वाति	तुला	नोमी		۸
१०	14	Thur	स्वाति	वृश्चिक	दसमी		۹
११	15	Fri	विशाखा	वृश्चिक	एकादशी (देवशयनी), गौरी व्रत शुरु	گيارس	۱۰
१२	16	Sat	अनूराधा	वृश्चिक	बारस		۱۱
१३	17	Sun	ज्येष्ठा	धन	प्रदोष व्रत, जया-पार्वती व्रत शुरु	پاروتي ورت شروع	۱۲
१४	18	Mon	मूला	धन	चौदस		۱۳
१५	19	Tue	पू. षा.	मकर	गुरु पूनम, व्यास पूजा, गौरी व्रत पूरा	گرو پونم	۱۴
१	20	Wed	उ. षा	मकर	एकम		۱۵
२	21	Thur	श्रवण	कुंभ	पार्वती व्रत पूरा जागरण		۱۶
३	22	Fri	धनिष्ठा	कुंभ	त्रीज पंचक शुरु (03:41 से)		۱۷
४	23	Sat	शति	कुंभ	गणेश चोथ (चं. उ. 22:00)	گڻيش چوٿ	۱۸
५	24	Sun	पू. भा.	मीन	नाग पंचमी		۱۹
६	25	Mon	उ. भा.	मीन	छठ		۲۰
७	26	Tue	रेवती	मेष	पंचक पूरा (11:05 तक) मंगरा गोत्री व्रत		۲۱
८	27	Wed	अश्विन	मेष	अष्टमी		۲۲
९	28	Thur	भरणी	वृषभ	यमघंट		۲۳
१०	29	Fri	कृति/रोहिणी	वृषभ	यमघंट		۲۴
११	30	Sat	मृग	मिथुन	एकादशी (कामिका)	گيارس، چاليهو شروع	۲۵
१२/१३	31	Sun	आर्द्रा	मिथुन	प्रदोष व्रत		۲۶
१४	Aug. 1	Mon	पुन	कर्क	चौदस		۲۷
३०	2	Tue	पुष्य	कर्क	देवपित्र कार्य अमावस्या	اُماس	۲۸
१	3	Wed	अश्लेषा	सिंह	एकम		۲۹
२	4	Thur	मघा	सिंह	चन्द्र दर्शन	چنڊ	۳۰

(5) श्रावण : 05-08-2016 to 02-09-2016 2073 (۵) سانوڻ

सूर्योदय : (06:08 - 06:22) सूर्योस्त : (19:20 - 18:53)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
३	5	Fri	पु. फा.	सिंह	तीज		١
४	6	Sat	उ. फा.	कन्या	वृदनायक - दुरू तचुर्थी		٢
५	7	Sun	उ. फा.	कन्या	नाग पंचमी (गोगड़ो)	گوگڙو	٣
६	8	Mon	हस्त	तुला	श्री काल्की जयंती, सोमवार व्रत शुरु		۴
६	9	Tue	चित्रा	तुला	छठि		۵
७	10	Wed	स्वाति	तुला	नंढी थधड़ी, छोटी सातम, श्री तुलसीदास जन्म	ننڍي ٿڌڙي	٦
८	11	Thur	विशाखा	वृश्चिक	अ`टमी		٧
९	12	Fri	अनूराधा	वृश्चिक	सर्व सिद्ध योग		٨
१०	13	Sat	ज्येष्ठा	धन	दसम		٩
११	14	Sun	मूला	धन	एकादशी (पवित्रा)	گيارس	١٠
१२	15	Mon	पू. षा.	धन	प्रदोष व्रत Independence Day		١١
१३	16	Tue	उ. षा	मकर	तेरस		١٢
१४	17	Wed	श्रवण	मकर	चोदस		١٣
१५	18	Thur	धनि	कुंभ	पुनम, रक्षा बंधन, पंचक शुरु (11:52 तक)	پونم، رکشا بنڌڻ	١۴
१	19	Fri	शति	कुंभ	एकम		١۵
२	20	Sat	पू. भा.	मीन	बीज		١٦
३/४	21	Sun	उ. भा.	मीन	गणेश चोथ, तीजड़ी (चं. उ. 22:07)	تيجڙي، گڻيش چوٿ	١٧
५	22	Mon	रेवती	मेष	पंचक पूरा (16:07 तक)		١٨
६	23	Tue	अश्विन	मेष	शष्टमी		١٩
७	24	Wed	भरणी	वृषभ	बड़ी सातम	وڏي ٿڌڙي	٢٠
८	25	Thur	कृतिका	वृषभ	जन्माष्टमी, श्री कृष्ण जन्म	جنماشٽمي	٢١
९	26	Fri	रोहिणी	मिथुन	गोगा नोमी (नंद उत्सव)		٢٢
१०	27	Sat	मृग	मिथुन	दसम		٢٣
११	28	Sun	आर्द्रा	कर्क	एकादशी (अजा)	گيارس	٢۴
१२	29	Mon	पुन	कर्क	प्रदोष व्रत, अन मटयो गौ पूजा	ان مٽيو	٢۵
१३	30	Tue	पुष्य	कर्क	तेरस		٢٦
१४	31	Wed	अश्लेषा	सिंह	चोदस		٢٧
३०	Sept. 1	Thur	मघा	सिंह	देव पितृ कार्य उमास, सती पूजा	اُماس	٢٨
१	2	Fri	पू. फा.	कन्या	चन्द्र दर्शन	چنڊ	٢٩

(6) भाद्रपद : 03-09-2016 to 02-10-2016 2073 (٦) بڊو

सूर्योदय : (06:22 - 06:34) सूर्योस्त : (18:53 - 18:21)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - दिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	3	Sat	उ. फा.	कन्या	यमघंट		١
३	4	Sun	हस्त	तुला	श्री वारह जयंती		٢
४	5	Mon	चित्रा	तुला	गणेश जयंती (चंद्र दर्शन नहीं करना)		٣
५	6	Tue	स्वाति	तुला	ऋषि पंचमी		۴
६	7	Wed	विशाखा	वृश्चिक	सुर्य शष्टमी		٥
७	8	Thur	अनूराधा	वृश्चिक	मुक्ताप्रण-सनातन सप्तमी	چاليهي جي سر گس	٦
८	9	Fri	ज्येष्ठा	वृश्चिक	राधा अष्टमी, महालक्ष्मी सगड़ा बधण	سڳڙا ٻڌڻ	٧
९	10	Sat	ज्येष्ठा	धन	चंद्र नवमी		٨
९	11	Sun	मूला	धन	गुरु अस्त		٩
१०	12	Mon	पू. षा.	मकर	महालक्ष्मी व्रत पूर्ण		١٠
११	13	Tue	उ. षा	मकर	पदमा जलझुलनी एकादशी, वामन जयंती	گيارس	١١
१२/१३	14	Wed	श्रवण	कुंभ	प्रदोष व्रत, पंचक शुरु (21:43 से)		١٢
१४	15	Thur	धनि	कुंभ	आनंद चोदस		١٣
१५	16	Fri	शति/पू. भा.	मीन	पूनम, श्राद्ध प्रारंभ	پونم، آه ماني، شراڌ شروع	١۴
१	17	Sat	उ. भा.	मीन	एकम श्राद्ध		١٥
२	18	Sun	रेवती	मेष	बीज श्राद्ध		١٦
३	19	Mon	अश्विन	मेष	तीज श्राद्ध, गणेश चोथ (चं. उ. 20:40) पंजक पुरा (00:54)	گڻيش چوٿ	١٧
४	20	Tue	भरणी	वृषभ	चोथ श्राद्ध		١٨
५/६	21	Wed	कृतिका	वृषभ	पांचव व छठि का श्राद्ध		١٩
७	22	Thur	रोहिणी	मिथुन	सातम श्राद्ध		٢٠
८	23	Fri	मृग	मिथुन	अष्टमी श्राद्ध, सगड़ा छोड़ण	سڳڙا ڇوڙڻ	٢١
९	24	Sat	आर्द्रा	मिथुन	नोमी श्राद्ध		٢٢
१०	25	Sun	पुन	कर्क	दसम श्राद्ध	گُر پرب	٢٣
११	26	Mon	पुष्य	कर्क	ग्यारस श्राद्ध, इन्द्रा एकादशी	گيارس	٢۴
१२	27	Tue	अश्लेषा	सिंह	बारस श्राद्ध, सन्यासनि जो श्राद्ध		٢٥
१३	28	Wed	मघा	सिंह	तेरस श्राद्ध, शहीद भगतसिंह जन्म		٢٦
१४	29	Thur	पू. फा.	कन्या	चोदस श्राद्ध		٢٧
३०	30	Fri	उ. फा.	कन्या	देव पितृ कार्य श्राद्ध उमास, नवरात्रि शुरु		٢٨
१	Oct. 1	Sat	हस्त	कन्या	यमघंट	اُماس	٢٩
१	2	Sun	चित्रा	तुला	चन्द्र दर्शन, महात्मागांधी व लाल बहादुर शास्त्री जन्म	چنڊ	٣٠

(7) अश्विन : 03-10-2016 to 01-11-2016 2073 (٧) اَسو

सूर्योदय : (06:34 - 06:50) **सूर्योस्त : (18:21 - 17:53)**

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - दिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	3	Mon	स्वाति	तुला	यमघंट		١
३	4	Tue	विशाखा	वृश्चिक	तीज		٢
४	5	Wed	विशाखा	वृश्चिक	सर्व अर्थ सिद्ध योग		٣
५	6	Thur	अनूराधा	वृश्चिक	गुरु उदय		۴
६	7	Fri	ज्येष्ठा	धन	छठि		۵
७	8	Sat	मूला	धन	सातम		٦
८	9	Sun	पू. षा.	मकर	दुर्गाष्टमी	درگا اشٽمي	٧
९	10	Mon	उ. षा	मकर	दुर्गा नवमी		٨
१०	11	Tue	श्रवण	मकर	विजय दशमी, दशहरा	دسهڙو	٩
११	12	Wed	धनि	कुंभ	एकादशी (पापांकुश) पंचक शुरु (07:51 से)	گيارس	١٠
१२	13	Thur	शति	कुंभ	प्रदोष व्रत		١١
१३	14	Fri	पू.भा.	मीन	तेरस		١٢
१४	15	Sat	उ.भा.	मीन	चोदस		١٣
१५/१	16	Sun	रेवती	मेष	सत्यनारायण (शरद पूनम) पंचक शुरु (11:13 तक)	پونم	١۴
२	17	Mon	अश्वि/भरणी	मेष	बीज		١۵
३	18	Tue	कृतिका	वृषभ	सर्व अर्थ सिद्ध योग		١٦
४	19	Wed	रोहिणी	वृषभ	गणेश चोथ (कड़वा चोथ) (चं. उ. 21:05)	گڻيش چوٿ(ڪڙوا)	١٧
५	20	Thur	मृग	मिथुन	पंचम		١٨
६	21	Fri	आर्द्रा	मिथुन	छठि		١٩
७	22	Sat	पुन	कर्क	आहोई-काला अष्टमी, हेमंत ऋतु प्रारंभ	آهوئي	٢٠
८	23	Sun	पुष्य	कर्क	रवि पुष्य योग		٢١
९	24	Mon	अश्लेषा	सिंह	नवम		٢٢
१०	25	Tue	मघा	सिंह	दसम Bhai Amardas Brahmleen day (Ulhasnagar)		٢٣
११	26	Wed	पू.फा.	सिंह	रमा एकादशी	گيارس	٢۴
१२	27	Thur	उ.फा.	कन्या	प्रदोष व्रत		٢۵
१३	28	Fri	हस्त	कन्या	धन तेरस	ڌن تيرس	٢٦
१४	29	Sat	चित्रा	तुला	काली चोदस		٢٧
३०	30	Sun	चित्रा	तुला	दीपावली, देवपित्र कार्य उमास	اُماس، ڏياري	٢٨
१	31	Mon	स्वाति	तुला	गुजराती नओं साल	گجراتي نئون سال	٢٩
२	Nov.1	Tue	विशाखा	वृश्चिक	चंद्र दर्शन, भाई बीज	چنڊ، ڀائي ٻيج	٣٠

(8) कार्तिक : 02-11-2016 to 30-11-2016 2073 (٨) ڪتي

सूर्योदय : (06:50 - 07:12) सूर्योस्त : (17:53 - 17:41)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
३	2	Wed	अनुराधा	वृश्चिक	सफर मास शुरु		۱
४	3	Thur	ज्येष्ठा	धन	चौमासे जा व्रत पूरा (16 सोमवार पूरा)		۲
४	4	Fri	मूला	धन	चोथ		۳
५	5	Sat	पू. षा.	धन	लाभ पांचम	لاڀ پانچم	۴
६	6	Sun	उ. षा	मकर	सुर्य स्तुती		۵
७	7	Mon	श्रवण	मकर	सप्तमी		۶
८	8	Tue	धनि	कुंभ	गोप अष्टमी, पंचक शुरु (16:32 से)	گوپ اشٽمي	۷
९	9	Wed	शति	कुंभ	नोमी व्रत शुरु	نومي ورت شروع	۸
१०	10	Thur	पू.भा.	मीन	देव प्रबोधनी एकादशी, तुलसी विवाह भीखम शुरु	گيارس	۹
११/१२	11	Fri	उ.भा.	मीन	बारस		۱۰
१३	12	Sat	रेवती	मेष	प्रदोष व्रत, पंचक पूरा (22:29 तक)		۱۱
१४	13	Sun	अश्विन	मेष	वैंकुठ चौदस		۱۲
१५	14	Mon	भरणी	वृषभ	पूनम, गुरुनानक जयंती, भीखम पूरा	پونم، گرونانڪ جينتي	۱۳
१	15	Tue	कृति	वृषभ	सर्व व्रत सिद्ध योग़		۱۴
२	16	Wed	रोहिणी	मिथुन	सर्व व्रत सिद्ध योग		۱۵
३/४	17	Thur	मृग/आर्द्रा	मिथुन	गणेश चोथ (चं. उ. 20:44)	گڻيش چوٿ	۱۶
५	18	Fri	पुन	कर्क	पंचमी		۱۷
६	19	Sat	पुष्य	कर्क	शष्टमी		۱۸
७	20	Sun	अश्लेषा	सिंह	सप्तमी		۱۹
८	21	Mon	मघा	सिंह	श्री कालपितृ अष्टमी		۲۰
९	22	Tue	पू. फा.	सिंह	नवमी		۲۱
१०	23	Wed	उ. फा.	कन्या	दसमी		۲۲
११	24	Thur	उ. फा.	कन्या	ग्यारस		۲۳
११	25	Fri	हस्त	तुला	एकादशी (उत्पती)	گيارس	۲۴
१२	26	Sat	चित्रा	तुला	प्रदोष व्रत		۲۵
१३	27	Sun	स्वाति	तुला	तेरस		۲۶
१४	28	Mon	विशाखा	वृश्चिक	यमघंट		۲۷
३०	29	Tue	अनुराधा	वृश्चिक	देव पित्र कार्य उमास	اُماس	۲۸
१	30	Wed	ज्येष्ठा	धन	चन्द्र दर्शन, यमघंट, सफर पोइ अरबा	چنڊ	۲۹

(9) मार्गशीर्ष : 01-12-2016 to 30-12-2016 2072 (٩) ناهري

सूर्योदय : (07:12 - 07:29) सूर्योस्त : (17:41 - 17:51)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्विणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	Dec.1	Thur	मूला	धन	बीज		١
३	2	Fri	पू. षा.	धन	तीज		٢
४	3	Sat	पू. षा.	मकर	चोथ		٣
५	4	Sun	उ. षा	मकर	श्री राम जानकी विवाह		۴
६	5	Mon	श्रवण	कुंभ	पंचक शुरु (23:02 से)		۵
७	6	Tue	धनि	कुंभ	नरसिंह महेता जन्म		٦
८	7	Wed	शति	मीन	अष्टमी		٧
९	8	Thur	पू. भा.	मीन	नोमी		٨
१०	9	Fri	उ. भा.	मीन	सर्व सिद्ध योग		٩
११	10	Sat	रेवती/अश्वि	मेष	एकादशी (मोक्षदा) पंचक पूरा (08:28 तक)	گيارس	١٠
१२	11	Sun	भरणी	मेष	प्रदोष व्रत		١١
१३	12	Mon	कृतिका	वृषभ	तेरस		١٢
१४/१५	13	Tue	रोहिणी	वृषभ	सत्यनारायण, श्री दत्तक प्रभु जन्म	پونم	١٣
१	14	Wed	मृग	मिथुन	एकम		١۴
२	15	Thur	आर्द्रा	मिथुन	बीज		١۵
३	16	Fri	पुन	कर्क	गणेश चोथ (चं. उ. 20:28)	گڻيش چوٿ	١٦
४	17	Sat	पुष्य	कर्क	भाई प्रभाराम वर्सी		١٧
५	18	Sun	अश्विन	सिंह	यमघंट		١٨
६	19	Mon	मघा	सिंह	छठि		١٩
७	20	Tue	पू.फा.	कन्या	सप्तमी		٢٠
८	21	Wed	उ.फा.	कन्या	काला अष्टमी		٢١
९	22	Thur	हस्त	कन्या	नोमी		٢٢
१०	23	Fri	चित्रा	तुला	दसमी		٢٣
११	24	Sat	स्वाति	तुला	एकादशी (सफला)	گيارس	٢۴
१२	25	Sun	विशाखा	वृश्चिक	Chrismas Day		٢۵
१३	26	Mon	अनुराधा	वृश्चिक	प्रदोष व्रत		٢٦
१३	27	Tue	ज्येष्ठा	वृश्चिक	तेरस		٢٧
१४	28	Wed	ज्येष्ठा	धन	पित्र कार्य उमास	اُماس	٢٨
३०	29	Thur	मूला	धन	देवकार्य उमास		٢٩
१	30	Fri	पू.षा.	मकर	चन्द्र दर्शन	چنڊ	٣٠

(10) पौष : 31-12-2016 to 29-01-2017 2073 (١٠) پوهه

सूर्योदय : (07:29 - 07:28) सूर्योस्त : (17:51 - 18:13)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - ड्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	31	Sat	उ. षा.	मकर	बीज		١
३	Jan.1	Sun	श्रवण	कुंभ	तीज ईस्वी नव वर्ष शुरु	نئون سال	٢
४	2	Mon	धनि	कुंभ	पंचक शुरु (04:28 से)		٣
५	3	Tue	शति	कुंभ	पचमी		٤
६	4	Wed	पू. भा.	मीन	शष्टमी		٥
७	5	Thur	उ. भा.	मीन	गुरु गोविंदसिंह जन्म		٦
८	6	Fri	रेवती	मेष	पंचक पूरा (15:44 तक)		٧
९	7	Sat	अश्विन	मेष	नवमी		٨
१०/११	8	Sun	भरणी	वृषभ	पुत्रदा एकादशी	گيارس	٩
१२	9	Mon	कृतिका	वृषभ	बारस		١٠
१३	10	Tue	रोहिणी/मृग	मिथुन	प्रदोष व्रत, यमघंट		١١
१४	11	Wed	आर्द्रा	मिथुन	शाकम्बरी जयंती		١٢
१५	12	Thur	पुन	कर्क	पूनम, स्वामी विवेकानंद जन्म	پونم	١٣
१	13	Fri	पुष्य	कर्क	लाल लोई (लोहिड़ी पर्व)	لال لوئي	١٤
२	14	Sat	अश्लेषा	सिंह	उत्तरायण (सूर्य मकर मे)	اُترائڻ	١٥
३	15	Sun	मघा	सिंह	गणेश चोथ (चं. उ. 21:12)	گڻيش چوٿ	١٦
४	16	Mon	पू. फा.	कन्या	चोथ		١٧
५	17	Tue	उ. फा.	कन्या	पंचमी		١٨
६	18	Wed	हस्त	कन्या	छठि		١٩
७	19	Thur	चित्रा	तुला	स्वामी रामानंद आचार्य जयंती		٢٠
८	20	Fri	स्वाति	तुला	अष्टमी		٢١
९	21	Sat	स्वाति	वृश्चिक	नवमी		٢٢
१०	22	Sun	विशाखा	वृश्चिक	दसमी		٢٣
११	23	Mon	अनुराधा	वृश्चिक	एकादशी (षटतिला), नेताजी सुभाषचंद्र जन्म	گيارس	٢٤
१२	24	Tue	ज्येष्ठा	धन	बारस		٢٥
१३	25	Wed	मूला	धन	यमघंट		٢٦
१४	26	Thur	पू. षा.	मकर	रष्ट्रीय गणतंत्र दिवस	جوڙجڪ ڏينهن	٢٧
३०	27	Fri	उ. षा.	मकर	देवपित्र कार्य उमास	اُماس	٢٨
१	28	Sat	श्रवण	कुंभ	लाला लजपतराय जन्म		٢٩
२	29	Sun	धनि	कुंभ	चन्द्र दर्शन, पंचक शुरु (10:03 से)	چنڊ	٣٠

(11) माघ : 30-01-2017 to 27-02-2017 2073 (١١) مانگهه

सूर्योदय : (07:25 - 07:57) सूर्योस्त : (18:21 - 18:40)

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
३	30	Mon	शति	कुंभ	तीज		١
४	31	Tue	पू. भा.	मीन	वृद विनायक चतुर्थी		٢
५	Feb. 1	Wed	उ. भा.	मीन	बसंत पंचमी (सरस्वती जन्म)	وسنت پنچمي	٣
६	2	Thur	रेवती	मेष	पंचक पूरा (21:10 तक)		۴
७	3	Fri	अश्विन	मेष	श्री नर्मदा जयंती		۵
८	4	Sat	भरणी	वृषभ	श्री भीष्मा अष्टमी		٦
९	5	Sun	कृतिका	वृषभ	नोमी		٧
१०	6	Mon	रोहिणी	मिथुन	दसमी		٨
११	7	Tue	मृग	मिथुन	एकादशी (जया)	گيارس	٩
१२	8	Wed	आर्द्रा	कर्क	प्रदोष व्रत		١٠
१३	9	Thur	पुन	कर्क	श्री गुरु गोरखनाथ व विश्वकर्मा जयंती		١١
१४/१५	10	Fri	पुष्य	कर्क	पूनम	پونم	١٢
१	11	Sat	अश्लेषा	सिंह	एकम		١٣
२	12	Sun	मघा	सिंह	यमघंट		١۴
३	13	Mon	पू. फा.	कन्या	तीज		١۵
४	14	Tue	उ. फा.	कन्या	गणेश चोथ (चं. उ. 21:43)	گڻيش چوٿ	١٦
५	15	Wed	हस्त	तुला	पंचमी		١٧
५	16	Thur	चित्रा	तुला	पंचमी		١٨
६	17	Fri	स्वाति	तुला	छठि		١٩
७	18	Sat	विशाखा	वृश्चिक	वसंत ऋतु प्रारंभ		٢٠
८	19	Sun	अनुराधा	वृश्चिक	श्री सीताष्टमी		٢١
९	20	Mon	ज्येष्ठा	धन	नोमी		٢٢
१०	21	Tue	मूला	धन	दसमी		٢٣
११	22	Wed	पू. षा.	धन	एकादशी (विजया)	گيارس	٢۴
१२	23	Thur	उ. षा.	मकर	बारस		٢۵
१३	24	Fri	श्रवण	मकर	महाशिवरात्रि, प्रदोष व्रत, जागरण	مهاشوراتري	٢٦
१४	25	Sat	धनि	कुंभ	पंचक शुरु (19:17 से)		٢٧
३०	26	Sun	धनि/शति	कुंभ	देव पितृ कार्य उमास	اُماس	٢٨
१	27	Mon	पू. भा.	मीन	चन्द्र दर्शन	چنڊ	٢٩

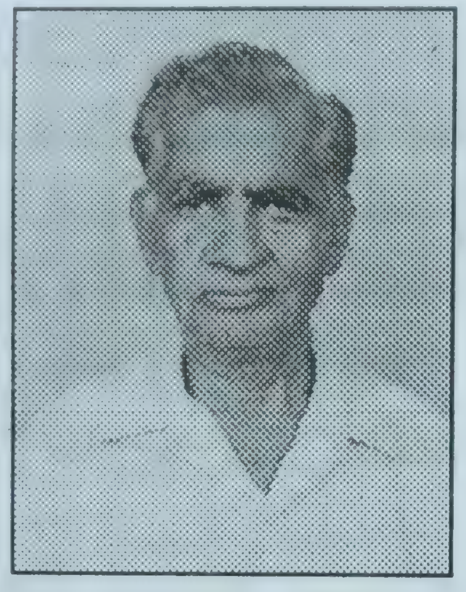
(12) फाल्गुन : 28-02-2017 to 29-03-2017 2073 (۱۲) ڦڳڻ

सूर्योदय : (07:07 - 06:37) **सूर्योस्त : (18:34 - 18:49)**

तिथि	Egn. Dt.	Day	नक्षत्र	चन्द्रमा	पर्व - द्रिणु - व्रत - आदि	ڏڻ	Sindhi Dt.
२	28	Tue	उ. भा.	मीन	रामकृष्ण परमहंस जन्म		۱
३	Mar.1	Wed	रेवती	मेष	तीज		۲
४	2	Thur	अश्विन	मेष	पंचक पूरा (03:15 तक)		۳
५	3	Fri	भरणी	वृषभ	योगी वाल्कय जन्म, फागुणी पचे	سنهن ڦاڳڻي پچي	۴
६/७	4	Sat	कृतिका	वृषभ	सतहिं फागुणी खाज़े	سنهن ڦاڳڻي کاڄي	۵
८	5	Sun	रोहिणी	वृषभ	होलास्टक शुरु	هولاشٽڪ	۶
९	6	Mon	मृग	मिथुन	सर्व सिद्ध अमृत योग		۷
१०	7	Tue	आर्द्रा	मिथुन	यमघंट		۸
११	8	Wed	पुन	कर्क	एकादशी (आमलकी)	گيارس	۹
१२	9	Thur	पुष्य	कर्क	गुरु पूज्य योग		۱۰
१३	10	Fri	अश्लेषा	सिंह	प्रदोष व्रत		۱۱
१४	11	Sat	मघा	सिंह	चोदस		۱۲
१५	12	Sun	पू. फा.	कन्या	पूनम, होली	هولي، پونم، سنناراڻ	۱۳
१	13	Mon	उ. फा.	कन्या	धूलेटी, वसंत उत्सव	ڏوڙيو	۱۴
२	14	Tue	हस्त	कन्या	संत तुकाराम जन्म		۱۵
३	15	Wed	चित्रा	तुला	तीज		۱۶
४	16	Thur	स्वाति	तुला	गणेश चोथ (चं. उ. 22:11)	گڻيش چوٿ	۱۷
५	17	Fri	विशाखा	वृश्चिक	पंचमी		۱۸
६	18	Sat	अनुराधा	वृश्चिक	एकनाथ अष्टमी		۱۹
७	19	Sun	ज्येष्ठा	वृश्चिक	श्री रंग सप्तमी		۲۰
७	20	Mon	ज्येष्ठा	धन	श्री शीतला अष्टमी पूजा		۲۱
८	21	Tue	मूला	धन	शुक्र अस्त		۲۲
९	22	Wed	पू. षा.	मकर	नोमी		۲۳
१०	23	Thur	उ. षा.	मकर	दसमी		۲۴
११	24	Fri	श्रवण	कुंभ	पाप मोचनी एकादशी	گيارس	۲۵
१२	25	Sat	धनि	कुंभ	प्रदोष व्रत, पंचक शुरु (04:56 से)		۲۶
१३	26	Sun	शति	कुंभ	रंग तेरस		۲۷
१४	27	Mon	पू. भा.	मीन	पित्र कार्य उमास	اُماس	۲۸
३०/१	28	Tue	उ. भा.	मीन	देव कार्य उमास, नवरात्री शुरु		۲۹
२	29	Wed	रेवती	मेष	चेटी चन्द्र दर्शन, पंचक पूरा (11:39 तक)	چيٽي چنڊ	۳۰

شردانجلي

وڇڙيا آهيو پر وسريا ناهيو
آسيس توهانجي اسان مٿان
رهندي اچي.

سداحيات شري ٽي. جي. ٽنڊواڻي

Date of Birth : 10-5-1937
Date of Death : 15-11-2002

رٽائرڊ پرنسيپال ۽ فائونڊر ٽرسٽي،
شري گايتري وديا مندر، اي-و ارڊ،
ڪبير نگر، احمدآباد.

شيوام :

ڊاڪٽر چندر پرڪاش ٽنڊواڻي
۽ ٽنڊواڻي پريوار

DR. CHANDERPRAKASH T.
TINDWANI (M.D.)

Nav Jyot Medical Nursing Home

1st Floor, Kandhari Chamber, Patia,
Ahmedabad-382345.
Ph. : Clinic : 22815188
Resi. : 22815177

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون
سڀني کي لک لک واڌايون

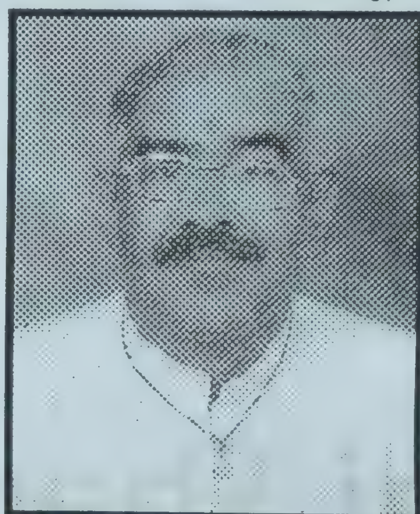
PH. : 22811568

Deeplata
JEWELLERS

Manufacturers of
Gold & Dimand Jewellery

B-97, Kubernagar,
Ahmedabad- 382340.

સર્વ સિંધી ભાઈ-બહેનોને ચેટી-ચંડ નૂતનવર્ષાભિનંદન

મહારાજ મનોજભાઈ દવે

Mob. : 9376182807

: પ્રમુખ :

શ્રી રામધુન સેવા સમિતિ,અમદાવાદ.
સંકટથી મુક્તિ માટે, સુખ શાંતિ માટે
શ્રી હનુમાનજીની કૃપા મેળવવા
શ્રી હનુમાન ચાલીસાના પાઠ
કરાવવા માટે સંપર્ક કરો.

ٻارهين پُٽيہ تِٿيءَ تي شرڌانجلي

ڪشورڪمار شامنداس بصراڻي

جنم : 16-1-1976 ديهانت : 14-3-2004

تنهنجي تصوير ڏسي اسان جو هرديہ روئي ٿو تون اسان
جي وچڙ نہ آهين دِل مڃڻ لاءِ تيار نہ آهي ايشور
تنهنجي آتما کي پرم شانتي ڏئي اهڙي پرارٿنا

شامنداس ڏيونداس بصراڻي (پنا) (رٽايرڊ LIC ڊيولپمينٽ آفيسر)
سڏراج شامنداس بصراڻي، يُڌشٽر شامنداس بصراڻي (ڀائر)
هيرالال چيتنداس بصراڻي (سؤٽ)
اَجيہ-يش-پرت-هرش-جئديپ ۽ بصراڻي پريوار
جهوناڳڙهہ.

ڏهين پُٽيہ تِٿيءَ تي شرڌانجلي

چيتنداس ڏيونداس بصراڻي

جنم : 12-6-1945 ديهانت : 23-4-2006

اَنجلي اَرپڻ ريون ٿا تہ لُڙڪ ڪرن ٿا تصوير
توهان جي ڏسي دِل روئي ٿي توهانجي سنيه پرئي
سياءُ جي مِٺي سُواس هميشهہ دِل ۾ رهندي-ايشور
توهان جي دويہ آتما کي شانتي ڏئي اهڙي پرارٿنا

شامنداس ڏيونداس بصراڻي (ڀاءُ) (رٽايرڊ LIC ڊيولپمينٽ آفيسر)
هيرالال چيتنداس بصراڻي (سُپتر)
سڏراج شامنداس بصراڻي، يُڌشٽر شامنداس بصراڻي (ڀائٽيا)
اَجيہ-يش-پرت-هرش-جئديپ ۽ بصراڻي پريوار، جهوناڳڙهہ.

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سڀني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

Best Wishes to all
On the occasion of
Chetichand-New Year

Maya Bhavnani

Advocate High Court

Office :
103, 1st Floor,
Swamini Complex,
Opp. Drive-in-Cinema,
Drive-in-Road,
Ahmedabad-380054.

Court :
Advocate Chamber No. 440,
Gujarat High Court, Sola Road,
Ahmedabad-380060.
Ph. : 91-79-26853746/40057416
Mobile : 98250 13795
E-mail : mnbhavnani@hotmail.com

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سڀني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

"Life is Journey in the darkness of the night - Wake up to the inner light."
- The Mother

Wish You
Happy & Prosperous
New Year

HOTEL KANAK 3 STAR
hotelkanak@sify.com

T.K. Tekwani
Chairman
Hotel and Restaurant
Association - Gujarat

NBFC Nalanda Finance
nalandalimited@yahoo.in

HOTEL KANAK

Opp. Gujarat College, Ellisbridge, Ahmedabad-380 006.
Tel. : 079-2646 8822 Fax. : 079-2642 3087 www.hotelkanak.com

چيٽي چنڊ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي
ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

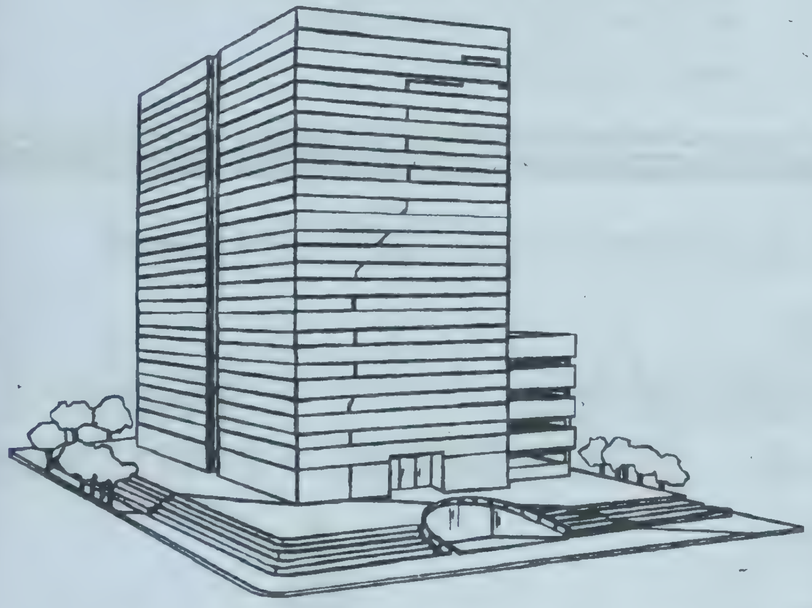
Mahesh Hotwani
M. : 9377372632

Mohanlal Khilnani
M. : 9377126365

Mohanlal Khilnani

CHHAYA

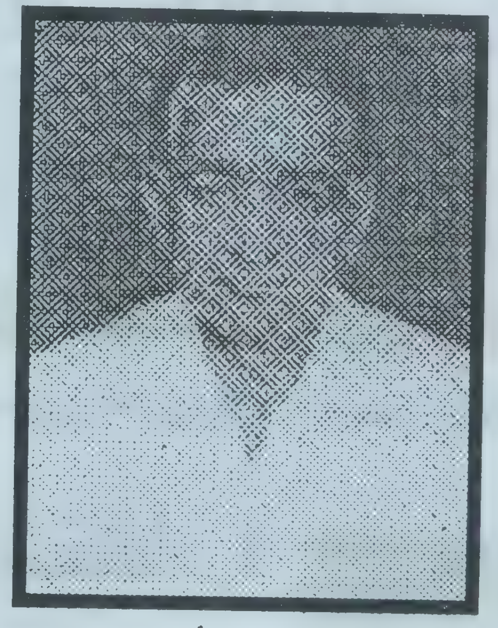
Property Dealers

Block 246-B, Saibaba Mandir Road,
Nr. Komal Complex,
Sardarnagar, Ahmedabad-382475.

چيٽي چنڊ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي
ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

In Sweet Memory of

Late Shri Tilokchand M. Udhani

Devanand T. Udhani
Raichand T. Udhani
Tulsidas T. Udhani
Pradeep T. Udhani

C/o. Kamla Industries

Mfg. of : Steel Cup Board (Tijori)

A-WARD, KUBERNAGAR,
AHMEDABAD-382340.

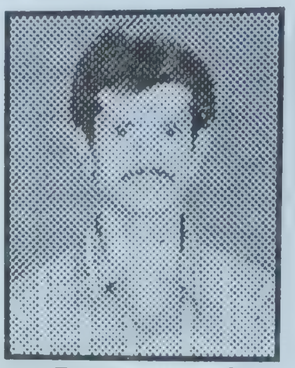
چيٽي چنڊ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

Amarlal Wadhwani
8000391177

Sunilbhai : 9374117517

Devanand
9998731331

AMAR BAKERY

Spl. in : All Type of Cake and Pastry, Bajipav, Dabeli Ets.
Special Birth Day Cake, Cake Without Eggs, Biscuits, Cashew, Coconut, Almonds.

On Good Occasion Full Attension will Be Given on Order

Shop 42, Vegitable Market, Nr. Post Office Sardarnagar, Ahmedabad-382475.

چيٽي چنڊ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

Manish Prakashkumar
(M) : 9925973713

Prakash Lalchand (Piku)
M. : 9712202654

RC

Rahul Caterers

SINDHI, PUNJABI & GUJARATI VARIETIES

3/4, New G-Ward, Kubernagar, Ahmedabad-382340.

चेटीचंड सिंधी नऐं साल जूं सभिनी

खे ख़ूब-ख़ूब वाधायूं

Ramesh Lakhmichand

Secretary

B.J.P. Sardarnagar Ward

Ahemdabad.

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سڀني

کي لک لک واڌايون

Kishan Shewkani (O) 22122207-22124237

Ravi (R) 27557073

Vinod Brothers

VB

Sugar Merchants

103, Sindhi Commercial Market,

Kalupur, Chokha Bazar,

Ahnedabad-380002.

चेटीचंड सिंधी नऐं साल जूं सभिनी

खे ख़ूब-ख़ूब वाधायूं

Jeevat Murjani

Social Worker

Ahmedabad.

चेटीचंड सिंधी नऐं साल जूं सभिनी

खे ख़ूब-ख़ूब वाधायूं

Amar Vanwani

Mob. : 9377437542

Invited Committee Member

Bhartiya Janta Party

Ahmedabad City

चेटीचंड सिंधी नएं साल जूं सभिनी खे ख़ूब-ख़ूब वाधायूं

Vinod Asnani (Mob.) 9327078704

Ex. President B.J.P. Sardarnagar Ward,
Committee Member B.J.P. Ahmedabad City

चेटीचंड सिंधी नएं साल जूं सभिनी खे ख़ूब-ख़ूब वाधायूं

Kamal Mehtani (Mob.) 9327005933

President : Sindhi Central Panchayat
Kubernagar, Ahmedabad.

چيتي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سڀني سنڌي ڀائرن-ڀينرن، مترن کي لکہ لکہ واڌايون

Regd. No. GH-139 Dt. 2-12-1961 Ph. : 22121887

SINDHI COMMERCIAL CO-OP. MARKET ASSOCIATION LTD. AHMEDABAD.

H-105/1, Sindhi Commercial Market, Chokha Bazar, Kalupur, Ahmedabad-380002.

Executive Committee Year-2013-2014

DESIGNATION	NAME	PHONE OFF.	PHONE RESI.
President	Shri Rameshalal Khanchand Motiani Mobile : 9825865062	26841000	26854144
Chairman	Shri Srichand Bhagwandas Bodani Mobile : 9825865062 - 22158021 Lat	22161762 22124857	26854839 26854838
Hon. Secretary	Shri Kanayalal Arjundas Motiani Mobile : 9327030037 - (O) 22169436 Lat	22164535 22163751	2685371
Jt. Secretary	Shri Sajandas Lasarsingh Maghwani Mobile : 9898013377	22161079 22135819	26853563
Treasurer	Shri Ishwarlal Gagandas Gidhwani Mobile : 9898146282	22121593 22121379	25464102
Executive Member	Shri Tikamdas Gunomal Tharwani Mobile : 9377380322	22161755 65251647	26931529 65251641
" "	Shri Hareshkumar Arjandas Motiani Mobile : 9824017593-26675653	26851040 22163298	26765653
" "	Shri Hotchand Parmanand Manshani Mobile : 9376185025-9824363777	22121868 22165180	22864054 22863479
" "	Shri Mohanlal Deepchand Pursnani Mobile : 9824032817	22124530 22164761	27506347
" "	Shri Sureshlal (Babu) Kishanchand Motiani Mobile : 9824018942	22160848 22122541	26859020
" "	Shri Santoshkumar Motiram Kanjani Mobile : 9428018898	22165562	26611500 26765500
" "	Shri Nanikram Lalchand Dhirwani Mobile : 9824068607	22158019	9824246367

Best Wishes on the Occasion of ChetiChand Sindhyat Day
From all the Directors & Staff Members

The Gandhidham Co-Oprative Bank Limited

Head Office : TBX-1/2, Adipur (Kutch), Phone : (02836) 260433, 260715 Fax : 261539
Branch : Plot No. 303, 12/B, Agrasen Marg, Near Shivaji Park, Gandhidham.
Phone : (02836) 220671, 220074, 220131 Fax : 220490
Mail : gcbl.bank@yahoo.com

• Oldest Bank in Gandhidham Township Established in 1951 •
Financial Position As on 31st March 2015

• Total Deposit Rs. 202.86 Crores •
• Total Advances Rs. 100.45 Crores •
• Profit Rs. 4.89 Crores (Before Income Tax) •
• Working Capital Rs. 251.36 Crores •
• Audit Classification "A" •

With safe Deposit Locker Facility
Facility of collection of Electricity (PGVCL) Bills & Modern School Fees.
Deposit up to Rs. 1,00,000/- is insured with the Deposit Insurance & Credit Guarantee Corporation
Special Interest Rates for Senior Citizen
Medical Facility to Shareholders
Prizes/Scholership to Children of Shareholders
Personalised service & attractive saving scheme
DD/RTGS/NFT Facility for all locations over India
A Lump sum grant of Rs. 10,000/- is given on death of Shareholders &
In case of death in Accident, the grant is extended up to Rs. 1,00,000/

The Bank has introduced :
Pradhan Mantri SurakshaBima Yojna (PMSBY) (with New India Assurance Co.)
Pradhan Mantri Jeevan Jyoti Bima Yojna (PMJJBY) (with LIC)
for its saving Account Holders (Individuals).
Bank has introduced some new schemes on cheaper rate of interest :
Construction/purchase of house/shop office/vehical-12% to 14%
Loan against pledge of National Saving Certificate, LIC Policies-11.5%
Area of operation of this Bank is whole Kutch District.

PREM S. LALWANI
Chairman

A. G. DARYANI
Managing Director

K. V. GANWANI
Vice Chairman

Directors :
1. H. G. Tejwani
2. Parmanand G. Kirpalani
3. Dr. Durgesh T. Lalchandani
4. Narendra L. Dhallani
5. Kumar B. Ramchandani
6. H.K. Kirplani

Gul L. Bellani
(Chief Excutive Officer)

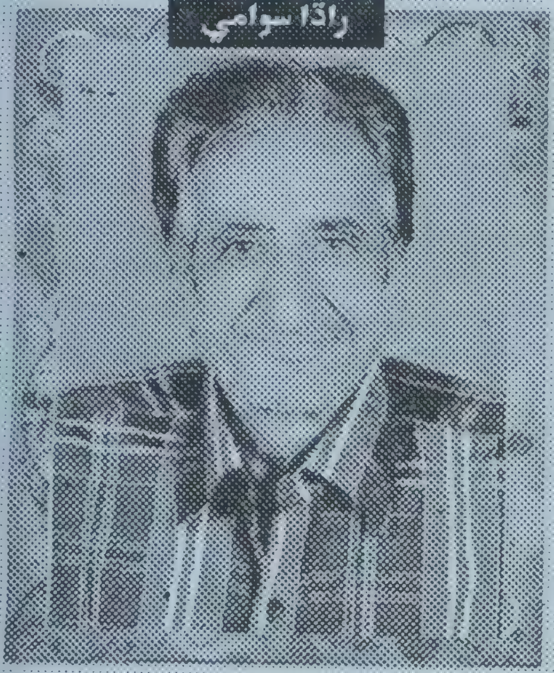
Suresh G. Keswani
Branch Manager

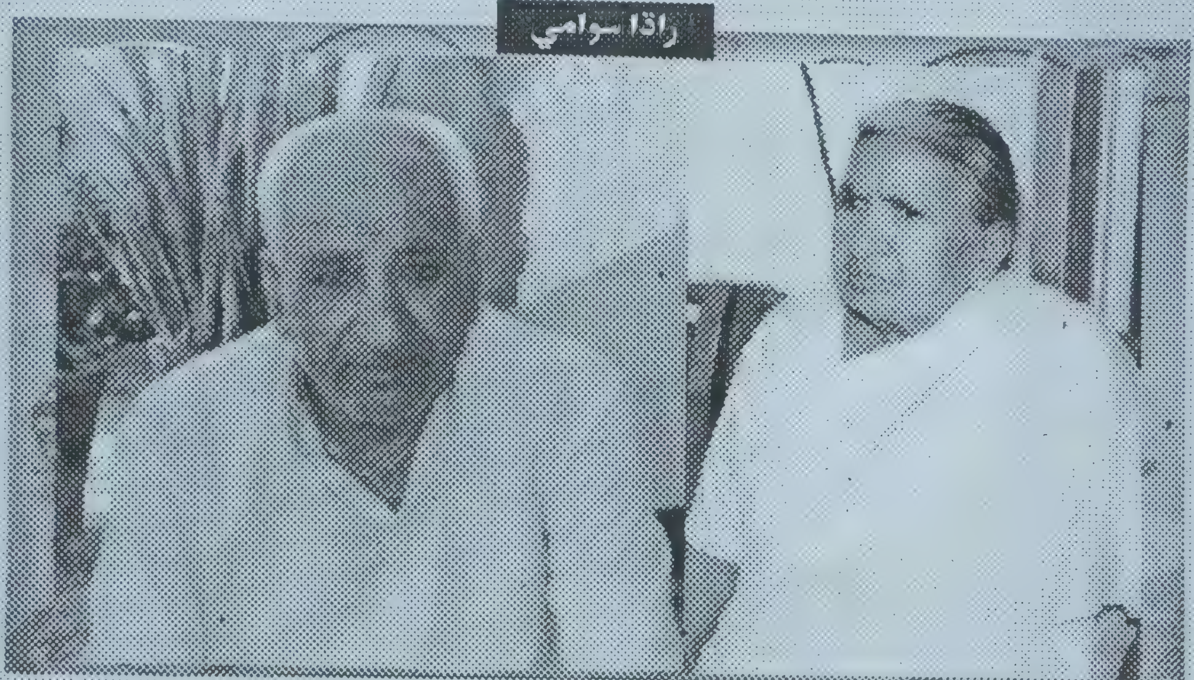
وڇڙيا آهيو پر وسريا ڪونہ آهيو

مٺڙي پوڄنئہ ياگيري

توهان وڏن جي آسيس اسان ٻارن مٿان آهي ۽ رهندي ايندي.

توهان وڏن جي ڏيکاريل راهہ تي اسان هلي رهيا آهيون

پوڄنيہ ماتا شريمتي گڱيشي ديوي
ايسرداس پرسواڻي
سرڳواس تاريخ : 25-11-2001

پوڄنيہ پتا شري ايسرداس
ميولداس پرسواڻي
سرڳواس تاريخ ، 11-7-1996

سرڳواسي شري نارائڻداس
ايسرداس پرسواڻي
سرڳواس تاريخ : 01-04-2014

شيوا ۾ :

ڪنعيالعل ايسرداس پرسواڻي - گوپيچند ايسرداس پرسواڻي - سريش ڪمار ايسرداس پرسواڻي - جڳديش ڪنعيالعل پرسواڻي - پرديپ نارائڻداس پرسواڻي - روهت ڪمار سريش ڪمار پرسواڻي - منيش گوپيچند پرسواڻي - اوم جڳديش ڪمار پرسواڻي ۽ پرسواڻي - پريوار

منڙي پوينر ياگيري

وڇڙيا آهيو پر وسريا ڪونہ آهيو

...ميشہ توهان جي ياد اسان کي آهي، توهان جي آشيرواد اسان مٿان رهندي اچي.

سرڳواسي شريمتي نرملا ديوي
نيڀنداس تنبواڻي
سرڳواس 24-06-2013

سرڳواسي پوڄ پتا نيڀنداس
جاڙومل تنبواڻي
...جنم 21-12-1934 سرڳواس 11-02-1964

Laxman Nebhandas Tindwani
M. : 98250 36266

Baldev Nebhandas Tindwani
M. : 93773 57010

With Profound Grief :

Lachhmandas Tindwani - Baldev Tindwani -
Sandeep Tindwani - Rahul Tindwani & Entire Tindwani Famil...

Simplex Knitting Industry

Manufacturers Of :

Knitting Cotton, Naylon Plain, P.C. Jaquard Cloth & Lycra Fabri...

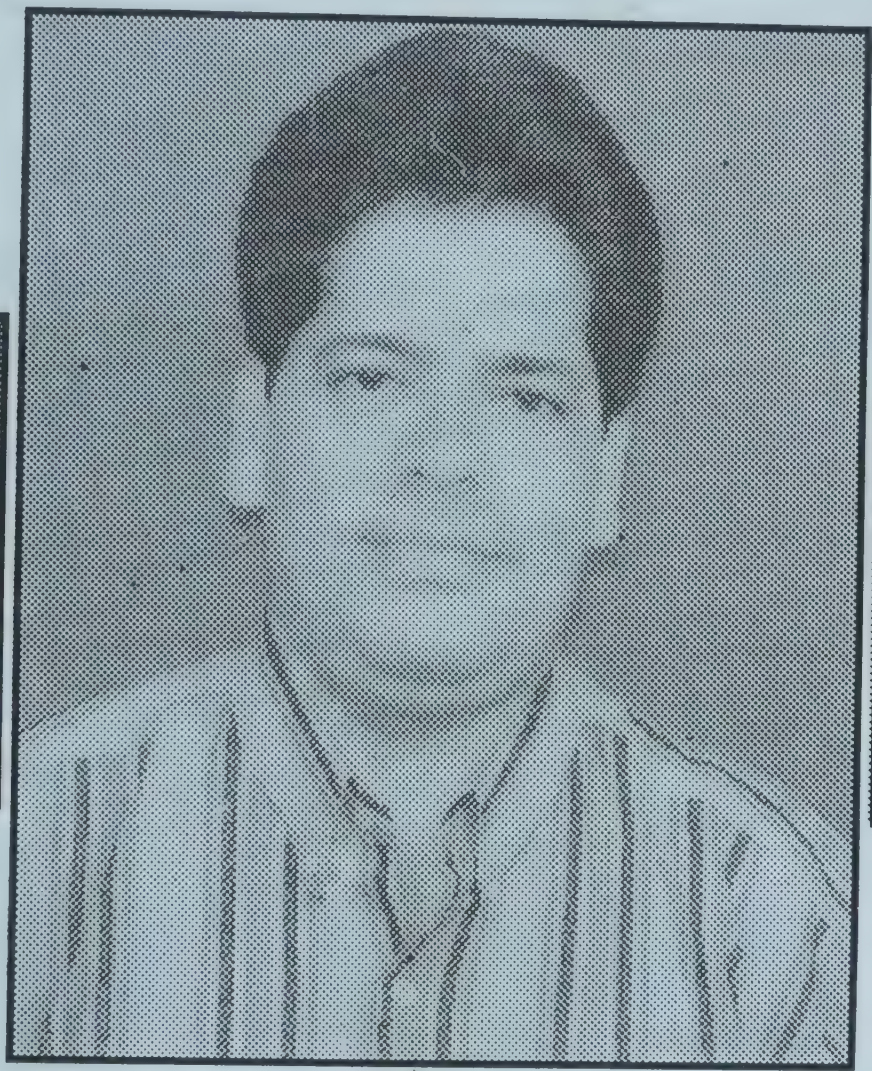
Plot No. 42, Factory Area, Nr. Rama Hall, B/h. M.D. High School, Saijpur Bogha, Ahmedabad-382345.
Ph. (O) 22816366, 22816322, 22820322 (R) 22821422 Mobile : (Sandeep) 97270 81200

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سڀني کي لک لک واڌايون

राजकुमार राघाणी

प्रमुख :

सरदारनगर वोर्ड कोंग्रेस समिति,

सरदारनगर, अहमदाबाद.

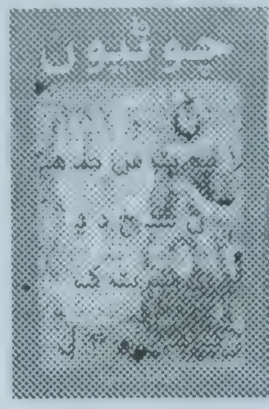
M. : 9979775285

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون
سڀني کي لکم لکم واڌايون
RANJIT
SINCE 1970
SMART
PREMIUM INNERWEAR
Best of Luck
For Trade inquiry : info@ranjit.in I 09510096060 I www.ranjit.in

نئون ساهتيہ

ڪتابي پهچ

چوٽيون (انگريزي، سنڌي ۽ ديوناگري ۾)

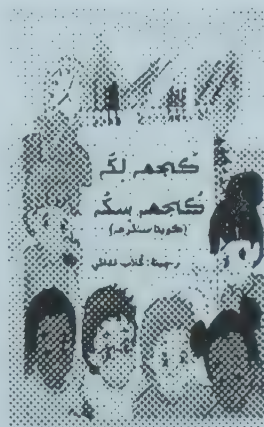
ترتيب : **اَمُل آهوُجا 'رحمي'**، سمبر 2014، قيمت : 180 رپيا. پبلشر : **ل اِنديا سنڌو ڪلچر ائونديشن.** لکپڙهہ لاءِ ائڊريس : ١٢، ڪمني اپارٽمينٽ، اي-وارڊ، نيوُ بنگلا ريا، سهجپور بوگها، احمدآباد-382345.

''لاوارث لاش'' (ڪهاڻين جو ڳٽڪو)

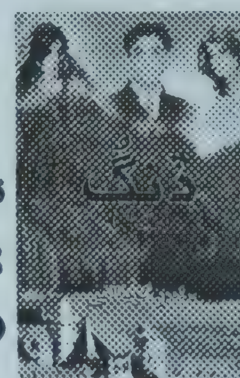
ليکڪ : **جئرام چمناڻي 'ديپ'**، نومبر 2015، قيمت : 200 رپيا. پبلشر : **آل اِنديا سنڌو ڪلچر فائونڊيشن.** لکپڙهہ لاءِ ائڊريس : ١٢، ڪمني اپارٽمينٽ، اي-وارڊ، نيوُ بنگلا ايريا، سهجپور بوگ، احمدآباد-382345.

''ڪجھہ لِکُ ڪجھہ سِکُ'' (ڪويتا ڳٽڪو)

رچناڪار : **گلاب لڌاڻي**، ڊسمبر 201، قيمت : 200 رپيا. پبلشر : **آل ِنديا سنڌو ڪلچر فائونڊيشن.** لکپڙهہ لاءِ ائڊريس : 12، سُکمني اپارٽمينٽ، اي-وارڊ، نيوُ بنگلا ايريا، هجپور بوگها، احمدآباد-382345.

''ڏنگ'' (ناول)

ليکڪ : **امر گوپالاڻي**، سال 2015، قيمت 120 رپيا. پبلشر : **امر گوپالاڻي**، E-98، ساڪيت ڪالوني، اِنڊور-452018 (ايم. پي.)

هيءُ ڪتاب اين. سي. پي. ايس. ايل. و دهليءَ جي مالي مدد سان ڇپايو ويو آهي.

''ڪلومل بلومل-ڀاڳو-2'' (ڇُرچ ۽ ڇهنڊڙي)

ليکڪ : **امر گوپالاڻي**، سال 2016، قيمت 120 رپيا. پبلشر : **امر گوپالاڻي**، E-98، ساڪيت ڪالوني، اِنڊور-452018 (ايم. پي.)

هيءُ ڪتاب مڌيہ پرديش سنڌي ساهتيہ اڪادميءَ جي مالي مدد سان ڇپايو ويو آهي.

''آشيرواد'' (نولڪا)

ديوناگري لپيءَ ۾.

ليکڪ : **پدم شري دادا شيوڪ يوچراج**، لپيانتر : **سريش چئنلال آهوجا.** سال فيبروري 2016، قيمت : 120 رپيا. پبلشر: **سريش چئنلال آهوجا**، 18، سُکمني اپارٽمينٽ، اي-وارڊ، نيوُ بنگلا ايريا، سهجپور بوگها، احمدآباد-382345.

هيءُ ڪتاب اين. سي. پي. ايس. ايل. نيو دهليءَ جي مالي مدد سان ڇپايو ويو آهي.

''پدرا ڀاڀي'' (تلسي ٻارو) (ناول)

(ديوناگري لپيءَ ۾)

ليکڪ : **جهوير چند ميگهاڻي**، انوادڪ : **سداحيات چئنلال آهوجا**، لپيانتر : **نريش چئنلال آهوجا.**

ديوناگري لپيءَ ۾.

سال : فيبروري 2016، قيمت : 280 رپيا. پبلشر: **نريش چئنلال آهوجا**، 12، سُکمني اپارٽمينٽ، اي-وارڊ، نيوُ بنگلا ايريا، سهجپور بوگها، احمدآباد-382345.

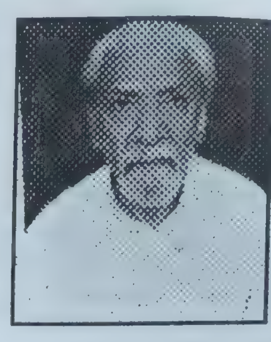
هيءُ ڪتاب اين. سي. پي. ايس. ايل. نيو دهليءَ جي مالي مدد سان ڇپايو ويو آهي.

''گرهون'' (ننڍيون ڪهاڻيون)

ليکڪا : **ڊا. چندرا سائتا**، سنڌي ترجمو : **ڊا. ناديا مسند** سال : فيبروري 2016، قيمت : 160 رپيا. پبلشر: **ڊا. چندرا سائتا**، 'سائتا يون'، 19، شرينگر ڪالوني (مين)، اِنڊور-452018.

هيءُ ڪتاب مڌيہ پرديش سنڌي ساهتيہ اڪادميءَ جي مالي مدد سان ڇپايو ويو آهي.

تاثرات

ماءُ مِنيِ، سَسُ ڪٽيِ

(ايڪانڪي ناٽڪن جو مجموعو)

ناٽڪ نويس: گرداس آهوُجا 'اَجيه'

تاثراتڪار: شيامِ سچانندائي (ناگپور)

سنڌيءَ ۾ ڪهاڻين ۽ شعرن جي ڀيٽ ۾ ناٽڪ ڪافي گهٽ لکڻ ۾ ايندا آهن. اِنهنيءَ جو هڪ ڪارڻ اِهو بہ ٿي سگهي ٿو تہ ڪهاڻي ۽ شعر لکڻ جي ڀيٽ ۾ ناٽڪ لکڻ اَڪانئيو ڪم آهي.

رجڪوٽ نواسي گرداس آهوُجا 'اَجيہ' جي ناٽڪن جو مجموعو '**ماءُ مِنيِ، سَسُ ڪٽيِ**' جو ديوناگريءَ ۾ اُلٿو ڪيو آهي **سنڌي احوال جي سهہ سمپادڪ، نريش آهوُجا 'شانت'**. هن هيءُ ڪتاب راشٽريہ سنڌي ٻولي وڪاس پريشد جي مالي مدد سان ڇپايو آهي.

اَڄ کان اٽڪل ڇهہ سال اڳ۾ هيءُ مجموعو عربي سنڌيءَ ۾ شايع ٿي چڪو آهي.

٩٦ صفحن واري هن ڪتاب جي قيمت آهي ١٢٠ رپيا. گرداس آهوجا 'اَجيہ' ١٩٦٨ کان لکڻ جي شروعات ڪئي، تڏهن هوُ شاگرد هو. هن ڪهاڻيون، شعر ۽ ناٽڪ قلمبنِد ڪيا آهن. هن جا ناٽڪ ۽ ڪهاڻيون آڪاشواڻيءَ تان پرسارت ٿينديون رهنديون آهن. سنڌي ساهتيہ ۾ زال-مڙس ٻئي ساهتيڪار هجن اَهڙا جوڙا ڪافي گهٽ آهن.

گرداس خوشنصيب آهيَ جو هن جي پتني ڪوشليا پڻ ساهتيڪار آهي. ٻئي گڏجي سنڌي ساهتيہ جي 'ڏيئي' ۾ 'ساهتيہ روپي تيل' وجهي رهيا آهن.

هن مجموعي جو ديوناگريءَ ۾ اُلٿو ڪندڙ نريش آهوجا 'شانت' هن کان اڳ۾ گجراتي ليکڪ هريش نايڪ جو لکيل ڪتاب '**جوان مرد شاستري**' سنڌي ۽ ديوناگريءَ ۾ پيش ڪيو آهي. هن پنهنجي مربي پاءُ اَمل آهوُجا جي ڪويتائن جون ڪتاب '**سنمان**' پڻ ديوناگريءَ ۾ پيش ڪيو آهي.

نريش جا پتا صاحب سداحيات چَئنلال آهوجا آدرش اُستاد، مقبول ساهتيڪار ۽ ماهر اَنوادڪ پڻ هئا.

ماءُ مِنيِ، سسُ ڪٽيِ مجموعي ۾ ٽي ناٽڪ آهن. (١) مسٽر لالو لالچند، (٢) گهر جي صفائي ۽ (٣) ماءُ مِنيِ، سسُ ڪٽيِ.

مسٽر لالو لالچند هڪ مذاقيہ ناٽڪ آهي. لامو، جهامنداس سيٺ وٽ نوڪري ڪندو آهي. سيٺ ڪنجوس آهي. نوڪر لالو ڪم ڪار ڪندي بہ فلمن جا گانا پيو ڳائيندو آهي. سيٺ نوڪر کان ڪڏهن بہ ڪو سوال پُڇندو آهي تہ نوڪر اڪثر مذاقيہ نموني جواب ڏيندو آهي.

سيٺ نوڪر کي هڪ بيوقوف، نادان ۽ مورک ڪري سمجهندو آهي.

ناٽڪ لکڻ جو مقصد ڪلائي خوش ڪرڻ آهي. ناٽڪيہ نموني وچ۾ ناٽڪ ۾ بدلاءُ ٿو اَچي.

لالو هڪ رات بنگلي جي ٻاهران هڪ ٽرڪ بيٺل ڏسي ٿو. ٽرڪ ۾ هٿيار رکيل هئا. هوُ سيٺ کي ٻُڌائڻ بدران سڌو پوليس کي فون ڪري ٿو. لالوءَ وٽان مليل ڄاڻ جي آڌار تي پوليس آتنڪوادين کي پڪڙي ٿي.

پوليس لالوءَ کي انعام ڏيڻ جي پڌرائي ڪندي سيٺ جهامنداس کي ٻُڌائين ٿا تہ لالوءَ جو اصلي نالو لالچند آهي. هن همت کان ڪم ورتي، عقل هلائي اسان کي فون ڪري خبر ڏني. لالو بيوقوف ڪونهي. هن پاڻ توهان جي عزت وڌائي آهي. آخر ۾ سيٺ جهامنداس فخر وچان نوڪر کي گلي لڳائي ٿو.

ناٽڪ مذاقيہ ليڪن لالو آتنڪوادين کي پڪڙائڻ لاءِ ڪيل ڪوشش ساراهہ لائق آهي. ناٽڪ جي 'ڪهاڻي' انش ندارد آهن، اِها ڳالهہ ڪٽڪي ٿي.

''گهر جي صفائي'' ناٽڪ ڏيتي ليتيءَ جهڙي ٻرندڙ مسئلي تي آڌارت آهي.

رام پنهنجيءَ ڀيڻ موهنيءَ جي گهر ڏڻ ڪٽي ٿو اچي. موهنيءَ جي سَسُ گنگا گهٽ ڏڻ ڏسي چوي ٿي، ''هن کي ڏڻ چئبو آهي؟ بس، ڏهہ ڪلو انب، هڪ ڪلو مٺائي ۽ ٻہ سوَ پنجاهہ رپيا روڪڙا؟ ماڻهين ڪجهہ ڏنو آهي ڪين ڏنو ٿي ڪونهي؟ موهني مائٽن جي باري ۾ گهٽ وڌ ٻُڌي سَسُ سان اَٽڪي ٿو پوي. ڳالهہ وڌي ٿي وڃي. پُٽ دليپ وري ماءُ

سمجهائيندي چوي ٿو، ''اَمان مان توکي گهڻا دفعا چيو
ي تہ موهنيءَ سان مغزماري نہ ڪندي ڪر. ٽڪاڻن ۾ وڃ،
سنگہ ۾ وڃ. ليڪڪ تمام سٺي نموني اڄڪلهہ جي هڪ گهر
چٽر چٽيو آهي. اِجهو اِئين گهر مان ہہ گهر ٿا ٿين، گهر
صفائي ٿي وڃي ٿي.
ماءُ مٺي، سسُ ڪٺي جي شروعات ۾ رميش سندس لڪيل
ڪوِيتا ٿو پڙهي 'طبيعت بيڪار آ، تنهنجو اِنتظار آ،
بيقرار آ، تنهنجو اِنتظار آ.''
رميش جي پتني اِها ڪوِيتا ٻڌي اِئين سمجهي ٿي تہ
دس گهوٽ رميش جو ڪنهن ٻيءَ عوَرت سان پيار آهي ۽
پيار جا خط لکي رهيو آهي. بس ٻنهي جي وچ ۾ بحث
ي ٿو. هنن جو بحث مذاقيہ ماحول پيدا ڪري ٿو. هن
ڪ ذريعي ليکڪ اِنهيءَ ڳالهہ ڏانهن ڌيان ڇڪائڻ ۾
مياب ويو آهي تہ گهر جي ڀاتين ۾ رشتن جي دوُري، گهر
کِٽ پِٽ، گهر برباد ٿيڻ جا ڪارڻ بڻجن ٿا. شيلا گهوٽ
چوي ٿي، ''توهان جي ماءُ هٽلر آهي! اَهڙا ڪيترا واقعا
ن ڪيل آهن. سسُ لاءِ بہ ايتري عزت هئڻ کپي جيتري
لاءِ، زماني سارو نهڪي هلڻ گهرجي. پاڻ ۾ نفاق گهٽايون
زندگي سُکہ سان ماڻي سگهبي.
هن مجموعي جو مهاڳہ لکيو آهي احمدآباد جي ناميارِي
نيچ ڪلاڪار، شاعر ۽ آڪاشواڻي سنڌي وڀاڳہ جي اناؤنسر
ڙهو 'رفيق'. رفيق جي لکڻ موجب گرداس آهوجا ساهتيہ
ب ڪيتر ۾ هڪ پانڌيئڙو آهي، لڳن وارو آهي. ساهتيہ ۽
ف ڪهاڻيءَ تي بہ هن قلم هلايو آهي. هن جا لکيل ريڊيو
ڪ، ريڊيو تان پرسارت ٿيا آهن. ريڊيو ناٽڪ ۽ منچ ناٽڪ
ڻ ۾ وڏو فرق آهي. ڪامياب منچ ناٽڪ لکڻ وڏيڪ ڏکيو
ي. اِنهيءَ لاءِ ضرورت آهي ابياس جي، گرداس آهوجا ۾
نون آهن. مان گرداس ۾ هڪ ڪامياب ليکڪ (ناٽڪ نويس)
جڻ جا آثار ڏسان ٿو.''
مونکي پڻ اُميد آهي تہ گرداس محنت ڪري، ابياس
ري، ضرور اڳيان وڌندو ۽ هڪ مقبول ناٽڪ نويس طور
نجي جاءِ جوڙيندو.
شپ ڪامنائن سان. (سمپرڪ گرداس 09228872308)
ڪتاب ملي سگهي ٿو:

Naresh Ahuja
12, Sukhmani Apartment,
A-Ward, New Bunglow Area,
Sahijpur Bogha, Ahmedabad-382345.
Mo. : 7817886780-9429064299

مني ڪهاڻي

اِنعام

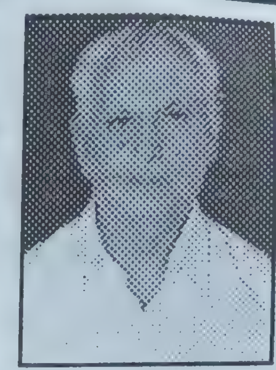

- سريش چيٿلال
آهوُجا (احمدآباد)

هڪ ميٽرو شهر ۾ هڪ بالاترين عملدار پنهنجي ٻُڍڙي ماءُ پيءُ سان رهندو هو. پئسي ٽڪي سُکي هو. ڏک گهٽ مهني ۾ هڪ لکہ تہ واهہ جي پگهار هئس. ڪار ۽ بنگلو بہ هوس ۽ در تي سرڪار طرفان دربان ۽ نوڪر چاڪر مليل هوس. جيئن چوندا آهن 'جهڙو اَنُ تهڙو منُ'، 'جتي رهي ماڻهو اُتي جو ٿئي اثر.' سا ڪار هن عملدار سان پڻ هئي. وڏن شهرن جي رُکي رويئي جو ان عملدار تي پڻ هوريان-هوريان اثر ٿيڻ لڳو، هوُ پنهنجا لڇڻ وڃائڻ لڳو. هڪ ڏينهن اَهڙو بہ آيو جو شاديءَ کان ترت پوءِ اِهو عملدار پُٽ پنهنجي ماءُ پيءُ کي ٻُڍا آشرم ۾ رهائڻ لاءِ وٺي ويو ۽ اُتي ڪجهہ اول چپن ۾ آهستي چئي پوءِ آشرم جي ڪارپُردازن سان ڪجهہ ڳوہ ۾ ڳالهائي رقم جا وڏا بنڊل ڏيئي ماءُ پيءُ کي ڇڏي ساڻن ڪجهہ ڳالهائڻ بنا يڪدم هلڻ لڳو!

اُمالڪ ماڻس پوئتان سڏ ڪري چيو، ''شاباس پُٽڙا شاباس ھُجي توکي جو مان توکان اڳہ توکي هن دنيا ۾ آڻڻ لاءِ تنهنجي پيءُ کي ڏيهہ جي روشني ڪونہ ڏسڻ ڏنم ان چڪر ۽ فڪر ۾ تہ پُٽ ڪُل تاريندو ۽ هوءَ ويچاري جهان مان گويا اَسان گُم ڪرائي. واه جو جيڪو اِنعام اَڄ ڏيئي رهيو آهين مونسان گڏ پنهنجي پيءُ کي بہ اولڊ هوم ۾ ڦٽو ڪري رهيو آهين.

Suresh Ahuja
18, Sukhmani Apartment,
A-Ward, New Bunglow Area,
Sahijpur Bogha, Ahmedabad-382345.
Mo. : 7817888191-9228852900

ڪلومل بلومل

- امر گوپالاڻي (اِندور)

ڪلومل : ”رام رام بلومل.“

بلومل : ”رام رام ڪلومل، يار ڪلومل، هي ڇا ٿي رهيو آهي؟ جيڏانهن ڏس هنسا جون گهٽنائون گهٽجي رهيون آهن. ڪٿي ڪنهن جو منهن ڪارو ٿا ڪن، ڪٿي ڪنهن سان مارڪٽ ڪري هڏ گڏ ٿا ڀڃن، ڪٿي ڪنهن بيگناهه جي هتيا ڪري ٿا ڇڏين، ڪنهن جي خطا جو خميازو ڪنهن بيگناهه کي ڀوڳڻو ٿو پوي.“

ڪلومل : ”اسان جي سنويڌان نرماتائن هندستان کي سيڪيولر ملڪ ظاهر ڪيو. سيڪيولر جو مطلب هو ڌرم جي آڌار تي ڀيدڀاو نه ڪرڻ، نه ڪ ڌرم کان ڪنارو ڪرڻ. بنا ڌرم جي راڄنيتي بيلغام ٿي ويندي آهي ۽ ماڻهن مان اِخلاق نڪري ويندو آهي ۽ سوارٿ، خودغرضي پرجي ويندي آهي. اِن جو خميازو ڪمزور طبقي کي ڀوڳڻو پوندو آهي. اسان جي نيتائن سيڪيولرزم جو من موافق مطلب ڪڍي اُن جو دُراُپيوگ (مس يوز) پنهنجي سياسي فائدن لاءِ ڪيو آهي. ان ماحول وڌيڪ بگاڙيو آهي. ٿورائيءَ وارا غلط ڪم ڪن ته اکهوت، گهڻائيءَ وارا ڪن ته رڙيون واڪا ۽ ڪنهن خاص پارٽيءَ کي ذميوار نهرائي اُن کي بدنام ڪرڻ جي ڪريا پرتيڪريا ٿيندي آهي. ڪيترين ئي سياسي پارٽيون چاهين ٿيون ته ڪريا پرتيڪريا جون گهٽنائون ٿينديون رهن، جيئن هو پنهنجي سوارٿ جي روٽي سيڪيندا رهن.“

بلومل : ”جنتا اِنهن گهٽنائن کي ڇو نه ٿي روڪي؟“

ڪلومل : ”جنتا کي لڳاتار گمراهه ڪيو ٿو وڃي. ٿوري چڻنگ ٻاري عوام کي ڀڙڪائي بيلغام ڀيڙ ۾ تبديل ڪري پڇ ڏاههِ، مار ڪُٽ، هنسا جو ماحول ٺاهيو ٿو وڃي. آڳ لڳڻ کان پوءِ پوليس جون لٺيون، گوليون، ڪيترن بيگناهن جو موت. ڇري بازيءَ، آگجنيءَ جون گهٽنائون نتيجي طور ڪرفيو. پوءِ مگر مڇ وارا ڳوڙها. ڪنهن جي خلافت، ڪنهن جي ٻُٽيرائي. سياست جي راند شروع. ڌرم کان سواءِ سياست بيلغام ئي رهندي. ڌرم اهنسا جي سکيا ته ڏئي، خود ڀڳوان شري ڪرشن گيتا جي اڌياءَ چار جي سلوڪ ۲۸ ۾ چيو ته، ’سواڌيايه گيان يجاشچ يتيه: سنشپت ورتاهه!‘ مطلب: ڪيترائي پرش اهنسا وغيره تڪا (ڪٺور) ورت رکڻ وارا ڪوشش ڪندڙ سواڌيايه روپ گيان يجيه (يگيه) ڪن ٿا. اهنسا کي ڪٺور ورت مڃيو ويو آهي. اِن جو پالن ڪرڻ لاءِ لڳاتار ڪوشش ۽ سوچ ويچار ڪندو رهڻ گهرجي. ڌرم جا نيڪيدار ڌرم جي سکيائن کي ڀُلجي اڌرم جي مارگ تي هلي رهيا آهن.“

بلومل : ”پر ڪلومل، گيتا جي چوٿين اڌياءَ ۾ ڪرشن اِهو پڻ چيو آهي ته دشٽن کي ناس ڪرڻ لاءِ، ساڌو پرشن جي رکيا لاءِ ۽ ڌرم جي نيڪ طرح اِستاپنا ڪرڻ لاءِ يگ يگ ۾ جنم وٺندو آهيان، دشٽن کي ناس ڪرڻ به ته هنسا آهي نه؟“

ڪلومل : ”آهي پر ضروري هئڻ تي هٿيار کڻڻ واجب آهن. پر اِهو ڪم ڪترين جو آهي. عام ماڻهوءَ کي ان جي اجازت ناهي، رکيا جو ڪم، دشٽن کي ناس ڪرڻ جو ڪم، اسان جون سينائون بخوبي ڪري رهيون آهن. اسان جو ڪم آهي اُنهن جون ضرورتون پوريون ڪرڻ، اُنهن کي مارل سپورٽ ڏيڻ نه ڪ خود قانون هٿ ۾ کڻڻ. جيڪي نيتا عوام کي ورهائڻ-ويڙهائڻ جي ايجنڊا تي هلي رهيا آهن اُنهن کي ووٽ جي طاقت سان هارائي گهر ويهارڻو آهي. اِن لاءِ نفرت نه محبت جي ۽ ڀائيچارو وڌائڻ جي ضرورت آهي. راوڻ کي ناهي مارڻو، اُن جي اوگڻن کي مارڻو آهي. پاڻ کي به اِنهن اوگڻن کان بچائڻ جي ضرورت آهي.“

بلومل : ”ڀلي ڳالهه ڪيئه، گهڻي مٿي ماري ڪئي اٿي هاڻي اُٿ ته هلي چانهه پيئون.“

ڪلومل : ”هل ڀلي.“

Amarlal Gopalani
E-98, Saket, Indore-452018.
Mo. : 08989831884

ساهتيڪار مالي طرح ڪمزور آهن تن کي اِهي اڪادميون مالي مدد ڪن ٿيون. سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ اڪادمين جو وڏو ڪردار پئي رهيو آهي. اهي اڪادميون مخزنون ۽ رسالا ڇپائين ٿيون، اديبن کي جوڳو اُجورو ڏين ٿيون. اديبن جي دل وري ٿي ۽ سندن قلم تيزيءَ سان هلي ٿو. نوان ليکڪ، رچنائون ۽ شعر سماج کي ملن ٿا. نون اديبن کي اُسرڻ جو موقعو ملي ٿو. پنهنجي قوت، ٽئلينٽ ڏيکارڻ جو موقعو ملي ٿو، سنڌي ڪلاڪارن کي پنهنجي ڪلا جو جوهر ڏيکارڻ لاءِ مالي مدد ملي ٿي. هوُ ناٽڪ، فلمون ۽ ننڍا وڏا پروگرام ڪري سماج کي ڪجهه ڏين ٿا اِئين انهن اديبن ۽ ڪلاڪارن دواران پنهنجي ڀاشا ذريعي سيوا جو موقعو ملي ٿو.

اڪادميون انواد ڪاريہ پڻ ڪرائين ٿيون اِئين هڪ ڀاشا جو ٻي ڀاشا ۾ اُلٿو ٿيڻ ۽ ادبي دنيا کي نئون ڪجهه ملڻ اڪادمين دواران سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ وڏو هٿ پئي رهيو آهي. اڪادميون مشاعرن جو آيوجن پڻ ڪن ٿيون. مشاعرن ۾ شاعرن کي ٻڌو وڃي ٿو. جوڳو اُجورو ڏنو وڃي ٿو. مان-سنمان ٿئي ٿو. اِئين اڪادمين دواران سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ وڏو هٿ پئي رهيو آهي.

سنڌي پروگرام ڪرڻ ۾، سنڌي فلمون ناهڻ ۾، سنڌي ڪتاب ڇپائڻ ۾، سنڌي ڪلاس هلائڻ ۾، سنڌي اخبارن ۾ مختلف اسڪيمن جا سنڌي ڀاشا ۾ اِشتهار ڏيئي سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ يگانو ڪردار ادا ڪري رهيا آهن. سنڌي پترڪارن جا سيمينار، سنڌي مهلائن جي سيمينار ڪرڻ ۾ اڪادميون مالي مدد ڏين ٿيون. اڪادميون ۽ ادارا اديبن ۽ ڪلاڪارن کي اِنعام سان نوازين ٿا، ڪتابن، مخزنون، سي. ڊي. جي ٿوڪ خريدي ٿئي ٿي. سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ ساهتيہ اڪادميون ۽ اِدارا اديبن ۽ ڪلاڪارن جون چناپيٽيون رکن ٿا. سنڌي اديبن ۽ فنڪارن جا سنمان ۽ ستڪار اِنعام ڏيئي ڪيا وڃن ٿا ان ڪان وڌيڪ اهم ڳالهہ اِها آهي تہ اڪادمين ۾ سنڌي اِسٽاف يعني عملو هجڻ ڪري ڪين روزگار ملي ٿو.

مرڪزي ساهتيہ اڪادميءَ طرفان ساهتيڪارن کي وڏا ڪتاب لکڻ لاءِ، ٻال ساهتيہ رچڻ لاءِ، نوجوان ساهتيڪارن کي نوجوان پُرسڪار ڏيڻ ۽ انواد ڪاريہ کي هٿي ڏيڻ لاءِ انواد پُرسڪار ڏنو وڃي ٿو.

مٿي ذڪر ڪيل ڳالهيون سنڌي ڀاشا جي وڪاس ۾ تمام وڌندڙ ۽ ڪارائتو رول ادا ڪري رهيون آهن. آخر ۾ مان آڪاشواڻيءَ جي ٻُڌندڙ مترن کي دل جي گهراين سان التجا ڪندس تہ سرڪاري توڙي خانگي ادارن جي ٿيندڙ ڪارين ۾ دلچسپي ضرور وٺو ۽ ها اڪادمين ۽ اِدارن تي صحيح شُڌ ۽ سنڌيت تان ٻلهار ويندڙ نج سنڌي شخصن کي ميمبريءَ جي سيٽ ملي اِها وقت جي تقاضا آهي ۽ سنڌي شخصن کي روزگار ملي پوءِ ڪوبہ اِئين نہ چوندو تہ سنڌيءَ ۾ تعليم وٺڻ سان ڪهڙو فائدو؟ اِئين چوڻ بند ٿي ويندا. مائٽ پنهنجن ٻارن کي سنڌيءَ ۾ تعليم ڏياريندا. سنڌين کي روزگار ملندو ۽ پئون ٻارهن ٿيندا ۽ اِئين چوڻ ۾ ڪوبہ وڌاءُ نہ ٿيندو تہ سنڌي ڀاشا وڪاس ۾ اڪادمين جو رول تمام تمام وڏو پئي رهيو آهي جنهن جو سنڌي سماج کي هميشهہ فائدو پيو رسندو.

(آڪاشواڻي احمدآباد بڙودا تان پرسارت ٿيل)

Suresh Ahuja
18, Sukhmani Apartment,
A-Ward, New Bunglow Area,
Sahijpur Bogha, Ahmedabad-382345.
Mo. : 7817888191-9228852900

سنڌي ڀاشا جي وڪاس لاءِ ساهتيہ اڪادمين جو هٿ

- سريش چئنلال آهوجا (احمدآباد)

ڪنهن بہ ڪاريہ کي اڳتي وڌائڻ لاءِ سڀ کان اول دلچسپيءَ جي ضرورت هوندي آهي ۽ اُن ڪاريہ کي هلائڻ لاءِ سموهہ جو ڪُپ هوندو آهي ۽ اُهو سموهہ ٺيندو آهي ماڻهن جو. جيڪو سموهہ يا سنگهٽن ماڻهو هلائيندا آهن اُنهن کي اِدارا يا سَنستائون چئبو آهي.

سنستائون مڪاني سطح تي، راجيہ سطح تي ۽ راشٽريہ توڙي انترراشٽريہ سطح جون هونديون آهن ڪي سنستائون يا اِدارا سرڪاري سطح جا تہ ڪي وري غير سرڪاري هوندا آهن. اِهي سنستائون مختلف کيترن ۾ ڪاريہ ڪنديون آهن.

ڪجهہ سنستائون مڪمل طرح سرڪاري خرچ تي هلنديون آهن تہ ڪي سنستائون سرڪاري سطح تي هوندي بہ خودمختيار نموني ڪاريہ ڪري سگهنديون آهن يعني اُنهن جي ڪاريہ تي سرڪاري دخل نہ هوندو آهي.

ڀارت ۾ سنڌين کي الڳ پنهنجو راجيہ ڪونہ آهي پر سنڌي ڀاشا ڀارت جي ائين شيڊيول ۾ آهي جنهن کي ٻين ڀاشائن جيان سنڌي ڀاشا کي بہ جوڳو مان - سنمان ملي رهيو آهي.

ورهاڱي ڪانپوءِ هندستان جي ڪنڊ-ڪڙڇ ۾ اسان سنڌين جي ٻکڙجي وڃڻ سان اسان جي ڀاشا، سنسڪرتي، ڪلا، تعليم تي ڏاڍو وڏو نفي اثر پيو. ورهاڱي کان پوءِ اول اول اسان لاءِ اجهي، اَنّ ۽ لٽي جو سوال هو، جيڪو پوري ٽيڙ کان پوءِ اسان نہ رڳو پُرشارٿي بڻياسين پر اڄ اسين سنڌي پرمارٿي آهيون، انيڪ ڪاريہ ڪيون ٿا جنهن جا ثبوت آهن ڀارت جي مختلف ايراضين ۾ اسان جا تعليمي، ڪلا، سماجڪ کيتر، پنگتي توڙي شيوا ڪاريہ جا اِدارا زندهہ مثال آهن. ڌرمشالائون، اِسڪول، ڪاليج، مندر مڙهيون، سنڌو ڀون ۽ ٻيا شيوا جا مرڪز نہ رڳو سنڌين پر ٻين غيرسنڌين جي بہ ڪم ۾ اچن ٿا.

خانگي سنستائن سان گڏ ڀارت ديش ۾ جتي سنڌي وڏي تعداد ۾ رهن ٿا اُتي سنڌي ٻولي، ساهتيہ، ڪلا جي وڪاس لاءِ سنڌي اڪادميون ٺهيل آهن اِهي راجيہ آهن گجرات، راجستان، مڌيہ پرديش، اُتر پرديش، مهاراشٽر، دهلي، ڇتيسگڙهہ ۽ پڻ مرڪزي سرڪار جي زيرسايہ مرڪزي ساهتيہ اڪادمي هلندي آهي جنهن ۾ پڻ سنڌي ڪنوينر سان گڏوگڏ ميمبرن جي هڪ ٽيم آهي جيڪا راشٽريہ سطح تي ڪاريہ ڪري ٿي.

اڄ جڏهن اسين سنڌي سُکيا، ساوا، ستابا مالي طرح هريا-ڀريا آهيون اهڙي وقت ۾ سنڌي ڳالهائڻ، لکڻ-پڙهڻ کان ڪوهہ پري ڀڄي رهيا آهيون. اهڙي وقت ۾ اهي ساهتيہ اڪادميون ۽ اِدارا سرڪاري سطح تي چاهي خودمختيار نموني سرڪاري مدد سان هلن ٿا تن سنڌي ڀاشا کي سچ پچ آڪسيجن ڏنو آهي. انهن اڪادمين جي سهايتا سان نوان-نوان سنڌي ٻار سنڌي ڀاشا سکڻ ۾ دلچسپي وٺن ٿا. نوان ليکڪ، ڪلاڪار ۽ شاعر ميدان مارين ٿا، جيڪي

نديون ڪهاڻيون

- ريني ميرراجا "ڪمار" (دهلي)

انمول شڪتي

ڳالهه اُتر پرديش جي آهي تمام پُراڻي. ڀڳت ڪبير داس جي
اني جي. هڪ ڳوٺ هو اُتي پاڻيءَ جي تمام گهڻي تڪليف هئي،
هه هڪ به نه. تلاءُ به نه، ندي پڻ نه...

ماڻهن کي تمام پريان کان پاڻي آڻڻو پوندو هو. آخر هڪ سياڻي
ڻهوءَ چيو ته هلو ته اَسان ڪبير سان گڏجون ۽ هن کان پُڇون ته
ڻيءَ جي تنگي دور ڪرڻ لاءِ ڇا ڪجي؟ ويا ڪبير وٽ سڀ گڏجي. ڳ
ه ٻولهه ڪئي. ڳالهه ڪندي ماڻهن جي اکين ۾ آنسون اچي ويا.
بير کي ديا آئي چيائين هلو مان توهان جي ڳوٺ ٿو هلان. وچڻ سان
بر پيئي ته اُتي جوان، ٻُڍا، ننڍڙا ٻار، عورتون سڀ ڊور دور کان پاڻي
ين ٿا. حالت ڏسي ڪبير ڳوٺ ۾ چئني طرف گهمڻ لڳو. ڳوٺ جي
هاڙ تي هڪ هنڌ پهنا ۽ چيو ته هتي کوٽيو، هتان توهان کي پاڻي
ندو، خوب پاڻي ملندو، مٺو پاڻي ملندو. ماڻهن کي ٿيو ته اَهڙي
ڪل جاءِ تان پاڻي ملندو، مٺو پاڻي ملندو. سڀ پڇ اَهڙو سوال ٿيو؟
شڪل ۾ ماڻهو مري ڇا نه ڪري سو کوٽائي شروع ڪيائون. سڄو ڳوٺ
حنت ۾ مشغول ٿي ويو. زور-شور سان کوٽائي چالو ٿي. هِڪُ فوٽ، ٻه
ٽ کوٽائي ڪندا وڃن پر پاڻيءَ جو هڪ ڦڙو به نظر نه اَچي. وري
بير وٽ ويا. هن چين ته ڀروسو رکو. ضرور پاڻي ملندو. وري کوٽائي
يڪ شروع ڪئي. هڪ ٻه ڏينهن کوٽائي هلي ۽ چمتڪار ٿيو. سڀ پڇ
ڻيءَ جو ڦوهارو زمين مان اُٿيو. ماڻهن ته راضي ٿيا. پوءِ ته کوهه تيار
و. اَصل ڳالهه ته اِها ته اِسان اِنسانن جي آتم شڪتيءَ جو پڻ ڪجهه
ين آهي. اِن جي اَسان کي خبر نه ٿي پوي. پر اَندر ۾ ضرور هوندي
ي. ڪوئي راهه ڏيکاري ته اِها اَنمول شڪتي ضرور اِن ڦوهاري وانگر
هر آڻي ٿي سگهجي. وشواس، شرڌا، محنت ۽ ٻُڌيءَ سان.

ڀڳوان کي چنتا

هڪ هو ڀڳوان جو ڀڳت. روز صبح جو مندر ۾ وڃڻ جو هن جو نيم هو.
وان جو ڀرپور درشن ڪري، ڀڳوان سان روبرو ٿئي. مورتيءَ سان
ام گهڻيون ڳالهيون ڪري. مورتي ڪو به جواب نه ڏئي ته به هن
ي من ۾ ڪوئي ڦيرو نه، ڪو به تفاوت نه. جيئن اَسان گهر جي ڪنهن
رگ سان سُٺي نموني سُک چاهي دُک جون ڳالهيون ڪيون تيئن هوُ
ندو رهي. رام ڪرشن پرمهنس جيئن ڪندو هو تيئن هي ڀڳت به
لهيون ڪري ڀڳوان سان. سالن جا سال اِئين هلندو رهيو. گڏوگڏ
تي واڙيءَ جو ڪم، سنسار جا وهنوار پڻ پورا نباهيندو رهيو.
آهستي-آهستي هن جي سرير جي سگهه گهٽجندي ٿي وئي. اکين
ي روشني به جهڪي ٿيڻ لڳي هُيس. گهمڻ ڦرڻ ۾ به تڪليف ٿي
حسوس ڪئي. پر مندر ۾ وڃڻ جو سندس نيم پڪو رهيو اُن ۾ ڪا به
ڦيربدل نه ٿي. ٿوري وقت کان پوءِ اکين بلڪل نابري واري تنهن
هوندي به مندر جو نيم ته نيم هو. ماڻهن چوڻ شروع ڪيو ته دادا هاڻي
ته مندر وڃڻ بند ڪيو. جيڪي ڳالهيون توهان ڀڳوان سان مندر ۾
ڪيو ٿا سي ڳالهيون توهان گهر ۾ ئي هن سان ڪيو ۽ خاص اِهو ته جي
ڪو ٿا ٻو اَچي وڃيوَ ته اَجايو تڪليف ۾ پوندا ۽ توهان ڀڳوان کي ڏسي
به ته نٿو سگهو.

ڀڳت وراڻيو، اِن ۾ ڇا ٿيو، مان ڀڳوان کي نٿو ڏسي سگهان ته ڪا به
پرواهه ڪونهي پر ڀڳوان ته مونکي ڏسي ٿو نه؛ اِينرو ئي ڪافي آهي.
مان نه ويندس مندر ۾ ته ڀڳوان کي چنتا ٿيندي ۽ مان اِن طرح ڀڳوان
کي اَصل حيران ٿو ڪرڻ چاهيان.

چيتنا جي ترقيءَ ۾ رُڪاوٽ

هڪ آشرم هو. وڏي گروءَ جو آشرم. هرروز ستسنگ ۾ گهڻائي ماڻهو
اَچن. ڀڄن-ڪيرتن ٿئي. اَصل موَج لڳي پيئي هجي. پوءِ ڌيان ٿئي،
ميڊيٽيشن. اُتي هڪ ٻلي اُن وقت اَچي حاضر ٿئي ۽ ماڻهن کي ڪنهن
نه ڪنهن نموني حيران-پريشان ڪري. ڪنهن جي ڪَڇ ۾ وهي ته
ڪنهن جي ڪُلهي تي ٽپو ڏئي. ڪنهن کي وري رهنڊون پائي ۽ وري
ڪنهن کي چڪ پڻ پائي. ٻيلي ٻلي تي ڪين مصيبت. آشرم جي ٻلي
هئي تنهن ڪري هن کي مارڻ به مُناسب نه. گروءَ چيو ته اِن کي
ستسنگ وقت ٻڌي رکو ۽ ٻليءَ کي ستسنگ شروع ٿيڻ کان اڳ ٻڌي رکڻ
شروع ڪيو ويو هڪ ٿنڀي سان. ستسنگ پورو ٿئي پوءِ ٻلي آزاد. گهڻي
وقت تائين اِئين هلندو رهيو. جڏهن گروءَ چولو ڇڏيو اُن کان پوءِ به اِها
ريت قائم و دائم رهي. روز ٻلي ٻڌجي ۽ آزاد به ٿئي. آخرڪار ٻلي به
مري وئي. هاڻي ڇا ڪجي؟ شش پڻ بدلجي ويا. نوان شش رهيا وڏا به
گذاري ويا پر جيڪو نيم ٻليءَ کي ٻڌڻ جو هو سو جيئن جو تيئن ئي
رهيو. جنهن ٻليءَ کي ٻڌڻ شروع ڪيائون سا ته ويچاري هئي به شانت
ڪنهن کي به حيران ڪونه ڪندي هئي.

پر نيم معنيٰ نيم. اِئين ئي اِن آشرم ۾ هرروز ستسنگ کان اڳ
ٻليءَ کي ٻڌڻ ۽ پوءِ آزاد ڪرڻ جي ريت اُها پراڻي قائم رهي. اصل
ڳالهه ته ٻليءَ کي ٻڌي وهارڻ جي ڳالهه گروءَ ڇو ڪئي هئي؟ ڪارڻ
ڪهڙو هو سو ته سڀئي وساري ويٺا. ڳالهه کي ڳنڍ ٻڌي جڙ ٿا وڃان ٻليءَ
کي ٻڌي رکڻ جو ڪم ڪندا رهيا. اِها ڳالهه سمجهڻ جهڙي آهي ته
ڪنهن به ڪرم ڪانڊ جي ڳالهه کي بنا ڄاڻڻ جي ڇُنبڙي پوڻ اِهو هڪ
ٻنڌن ٿي ٿو پوي ۽ اَسان جي ترقيءَ ۾ خاص ڪري چيتنا جي سُجاڳيءَ
۾ رُڪاوٽ جو ڪم ٿو ڪري.

Rinee Mirraja 'Kumar'
Unit Incharge ESD Sindhi, Room No. 509, NBH All India Radio, Sansad Marg, New Delhi-110001.

آهي. مگر بيڪارڻ ڪٽي اُن وقت تائين ترسندي اڌ پروگرام مان ٻاهر نڪري هلي ويئي. جڏهن مائي آئي تہ هن کي ڳولهيائون مگر نظر نہ آئي تہ ٻين جي سامهون پنهنجي عزت بچائڻ لاءِ کين ٻيا پئسا ڀري ڏيڻا پيا.

چوندا آهن مِٺي بہ مات مُٺي بہ مات ڪري پئسا تہ ڏنا پر من ۾ چوڻ لڳا تہ پڙهيل لکيل ٽيچر بہ سماج شيوڪا جو نالو ڪري ڪيچڙ وارا ڪم ڪن تہ باقي سماج جو ڪهڙو پلو ڪنديون.

هنن کي پوءِ خبر پيئي تہ هيءَ بنا پڇئي ڪٽان بہ پئسا ڪٽي ويندي هئي يعني چوري ڪندي هئي. هنن اُن سماج شيوا جو نالو رکيو چور بيڪارڻ سماج شيوڪا.

ڀهراڻي ۾ اني جي جوت ڇو؟

جهوليلال، اُڏيرولعل اسان مِنشن کي سيکارڻ لاءِ اني جو بدن، اني جي جوت ۽ اکو يعني چانور ۽ ڪنڊ ندي ۾ وجهڻ جي ريت سيکاري آهي. ان جي ڪا معنيٰ آهي ڪا اُن ۾ سکيا آهي.

اُها سکيا آهي پراُپڪار جي سکيا جنهن تي اسان جو ڪڏهن بہ ڌيان نہ ويند آهي.

پاڻيءَ ۾ اکو يعني چانور ۽ ڪنڊ وجهون ٿا ان جي لاءِ تہ پاڻي گندو ٿي وندو آهي ڪنڊ اُن ۾ ڳڙي ان جو ذائقو بدلائيندو آهي جنهن ڪري نديءَ ۾ رهندڙ جيوَ جنتوُ آرام سان کائي سگهن ٿا ۽ چانورن کي پنهنجو آهار سمجهي کائن ٿا.

جوت ۽ بدن اني جو ٺهيل آهي ڇاڪاڻ تہ ڳوهيل اٽو جلد پاڻيءَ ۾ ڳڙي نہ ويندو پر آهستي آهستي نرم ٿيندو آهي جنهن ڪري ننڍا جيوَ بہ اُن کي کائي سگهندا آهن ان نموني لعل سائين اسان جي هٿان اُنهن جيون جو ڪاڏو اَن جل ۾ وجهون ٿا اُهو هڪ طريقو آهي ٻين جي مدد ڪرڻ گهرجي پر اُپڪار ڪرڻ جهڙو نيڪ ڪم ٻيو ڪو بہ ناهي.

مونکي اِن ڪري هر چنڊ تي ڀهراڻي جي روپ ۾ سمنڊ ندين ۾ رهندڙ جيون کي ڪاڏو ڪارايو تہ مان توهان تي مهر جو مينهن وسائيندو رهندس.

جوتين وارا تنهنجي جوت جڳي سدائين،
مهر جو مينهن وسائين سدائي،
تنهنجي در تي ڇيڄ، جهمريون پايون سدائي،
”ديال“ پراُپڪار جا ڪم ڪريون سدائين.

Asha Jagisha 'Dayal'
Kubernagar, Ahmedabad-382340.
Mo. : 9687532415

ڄـئہ جهوليلال

- ٺاڪرداس هيرانند لوهاڻا ’لهري‘
(رٽايرڊ پرنسيپال، ممبئي)

۱. چيٽي چنڊ جي جوت نرالي،
ڇيڄ ۽ جهمر لڳي متوالي،
رکو جهولڻ تي اَعتبار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۲. مڇلي - روپ ۾ جهولڻ سائين،
سِڪني تي ٿو مهر وسائين،
شرڌا سان ڪيو جهولڻ کي نمسڪار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۳. پريمين جي من کي پرچائي،
زندهہ-پير سدا سڏائي،
وڃون اُن تان اَڄ ٻلهار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۴. مهر نظر جي سڀ تي ڪرين ٿو،
غم سِڪني جا دُور ڪرين ٿو،
ڪيو ياد جهولڻ کي بار-بار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۵. سوالي تو در جيڪي آيا،
اُنهن جا تو عرض اَگهايا،
غريبن کي نہ وسار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۶. ڪنوارن کي ٿو تون پرڻائين،
پرڻيلن کي ڏيئر يا پُٽڙا ڏيارين،
آهين سِڪني جو آڌار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

۷. سنڌين کي سنڌ موٽي ملندي،
سنڌي ٻولي قائم دائم رهندي،
”لهري“ رکُہ جهولڻ تي اَعتبار،
جهولي لعل، جڳہ جا ٻيڙا پار.

Thakurdas Hiranand Laohana 'Lahiri'
Ex. Principal : M.A., M.Ed., LL.B.
136/226 B Jai Bhavani Marg, Mulund Colony,
Mulund (W), **Mumbai-400062.**
Mobile : 09167458125, Ph. : 25655271

چور بيڪارڻ سماج شيوڪا

- آشا جڳيشا 'ديال' (احمدآباد)

هڪ شهر ۾ هڪ وچولو ڪٽنب رهندو هو. اُن ماڻهوءَ کي
ڏيئر هڪ پُٽ هو. ڀائيءَ پُٽ جي شادي ڪرائي پاسي ۾
ءِ وٺي الڳ ڪيو. ٻن ڏيئرن جي بہ شادي ڪرائي پاڻ آجو
و باقي ڪيس هڪ شادي ڪرائڻي هئي. ڪوبہ هن ننڍي
يءَ سان مائٽي ڳنڍڻ لاءِ تيار نہ هو.

ننڍي ڌيءَ کي چوريءَ جي عادت پيل هئي. پهرين گهر
ن ڪندي هئي ۽ هاڻي پاڙي ۾ چوريون ڪرڻ لڳي هئي.
ڪ دفعي -------- هڪ دڪان مان تہ ڪڏهن ڪن
ي گهر يا دڪان مان بنا پڇي پئسا کڻي ويندي هئي. جنهن
ڪري ماڻهو هن کي چور سمجهڻ لڳا ڪيس ڪوبہ ٻيهڻ نہ
يندو هو.

پڙهي لکي ڪنهن وڏي نوڪريءَ تي لڳي پر چوندا آهن
ہ هيڙ ڇني پير سو هن جي عادت ڪيڏانهن وڃي. هاڻي
وءَ ڪٿان بہ پئسا نہ کڻڻ لڳي مگر پئسا گهرندي هئي يا
ڪٿي چانهہ پارٽي هوندي هئي تہ اُتي اول پهچي ويندي
ٽي جيئن پهرين مونکي ملي متان ختم نہ ٿي وڃي، ڪٿي
ہ ٻہ دفعا بہ وٺي کائيندي هئي.

هڪ دفعي جي ڳالهہ آهي تہ ڪٿي پارٽي جو پروگرام هو
ر جنهن رکيو هو اُهي پريان رهندا هئا تہ هڪ چٽي هن کي
يو تہ هنن کي ڪٿان مانيءَ جو بندوبست ڪري ڏي تہ هن
هن ماڻهن کي چيو هلو تہ مان توهان کي سامهون ڳالهائي
يان. هوُ هن سان ويا. آنو مان لهي اڳيان هلي ويئي. اُنهن
ڻهن آنو واري کي پئسا ڏنا ۽ هن جي پٺيان اُن مانيءَ جي
ر ويا. اُن مائيءَ کي آرڊر ڏنائون. مائيءَ چين تہ مان ڏيڻ
ايندس، توهان اچي کڻي وڃجو. اُنهن ماڻهن اُن کي ها
ٽي. واپس اچڻ مهل هنن کي ٻئي پاسي وڃڻو هو تنهن
ري هن کي چيائون اسان هتان وڃون ٿا تہ، بيڪارڻ کي
سا ڪپندا هئا اِن ڪري اُنهن جي پٺيان وڃڻ لڳي. هڪ
ٽي هنڪي ڏنو ٻيهي چيائينس تہ توکي هن پاسي وڃڻو هو
ءِ هتان اسان جي پٺيان ڇو پيئي اچين تہ بنا شرم جي اُن
ي نهہ پهہ جواب ڏنائين مان گهر ڪيئن وڃان مون وٽ

پئسا ڪانهن توهان ١٠ رپيا ڏيو تہ هتان ٽي آٽو ۾ وڃان. اُن
ماڻهوءَ کيس ١٠ رپيا ڏنا ۽ هوءَ هلي ويئي. پوءِ پاڻ ۾ چوڻ
لڳا تہ هيءَ سماج شيوڪا آهي يا هڪ بيڪارڻ آهي جيڪا بنا
پئسن جي ڪم نٿي ڪري پر پوءِ هوُ هليا ويا.

ٻئي ڏينهن جڏهن هوُ روٽي کڻڻ ويا تہ مائي گهر ۾ ڪانہ
هئي اُن جي ڌيءَ ويٺي هئي. ان چين اندر اچو تہ مان توهان
کي ڏيان جيئن اندر ويا تہ هنن بي شرمي واريءَ ڳالهہ ڏٺي
تہ هوءَ سماج شيوڪا جنهن کي هنن بيڪارڻ چيو هو اُها اندر
ٿهيل مال مان کڻي کائي رهي هئي. هنن جي پڇڻ تي چيائين
تہ مان سواد چکي پيئي ڏسان تہ برابر سٺو کاڌو ٺاهيو اٿس يا
نہ. ماڻهو ويچارا چپ رهيا. ماني ٿهيل کڻي ڇوڪريءَ کي
چيائون تہ باسڻ ۽ پئسا اسين ڏيئي ويندا سين. هيءَ سماج
سيوڪا بيڪارڻ بہ هنن جي پٺيان آئي ۽ ڪار ڏسي چيائين
مونکي بہ وٺي هلو. ويچارا ڪيس وٺي آيا. پروگرام ٿيو کاڌو
سيني کاڌو. پڇاڙيءَ جو ٻہ-ٽي چٽا اڃا رهيل هئا. هن چا
ڪيو جو پنين ۾ کاڌو وجهي رکيو هڪ چٽي چيس تہ هيءَ ڇا
ٿي ڪرين تہ جواب ڏنائين، جيڪو بچيو آهي تہ مان پاسي
واري کي ۽ ڪم واري مائيءَ لاءِ کڻي ٿي وڃان. ان ماڻهوءَ
چيس تہ توکي ڪنهن چيو تہ کاڌو بچيو آهي اڃا اسان کائڻ
وارا آهيون تہ جواب ڏنائين تہ توهان هاڻي کاڌو ايڏو کائيندا
ڇا ۽ جلد ڪريو تہ مان باسڻ ڏيئي پوءِ گهر ويندس. جڏهن
هنن ٿورو-ٿورو کاڌو جو هنن پنين وارو کاڌو کائڻ نٿي چاهيو.
ان ڪري سڀ چپ رهيا. بيڪارڻ سماج شيوڪا سڏائڻ واري
چين تہ پئسا بہ ڏيو تہ مان وڃان. ويچارن پئسا بہ ڏنا، پروگ
رام پورو ٿيو سڀ گهر هليا ويا.

ٻن ڏينهن ڪان پوءِ مائيءَ جو فون آين تہ ڀائو باسڻ تہ
موڪليا اٿو پر پئسا تہ ڏيو ڪين اُهي نہ ڏيڻا اٿوَ. ڀائيءَ چيو
اَمان پئسا تہ اسان باسڻن سان گڏ هن مائيءَ هٿان موڪليا
آهن. چيائين، مونکي خبر ناهي. مونکي نہ مليا آهن. شام جو
ٻيو پروگرام هو اُتي اُن کان پڇيائون تہ چيائين مان اُن جي
ڌيءَ کي ڏيئي آئي آهيان. چيائونس تہ نيڪ آهي هتي
هاڻي مائي پاڻ اچڻي آهي سامهون ڪهڇ. چيائين ها نيڪ

آهي. اِها بنگلاديش جي راشٽريہ لپي پڻ آهي.

اِن جي اُبتڙ سنڌي سماج پنهنجي بُنيادي، سياويڪ ديوناگري لپيءَ کي پنهنجي لپي، سنڌيءَ جي لپي نہ سمجهي ڪري هڪڙاري لپيءَ کي پنهنجي لپي چئي ڪري فخر سان واپرائي رهيو آهي ۽ اِن ڳالهہ کي سنڌي نيتا، تعليمدان تتا ساهتڪار بہ ترجيح ڏيئي ڀاشائي ماحول بگاڙي رهيا آهن. سنڌي ڀاشا جي مول ۽ سياويڪ لپي ديوناگري هئڻ ڪري ئي مهان ودوان سرڳواسي ڀيرومل مهرچند آڏواڻي صاحب 1934 ۾ 'سنڌوُ مئگزن' ۾ پنهنجي 'عربي لپيءَ مان نقصان' نالي هڪ ليک ۾ لکيو هو:

''هاڻوڪي عربي سنڌي آئيوٽا کي عربي سمنڊ ۾ ٻوڙي وَڏيءَ دل سان ديوناگري اکر واپرائڻ گهرجن.''

آڏواڻي صاحب جي چيل اِن ڳالهہ تي عمل ڪيو وڃي ها تہ اڄ سنڌي ڀاشا جي ههڙي مرڻينگہ حالت نہ ٿئي! پر هندوُ سنڌي سماج جي نصيب ۾ گندي راڄنيتي لکيل هئي، جنهن سنڌي ڀاشا سان ڪُنياءُ ڪري سنڌي ڀاشائي سماج کي ٻن حصن ۾ روهائي ڇڏيو. اِن ورهاڱي جي شروعات ايسٽ انڊيا ڪمپنيءَ جي برٽش سرڪار جي ڪوٽ نيتيءَ ئي 1853 ۾ هڪڙاري لپي عربي اَپنائڻ لازمي ٺهرايو، جنهن ۾ ديوناگريءَ جي ڪابہ حصيداري ڪانہ هئي. اِن جو نتيجو اَڄ بہ ڀوڳي رهيا آهن. ويچو ڀئڄي ويو آهي سماج ۾! ڀڳل ڀاشا کي ٺاهي ايڪتا نرماڻ ڪرڻ وارو ڪوئي ڪونهي. مون 'فيس بوڪ' تي لکيو هو:

''اَهڙو ڪو آهي سنڌي جڳ سنسار ۾،
جيڪو ڀڳل ڀاشا کي سِڌيءَ ريت ٺاهي،
پنهنجي سياويڪ روپ ۾ سنڌيءَ کي چاهي،
ڀيد پردو لاهي، شڪي ڪري سنڌي کي!''

صدين کان سنڌي ڀاشا سان اَنياءُ ۽ اَتياچار ٿيندو آيو آهي. هن نئين صديءَ ۾ پڻ شخصي سوارٿن ۽ ڀيدڀاوَ جي نيتيءَ ڪري سِياري جي سَوڙ هرڪو پاڻ ڏانهن سوري رهيو آهي. بيمار سنڌي ڀاشا جي مرض/بيماري/روڳ کي سمجهڻ بنا، غلط دوائن جو اِستعمال ڪيو پيو وڃي. ڀاشائي ڪيتر ۾ هڪ قسم جي اَراجڪتا، اَنڌُ ڌُند ڦهليل آهي. ڀيدڀاو، مَتڀيد، دويش/حسد، مفت جي واهہ-واهہ حاصل ڪرڻ جي بازار گرم آهي. رَمُ جلي رهيو هو ۽ نيرو فِڊل وڄائي رهيو هو! سنڌي ڀاشا هٿن مان وڃي رهي آهي ۽ ٻُڌيجيوي سونهري سيمينارن ۽ سيائن ۾ چارڻ ڀٽن جي چَنگُ وڄائڻ ۾ مگن آهن.

اهڙيءَ عجيب ۽ ڀيانڪ حالت ۾ عربي سنڌي ۽ ديوناگري سنڌيءَ کي اَلڳ-اَلڳ ڀاشائون ليکيندي ٻنهي کي پنهنجي پنهنجي مارگہ تي وڃڻ جي آزادي ڏيڻ گهرجي، جيئن هوُ پنهنجو پنهنجو پوُرن وڪاس پنهنجن پيرن تي بيهي ڪري سگهن.

Prof. Laxman Hardwani
Pune.
Mo. : 09890693931

غزل

- نانڪ آهوجا
'نماڻو' اِندور

١. ڪجهہ معاف يارو مان لاچار آهيان،
چوان سچ تڏهن تہ تيو گنهگار آهيان.

٢. گهٽائي ڪيا قرب هرڪنهن سان آهن،
تڏهن ڀي چون مان ذميوار آهيان.

٣. چون ٿا تہ سچ جو سهارو سٺو آ،
سٺين وات وٺندي چو بيزار آهيان.

٤. وڃان وات ڪهڙي ڪيان ڳالهہ ڪنهن سان،
مان پنهنجي ئي ڀاڇي کان بيزار آهيان.

٥. سليان راز ڪنهن کي مان پنهنجي اندر جو،
تيو عشق ۾ مان خطاوار آهيان.

٦. سٺا تہ درد جا مون ڏُکڙا گهٽائي،
ڏٺا جن مان تن سان وفادار آهيان.

٧. نوان دوست دل سان نيندون ڏين ٿا،
'نماڻو' چوي تو مان ناچاڪ آهيان.

Nanikram Ahuja 'Nimano'
340-ED, Scheme No. 74,
Indore-452010.
Mo. : 07828857433

وري ٿئي ٿي. ٻنهي لپين جي اکرن جي سلسلي ۾ وڏو فرق
هي، جنهن جي ڪري سنڌي ڀاشا جي اَڀياس ۾ رُڪاوٽ پئدا
ئي ٿي. عربي لپيءَ ۾ آيل ڪن اکرن جا اُچار مخصوص عربي-
دو-فارسيءَ وارا ٿي ڪري سگهندا. ديوناگريءَ جا ڪي اکر
ربي سنڌيءَ ۾ ڪونہ ٿا لکيا وڃ. جيئن 'ष'، 'क्ष'. ٿوري ۾
ئي سگهجي ٿو تہ ٻنهي لپين جي اکرن جي سلسلي ۽ ڪن
کرن جي اُچارن ۾ سمانتا ڪانہ ٿي ملي. ان حالت ۾ لِپينتر
لिप्यंतर) يا دوها وغيره چند لکڻ ۾ اَڙچڻ پئدا ٿي وڃي ٿي.
ڪنهن هڪ ڀاشا لاءِ اگر ٻہ يا وڌيڪ لپيون واپرايون وڃن ٿيون
ہ انهن لِپين جي اکر مالا ۽ اکرن جي سلسلي ۾ سَمانتا هئڻ
ضروري آهي.

4. ديوناگري سنڌي ۽ عربي سنڌيءَ جو اَلڳپڻو صرف
سنسڪرت يا عربي فارسي شبدن جي اِستعمال تائين محدود
آهي، بلڪ ٻنهي جي وياڪرڻ/ گرامر، ڇند شاستر، واڪيہ
غيره ۾ پڻ بُنيادِي فرق اچي ويو آهي. ديوناگري سنڌي
وياڪرڻ تي سنسڪرت جو پرڀاءُ صاف آهي ۽ عربي سنڌيءَ
تي فارسِي-اُردوُ-عربي وياڪرڻ جو گهرو اثر ٿيل آهي.
ديوناگري سنڌيءَ ۾ جي ڪي تَتسم ۽ تَدڀَوَ شبد آيل آهن، اُنهن
جو پريوگ گهٽي ڀاڱي سنسڪرت-وياڪرڻ اَنوسار ٿي ڪيو
ويندو آهي. جيئن व्याकरण ، विशेषण ، नाम ، संज्ञा ، क्रिया ،
क्रिया-विशेषण ، समास ، धातू ، वाक्य ، शब्द ، वर्ण ،
अक्ष/अखर ، व्युत्पत्ती اِهي شبد سنڌيءَ جا پنهنجا آهن. پر
انهن شبدن جي انواد ذريعي عربي فارسيءَ مان ڪنيل شبد پڻ
عربي سنڌيءَ کي ديوناگريءَ کان الڳ ٿا ڪن جيئن:

صَرف وَنَحوَ (व्याकरण)، صِفت (विशेषणु)، اِسم
(संज्ञा/नामु)، فعل (क्रिया)، ضَمير (क्रिया-विशेषणु)، جُملو
(वाक्यु)، لفظ (शब्दु)، حرف (अखरु)، اِشتقاق (धातू, व्युत्पत्ती).

هزارين شبد اهڙا آهن، جن لاءِ عربي سنڌيءَ ۾ ڪي جوڳا
شبد ٺاهيا ئي ڪونہ ويا آهن. ڪي شبد عربي-فارسِي-اُردوءَ
جي طرز تي ٺاهيا ويا آهن يا جيئن جو تيئن سنڌِيءَ ۾ کنيا
ويا آهن، جي هِندوُ سنڌِي سماج جي سمجهي سگهڻ کان پري
آهن ۽ نہ ئي هتان جي، ڀارت جي ماحول ۾ وهنوار ۾ هلي
سگهڻ جهڙا آهن. ڪي مثال ڏسو:

ثَقافت (संस्कृति)، لُغت (शब्दकोशु)، سيغو
(विभक्ती, पुरुषु)، شَعبو (अनेक)، تَقابلِي (؟)، مُتعدِد (؟)،
صراط (मार्गु, राह)، تحقِيق (खोजना)، صرف-او-نَحوَ
(व्याकरणु)، صَلاحِيت (भलाई)، صَلوات (प्रार्थना)، عَبث
(व्यर्थ, अजायो)، عِرفان (समुझ, परूड़)، عُلوُفو (पेन्शन)، عِلم
اِلاهِي (ब्रह्मज्ञानु)، عِلم مَنتق (तर्कशास्त्रु)، عُفوُنت
(धप, बास)، فَرتوُت (पोढ़ो, झूरु)، فرهنگ
(शब्दकोशु, शब्द-भंडारु)، فِسوُنُ (मंसरु)، قوسُ
(धनुषु, कमान)، عِلم عُروض (छंद शास्त्रु)، عِلم دستوُر
اَلمڪاش (अर्थ शास्त्रु, संपत्तीशास्त्रु)، سَفيرُ (नंढो) وغيره......

اهڙا هزارين عربي-فارسي-اُردو شبد عربي سنڌيءَ کي
ديوناگري سنڌي ڀاشا کان اَلڳ ٿا ڪن. ٻيءَ سنسڪرتيءَ جي
اَهڙن شبدن جي سَنکيا عربي سنڌيءَ ۾ وڌِي رهي آهي ۽
پنهنجو اَلڳپڻو سِڌ ڪري رهي آهي. سِنڌ-هِند جي سنڌي شبد
ڪوشن ۾ ۽ اِنٽرنيٽ تي آيل ڪوشن ۾ اَهڙا ئي شبد ملنٿا، جن
مان موُل سنڌي ڀاشا جي صورت ۽ سيرت بدلجي ويئي آهي.

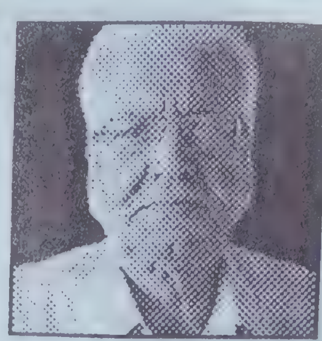
5. ڳالهائڻ-ٻولهائڻ وقت عربي سنڌي ۽ ديوناگري سنڌيءَ
۾ ڪو خاص فرق محسوس نہ ٿو ٿيندو هجي پر ڀاشا وِگيان ۽
ساهتيہ جي سطح تي اهي ٻہ اَلڳ ڀاشائون آهن- هندي ۽
اُردوءَ وانگر. پاڪستان جي ڪنهن ليڊر جو اُردوءَ ۾ ڀاشڻ ٻڌندا
تہ هنديءَ جهڙو لڳندو. پر ڪي شبد تُز عربي-فارسيءَ جا هئڻ
ڪري سمجهہ ۾ ڪونہ ايندا. اِتي فرق پڻ شبداولي، محاورا،
پهاڪا ۽ سنسڪرتِي تٿا پرمپرا جو نظر ايندو.

ساڳي ڳالهہ سنڌي ڀاشا لاءِ پڻ چئي سگهجي ٿي. سنڌ ۽ هِندُ
جو ڪو سنڌي وهنواري جڳت ۾ سنڌي ڳالهائي ٿو تہ اِها هڪ
جهڙي ڀاشا لڳي ٿي. پر ساهتيہ، تعليم ۽ گيان حاصل ڪرڻ لاءِ
آڌياتم -وديا جي سطح تي اهي ڀاشائون جدا جدا ٿي وڃن
ٿيون. ڪنهن سنڌي سيمينار ۾ يا ڪنهن عربي حمايتي ودوان
جا عالماڻا ڀاشڻ ٻاشڻ ٻڌندا تہ عام ماڻهن کي سمجهہ ۾ ئي
ڪونہ ايندا! اهو ٻہ محسوس ڪندا تہ هيءُ ودوان اُردو-فارسي
ڳالهائي رهيو آهي!

هِتي مون ڪن خاص مُدن جو ذڪر ڪيو آهي. اُن کان سواءِ
ٻين ڳالهين تي پڻ ويچار ڪري سگهجي ٿو، جي عربي سنڌي
۽ ديوناگري سنڌيءَ کي ٻہ الڳ الڳ ڀاشائون ليکي سگهڻ ۾
ڪارائتيون سِڌ ٿي سگهن ٿيون.

ڪا ٻہ ڀاشا پنهنجي بُنيادي لپيءَ جو آڌار وٺي اڳتي وڌندي
آهي ۽ وڪاس ڪندي رهندي آهي. اوسي پاسي جا يا ڪي
ضروري ٻَر ڀاشائي شبد پڻ گرهڻ ڪندي ويندي آهي ليڪن
ٻين ڌارين ڀاشائن جا شبد ۽ محاورا وغيره حد کان وڌيڪ گرهڻ
ڪبا، سويڪار ڪري واپرايا ويندا تہ اُن ڀاشا جي صورت ۽
سيرت ئي بدلجي ويندي. ڀاشا لاءِ پنهنجي موُل، پراچين ۽
سياويڪ لپي واپرائڻ ضروري هوندو آهي. پنجابي سماج ڪن
ڏينهن ۾ اُردو لپي ٻہ واپرائيندو هو، پر اڄ اُهو پنهنجي گُرمکي
لپي واپرائي واڌارو ڪري رهيو آهي. بنگلاديش آزاد ٿيو، پر
اُتان جو مسلم سماج اُردو نہ، بلڪ بنگالي لپي واپرائي رهيو

ديوناگري سِنڌي ۽ عربي سِنڌي

- پروفيسر لڇمڻ هردواڻي (پُٽي)

سنڌي ڀاشا نسبت پنهنجا ويچار ظاهر ڪرڻ کان پهرين مان سنت شري بابا جئرامداس دربار ۽ شري سوامي پرڪاش جگياسي جَن کي پرڻام ڪندي ڌنيواد ٿو ڏيان، جن پوئين سال منهنجي ستن ديوناگري سنڌي ڪتابن جي هڪ سي.ڊي. PDF فائيل ۾ ڪڍي هئي ۽ ڀاشا تتا آڏيائم جي پرچار هيتوُ سماج ۾ مفت ورهائي هڪ سهڻو ۽ آدرش مثال قائم ڪيو هو. اهڙي ريت هُنن سنڌي ڀاشا ۽ ساهت جي کيتر ۾ پهريون پيرو سنڌي 'اي-بوُڪس' (E-Books) جو آرنڀ ڪيو هو. اليڪٽرانڪس ماڌيم ذريعي پُستڪ پڙهڻ، ڇپائڻ يا پرچار وغيره ڪرڻ جو اِهو نئون طريقو نئين يُگ جي دين آهي، جيڪو ٻين ڀاشائن پڻ اَپنائي ۽ ساهت کي مشهوُر بڻايو آهي.

ڀارتيه ڀاشائن ۽ ساهتيه جي وڪاس-واڌاري ۾ مهان سنتن جو وڏو يوگدان رهيو آهي. سنت شرومڻي گيانيشور پنهنجي 'گيانيشوري' ڪاويه گرنٿ دوارا مرائي ڀاشا کي جيوداڻ ڏنو هو، جنهن جي ڪري ئي اڄ مرائي ڀاشا هڪ اَڀيجات ڀاشا (Classical language) جي پَد تي پهتي آهي، جنهن ۾ سنت تُڪارام، سمرٿ رامداس، سنت نامديو ۽ سنت ايڪنات جو پڻ يوگدان رهيو آهي، جن پنهنجيءَ ئي ڀاشا ۽ پنهنجيءَ ئي ديوناگري لپيءَ ۾ پنهنجي رچنا لکي ۽ عام ماڻهن تائين پهچائي. سنت شري بابا جئرامداس ۽ سندن پوئلگن سنڌي ڀاشا ۽ ساهت جي پرچار جو اهڙو ئي اَنوکو پرچار ڪاريه ڪيو آهي. سيڊيُن جي ماڌيم دوارا ڀاشا ۽ سنڌي ساهت جو پرچار ڪرڻ جي ڪاريه جو آرنڀ هڪ اِتهاسڪ ڪاريه آهي، جيڪو سنڌي ساهت جي کيتر ۾ ڀارت جي ڪنهن به سرڪاري يا غير سرڪاري سنستا ڪونه ڪيو آهي. وديا جي ان مهان ڪاريه لاءِ مان باباجن کي پرڻام ڪندي، سنستا جا ٿورا مڃيندي، پنهنجا ڪي ويچار اوهان جي سامهون رکي رهيو آهيان.

پوئين سال سنڌي ڀاشا جي هڪ سي.ڊيءَ جي مهوُرت جي شُڀ اَوسر تي مون سنڌي ڀاشا ۽ سنڌي لپي ديوناگريءَ بابت پنهنجا ڪي ويچار توهان جي سامهون رکيا هئا. هن سال ٻن سيڊين جي مهورت وقت پنهنجو هڪ نئون ۽ اَهم ويچار اوهان سيني جي سامهون رکي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهيان، جنهن جو واسطو سنڌي ڀاشا جي ڀلائيءَ سان آهي. ان لاءِ اوهان منهنجي باري ۾ ڪا به غلطفهمي نه ڪندا ان جي آشا اٿم. مون هڪ ويچار اوهان جي سامهون رکي اَڌ ۾ ئي ڇڏي ڏنو هو، جيڪو اڄ پوُرو ڪرڻ چاهيندس. مون چيو هو ته:

''ڀاشا وگيان (Linguistics) ۽ سنڌي ڀاشا جي سُڀاءَ جي لحاظ کان ديوناگري سنڌي ۽ عربي سنڌي ٻه اَلڳ اَلڳ ڀاشائون آهن!''

مان ڪنهن به ڀاشا يا لپيءَ جو وروڌي ناهيان. سيني کي پنهنجو-پنهنجو وڪاس ڪرڻ جو اڌڪارُ آهي. عربي ۽ ديوناگريءَ وارن کي اهو سويڪارڻ گهرجي ته اِهي ٻه اَلڳ-اَلڳ آزاد ڀاشائون آهن، جن ۾ ڪي سمانتا جا سوُتر هوندي ٻه هاڃوڪي گندي راجنيتي ۽ دَويشُ/حسد وغيره کي ڏسندي ٻنهي کي اَلڳ سمجهي ٻين پنهنجي پنهنجي نموني وڪاس ڪرڻ جي آزادي ڏيڻ گهرجي. ويچار پيش آهن-

(1) ديوناگري سنڌي ۽ عربي سنڌيءَ کي ٻه جُدا جُدا ڀاشائون ليکڻ کپي، ٺيڪ اهڙيءَ طرح جيئن هندي ۽ اُردو ٻه الڳ الڳ ڀاشائون ليکيون وينديون آهن. ديوناگري ۽ عربي سنڌيءَ کي ٻه اَلڳ اَلڳ ڀاشائون سمجهڻ جو اِهو ڪوڙو سچ شايد ڪن کي ٻه وڻي يا ڀاءِ نه ٻه پوي، پر اِن سچائيءَ تي ويچار ٿيڻ ضروري آهي. ڇاڪاڻ ته ٻنهي ۾ ٿوري گهڻي سمانتا هوندي ٻه سنڌ اندر اَلڳپڻي جا جزا وڏيڪ موُجود آهن. جيئن ته،

1. هندي ۽ اُردوءَ وانگر ديوناگري ۽ عربي سنڌيءَ جي اک مالا/آئيويتا اَلڳ اَلڳ آهي. عربي اکر مالا ساڄي کان کاٻي ديوناگري کاٻي کان ساڄي يعني هڪ ٻئي جي وِرُڌ دِشائن لکي ويندي آهي.

2. ٻنهي ڀاشائن جون لپيون ٻن اَلڳ اَلڳ سنسڪرتين جو آهن. ديوناگري ڀارتيه لپي آهي ۽ عربي لپي عربي-فارسي اُردو ڀاشائن جي آهي. 'عربي سنڌي' نالو ٻه برٽش سرڪ پاران ئي ڏنو ويو آهي، جنهن عربي نالي اها ڏاري لپي 1853 ۾ سنڌين مٿان مڙهي هئي.

3. ديوناگري سنڌي ۽ عربي سنڌيءَ جي اکرمالا/آئيويتا اَلڳ اَلڳ آهي. ديوناگري سنڌيءَ جي اکر مالا 'اَ' (अ) کان شر ٿي 'هه' (ह) تائين سماپت ٿئي ٿي ته عربي سنڌيءَ ج اکرمالا/آئيويتا 'الف' کان شروع ٿي 'ي' (य) يا 'ء' همزه تائ

...يش لال هٿ ٻڌي هنن کي گڏ هلڻ لاءِ چيو، پر هنن مان
... ڪجهه به جواب نه ڏنو ۽ ڪمري ۾ شانتي ئي ڇانيل
...لچار رميش لال هٿ جوڙي اکين ۾ آنسون آڻي سيني
...مالٿائيءَ سان نهاري واپس در طرف هلڻ لڳو ته اينري
...وءِ رڙ ڪندي چيو، "ڏئڏي!"
... پنيان نهاريو.
...وهان اَسان کي هيترو تڙڦايو آهي، ڏُکي ڪيو آهي،
... کي اَسان اِئين ڪونه ڇڏيندا سين، توهان کي اَسان سزا
...سون سزا."
...زا!!؟ ڏيءُ توهان جيڪا به سزا ڏيو مونکي قبول آهي.
...مان ... گنهگار آهيان توهان جي سزا جي لائق آهيان...
... مونکي سزا ملڻ ئي گهرجي... ضرور ملڻ گهرجي سزا
..."

...ئڏي! توهان کي اَسان جي بلڪل ياد نه آئي!؟" چوندي
...پيءُ جي ڇاتيءَ ۾ منهن لڪائي شيلو روئڻ لڳي.
...يلو! منهنجي ڏيءَ!.... آئي... آئي هئي توهان جي ياد
...گهٽي... تمام گهٽي..."
...يءُ جي هوندي به اسان پيءُ جي پيار کان محروم
...ين! ڇا توهان اڃا به اسان کي ڇڏي ويندا!!!؟ اڃا به اسان
...يءُ جي پيار کان محروم رکندا!!!؟" شيلا روئڻ لڳي.
... ڏيءَ نه! اِئين نه چئه. نيلوُ پُٽ اَچ هيڏانهن اَچ."
...وُ به پيءُ کي ڀاڪر پائي روئڻ لڳي، موهنيءَ جي اکين
...سون اَچي ويا.

Koushliya G. Ahuja
C-3, Shital Park, "Kaushly", Nr., Bajrang
Wadi, Jamnagar Road, Rajkot-360006.
Mo. : 9228872308

مِٺڙي سنڌي ٻولي

... ٻوليءَ جي وِڪاس لاءِ سنڌي حقَن جي لاءِ لڙَن،
...يونيورسٽي، وِڪاس بورڊ - راڄنيتيءَ ۾ ڀاڱو وٺَن،
... جهانڪي، نوٽَن تي نالو - سنڌي چئنل ۽ سنڌو ڀَوَنُ،
...ن بَدلي مِلي "ڪيماڻي" - ڪَنهن سنڌيءَ کي ڀارتُ رَتَنُ.

- ڀوڄراج اين. ڪيماڻي (ٿاڻه-ممبئي)

چيٽي چنڊ

- وريل ڪارڙا 'ماستر' (ڪوٽا)

سيپئي ملي چيٽي چنڊ ملهايون
ڇيڄ وجهون ۽ جهمريون پايون
لعل سائينءَ جي جوت جاڳايون
پلئه پايون ۽ پنجڙا ڳايون
ديگيون چاڙهيون غريبن کي کارايون
سنڌي سيپئي ملي سُمَتِ پايون
چيٽي چنڊ تي عهد دهرايون
ڏيتي ليتيءَ ڏائڻ کي ڀڄايون
نوَجوانن ۾ اُمنگ جاڳايون
غريبن جون نياڻيون پرڻايون
"ماستر" ڏن کي سُڪرِتِ ۾ لايون.

V. Karra
Street No. 10, Plot No. 28, Nr. T.A. Centre, D 53/16,
Poonam Colony, Kota-324002
Mo. : 094610372280

غزل

- گرداس آهوجا 'اجيه' (راجڪوٽ)

١. ڇا آهي تنهنجي دل ۾ اِهو ڄاڻي نٿو سگهان،
تنهنجي ئي تڪيان راهه توکي پائي نٿو سگهان.
٢. توسان گڏ تنهنجو پاڇو بڻجي رهڻ چاهيان ٿو،
هاڻي ته تنهنجي جدائي مان سهي نٿو سگهان.
٣. اکيون بند ڪندي نظر اَچي ٿي تصوير تنهنجي،
پر توکي پنهنجيءَ زبان سان چئي نٿو سگهان.
۴. وَسيل آهين صرف تون ئي تون منهنجيءَ دل ۾،
پر هيءَ دل چيري توکي ڏيکاري به ته نٿو سگهان.
۵. ڳولهين ٿيون منهنجيون هيءُ اکيون توکي ئي هردم،
پر بنا پتي توکي مان ڳولهي به ته نٿو سگهان.
٦. تنهنجو منهنجو ملن ڪڏهن به نه ٿيندو شايد هاڻي،
پر هن مورکه دل کي مان سمجهائي بہ ته نٿو سگهان.
٧. توکي دوُر ڪيو ويو آهي "اَجيه" جي زندگيءَ مان،
چاهيندي به توکي مان حاصل ڪري نٿو سگهان.

Gurdas Ahuja 'Ajay'
C-3, Shital Park, "Kaushly", Nr., Bajrang
Wadi, Jamnagar Road, Rajkot-360006.
Mo. : 9228872308

ڊاڪٽر نيلم جي روم ۾ گهڙندي ئي رميش لال هٿ ٻڌي چيو، ''ڊاڪٽر صاحب! توهان مونکي موڪل ڏني!؟''

''ها، توهان هينئر بلڪل ٺيڪ آهيو گهر وڃي سگهو ٿا.'' نيلم چيو.

''نيلم پٽ تو منهنجي ڏاڍي شيوا ڪئي آهي تو مونکي نئون جيون بخشيو آهي ان لاءِ مان تنهنجي مهرباني...''

''ٺيڪ آ... ٺيڪ آ اِن ۾ مهرباني مڃڻ جي ڪائي ضرورت نه آهي ڇوته اسان جو فرض آهي.''

''هڪ ڊاڪٽر ڪڏهن به پاڻ هڪ مريض جي هيتري شيوا نه ڪري، جي ڪري به ته مشڪل، پر هڪ ڌيءُ ته ضرور پيءُ جي شيوا ڪري سگهي ٿي.''

''توهان چوڻ ڇا ٿا چاهيو آخر!''

''ڇا اڃا به ڪجهه چوڻ جو باقي آهي ڌيءُ نيلو!؟''

''ڌيءُ؟ مون توهان جي چوڻ جو مطلب نه سمجهيو؟ مان توهان جي ڌيءُ ڪٿان ٿيس ۽ توهان هي ڇا چئي رهيا آهيو ڪجهه سمجهو ٿا!؟''

''اڪچاڻ نه بڻ ڌيءُ، تون منهنجي وڏي ڌيءُ آهين نيلم.''

''مان... مان توهان جي ڌيءُ نه آهيان!'' گهبرائجندي نيلم چيو. ترسي چيائين، ''هيءُ توهان جي غلطفهمي آهي مان توهان جي ڌيءُ نه آهيان سمجهيوَ.''

''گهبراءِ نه پٽ، مونکي سڀ خبر آهي ڌيءُ تو مونکي پهرين ڏينهن ئي سڃاتو هو ۽ مان به توکي سڃاتو هو ۽ هيءُ منهنجي ڌيءُ شيلا آهي جنهن کي مان ننڍپڻ ۾ گُڏي ڪري پڪاريندو هوس ۽ آهي به اَهڙي ئي ۽ هيءَ آهي تنهنجي ممي موهني، اَجا به تون چوين ٿي ته مونکي غلطفهمي ٿي آهي!؟ نه پٽ نه مونکي ڪائي غلطفهمي نه ٿي آهي.''

''..........'' نيلم ڪوبه جواب ڪونه ڏنو.

''موهني مونکي معاف ڪر موهني مان... مان تنهنجو گنهگار آهيان مان گنهگار آهيان نيلم جو، شيلا جو مان هٿ ٻڌي توهان کان معافي ٿو گهران مونکي معاف ڪيو.''

''توهان اِن ڳالهه کي ڇڏي ڏيو ۽ هتان وڃو اسان توهان لاءِ مري چڪا آهيون.'' ڪاوڙ ۾ موهنيءَ چيو.

''ائين نه چئه موهني اِئين نه چئه.''

''توهان ته اسان کي ڏِڪا ڏيئي گهر مان ڪڍي ڇڏيو پوءِ ڇا آهي هاڻي!؟''

''اِهو پاپ، اِها ڀُل مون ڪئي آهي اِهو مان قبول ڪيان ٿو. پر مون جيڪو ڪجهه ڪيو منهنجي ماءُ پيءُ جي چوڻ تي ڪيو اِهو پاپ مون ڪيو آهي، توهان کان اِن لاءِ معافي گهران ٿو.''

''ڇو توهان کي پنهنجي سمجهه، پنهنجي سوچ ڪونه هئي ته ڇا ٿيندو هنن جو، ڪيڏانهن ويندا هيءَ، هنن ننڍين ننڍين نياڻين تي به توهان کي ڪا ديا آئي!؟'' موهنيءَ چيو.

''هيترو وقت توهان ڪٿي هئا!؟ توهان کي اسان جي ياد نه آئي ڪڏهن!؟'' نيلم غصي مان چيو.

''اسان جي ڪهڙي حالت ٿي، ڪهڙا ڪهڙا ڏک ڏٺا آهن اُن جي توهان کي ڪهڙي خبر.'' شيلوءَ چيو.

''هنن جي، منهنجي ياد توهان کي ايندي به ڪٿان! هيءُ ته ڏٺيون نه وڌنديون هيون توهان سيني کي هاڻي توهان جو هتي ڪهڙو ڪم اسان کي پنهنجي حال تي ڇڏي ڏيو.'' موهنيءَ روئندي چيو.

''منهنجي مَت مارجي ويئي هئي موهني مونکي معاف ڪر.'' هٿ جوڙي معافي وٺندي رميش لال چيو.

''اسان هاڻي پنهنجن پيرن تي بيٺل آهيون، سُکي آهيون، نيلم ڊاڪٽر آهي ۽ شيلو به بئنڪ ۾ نوڪري ڪندي آهي، ڏيئر هوندي به آهن ته وڏن عهدن تي!؟ توهان بي شادي ڪئي هوندي پٽ ڄاوا هوندوَ آفيسر ٿيندا ۽ توهان جي ڪُل جو نالو روشن ڪندا نه توهان وڃي سگهو ٿا هاڻي اسان کي مجبور نه ڪيو.''

''موهني مون اڃا شادي ڪونه ڪئي آهي. توهان جي وڃڻ بعد ڊاڪٽر هڪ ڏينهن گهر آيو جنهن سڀ سمجهايو. منهنجي اکين اڳيان جيڪو اَنڌ جو پڙدو چڙهيل هو اُهو دور ٿيو ۽ مان محسوس ڪيو ته مان غلط آهيان مونکي خبر پيئي ته ڌيئر به پٽن کان گهٽ ڪونهن هوُ به پٽن وانگر ڪُل جو نالو روشن ڪري سگهن ٿيون. گهر جو، ماءُ پيءُ جو به ڌيان رکي سگهن ٿيون. زمانو بدلجي ويو آهي هاڻي اَڳه جهڙو نه رهيو آهي، ته پٽ هئڻ ضروري آهن ۽ مان هتي محسوس به ڪيو آهي. مان توهان کي گهڻو ڳولهيم پر توهان ڪونه مليا توهان جو ڪٿي به پتو نه مليو.

''..........'' ڪمري ۾ خاموشي ڇانيل هئي.

''منهنجي ماءُ پيءُ مونکي بي شادي ڪرڻ لاءِ چيو ضرور هو پر مون اِنڪار ڪيو، هڪ آس هئي دل ۾ ته هڪ نه هڪ ڏينهن ضرور توهان سان ڪٿي نه ڪٿي ملاقات ضرور ٿيندي، مان ڀڳوان کي به پرارٿنا ڪئي، وينتيون ڪيون توهان سان ملائڻ جي ۽ ملي توهان کان معافي وٺڻ جي. آخر ڀڳوان منهنجي ٻڌي ۽ مان توهان کان منهنجي ڪيل گناهه، ڪيل پاپ جي وري به معافي ٿو گهران مونکي معاف ڪيو.'' چوندي رميش لال جي اکين ۾ آنسون اَچي ويا.

''..........'' اڃا به خاموشي ئي ڇانيل هئي ڪمري ۾.

وجهہ نہ پيئي ٻڌڻ چاهي. هن جي ساهيڙيءَ هن کي سهارو ڏنو ۽ هن کي گهرائي ورتو. هن جو مڙس ڊاڪٽر هو ۽ هُن هِن کي هتي نرس جي جڳهہ تي رکيو. هن جي ماءُ ڏکہ ڪشٽ ڪشالا ڪڍي ٻنهي ڌيئرن کي پڙهايو. ٻئي ننڍپڻ کان ئي پڙهڻ ۾ هوشيار هيون. ڊاڪٽر جي صلاح ۽ مدد سان نيلم ڊاڪٽر ٿي ۽ شيلا کي بہ هڪ بئنڪ ۾ نوڪري ملي ويئي. نيلم ڊاڪٽري پاس ڪئي تہ پهرين هن کي سرڪاري اِسپتال ۾ نوڪري ڪرڻ جو آرڊر مليو ۽ هوءَ سرڪاري اِسپتال ۾ نوڪري ڪرڻ لڳي.

''مئڊم... مئڊم... مئڊم...'' نرس رتن جي ٻہ - ٽي دفعا ڪارڻ تي نيلم کان ڇرڪ نڪري ويو... ''جي... جي...'' ويچارن مان نڪرندي نيلم چيو.

''ڪهڙن ويچارن ۾ گُم آهيو مئڊم.'' نرس رتنا چيو.

''نہ بس اِئين ئي، چئہ ڪهڙو ڪم اَٿيئي؟''

''هينئر جيڪو پيشنٽ آيو آهي نہ اُن کي هوش آيو آهي ۽ تڪليف...''

وڌيڪ نہ ٻُڌي نيلم اُٿي ۽ تڪڙي اُن روم طرف ويئي جتي هن جو پيءُ داخل هئو. هن جو پيءُ درد کان ڪنجهي رهيو هو.

نيلم سئي هٽندي چيو، ''هاڻي توهان کي ڪيئن آهي؟''

هُن جڏهن نيلم ڏانهن نهاريو تہ ڇرڪ نڪري ويس ۽ هن ڏانهن هڪ ٽڪ نظر سان نهاري رهيو هو. اُهو ئي چهرو، اُهو ئي نالهاڻ، اُهو ئي آواز اُهو ئي رنگ اُهو ئي روپ هن جي اکين ۾ آنسون اچي ويا.

''توهان کي ڌيان سان موٽر هلائڻ گهرجي. سٺو ٿيو جو توهان کي هتي جلد ئي کڻي آيا.'' نرس وري چيائين، ''هان هنو پاڻيءَ جو گلاس ۽ گوري ڦڪي ڇڏيو سور لهي ويندوَ. مان ئي بہ هنئي آهي، جلد ٺيڪ ٿي ويندا.''

نرس رتنا رميش لال کي اُٿاري گوري ڦڪائي ۽ پاڻي پيئاريو.

نيلم اُٿي هلڻ لڳي تہ هن جي پيءُ نيلم جو هٿ پڪڙيندي چيو، ''پُٽ نيلم؟''

نيلم کان هلڪو ڇرڪ نڪري ويو ۽ هيءَ پيءُ طرف نهارڻ لڳي. هن کي ٿيو تہ ڇا هن جي پيءُ هن کي سڃاتو آهي!؟''

''جي......'' گهبرائيندي نيلم چيو.

''نرس مونکي توهانجو نالو ٻڌايو هو.''

''..........'' نيلم هڪ ڊگهو ساهہ کنيو.

''منهنجي ڌيءَ جو نالو بہ نيلم آهي پُٽ. اَڄ هوءَ هُجي ها تہ هوءَ بہ تو جيتري ئي هُجي ها عمر ۾.'' هٿ ڇڏيندي رميش لال چيو.

''هُجي ها مطلب؟'' نيلم چيو.

''جيئري آهي ۾ اَلائي ڪٿي آهي، اُن جو چهرو، شڪل-ڊول تو جهڙي ئي تي لڳي مونکي. توکي ڏسي مونکي منهنجي ڌيءَ جي ياد اچي ويئي.'' چوندي هن جي اکين ۾ آنسون اچي ويا.

نيلم ڪنڌ ڦيرائي ٻنا ڪجهہ جواب ڏيڻ جي واپس پنهنجي ڊاڪٽر روم طرف هلي ويئي. وري ڪرسيءَ تي ويهي رهي. هن کي ٿيو تہ هن کي پيءُ طرف غصو چو نٿو اچي! چو ٿي پيءُ طرف ڇڪ ٿئي هن کي. هن جي اکين ۾ بہ آنسون اچي ويا.

ٻن ڏينهن بعد.

رميش لال نيلم جو پيءُ اخبار پڙهي رهيو هو تہ نرس آئي ۽ ايندي چيائين، ''سر توهان کي هينئر موڪل ڏني ٿي وڃي، توهان بلڪل ٺيڪ آهيو توهان ڪنهن مهل بہ وڃي سگهو ٿا.''

''بس! اينري ۾ ئي! مان اڃا برابر ٺيڪ ٿيو ڪٿي آهيان!؟ هيءُ ڏس هيءُ زخم........''

ڪتيندي نرس چيو، ''مئڊم جو چوڻ آهي تہ هينئر توهان بلڪل ٺيڪ ٿي ويا آهيو ۽ وڃي سگهو ٿا. توهان کي موڪل ڏني ٿي وڃي.'' ترسي وري نرس چيو، ''۽ ها هيءَ دوائن جي لسٽ اٿوَ هيءُ دوائون نيم سان وٺجو، زخم جلدي پرجي ويندوَ ۽ جتي رهندا هُجو اُتي ڊاڪٽر کان ڊريسنگ ڪرائجو.''

''ٺيڪ آ سسٽر جيڪا ڊاڪٽر صاحب جي مرضي. تو ۽ ڊاڪٽر نيلم منهنجي تمام گهڻي سيوا ڪئي آهي مونکي نئون جيون دان ڏنو آهي. مونکي بچايو آهي جنهن لاءِ مان توهان جو ٿورائتو آهيان، شڪرگذار آهيان، احسانمند آهيان، توهان جي گهڻي گهڻي مهرباني.''

''اِن ۾ مهرباني ڪهڙي هيءُ تہ اسان جو فرض آهي.''

''برابر پر توهان نہ هُجو ها تہ... تہ منهنجو اَلائي ڇا ٿئي ها.''

''ٺيڪ آ، ٿئنڪيو، هاڻي تہ بس.''

اوچتو رميش لال جي نظر هڪ عورت تي پيئي هن سان گڏ هڪ ڇوڪري بہ هُيس، هيءُ سڃاڻي ويو. اَڙي! هيءَ تہ موهني آهي. پر هيءَ ڇوڪري! هيءَ ضرور شيلو هوندي منهنجي ڌيءَ شيلو ۽ هوءَ ڊاڪٽر نيلم! هوءَ بہ منهنجي ڌيءُ ئي آهي جيترين نہ وڏيون ٿي ويون آهن ۽ نيلم تہ نيلم تہ ڊاڪٽر بڻجي ويئي آهي، ڊاڪٽر هيڏي وڏي عهدي تي لڳي ٿو نيلم بہ وڏي عهدي تي هوندي. هوءُ اُٿيو ۽ هلڻ لڳو. هن ڏٺو تہ هوءُ ٻئي ڊاڪٽر نيلم جي روم طرف وڃي رهيون هيون: هن کي سمجهڻ ۾ ڪائي دير نہ لڳي، هيءُ سڀ سمجهي ويو.

ڪهاڻي

ڪهڙي ڏوهه جي سزا؟

- شريمتي ڪوشليا آهوجا (راجڪوٽ)

رات جي سناٽي کي چيريندي هڪ ايمبولنس سنسان رستي تي آواز ڪندي تيز رفتار سان اسپتال طرف ڊوڙي رهي هئي. موبائيل رستي اسپتال کي اطلاع ڪيو ويو هو ته ائڪسيڊنٽ جو ڪيس آهي اچڻ تائين تياري رکو.

ايمبولنس اسپتال وٽ اچي پهتي هئي. ٻه پٽيوالا جلد ئي اسٽريچر کڻي آيا. هڪ شخص کي زخمي، رتوڇاڻ حالت ۾ سنڀاري آپريشن ٿيئيٽر طرف وٺي ويا. هيءُ بيهوش ٿي ويو هو.

آپريشن ٿيئيٽر جو در بند ٿيو. ڊاڪٽر نيلم جلدي هڪ سئي هن زخمي ٿيل شخص کي هڻي. ڪپهه سان ڇهري تي ٿيل زخمن کي صاف ڪيو. ٻانهن تي ٻه گهرو زخم ٿيل هوس جنهن کي ٽاڪا هڻيائين. هن جيئن ئي هن جي چهري کي ڏٺو ته هن کان ڇرڪ نڪري ويو. ڪن پل لاءِ هوءَ هن جي چهري ڏانهن نهاريندي رهي. هيءُ هن جو پيءُ هو رميش لال.

”مئڊم.“ نرس رتنا ڊاڪٽر نيلم کي چيو.

”جي... جي...“ ڇرڪ ڀريندي نيلم چيو.

نرس مريض طرف اشارو ڪيو ۽ ڊاڪٽر نيلم جو هٿ تڪڙو تڪڙو هلڻ لڳو ۽ پوءِ نرس کي ضروري تاڪيد ڪري پنهنجي روم طرف هلي وئي. ”هن کي اسپيشل روم ۾ داخل ڪجانءِ.“

”اسپيشل روم ۾؟“

”جيئن چوانءِ تي تيئن ڪر.“ پنيان وري مُنهن ڪندي جواب ڏيندي نيلم چيو ۽ اندر هلي وئي.

”يس مئڊم.“

ڪمري مان ٻاهر نڪرندي نيلم چيو، ”۽ هاڻ هڪ ڪافيءَ جو ڪوپ هيٽنر مون ڏانهن موڪلج منهنجي روم ۾.“

”يس مئڊم.“

نيلم پنهنجي ڊاڪٽر روم ۾ وڃي پاڻ کي هڪ ڪرسيءَ تي ڦٽو ڪيو. سوچڻ لڳي، هيءُ ته هن جو پيءُ آهي! هتي!! هن حال ۾!! مونکي ته غصو اچڻ گهرجي پوءِ ٻه مونکي خبر نه آهي ته غصو ڇو نه آيو؟ ڇو نه آيو غصو مونکي؟!

نرس ڪافيءَ جو ڪوپ ٽيبل تي رکندي چيو، ”مئڊم ڪافي.“

”رکي ڇڏ ٽيبل تي.“ نيلم چيو.

نرس ڪافيءَ جو ڪوپ ٽيبل تي رکي هلي وئي.

ڪافيءَ جي چُسڪي وٺندي نيلم ويچارن ۾ کوهجي وئي. هيءَ ڏهن سالن جي هئي ۽ هن جي ڀيڻ اٺن سالن جي. هن جي ننڍي ڀيڻ جو نالو شيلا هو. هن جي ممي موهنيءَ کي هنجو ڏاڏو، ڏاڏي ۽ هن جو پيءُ مهڻا، طعنا ڏيئي هٽندا هئا ته ”تون نياڻين آهين رگو ڌيئر پيئي تي ڇٽين! اسان کي ڌيئر نه پر پٽ کپن پٽ.“ تنهن تي ممي چوندي هُئين ته، ”اِن ۾ منهنجو ڪهڙو ڏوهه، جيڪا ڀڳوان جي مرضي هوندي اُهو ئي ٿيندو نه اُن ۾ مان ڇا ٿي ڪري سگهان.“ ايترو چوندي هئي ته ٻه مارون کائيندي هئي ته ”تون سامهون ٿي ڳالهائين؟ وات ٿي هٽين!؟“ هيءَ ماءُ جي حالت ڏسندي هُئي ته سهي نه سگهندي هئي ۽ روئندي هئي. هن جي ڏاڏي چوندي هئي ته ”پٽ پٽ ٿيندا آهن پٽ ڪُل جو نالو روشن ڪندا آهن ۽ ڌيئر ته ساهري گهر هليون وينديون آهن. پٽ ئي ٿيندا آهن ٻڍاپي جو سهارو، ڪُل جو نالو روشن ڪرڻ، ڪُل وڌائڻ لاءِ پٽ ته هئڻ ئي گهرجن نه!“

وري هن جي ماءُ ڏينهن سان ٿي وري هن کي ڌمڪي ملي ته هن دفعي پٽ ئي ڄمڻ گهرجي جي ڌيءُ ڄائي ته... پر ڪنهن جي چوڻ تي هنن سونوگرافي ڪرائي وري ڌيءُ ۽ اُها ڌيءُ ٻه ڪيرائي وئي. هڪ نياڻيءَ جي هتيا! وري ٻيهر ٻه ساڳيو ئي قصو وري هڪ ٻي نياڻيءَ جي هتيا پر هن ٽئين دفعي ٻه ساڳي رپورٽ آئي. هن جي ڏاڏيءَ چيس ته، ”پيٽ صاف ڪرائي اچ.“ تنهن تي هن جي ماءُ چيو هو ته ”منهنجو پيٽ ڪو گندي نالي، ڪو گٽر ڪونهي جو صاف ڪرائي اچان هن پيٽ ۾ منهنجي مڙس جي نشاني آهي. توهان ٻه دفعا مجبور ڪيو، پر هن دفعي نه.“ ايترو ٻڌڻ تي هن کي مار ملي ۽ زور زبردستيءَ وري ٻه دوکي سان ٻار ڪيرايو ويو. آخر هن جي آواز اُٿارڻ تي هن کي ڌڪا ڏيئي گهر مان ڪڍيو ويو. نه صرف موهنيءَ کي پر ٻنهي ڇوڪرين کي ٻه.

هن جي ماءُ ٻنهي ڌيئرن کي وٺي ماءُ پيءُ جي گهر آئي. هن جي ماءُ پيءُ پنهنجي سيڻ، سيڻ ۽ نياڻي کي گهڻو ئي سمجهايو پر هو نه مڃيا. هن جي ماءُ پنهنجي ماءُ پيءُ تي

ٻوڙندي اَچي چرنن ۾ پوندءِ. پوءِ گهر ۽ گهر کان ٻاهر موڙج مستي- گهر واري لاءِ ۽ ٻاهر واريءَ لاءِ سونا هار ۽ ڪنگڻ، پل تہ روز ملائي، جيڏين وچ ويهي، ڳاٽ اوچو ڪري گهمنڊ ۽ غرور مان، شان ۽ مان مان چوي، ''ڏس، منهنجي مڙس جي مٿين ڪمائي.''

چوانءِ سچ تہ سمجهہ ڪوڙ، زمانو اَٿيئي ڳاڏڙ جو. سون بہ تڏهن سونهين جڏهن منجهس ڦيٽ پوي. پر ياد رک، اُن کي ڪڏهن بہ ڪسوٽيءَ تي پرکڻ جي ڪوشش نہ ڪجانءِ، نہ تہ دل ڏُکي ٿي پوندءِ. جي ڏُکي ٿئين تہ اَڪيلو رهجي ويندين، اِن ڪري کل-خوشيءَ، موڙج-مستي ڪر. اِن لاءِ ''بار'' گهٽيئي اَٿيئي جتي نينگرين جي بہ ڪمي نہ آهي. ضرورت آهي تہ صرف مٿين ڪمائي جي. اِنهيءَ جي کوٽ تہ آهي، ضرورت آهي همت جي سو بردبار ٿيءُ. ڪم کان پاسو ڪر، ڪم کي ٽار، منجهاءِ، سُستيءَ سان پڪي دوستي ڪر، اُبتي هٿ سان بہ ڪنهن جو ڀلو نہ ڪر، ووِيڪ کي لولي ڏيئي سُمهاري ڇڏ، جي ضمير ضد ڪري ٿي تہ، ڪنتريءَ جو آڌيو پيئاري ڇڏيس. ٻاهريون شان-مان قائم ڪر. جيئن ڏسڻ وارو، ملڻ وارو، ڇڱي طرح دوکو کائي، توکي اعليٰ ترين آفسير سمجهي سلام ڪري.

'ڇا پيو سوچين؟ ڇا پيو ڏسين؟'

'هوُ گند جا ڍِگہ، جن تي مکيون مڇو پيا گهمن يا هيءَ جانورن جا مرهہ... جن مان بوءِ پيئي اَچي.'

فڪر جي ضرورت نہ آهي. اَڄ اِنسان اِنهن ڳالهين جو عادتي ٿي پيو آهي. اِها هزارين گلبن جي خوشبوءِ جي برابر آهي. اِن لاءِ ئي ڪيس مستقبل لاءِ شڪتي ملي ٿي. اِها ئي سندس ساهہ ۾ سمايل آهي- اِن لاءِ تہ چوانءِ ٿو اَڄ جي اِنسان کي باغن، بغيچن جي، گلن ڦلن جي، هبڪار جي ضرورت نہ آهي جي نظر گهٽ بہ ٿي وڃي تہ وسيلن جي ڪمي ڪونہ آهي اِن لاءِ پئسو خرچ ٿيندو، اُن جي بہ کوٽ نہ آهي پوءِ صبوح-شام باغن ۾ وڃي سئر ڪري وقت ڇو وڃائجي؟'

ٻي ڳالهہ ياد رک، زندگيءَ ۾ ڪامياب ٿيڻ لاءِ ڪنهن بہ ڳالهہ کي 'تيليءَ مان ٿنڀ' بڻاءِ. چتر زباني، چالاڪي، مغروري، پاڻ پڏائڻ جي عادت پاڻ ۾ وجهہ، جي نہ ڪري سگهين تہ ڳارين جو اِسٽاڪ ڪٺو ڪر. هر لفظ پويان يا جملي پويان ڳار اَچڻ گهرجي، اِن لاءِ اهو ضروري آهي تہ تو ۾ عيب جوئيءَ جو گڻ هجي، جي اِهو هوندءِ تہ پوءِ تون پنهنجا عيب ٻين جي عيبن پٺيان ڍڪي سگهندين.

جي سمجهيو اَٿيئي تہ پاڻ جيڏن کي ڪٺو ڪر، ٻرندڙ موم بتيءَ مٿان هٿ جهلي چئو ۽ چواءِ، 'ڪڏهن بہ ايمانداري، شرافت، سچائي، محنت ڏانهن اک کڻي بہ نہ ڏسندس پر اُنهن کي سچائڻ کان بہ نابري واريندس. اَڄ کان وٺي منهنجا سچا پرم متر آهن- ڀرشٽاچار، رشوت، بي ايماني، مڪاري، ڪوڙ، دغابازي، بدڪاري، بدتميزي. مان اِنهن کان ڪڏهن بہ غافل نہ رهندس ڇو جو غفلت نقصانڪار آهي.

جئہ بي ايماني تنهنجو آسرو....

Daulat Ahuja
D-2/41, Mayanagar Society, Tilak Path,
Thane East-400603 (Maharahtra)
Mob.: 08693033709, Ph.: 022-25323118

گيت

- گرداس آهوجا
'اجيہ' (راجڪوٽ)

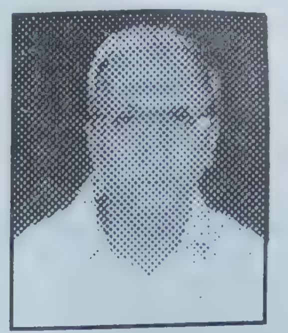
- تو بن ڪيئن ٿي گُذري،
هيءَ زندگي منهنجي،
توکي ڪهڙي خبر او يار.....
توکي ڪهڙي.....

١. دُور وينئي آ تون،
نظر نہ اَچين ٿي تون ڪٿي-٢،
اکين جا آنسون بہ ويا سُڪي،
ڳولهيندي توکي هِتي هُتي،
تون بن ڪيئن..... توکي ڪهڙي.....

٢. سمنڊ وٽ وڃي پُڇ تون اُن کان،
ڪئن تڙڦندي آ جل بن مڇلي-٢،
ڪڏهن اَچي ڏس تون بہ،
ڪيئن تڙڦي ٿي دل منهنجي....
تو بن ڪيئن..... توکي ڪهڙي.....

٣. دل لُٽجڻ سان ڪيئن،
ڪنهن جي دل ڦٽڪندي آ-٢،
ٿيندو آ ڪهڙو حال يار جو،
بس مرڻ جي آس ۾ آهي هوُ جيئندو،
تو بن ڪيئن..... توکي ڪهڙي.....

Gurdas Ahuja 'Ajay'
C-3, Shital Park, "Kaushly", Nr., Bajrang Wadi, Jamnagar Road, **Rajkot-360006.**
Mo. : 9228872308

ليک

ڪاميابيءَ جي ڪُنجي

- دؤلت آهوجا (ٿاڻي-مُمبئي)

’هي منهنجا بدبخت من ڪنهن جي تلاش ۾ نڪتو آهين؟ هينئن ڳهيلو نہ ٿيءُ. ذراسوچ ڪر. ڪلجڳي سمي تي پهريائين ويچار ڪر.‘ مون چنچل من کي سمجهائڻ جي گهڻي ڪوشش ڪئي پر هيءُ اِتِ هٽي بهي رهيو. ور-ور ڪسڪيو وچي سنسار جي ڳالهين تي اَٽڪيو پوي. آخر هاري، ويچار ڪرڻو ئي پيو.

بختاور جي سچائي بصر جي تهن ۾ سمائجي چڪي آهي. تهہ کولڻ کان پوءِ هٿ ايندين ٻہ داڻيون. ايمانداري پڪيءَ جيان پر ڪڍي برهمانڊ ۾ اُڏامي چڪي آهي. اَشرف-ال-مخلوقات جو لقب وقت جي تيز ڌار ڌوئي شيشي جيان صاف ڪري ڇڏيو آهي. شرافت اڪيلي ڪنهن ڪُنڊ ۾ ويهي روئي رهي آهي، اُها بہ تڏهن نظر ايندي جڏهن ڪ اگربتي ڪٽي هٿ ۾ ڳولهڻ نڪربو.

اِنساني نظريو، اِنسانيت جون خصوصيتون وقت سان بدلجي چڪيون آهن. اِهي خصوصيتون جن واسطي راجا هرشچندر پاڻ قربان ڪيو، سوامي ڀڳت هنومان شري رام جي نالي جي شڪتيءَ سان سمنڊ پار ڪري سگهيو. ارجن پاتال مان گنگا کي ڪڍي سگهيو، ڀيشم تيرن جي سيجا تي سُمهي سگهيو، اِهي سڀ ڳالهيون ماضيءَ جي صنف ۾ قيد آهن.

اَڄ اعليٰ، سُکي اُهو آهي جنهن وٽ لڪشميءَ جي مهر آهي. پر هن جي سواري تہ اُلو آهي. جنهن ڪري هرهنڌ نادان جي سخت ضروت آهي ۽ داناءُ دشمن سمان آهي- تنهنڪري ڪامياب ٿيڻ لاءِ پنهنجي عقل کي تجوڙيءَ ۾ بند ڪري، مضبوط تالو لڳائي چاٻيءَ کي سمنڊ جي ڪاهيءَ ۾ ڦٽو ڪر تہ ايندڙ سٺن پيڙهين جو مستقبل روشن ٿيندو- تنهنڪري سڀ کان پهريائين لڪشميءَ روپي طلسمي چاٻي هٿ ڪر، رشوت جو لوپ پاڻهي سيني ڪمن جا دروازا کولي ڇڏيندو.

’اَڙي من، ڇا پيو سوچين؟ اُٿي ڪڙو ٿيءُ. هن سماج جي رکہ کي سڃاڻ. ياد رکہ، جيترو وڏو جوتو، پالش بہ اوتري ڪم آڻي آهي ۽ هميشهہ ڪيسي ۾ سٺي پالش جي دٻيءَ جو هئڻ ضروري آهي نہ چاڻ ڪڏهن ڪم اچي وڃي. زبان کي ماکيءَ جيان مٺان رکڻو آهي جيئن خوشامدي لفظ هڪ ٻئي پٺيان ماکيءَ ۾ ٻُڏي قطار ۾ ٻاهر نڪرن ۽ ڪنڌ ٩٠ درجن جي ڪنڊ تي رکڻو آهي. مُشڪ کي هڪ اِنچ مان ڇڪي چار اِنچ ڊگهو ڪرڻو آهي. ذري ذري ڳالهہ تي ٽهڪ ڏيئي سامهون واري اڳيان پنهنجي ناداني‌ءَ جو ثبوت پيش ڪرڻو آهي. قدبُت جي چنتا نہ ڪجانءِ، صرف ڪرسي ۽ اُن جي رسوخ کي ڌيان ۾ رکي، پنهنجي سوارٿ کي پورو ڪرڻ لاءِ، مالڪ جي بيوقوفين کي نظرانداز ڪري هن کي پڏائڻو آهي جيئڻ گدڙ لولو ٽُڪر هٿ ڪرڻ لاءِ ڪانوَ جي ساراهہ ڪئي هئي.

جي خوش رهڻو اَٿيئي تہ ڪڏهن سچ نہ ڳالهاءِ، چون سچ مرچان، ڪوڙ ڳڙ. جي سچ جو پاسو ورتو اَٿيئي تہ پالش جي دٻي ڪيسي ۾ جيئن جو تيئن پيئي هوندي ۽ لاٿون جيان پيو ٽڙڪيون کائيندي- اِن کان سواءِ پنهنجن پائرن يا پينرن جو خيال رکڻو اَٿيئي، اُنهن جي بہ تو مان ڪا اُميد هوندي. تنهن ڪري تيل ڏس، تيل جي وهڪ ڏس، گراهڪ ڏسي پري ٻڌُ، پوءِ پل ٽوٽڪو سامهون اَچي، ’ڪوئي لڏي هٽڊ ڳڙي، ڇٽي آءُ بہ پساري.‘ برابر.... توکي ڏونگي جا ٽي ٽنگہ اهڙي نموني پيش ڪرڻا آهن جو پرن جا سوين ٽنگہ اُنهن ٽن ٽنگن پويان ڍڪجي وڃن ۽ پوءِ ’اٽو ڪِاڏو ڪوئي تہ مار پيئي ڳابي تي‘ جي چوڻي صحيح ثابت ڪرڻي اَٿيئي. تڏهن ئي مقصد حاصل ڪري سگهندي- ياد رکہ، ’غريبان آهہ، قهر خدائي.‘ جيستائين غريب جي آهہ نہ نڪتي آهي تيسين ڪيسو گرم ٿيڻ وارو نہ آهي. پل رڙيون ڪري، دانهون ڏئي، قانون جا در وچي ڪٽڪائي، تنهنجو ڇا ويندو؟ تون اڳتي وکہ وڌاءِ.

اِنسان جون گُهرجون بہ اَٽي، لٽي، اجهي جي دائري مان ٻاهر اَچي ويئون آهن. سهڻو سينگاريل فليٽ، ڪلر ٽي. وي.، واشنگہ مشين، ٽيليفون ۽ ڪار اِهي تہ اَڄ جي وچولي طبقي جي سڃاڻپ جون شيون آهن. پر اِهي پگهار مان، دڪان جي حق-حلال جي ڪمائيءَ مان پوريون ٿيڻ واريون نہ آهن. اِن لاءِ طلسمي چاٻيءَ جو اِستعمال ڪر (رشوت) تہ مٿين ڪمائي

ن صاف صاف ظاهر آهي تہ سنڌي ٻوليءَ کي نقصان پھچائڻ ۾ اسان جا وڏا ئي گھڻي قدر جوابدار آهن. البت، فقط وڏن کي ڏوهہ ڏيڻ بہ واجب نہ آهي. ڇا اسين نوجوان بہ ن حالت لاءِ جوابدار نہ آهيون؟ اسين جيءَ ۾ جهاتي پائي پاڻ کان سوال پُڇون تہ اسان پاڻ سنڌي ٻوليءَ ۽ ساهت جي اڌاري لاءِ ڇا ڪيو آهي؟ اسان گهڻين سنڌين اخبارن ۽ مخزنن جا چندا ڀريا آهن؟ ڇا اسين سال ۾ هڪ بہ سنڌي ڪتاب خريد ڪري پڙهون ٿا؟ ڇا اسان ڪڏهن سنڌي آڊيو يا ويڊيو ڪئسٽ خريد ڪئي آهي يا ڏني آهي؟ سال ۾ ڳ ھٽيون سنڌي فلمون ٺهن ٿيون؟ جيڪڏهن اُهي نہ ٿيون ٺهن انهن جو ڀلاءُ نہ ٿو ٿئي تہ ڇا اِن لاءِ اَسين خود جوابدار نہ هيون؟ ڇا اسان جو جدا جدا سنڌي سنستائن سان سنٻنڌ رهيو آهي؟ ڇا اسان ٽِڪيٽون خريد ڪري ڪڏهن سنڌي ناٽڪ ڏٺا آهن.

پنجن پرانتن ۾ سنڌي اڪادميون آهن. ٻُڌايو تہ اُنهن ۾ نوجوان ٽهيءَ جا ڪيترا ميمبر آهن؟ اُن لاءِ ڪير جوابدار آهي؟ هيءَ زمانو آهي ڏاڍ مڙسيءَ جو. رڙين واڪن ڪرڻ ۽ لٺين کڻڻ ڪانسواءِ ڪوبہ ڪم ڪونہ ٿو ٿئي. اِن تي مون لِکيو آهي:-

ڏک هٽڻ سان دعوت مِلندءِ ۽ مشڪڻ تي مار،

آهي اِها جهوني روايت، جاڳن جوان ٻُڌا ۽ ٻار.

اسان نوجوانن کي يڪمشت ٿي سوچڻ گهرجي تہ اسين ڪي نوس اُپاءَ وٺي سنڌين جي حفاظت ڪريون ۽ اُن جي ترقي ڪريون. جيڪڏهن سنڌي جاتيءَ سان ڪو انياءُ ٿئي ٿو تہ اُن جي خلاف آواز اُٿاريون. سنڌيءَ تي جيڪڏهن ڪو غير سنڌي حملو ڪري ٿو تہ اسين اُن تي ڪلنداسين نہ، بلڪ گڏجي اُن جو مقابلو ڪنداسين. اسين جيءَ ۾ جهتي پائي ڏسون تہ مفت ۾ بہ مِلندڙ ڪتاب ۽ رسالا ڪڏهن اسان کولي پڙهيا بہ آهن؟ مونکي ياد ٿو اچي تہ منهنجا ٻہ ايب دوست آهن، هڪ تہ ٽپال ۾ وٺس ايندڙ سنڌي ڪتابن ۽ رِسالن جو رئپر' بہ نہ لاهيندو آهي. اُهي اِئين ئي پيا هوندا آهن. ٻيو دوست ٽپال ۾ آيل مفت جدا سنڌي ڪتاب ڪٺا ڪري رديءَ ر يا ٻل سان ادارن کي وڪڻي ڇڏيندو آهي. ڀلا جيڪڏهن اديب ۽ ليکڪ ئي اِئين ڪندا تہ پوءِ ٻين عام سنڌين کي کهڙي معيار ڏجي؟ ادا، ڪنهن کي ڏوهہ ڏيئي ڪنهن کي يون؟ ڪوڙيءَ کي ئي گهمرو لڳو پيو آهي. ڪيترن کي اِها ند آهي تہ اسان جي ديش ۾ ٻورائيءَ وارين جاتين کي جيڪي سھوليتون ملنديون آهن، اُهي اسان سنڌين کي مِليون هن يا نہ؟ جيڪڏهن نہ، تہ اُن جو کهڙو ڪارڻ آهي؟

مرڪزي سطح تي جيڪي ادبي سنستائون آهن يا پرانتن جي سطح تي جيڪي سرڪاري يوجنائون هلن ٿيون، اُنهن جو اسان سنڌين ڪيترن قدر فائدو ورتو آهي؟ ڇا اسان کي ڄاڻ آهي تہ آڪاشوائيءَ تان ڪهڙي وقت تي ۽ ڪهڙن ميٽرن تان سنڌي پروگرام ۽ خبرون نشر ٿينديون آهن؟ ڇا اِهي پروگرام ۽ خبرون اسين ٻُڌون ٿا؟ جي نہ، تہ پوءِ سرڪار کي ڏوهہ ڏيڻ مان ڇا ورندو؟ ڇا اسان کي سُڌ آهي تہ دوردرشن تان سنڌي پروگرام ڇو نہ ٿا ڏنا وڃن؟ اُن لاءِ اسان سرڪار تي ڪيتري قدر زور آندو آهي؟ چوٽي آهي تہ روئڻ کان سواءِ ماءُ بہ ٻار کي کير نہ ڏيندي آهي. سو اسين جيستائين رڙيون واڪا نہ ڪنداسين يا زوردار نموني طلب نہ ڪنداسين تيستائين اختياريءَ وارن تي ڪوبہ اثر شايد ئي پوندو. اچو تہ گڏجي دوردرشن تي سنڌي پروگرامن لاءِ گهر ڪريون، جنهن جي شروعات سنڌيءَ ۾ خبرن جي پرسارڻ سان ڪرائي سگهجي ٿي. سنڌي ٻولي اسان جي ماءُ آهي، جنني آهي. اُنهيءَ جي وڪاس لاءِ جيڪڏهن اسان پنهنجو فرض نہ پاليو تہ پوءِ اِتهاس ڪڏهن بہ اسان کي معاف نہ ڪندو. هر سال ڀارت ۾ مرڪزي سرڪار طرفان توڙي راڄيہ سرڪارين طرفان ۽ خانگي سنستائن طرفان سنڌي سيمينار ٿين پيا. جتي اسان جا نيتائون ۽ اديب وڏي واڪي چون پيا تہ سنڌيت جو وڪاس ڪرڻ گهرجي. سنڌي ٻوليءَ جي ڀلاءَ لاءِ ڪي رٿائون عمل ۾ آڻڻ کپن. ڇا فقط اِئين چوڻ سان ئي سنڌيت جي رڪشا ٿي سگهندي. اِهي تہ فقط ڊاڙون چٽيون، لباڙون ليکبيون، جن مان ڪو بہ ڪڙتيل نہ نڪرندو. حقيقت ۾ ڏسجي تہ جيستائين سيني سنڌين ۾ سُجاڳي نہ آئي آهي، هنن ۾ سنڌيت لاءِ پريم پيدا نہ ٿيو آهي، تيستائين سنڌي ٻوليءَ، سنڌي ساهت، سنڌي سڀيتا ۽ سنسڪرتيءَ جو وڪاس ٿيڻ ڏکيو آهي. اِن ڏس ۾ وڏيءَ عمر جي سنڌين تي وڏي جوابداري آهي. سماج جو ننڍي ۾ ننڍو ايڪو يا يونٽ آهي ڪٽنب. اُن ۾ جيڪڏهن مائٽن، ٻارن ۾ ننڍي هوندي کان ئي سنڌيت لاءِ پيار نہ جاڳيو تہ پوءِ اڳتي هلي اُهي ٻار سنڌي سڀيتا ۽ سنسڪرتيءَ تي ڪڏهن بہ فخر نہ وٺي سگهندا. اِن ڪري منهنجي صلاح آهي تہ اچو تہ اسين سڀيئي گڏجي ڪٽنبي سطح تي ٻارن ۾ سنڌيت جو ٻج پوکيون. جيڪڏهن اِئين ڪيوسين تہ پوءِ اسان جي ٻوليءَ ۽ سڀيتا لاءِ ڪنهن بہ قسم جو خطرو نہ ٿيندو. اچو تہ جيءَ ۾ جهاتي پايون ۽ پنهنجي جنني سنڌي ٻوليءَ ۽ سڀيتا ڏانهن فرض نڀاهيون.

سنڌيت ۾ نئين ٿهي

- اُمل آهوجا 'رحمي'

اسندي سنڌي ناٽو ڪٽو ڪرڻ ۾ بيحد دلچسپي وٺون ٿا. ناٽو بيشڪ زندگيءَ ۾ تمام ضروري آهي، پر اِن جو مطلب اِهو نہ آهي تہ نہ آهي تہ اسين ناٽو ڪٽو ڪرڻ ۾ مصروف رهون، جو اسان کي 'سنڌيت' چوي، (اسان جي جنني، ٻولي بہ تہ جنني آهي) تہ او ٻارڙا، مونکي وسارين چو ٿو؟ مونکي بہ تہ ياد ڪر.

مون گجرات ۾ رهندي، مڌيہ پرديش جو ڏورو ڪندي ۽ تازو ئي دهليءَ ۾ اچي رهڻ کان پوءِ اِئين محسوس ڪيو آهي تہ حالتون ڏينهون ڏينهن نفي ٿينديون پيئون وڃن! گجرات ۾، احمدآباد جي سنڌي نگرن ڪٻيرنگر، سردارنگر، واڙيج وغيره کي ڇڏي ٻين اُپنگرن مان سنڌي ٻولي ڪوهن جا ڪوهہ پري هلندي پيئي وڃي. ڪجھ علائقي ۾ سنڌي ٻولي قائم آهي. اِنهيءَ جو سبب اِهو آهي جو اُتي ٻي مڪاني ڀاشا ڪڇي آهي، جيڪا سنڌيءَ جي اُپڀاشا آهي. اڄ ڪالهہ سنڌي لِکڻ پڙهڻ تہ پري رهي، پر هاڻي تہ ڪيترا سنڌي پنهنجي ماتر ڀاشا ڳالهائڻ کان بہ ونءُ پيا وڃن. اُهي سنڌي جيڪي 'سنڌي' سڏائڻ ۾ گويا پنهنجي گهٽتائي محسس ڪندا آهن، تن کي مان چوندو آهيان تہ ''ادل، اوهين اِها ڳالهہ چو ٿا وساريو تہ پکي بہ پنهنجي ٻوليءَ کي نہ ڇڏيندا آهن. اسين تہ اِنسان آهيون. مون احمدآباد ۾ هڪ سنڌي پروفيسر کي پنهنجي ڌيءُ سان هنديءَ ۾ ڳالهائيندو ڏٺو. کيس ورجايم، تہ وراڻيائين تہ ''ڇا ڪريان؟ هيءَ سنڌيءَ ۾ ڳالهائي ئي ڪانہ.'' پر اِئين چوندي هن جڻ فخر ٿي محسوس ڪيو. هاڻي اسين ڏسون تہ اِن لاءِ جوابدار ڪير آهي؟ اُها ڌيءَ يا سندس پيءُ؟

ٻئي دفعي وري هڪ سنڌي نيتا کي سنڌين جي سڀا ۾ هنديءَ ۾ ڀاشڻ ڏيندي ڏٺم. اُن نوجوانن کي صلاح ڏئي تہ ''سنڌي ڀاشا ڪو ڪيي نهين ڀولنا.''

متيان ٻئي مثال ڇا ٿا ڏيکارين؟ اِنهن ٻنهي واقعن مان صاف ظاهر آهي تہ ننڍي ٿهيءَ وارن کان بہ وڌيڪ اسان جا وڏيءَ عمر وارا سنڌي ٻوليءَ کي نقصان پهچائڻ ۾ سؤ في صدي جوابدار آهن.

پهرئين مثال ۾ پروفيسر يعني ماستر جي وڏي جوابداري هوندي آهي. ٻارن کي سُڌارڻ، سنوارڻ جي. جيڪڏهن پروفيسر ئي پنهنجيءَ ڌيءُ کي نہ سمجهايو، هن تي غيرسنڌي زبان ۾ گفتگو ڪرڻ تي روڪ نہ وڌي تہ اُن ۾ ٻار جو ڪهڙو ڏوهہ؟ مطلب تہ اهڙيون حالتون پيدا ڪرڻ وارا اسان جا وڏا ئي آهن. هاڻي اِن جو نتيجو اِهو نڪتو آهي جو ڀارت ۾ سنڌي ٻولي واهپي مان گهٽي قدر نڪرندي پيئي وڃي. اسين سنڌي، سنڌ مان مجبورن لڏي ڀارت ۾ آياسين. هتي الڳ الڳ پرانتن ۾ وڃي ٽاٽو ٽڪاٽو ڪيوسين. اِن جو نتيجو اِهو نڪتو تہ سنڌي تعليم جو سرشتو ٽُٽي پيو. اِن جو اثر سنڌي ٻوليءَ تي پيو. جُدا جُدا پرانتن ۾ سنڌين تي مڪاني ماڻهن جي اثر ڪري اُتي جي ڏڻن وارن ۽ کاڌن-پيتن ورتائڻ ڪري بہ اسان جي سنڌيت کي گهڻو ڌڪ لڳو. اُن کان پوءِ آهستي-آهستي اِسڪول مان سنڌي غائب ٿيندي ويئي. اِتي بہ بس ڪانہ ٿي. گهرن ۾ بہ سنڌيءَ ۾ ڳالهائڻ ٻولهائڻ جو واهپو گهٽجي وڃڻ تي اسان جي ٻوليءَ کي گهڻو ڌڪ لڳو آهي. اِهو ڇا ٿو ڏيکاري؟ اسين پيسي جي خيال کان ڀلي هاڻي امير ٿيا هجون، پر پنهنجي ٻوليءَ، سڀيتا ۽ سنسڪرتيءَ کي سلامت رکڻ لاءِ اسان کي جيڪا فرض ادائي ڪرڻ گهرجي، تنهن کان اسين ڏينهون ڏينهن سُپرجيت هوائي جهاز جيان پري پري ڀڄندا پيا وڃون. اِها سچ پچ چنتا جي ڳالهہ آهي. اِن جو جلد بہ جلد جوڳو علاج ڳولهڻ گهرجي، نہ تہ تہ سنڌيت کي قتل ڪرڻ لاءِ اسين پاڻ ئي جوابدار ٿينداسين. اِن حالت جي طرف اسان جي سداحيات شاعر نارائڻ شيام اِشارو ڪندي چيو آهي تہ:

''اِلائين نہ ٿئي جو ڪتابن ۾ پڙهجي،
هئي سنڌ ۽ سنڌ وارن جي ٻولي.''

اسان جي سردارنگر جي شاعر ارجن حاسد بہ اِن طرف اِشارو ڪندي چيو آهي :-

''زندهہ سان قوم رهندي،
جنهن جي زبان زندهہ.''

هن وقت جيڪي حالتون بڻيون آهن، اُنهن جي اپياس

ديوناگري لپيءَ ۾ به آهي.

جمنا : سچ پچ اسان جي ٻوليءَ سنسڪرتي دنيا ۾ پهريون نمبر آهي، اَسان ۽ اَسان جا ٻار کائڻ-پيئڻ، گهمڻ-ڦرڻ، ڏنڊڻ-ڏاڙين ۾ ۽ پئسا ڪمائي پئسا خرچ ڪرڻ ۾ ته پهريون نمبر آهيون ته ڇا ٻوليءَ کي بچائڻ ۾ پهريون نمبر نه ٿينداسين، ضرور ٿينداسين، ضرورت آهي پڪي اِرادي جي.

ساوتري : اِئين نه ٿئي جو وراثت ۾ مليل پهرين سنڌ وڃائي ۽ پوءِ سنڌي ٻولي وڃائي ويهون ۽ پوءِ سنڌي صرف اِتهاس ٻڌجي وڃون. اِن ڪري اَچو ته سڀئي گڏجي اَڄ وچن وٺون ۽ چئون ته،

''جيئڻ ساهه بنا سرير ناهي، تيئن منڙي اَباڻي ٻولي ڪانسواءِ سنڌي ناهي سنڌي ناهي.''

سڀ : گڏجي نچي ڇون ٿيون،

سنڌي اباڻي ٻولي، منڙي اَباڻي ٻولي (٢)

آيولال جهوليلال (٣)

جئه هند - جئه سنڌ.

(پڙدو هيٺ ٿو ڪري.)

Deepa M. Wadhwani
A/12, Manik Society, B/h. P & T Complex,
Jodhpur Road, Satellite, Ahmedabad-380015.
Phone : 9978544777

ويراڳ

- ناديا مسند (اِندور)

ايمان جو هڪ قطرو
ٻه گرهه صبر جا
ٽڪل واعدا
ٽُٽل قسمون
مون وٽ ٻي ڪا به
دؤلت نه آهي

دل نه ٿي لڳي
هاڻي
ٿي ويو آهيان مان
ڏکن سُورن کان پري
نه ڏک جو احساس
نه سُورن جو بار

وقت اچي ويو آهي
هاڻي عبادت ڪي
وشواس پريو
واعدو ڏيئي ڇڏڻ جو.

Dr. Nadia Masand
28, Scheme No. 78/2, Vijay Nagar,
Indore-452010.
Phone : 0731-2555501, 9826325400

سنڌي ڪهاڻي

خُوبصورت اِظهار

- ڊا. چندرا سائتا (اِندور)

اسانجي گهر جي پرسان واري گهر ۾ شريف پائي رهندا آهن. اَڄ اُنهن جي گهر جيپ ۾ ۽ نگر سيوا ۾ چڙهي ٻارن جو اچڻ وڃڻ جاري هئو. هُوَ گهر ۾ اڪيلائي رهندا هئا. اَڄ سڄو ڏينهن اچ-وڃ رهي پر مجال جو گهر مان ڪنهن به قسم جو گوڙ يا آوازون ٻڌڻ آيون. نه ئي وري ڪا ٻي ادبي ڪنهن سان ٿي يا ڪنهن کي به ڪا شڪايت ٿي.

شام جو شريف پائي هڪ ڪپڙي سان ڍڪيل ٿري ۾ ڪُجهه کڻي اسان جي گهر آيو. هُن گهر جي ٻاهر منهنجي ٻارهن سالن جي پُٽ کان جيڪو ٻاهر کيڏي رهيو هئو، پڇيو، ''پاپي جي گهر ۾ آهن؟'' هن جو آواز ٻُڌي مان ٻاڻ ئي ٻاهر اچي ويس ڇو جو هونئن به مان ڪنلاش کي ٻاهر سڏڻ اچڻي هئس.

''اچو اچو پائي جان.'' اندر اچي هُن اُها ٿري مونکي ڏني.

''اهو ڇا آهي؟'' مان حيرت مان پُڇيو. ڇو جو نه ته ٻکري عيد هئي نه عيد الفطر هئي. مان اڃا ڪجهه چوان اُن کان پهريائين

ئي صوفا تي ويهندي هُن چيو.

''ڪُجهه خاص نه آهي، پاپي جي- توهان کي ته معلوم آهي پندرهن ڏينهن اڳ اسان جي گهر لکين رپين جي چوري ٿي ويئي- وري اُن ڪانپوءِ شارٽ سرڪٽ جي ڪري اسان جي بيڊروم ۾ باهه به لڳي ويئي هئي. انهيءَ ڪري مَن ۾ آيو ته ٻارن کي ڪوٺي قران خواني ڪرايان، جيئن توهان وٽ به گيتا، رامائڻ جو پاٺ ٿيندو آهي- بس اُن جو پرساد آهي.''

مان حيران ٿي ويس. من ۾ من سوچيائين پيئي، رنڊڻي ۾ وڃي ڏٺم ته ٻه ڊونگا هئا هڪ تيوڻ سان ڀريل هو ۽ ٻيو منين شين سان. ذرا سنڀالي مان ٻئي ڊونگا رکندي سوچيم ته ڪهڙي نه خوبصورت طريقي سان هُن مونکي ڳالهه سمجهائي.

Dr. Chandra Saita
"Saita Bhawan", 19, Shrinagar Colony (Main),
Indore-452018.
M. : 09329631619

سلي : آنٽي مزي ۾ هون.

رتو : جمنا کي پيري ٿي پوي ۽ چوي ٿي آنٽي مزي ۾.

جمنا : ڇٽ پٽ ڇٽ.

ساوتري : اڄڪلهه ٻارن کي الائي ڇا ٿي ويو آهي؟ سنڌيءَ ۾ ڳالهائين ئي ڪونه ٿا. سنڌي ڳالهائيندي شرم ٿو اچين.

جمنا : منهنجو ته سوچي ڪري ساهه ٿو سُڪي ته اسان کان پوءِ اسان جي ٻوليءَ جو ڇا ٿيندو؟

(دروازي تي نڪ نڪ ٿي ٿئي.)

ساوتري : رتو ڏس ته ڪير آهي؟

(رتو دروازو کولي ٿي ته چترا، شڪو، پدما ۽ ڪملا اندر ٿيون اچن.)

ساوتري : اڙي اڄ سڀ ڪھڙي پاسي کان اُبريو آهي؟ ڪٿي گهر ڀر ته نه ڀُلجي ويون آهيو. منهنجا ته نيڻ ئي ٿري پيا آهن توهان سيني کي ڏسي ڪري، سڀ پاڻ ۾ ملن ٿيون ۽ گڏجي ڳالهائين ٿيون.

چترا : نه هيئن آهي جو ڪٽي-پارٽي مان واپس پيا موٽون ته سوچيوسين ته ساوتريءَ جي گهران ليئو پائيندا وڃو.

شريبا : يهه ليئو پائڻ ڪيا هوتا هئه؟ هم تو فروڪ پهنتي هئن، ڪوئي نيا فروڪ نڪلا هو ته پليز مجهي ڀي دلا دو نا.

رتو : چل هٽ توکي ته سڀ ٿو کپي.

ساوتري : ڀهرين پاپڙ کائي پاڻي ته پيئو. مان ۽ جمنا هينئر اِن ئي باري ۾ ڳالهايون پيا.

پدما : نه پائي منهنجو ته پيٽ ٿو ڦاٽي، پاڻيءَ جي به جڳهه ڪونه آهي. اڄ ڪٽي پارٽيءَ ۾ تمام سٺو ناشتو هئو.

جمنا : پدما ڪهڙو حال آهي تون به هن ڪٽي پارٽيءَ ۾ آهين ڇا؟

پدما : ها هاڻي ئي جوائن ٿي آهيان.

ڪملا : ته ها توهان ڪهڙي ڇا جي باري ۾ پيون ڳالهايو.

جمنا : ڏس نه اڄڪلهه ٻار ته سنڌيءَ ۾ ڳالهائين ئي ڪونه ٿا، نونهر به اڌ سنڌي، اڌ هندي ڳالهائين، ايندي هوندن ته به فئشن ٿيون سمجهن.

شڪو : سيني جي گهر ڪارو دلو. مان ته سمجهائي-سمجهائي ٿڪجي پيئي آهيان. ماتو ٻڌن ڪٿي ٿيون.

چترا : پائي مان ته گهر ۾ هڙتال ڪئي آهي ته جيستائين ٻارن کي نه صرف سنڌي ڳالهائڻ، پر لکڻ-پڙهڻ نه سيکاريو آهي - پوءِ لکن ڀل ديوناگري لپيءَ ۾، تيستائين سُکه جو ساهه نه پٽيندس. مان بامبي پاڻيجي جي شاديءَ ۾ ويئي هئس ته اُن کان به ٽي ڏينهن اڳهه مهلا سميلن اٽينڊ ڪيو ته اُتي جو ٻولي ۽ سڀيتا جا حال ٻڌا ته منهنجا ته ڪپاٽ ئي کلي ويا ۽ قسم کڻي آيس ته گهر ۾ سيني کي سنڌي ڳالهائڻ ۽ لکڻ پڙهڻ سيکاري ئي رهندس.

پدما : پر پاڻ ڀهرين پڪ ڪريون ته اسان جواب سنڌيءَ ۾ ئي ڏينداسين ڇو جو ٻارن کي ٻوليءَ کان پري ڪرڻ ۾ اسان جو ئي پورو حصو آهي. اسان ئي ٻارن کي جنم کان ميرا منا، ميرا سونا، ڪيا ڪرتا هئا، ڪئسا هئه، ٿا ڪيون.

شڪو : مان چوان ٿي هينئر کان ئي اکيون کوليون نه ته اسان جا وڏا سنڌي ڇڏي آيا ٻولي ۽ سڀيتا کي بچائڻ لاءِ ته اُنهن جا به قرضدار ۽ ٻارن جا به ڏوهاري جو وارثي ۾ مليل ٻولي ۽ سڀيتا کان اُنهن کي بي خبر رکڻ لاءِ.

ڪملا : ڳالهه ته بلڪل صحيح ڪئي اٿو پر اِها ڳالهه ته سمجهه ۾ نه ٿي اچي ته آخر ڪيون ڇا، سنڌي اسڪول بند پيا ٿين، ٻار هندي، گجراتي ۽ انگلش ۾ پيا پڙهن جي نه ٿا پڙهن ڪاليج ۾ داخلا نوڪريون ڏکيون ٿيون ملن.

چترا : سيني کي گهر وڃڻ جي تڪڙ آهي. پر مان ٻن منٽن ۾ سمجهايان ٿي Central Gvot. پڻ اسان کي مدد ٿي ڪري، ڇهن مهنن جو سرٽيفڪيٽ ڪورس آهي. جيئن اسان هنديءَ ۾ پرويش، پرارنيڪ وغيره جا ڪورس يا ٻار French Languge Computelohe ٿا ڪن تيئن هفتي ۾ ٻه ٽي ڪلاڪ سنڌي ڪلاسن ۾ موڪلي ٽوٽل 100 ڪلاڪن جو ڪورس ڪرائي اِمتحان ڏياريون ته ٻارن کي لکڻ، پڙهڻ، ڳالهائڻ اچي ويندو. ڀل پوءِ پڙهن ڪهڙي به ڀاشا ۾. مان پاڻ اِهو ڪورس اجمير مان ڪيو آهي.

ڪملا : منهنجي ڌيءُ رنڪو ته هن طرح جو اِمتحان ڏيئي بورڊ ۾ فرسٽ آئي آهي جو اِهو ڪورس

ناٽڪ

منهنجي اَباڻي ٻولي - سنڌي اَباڻي ٻولي

- ديپا ايم. واڌواڻي (احمدآباد)

ڪلاڪار : جمنا، ساوتري، چترا، هڪوُ ڪملا، پدما، رِتوُ، شريا، سِلي، هينا.

پڙدو کُلندي ئي ساوتري سوفا تي سائي ڀاڄي وِهڻي ڪٽي. ٿورو پريان ويٺل شريا هوم ورڪ ويٺي ڪري.

ساوتري : رتوُ پُٽ اَڄ رات جو سائيءَ ڀاڄي پلاءُ ٺاهڃاڻ ۽ ٿورا مِٺا ڪٽي تُرجاڻ. اَنب پڻ سٺا پيا اَهن ته اُهي بہ وِڄاڻ، سهرٺن ڪانسواءِ ڦُلڪو تہ ڪير کائيندو ڪونہ.

رِتوُ : ها ممي اِهو تہ سڀ ٺاهيندس پر اَڄ منهنجي ساهيڙي هينا پنهنجي سَسُ سان اَچڻ واري آهي، تہ ڇا ٿوري ناشتي جي بہ تياري ڪري ڇڏيان.

ساوتري : ڀلي ڀلي.

شريا : مئن ڪب سي آپ دونو ڪي باتين سُن رهي هوُن ڪُڇ سمجهہ ۾ نهين آتا يهہ ميها ڪيا هوتا هئہ؟ سائي ڀاڄي تو مجهي بلڪل پسند نهين-

I want haka noodels & pepsi.

ساوتري : ڏئنہ نہ شريا جا نخرا. اِهي ميها ڇا ٿيندا آهن؟ هن کي تہ سچو ڏينهن نوڊلس، ڊبل ۽ مکڻ کپي.

شريا : ممي اِس ڪوشن ڪان آنسر تو بتائو نا؟

رِتوُ : لکو : My grand father's name is

Mr. Pohumal Nathani

شريا : يهہ هماري سرنيم ڪي پيڇي آڻي-واڻي ڪيون آتا هئہ، گجراتي ۾ تو شاهہ، پٽيل اينڊ نکر هوتي هئہ.

رِتوُ : يهہ سڀ باتين تو اپني دادي سي پوُڇ، مئن تو چلي رسوئي ڪرني.

شريا : (ڏاڏيءَ کي گلي لڳي) دادي، دادي آءِ لوَ يوُ. ڊوُ يوُ لوَ مِي، ڊوُ يوُ لوَ داداجي؟

ساوتري : چل هٽ شيطان ڪٿان جي، ڪلهہ جي چاول کهڙا سوال ٿي پُڇي.

شريا : مئن ڪل جائي نهين هوُن، آءِ ايم ايٽ ايئرس اولڊ.

(دروازي تي ٺڪ ٺڪ ٿي ٿئي.)

ساوتري : شريا ڏس تہ ڪير آهي؟

شريا : دادي هينا آنٽي هئہ.

(هينا، سِلي ۽ جمنا اَندر ٿيون اَچن.)

هينا : (ساوتري کي پيري پئي) آنٽي ڪهڙو حال آهي؟ ڪٿي آ رِتوُ؟ هيلو شريا هاوَ آر يوُ.

شريا : آءِ ايم فائين.

جمنا : اَدي ساوتري هري اوم.

ساوتري : هري اوم - هري اوم اَچ ويهہ جمنا. (هينا ۽ سِلي بہ ويهن ٿيون.)

ساوتري : ڪر خبر جمنا آهين ڪٿي؟ ڪيتري ٽائيم کان پوءِ ٿي ملين.

جمنا : اَدي ڇا ڪجي اڄڪلهہ هن مُئي ٽي. وي. ۽ ٻارن جي پڙهائيءَ هٽي ماڻهن کي مُنجهائي ڇڏيو آهي. ڪنهن جي گهر وڃ يا ڪير گهر اَچي تہ ڳالهائيندي-ڳالهائيندي نظر تہ ٽي. وي. جي سامهون ئي هوندن. 'تمنا'، 'يهہ رشتا ڪيا ڪهلاتا هئہ' وغيره وغيره سيريل ۾ ڇا ٿيڻو آهي؟ پوءِ ڀل گهر وارن جي تمنا پلو تي هجي پر گهرڏياڻي رڌي اَچا چانور. پلوَ ٺاهي تہ سيرِيل پوري ٿي وڃي.

ساوتري : دل جي ڳالهہ ڪئي اَٿئي. پهرئين زماني ۾ رات جو واندا ٿي ٻاهر پڌر ۾ ويهي ڳالهيون ڪندا هئاسين، ٻار پاڻ ۾ نوڙي ٽپا، سٽ تالي راند ڪندا هئا ۽ مرد پاڻ ۾ سڄي ڏينهن جو حال-اَحوال ڏيندا-وٺندا هئا.

جمنا : سچ پچ اسان بہ بال پٽر، هنداڻي جي ٻجن سان راند، لڪ ڇَپ جهڙين رانديون جو مزو ئي ٻيو هو.

ساوتري : سچ پچ اُهي ڏينهن ياد ٿا ڪيون تہ اڄ بہ سوچي ڪري دل ۾ آنند ٿو اُپري.

رِتوُ : هينا ڪئسي هئہ؟ سِلي ڪئسي هئہ؟

مڇيءَ تي سوار اُن مهاپرش جو روپ تيج بلڪل عجيب ۽ لاثاني هو. هڪ هٿ ۾ رُدراڪش جي مالها ۽ ٻئي هٿ ۾ ڀڳتن جي لاءِ آشيرواد جي مُدرا اُها سونهري مڇي ڏيري ڏيري نديءَ جي ڪناري طرف اچڻ لڳي. اُهو ڏسي ڀڳتن جئہ جهوليلال جي ڌُن لڳائڻ لڳا ءِ چئني طرفن کان بس نعرا ئي نعرا پئي گونجيا جٽڪ ڌرتي آسمان تائين بس نعرا پئي گونجيا.

ٺاڪر رتنراءِ هڪ غريب ڪسان هو. پر هوُ ڀڳوان جو ڀڳت هو. اُن جي پتنيءَ جو نالو ديوڪي هو. ٻئي جڻا ايمانداري جو جيون بسر ڪندا هئا.

جنهن وقت سنڌو نديءَ ۾ ڀڳوان جهوليلال جو روپ ڌارڻ ڪري درشن ڏنو، ٺيڪ اُن وقت ماتا ديوڪي هڪ دلڪش ۽ تيجسوي پُٽ کي جنم ڏنو. ٺاڪر رتنراءِ جي گهر ۾ پڌاريل اُن پريوءَ جي روپ کي ڏسندي ئي سمورن جون دليون ٻهڪڻ لڳيون. هاڻي ماڻهن کي پڪ ٿي تہ هي ٻالڪ اسان کي مرکہ بادشاهہ جي ظلمن کان نجات ڏياريندو. ٻالڪ جو نالو اُديہ چندر رکيو ويو. اُن جو مطلب هو تہ اپريل چنڊ جي سونهن وارو تيجسوي ۽ گيان جو نرمل نوُر ڦهلائڻ وارو. ٻار جي ماتا ۽ پاڙي واريون هن کي اُڏيرولال ۽ جهوليلال جي نالي ۽ امرلال بہ چوڻ لڳيون. اڄ تائين اُن ڏينهن کي پويتر ڏينهن چيٽي چنڊ جي نالي تي مشهور ٿيو ۽ اُن وقت اِهو ڏينهن ملهايو ويندو آهي.

هاڻي جهولڻ سائين جا چمتڪار ٻُڌي مرکہ بادشاهہ جي ننڊ ڦٽي ويئي.

ٻئي ڏينهن ٻاڪ جا ڪرڻا نڪرندي ئي بادشاهہ پنهنجي وزير يوسف کي سڏايو ۽ وري اُن سان صلاح مصلحت ڪئي. يوسف وزيرهن کي صلاح ڏني تہ هندن کي وڏا عهدا ڏيئي، للچائي هن کان جان ڇڏائڻ گهرجي نہ تہ هي ٻالڪ اسان جي بادشاهي ختم ڪري ڇڏيندو. هنن هندن کي سڏائي سمجهايو تہ اِسلام ڌرم قبول ڪيو اُن ۾ توهان جو ڀلو آهي. تنهن تي هڪ پنڊت هن کي سمجهايو تہ اسان نرنڪار روپ ڀڳوان کي پوڄيندا آهيون ۽ آڪار واري ڀڳوان کي بہ پوڄيندا آهيون تنهنڪري اسان پنهنجو ڌرم نہ بدلائينداسين. اُن کان اسان لاءِ موٽ سنو آهي ۽ هڪ هڪ هندو هن جي دربار مان نڪرڻ لڳا.

هاڻي مرکہ بادشاهہ سپنا ڏسي ڊڄي پيو تہ هڪ ٻالڪ مونکي سنڌو نديءَ ۾ ٻوڙي مونکي ۽ منهنجي وزير کي ماري رهيو آهي.

مرکہ بادشاهہ يوسف وزير کي راتوڪي ڳالهہ سربستي ڪري ٻُڌائي. يوسف کي پڻ اهو ٻُڌي عجب لڳو ۽ بادشاهہ وزير کي حڪم ڏنو تہ تون يڪدم نصرپور وڃي پتو لڳاءِ تہ ڇا ٺاڪر رتنراءِ جي گهر سچ پچ چمتڪاري ٻالڪ جنم ورتو آهي. جيڪڏهن سچ آهي تہ اُن کي قيد ڪري اچ تہ اُن کي ماري ڇڏيون.

يوسف وزير رتنراءِ جي گهر هڪ هندو جي ويس ۾ پهتو. هن سپاهي کي گهرائي بزار مان هڪ گُلاب جو گُل گهرائي ورتو. اُن گُل ۾ تيز اثر وارو زهر ڀري اُهو گُل پاڻ وٽ سنڀالي رکيو ۽ پوءِ هوُ ٺاڪر رتنراءِ جي گهر ويو.

ٻالڪ اُڏيري جي عجيب سونهن ڏسي ۽ ڪوملتا ڏسي يوسف اچرج ۾ پئجي ويو. اهڙو تيجسوي ٻار هن ڪڏهن نہ ڏٺو هو. اوچتو يوسف کي بادشاهہ جو حڪم ياد آيو هن زهر سان ڀريل گُلاب جو گُل ڪڍيو ۽ اُڏيري کي سنگهائڻ لاءِ اُن طرف جهڪڻ لڳو. يوسف وزير اِئين پئي چاهيو تہ ٻالڪ گُل سنگهڻ کان پوءِ بيهوش ٿي ويندو ۽ هن جو موٽ ٿي ويندو. اوچتو هڪ عجيب ڳالهہ ٿي اُڏيري لال جي ويجهو جيئن گُلاب آندو ويو هن اُن کي ڦوڪ ڏيئي اُڏائي ڇڏيو. جيئن ئي گُل گم ٿي ويو تيئن ۽ وزير يوسف بيهوش ٿي ڌرتيءَ تي ڪري پيو هو، اُڏيريلال جي جهولي جي ڀرسان ئي ڪري پيو هو.

اِها سڄي ڳالهہ بادشاهہ مرکہ کي ٻڌايائين ۽ چيائين تہ ٻار پيغمبر جو روپ آهي. توهان اُن جي اڳيان پنهنجي آڻ مڃيو تڏهن بہ موُلوين جي چوڻ تي جڏهن جهوليلال مرکہ بادشاهہ جي شهر ٺٽي نگر ويو تہ مرکہ بادشاهہ هن کي سپاهين جي ذريعي مارڻ جي ڪوشش ڪئي پر جڏهن سپاهي تلوار ساڄي پاسي پيا هڻن تہ هي کاٻي پاسي هليو پئي ويو. پر آخرڪار جهولڻ سائين چمتڪار ڏيکاريو. سارو ٺٽو نگر ٻوڏ ۾ ٻُڏڻ لڳو ۽ مرکہ بادشاهہ رعيت، موُلوين ساڻ گڏ قدمن ۾ جهڪي معافي ورتي ۽ چيائين تہ مونکي معاف ڪريو مان اڄ کانپوءِ هندن سان ڪڏهن بہ ظلم نہ ڪندس. جهولڻ سائينءَ چمتڪار ڏيکاري ٻوڏ کي ختم ڪيو. اهڙي نموني وزير يوسف ۽ مرکہ بادشاهہ سُڌري هلڻ لڳا ۽ جهولڻ سائين جي جئہ جئڪار ٿي ويئي ۽ هندن جو آزار ختم ٿي ويو ۽ جهولڻ سائينءَ مرکہ بادشاهہ ۽ يوسف وزير کي چيو تہ هاڻي جيڪڏهن توهان اِسلام کي بچائڻ ٿا چاهيو تہ معافي وٺڻ کان سواءِ ٻيو ڪوئي رستو ڪونهي. سڀ موُلوي هڪ آواز ۾ چوڻ لڳا پوءِ ت بادشاهہ نديءَ جي ڪناري تي وڃي ورڻ ديوتا جي اُستتي ڪئي ۽ پنهنجي گناهن جي معافي گهرڻ لڳو.

جهوليلال پنهنجي چمتڪار سان نصرپور شهر ۾ ورڻ ديوتا جو هڪ وشال مندر ٺهرايو ۽ اُهو مندر اُڏيري لال جو، جهوليلال جو امرلال جو ۽ ورڻ ديوتا جي نالي سان مشهور ٿيو.

(١) مددي ڪتاب: جهوليلال جا ڪتاب.

(٢) هندواسي ويڪلي جا پرچا

Jairam Chimanani 'Deep'
House No., A-131/1,
Nr. Dadi Sitadevi Mandir Wali Gali,
A-Ward, Kubernagar, Ahmedabad-382340.
(M) 9327693775

. پر مرڪ بادشاهه پنهنجي اڙي تان لهي ڪٿان ٿو. گڏڻ جي
ونهن ۾ ڪم پيو هو ٺڪر تي وڃي هنگي آيو.

آخرڪار سمورن پنچاينن فيصلو ڪيو اهڙي حالت ۾ اسان
ي پريوءِ جي در پرارٿنا ڪرڻ گهرجي. پريوءِ ڪانسواءِ ٻي
ڪابه شڪتي هن چڙواڳ بادشاهه جي ظلمن کان اسان کي
ڪوئي بچائي نٿو سگهي. سو فيصلو ٿيو ته سڀ سنڌو نديءَ
ي ڪناري تي گڏجي پريوءِ کي ٻاڏايون ٿا ته هن ظالم
بادشاهه کان اسان کي بچاءِ ۽ اسان جي ڌرم جي حفاظت ڪر.
هندن جو اٽل وشواس آهي ته وقت به وقت پريو پاڻ اچي
ڀڳتن ڌرم جي جٺ ڪئي آهي. سماج ۽ ڌرم کي بچايو آهي ۽
ڌرم کي وري قائم ڪيو آهي.

پاڻي جي حصي جو ڀڳوان ورڻ ديوتا ۽ ڏکئي وقت ۾
هي جي پوڄا ڪئي ويندي هئي سو بيحد ڏکي دلين سان
ڀڳوان جا پڇن ڳائي پڪارڻ لڳا. آخرڪار سيني جي پرارٿنا
ڀڳوان ورڻ ديوتا وٽ پهتي جڏهن ڪوبه سچي دل سان ڀڳوان
ي پڪاريندو آهي ته ڀڳوان اٿا ٻڌندو آهي ۽ پنهنجي ڀڳتن
ي مدد ڪندو آهي. آخرڪار ڀڳوان هن جي پڪار ٻڌي عجيب
چمتڪار ڏسڻ ۾ آيو. سنڌو نديءَ جي ڪناري تي پرارٿنا ڪندي
هندن ڏٺو ته پاڻيءَ ۾ وڏيون لهرون اٿڻ لڳيون آهن، آسمان ۾
وجلي چمڪڻ لڳي، زوردار گجگوڙ سان ماحول گونجڻ لڳو.
ٺي نگر جا رهاڪو ڊپ کان ڏڪڻ لڳا. بادشاهه مرڪ شاهه جو
سنگهاسن لڏڻ لڳو. اُن جا پوئلڳ سمجهڻ لڳا ته هاڻي قيامت
چڻ واري آهي. بادشاهه جون بيگمون ڊپ کان ڏڪڻ لڳيون.

سنڌو نديءَ تي پرارٿنا ڪندي هندن ڏٺو ته پاڻي سانت
ي چڪو آهي ۽ روشني چندن وانگر ٿڌي هئي پر اُن ۾ تابش
ڪونه هئي ايتري ۾ اُن پويتر روشنيءَ مان ڀڳتن جي پريم
ور ۾ ٻڌل ڀڳوان اچي ظاهر ٿيو. ڀڳوان نيري گهوڙي تي سوار
هو. ڀڳوان جو روپ بيحد سندر ۽ دلڪش هو.

ڀڳوان جي درشن سان سڀ ماڻهو مدمست ٿي ويا ۽ عجيب
نند محسوس ڪرڻ لڳا.

ڀڳتن کي اهڙي حالت ۾ ڏسي ڀڳوان ورڻ ديوتا پرسن ٿي
ولڻ لڳو- هي ڀڳت جنو مون توهان جي پرارٿنا قبول ڪئي
هي. مان هفتي اندر ٺاڪر رتنراءِ جي گهر جنم وٺندس، ٺاڪر
رتنراءِ نصرپور ۾ رهندو آهي. توهان هيءَ خبر مرڪ شاهه تائين
پهچايو. اسان جو تارڻهار ڌرتيءَ تي اوتار ڌارڻ ڪرڻ ايندو ۽
پنهنجن ظلمن ۽ زوراورين کان مُڪت ڪندو اِئين چوڻ کان پوءِ
ورڻ ديوتا ڀڳوان وري چيو هاڻي توهان سڀ پنهنجي پنهنجي
گهر وڃو ۽ سنگهنن ۾ رهي پنهنجي ڌرم جو پالن ڪندا رهو. هي
ظلمي راجا توهان جو وار به ونگو نه ڪري سگهندو.

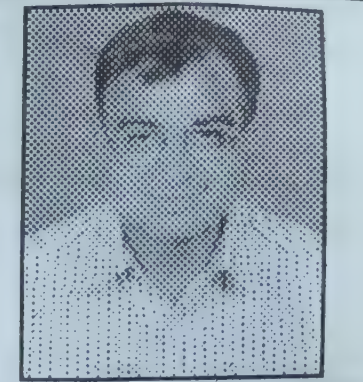
هوڏانهن بادشاهه مرڪ شاهه وٽان مليل ٽن ڏينهن جي مُهلت
ختم ٿي. مرڪ شاهه جا قاضي ۽ مؤلوي اهو سوچي ڪري بيحد
خوش هئا ته هندو هارائي چُڪا آهن اِن ڪري هاڻي اسلام ڌرم
قبول ڪندا.

چوٿين ڏينهن بادشاهه پنهنجي دربار ۾ اچي خوش وينو
ته ڄاڻ هندو اچي اِسلام ڌرم قبول ڪرڻ آيا. اِهو وينو انتظار
ڪري ته ڪجهه هندن جو ٽولو دربار ۾ اچي حاضر ٿيو ۽ ٻنا
هڪ ۽ هچڪاءِ جي مرڪ بادشاهه پڇيو، توهان اِسلام ڌرم
قبول ڪرڻ آيا آهيو.

اهو ٻڌي هڪ بزرگ هن کي وراڻي ڏيئي چيو : اي بادشاهه
پريو پرميشور اَسان جي پرارٿنا ٻڌي آهي. ڀڳوان اسان کي
درشن ڏنو، ڀڳوان نيري گهوڙي تي سوار ٿي ڪري آيو هو.
ڀڳوان اسان کي دلاسو ڏنو آهي ته اٺن ڏينهن جي اندر اسان جي
مدد لاءِ ڀڳوان ايندو. نصرپور ۾ ٺاڪر رتنراءِ جي گهر ۾ ٻالڪ
جي روپ ۾ جنم وٺندو ۽ بادشاهه ڳالهه ٻڌي اٿٻڌي ڪري
ڇڏي.

سنه 1006 جو شڪروار جو ڏينهن هو- هن ڏينهن کي جمع
ڪري چوندا آهن چيٽ مهني جي ٻين تاريخ کي چيٽي چنڊ
چوندا آهن. اُن چيٽي چنڊ جي ڏينهن جي ئي ڳالهه آهي. آڪاش
بادلن سان ڇانيل هو. شام جو وقت هو، خوشبودار ٿڌي هوا جون
لهرون واتاورڻ کي دلڪش بڻائي رهيون هيون. هوا جي
جهونڪي سان لُڏندڙ وڻن جون ٽاريون چٽڪ ڪنهن مهاپرش
جي پليڪار ڪري رهيون هيون. وڻن تي وينل پکين جون
منڙيون-منڙيون لاتيون ماڻهن کي مدهوش ڪري رهيون
هيون. ايتري ۾ آسمان مان برسات جون بوندون وسڻ لڳيون
اِئين لڳو ته آسمان مان ديوتائون ڇڻ جل ابيشيڪ ڪندا هجن
اِئين لڳي رهيو هو. سنڌ جا ماڻهو وڏي انداز ۾ نصرپور ۾ اچي گڏ
ٿيا هئا ڇو ته نيري گهوڙي تي سوار ورڻ ديوتا اٺن ڏينهن ۾
نصرپور ۾ جنم وٺڻ وارو هو. اُنهن ڏينهن ۾ سنڌو ندي نصرپور وٽان
وهندي هئي. رتنراءِ جو گهر پڻ سنڌو نديءَ جي ڪناري تي هو.

ورڻ ديوتا جي ڀڳتن جون دليون مؤج ۽ مستيءَ ۾ نچي
رهيون هيون. ڪجهه دير کان پوءِ اَنيڪ پرڪارن جا شڀ سوڻ
ٿيڻ لڳا. هيءَ روپ مهان تارڻهار جي اوتار وٺڻ کان اڳ جون
نشانيون هيون. لهرن جي وچ مان هڪ پويتر روشني چمڪڻ
لڳي. سڄو ماحول اُن پويتر روشنيءَ ۾ سمائجي ويو. اُن روشنيءَ
مان هڪ ڏاڍي وڏي سونهري مڇي پر گهٽ ٿي. اُن تي سفيد
ڪپڙا پاتل هڪ مهاپرش وينو هو. اُن جي مستڪ تي هيرن
جواهرن سان جڙيل هڪ سونو مٽڪ چمڪي رهيو هو. اُن جي
ڪير جهڙي سفيد ڏاڙهي ڌُن تائين لهرائي رهي هئي. سونهري

سائين جهوليلال، اُڏيرولال، امرلال، ورڻ ديوتا جي زندگيءَ جي ڪهاڻي

- جئرام چمناڻي 'ديپ' (احمدآباد)

اسان جو ڀارت ديش هڪ مهان ۽ وشال ديش آهي. ڀارت جي سنسڪرتي دنيا ۾ سڀ کان پُراڻي آهي. حساب جوتش، درشن شاستر جو گيان ٻاهرين ملڪن جا شاگرد هن ديش مان سکي ويندا هئا. گهڻائي ديوتا هن ديش ۾ پئدا ٿيا آهن ۽ ڏکئي وقت ۾ اچي جنتا جو ساٿ ڏنو اٿائون.

اسان جي ملڪ جي اُتر اولهہ سرحد تي هڪ صوبو آهي اُن پرڳڻي جو نالو آهي سنڌ- سنڌو ندي جي ڪناري تي هجڻ ڪري هي صوبو سنڌ جي نالي سان سڏجڻ لڳو.

اڳوڻي وقت جي اَسان ڳالهہ ڪندا آهيون. اسان جنهن راجا ڏاهر کي ياد ڪندا آهيون اُهو راجا بہ هتان جو راجاهو.

سنڌ ۾ هڪ نگر هو نَتو- اِتهاس مطابق جيڪو اصل هڪ ماڻهن جو نَٽ هوندو هو پوءِ وڏي شهر ٿيو ۽ نالو پيو نَتو نگر- اُتي مرکہ شاهہ نالي بادشاهہ جي حڪومت هئي. اِهو بادشاهہ نَتي ۾ رهندو هو. جيڪو مولوين جي چوڻ تي اِهو چاهيندو هو تہ هن ملڪ جي هندن کي مسلمان ڪيو وڃي. هيءَ ڳالهہ عيسوي سنہ 950 يعني وڪرم سنبت 1007 جي آهي. سنڌو نديءَ کان نَتي تائين هڪ نهر هئي- نهر جو نالو هو مرکہ نهر- اُن نهر مان نَتي کي پاڻي ملندو هو. اُن نهر جي ڪري نَتي شهر ۾ کجور ڏاڍي ٿيندي هئي. نَتي جو شهر وڏو سندر ۽ سرسبز هوندو هو. اُتي کجور جا واپاري ڏاڍو ايندا هئا ۽ کجور جي ڪم مان نَتي جا ماڻهو شاهوڪار ٿي ويا هئا. نَتي جو شهر ٽڪريءَ تي وسيل هو. هاڻي دل موهيندڙ پهاڙيءَ تي اٽڪل سوا لکہ ساڌو سنت، پير فقير رهندا هئا. اڄ بہ اُنهن ساڌن، سنتن ۽ پيرن فقيرن جون سماڌيون ۽ قبرون آهن. نَتو شهر سنڌ جو هڪ سٺو بندر بہ هو. هڪ هزار سال اڳ سنڌ هڪ آزاد ديش هو. نائين صديءَ تائين اُن جي شاهوڪاريءَ جا ڪيترا ئي ثبوت ملندا رهيا. سنڌو ندي نَتي کان نصرپور تائين وهندي هئي. اُن ڪري نَتو شهر مشهور ٿي چُڪو هو ڇو تہ ننڍا-وڏا جهاز، ٻيڙا ٻيڙيون بندر تي اچي لنگر وجهندا هئا.

مرکہ بادشاهہ ڪٽر مسلمان هو- اُن جا خوشامدڙيا مولوي اُن جا ڪن ڀريندا رهندا هئا. مولوي بادشاهہ کي پيا سمجهائيندا هئا تہ سائين توهان هندن جو ڌرم بدلائي اِسلام ڌرم ۾ آڻڻ جون ڪوششون ڪيو. اَهڙي طريقي توهان وڏو جس ڪٽندا.

بادشاهہ کي اِها ڳالهہ وڻي ويئي. سوچيائين تہ اِئن ڪرڻ سان اِسلام ڌرم جو ڦهلاءُ بہ ٿيندو ۽ سڄي سنڌ جا ماڻهو هڪ ئي ڌرم پالڻ وارا بڻجي ويندا اِنڪري هن خاص مولوين ۽ قاضين کي گهرائي ڇيو منهنجي مرضي ۽ اُمنگ آهي تہ سڄي سنڌ ۾ اِسلام ڌرم هجي.

مسلم مولوي ۽ قاضي هندن سان تعصب ڪندا هئا. ڇو تہ هندو لوڪ محنتي-مشڪت ۽ پنهنجي محنت سان روٽي ڪمائي کائيندا هئا.

بادشاهہ وزيرن کي حڪم ڏنو تہ سموري صوبي ۾ هوڪو ڏياريو وڃي تہ سيئي هندو اِسلام ڌرم قبول ڪن نہ تہ اُنهن کي زوري ۽ زبردستيءَ سان مسلمان بڻايو ويندو. وزيرن بادشاهي جي حڪم مطابق گهٽي-گهٽي ۾ اِهو ڍنڍورو گهمايو. اِسلام ڌرم قبول ڪرڻ لاءِ هندن کي هڪ هفتي جو وقت ڏنو ويو. هي سڄو سماچار سنڌ ۾ وڄ وانگر پکڙجي ويو. هندو سارا دهشت ۽ ڌهڪاءُ ۾ اَچي ويا. هڪ بزرگہ هندو سمورن هندن جي پئنچايت کي چوائي موڪليو تہ اسان جي مهان گرنٿ گيتا ۾ ڀڳوان شري ڪرشن چيو آهي تہ پرائو ڌرم قبول ڪرڻ کان تہ موت قبول ڪرڻ بهتر آهي. هاڻي تِوهان گڏجي فيصلو ڪريو تہ هن مصيبت جي وقت ۾ اسان کي ڇا ڪرڻ گهرجي. ''ٻڏو گهڙو پاڻ کي پاڻهي ڇانوَ ۾ وهاري.'' وڪرمي سنبت 1006 يعني عيسوي سنہ 950 جو سال جمع جي ڏينهن وديارٿي اِسڪولن ۾ پڙهڻ ويا هئا. پرڌان منتري يوسف سيني ٻارن کي پڪڙي مسجد ۾ سڏايو- ٻارن جا جڻيا ڪٽيا ويا. اُنهن جون ٽوٽيون ڪٽيون ويون. اُنهن کان قلمو پڙهائي زوريءَ مسلمان بڻايو ويو. بادشاهہ مرکہ شاهہ هن گهڻنا کان پوءِ هڪ نئون حڪم نامو جاري ڪيو. روزانو ان طرح ٻارن جا جڻيا چوٽيون ڪٽي قلمو پڙهايو وڃي ۽ چيائين فرمان ۾ تہ جيئن هرروز جڻين ۽ چوٽين جو وزن سوا سير پنج يعني پنج پاءُ ٿيڻ گهرجي.

هندن ٿڏائي سان سوچڻ شروع ڪيو تہ هن گهڻنا سان ڪهڙي نموني منهن ڏجي. هنن ڳوٺ-ڳوٺ مان خاص هندو پئنچن کي ۽ مکيہ شخصن کي سڏايو تہ هن ظالم بادشاهہ سان ڪيئن منهن ڏجي. هندن کي هڪ پاسي ٻاهہ ٻئي پاسي پاڻي نظر اچي پيو. سو هنن سوچيو تہ هلي مرکہ بادشاهہ کي سمجهايون

خونريزي، قتل-اي-عام ڪندا ويا. ماڻهن ۾ هراس ڦهلائي زبرن مسلم ڌرم قبول ڪرائيندا ويا.

راجا ڏاهر ڪافي جنگيون لڙيون. همت بلڪل نه هاريائين. پر دشمن عربن جو وڏو لشڪر هو جنهن سبب هُو ڪمزور بڻجي ويو. ڪافي لشڪر ٻه ڪُسجي ويس. پاڻ آخر تائين جنگ جي ميدان ۾ لڙندو رهيو. شهيد ٿي ويو. تيستائين عربن جي لشڪر سان لڙندو رهيو.

هاڻ اِسلام جو زور وڌندو ويو. مسلم عرب جي ظلم-و-ستم جي ڪري پرجا دکي ٿيڻ لڳي. هڪ ڏينهن سنڌو درياهه تي وڃي هندو سنڌي ايشور کي ٻاڏائڻ لڳا. دُکي هندو پرجا وروڻ ديو کي راضي ڪرڻ لاءِ (40) چاليهه ڏينهن ساندهه تپسيا ڪيائون. اِهو ڏسي ڪري وروڻ ديو پلي تي سوار ٿي درياهه مان پرگهٽ ٿيو. درياهه شاهه کي ڏسي پرجا ڌنيه ٿي ويئي. جهولڻ جو چمتڪاري روپ ڏسندي ئي ماڻهن جي چهري تي چمڪ اچي ويئي.

وروڻ ديو ڪجهه ئي دير ۾ غائب ٿي ويو. اينتري ۾ آسمان مان آڪاشواڻي ٿي ته جلد از جلد پاپ کي ناس ڪرڻ واسطي نصرپور جي ڳوٺ ۾ ٺڪر رتنراءِ جي گهر ۾ ديوڪيءَ جي گرڀ مان جنم وٺي ايندس. سيني جا دک دُور ڪندس.

بلڪل صحيح وقت تي نصرپور جي ڳوٺ ۾ رتنراءِ جي گهر ۾ ديوڪيءَ جي گرڀ مان جنم ورتو.

هر طرف وڃ وانگر خبر پکڙجي ويئي. سڀني ماڻهن جا چهرا سرها ڏسڻ ۾ آيا. ٻار جو نالو رکيو ويو اُديچند. ٻار ننڍي هوندي کان چمتڪاري هو.

ٻارُ چمتڪاري آهي اِها ڳالهه ٻُڌي راجا مرکہ شاهه جون اکيون ڦاٽي ويون.

ٻار کي بندي ٺاهي ڪاراگرهه ۾ رکڻ جي يوجنا ٺاهي پر اُديچند ڇاٽي ڇاٽهار هو. جيئن ئي لشڪر ڪٽي ڪڙڪيو. پر جهولڻ جي چمتڪارڪ ابيشوريه شڪتي جي ڪارڻ سڄو ئي لشڪر ڪمزور پئجي ويو. مرکہ شاهه ڇا ڏٺو ته ٻار پينگهي ۾ ٽنگ ٽنگ تي چاڙهي رانديڪي سان راند پيو ڪري! اِهو ڏسي مرکہ شاهه وڃي پٽ ڪريو ۽ بيهوش ٿي ويو. لشڪر راجا کي ڪٽي قلعي ڏانهن روانو ٿي ويو.

ڪجهه عرصو گذريو پر تڏهن ٻه مرکہ شاهه ۾ ڪابه تبديلي ڪانه آئي. ويرانوير ظلم وڌندو ويو. اُڏيريلال جهولڻ کي خبر وڃي پيئي ته اڃا تائين مرکہ شاهه سڌو ڪونہ ٿيو آهي.

هڪ ڏينهن جهولڻ مرکہ شاهه کي نياپو موڪليو ته اڃا تو بدمعاشيون بند نہ ڪيون آهن. هاڻ تنهنجو وقت آخري بلڪل ويجهو اچي پهتو اٿيئي.

اُن کان پوءِ به نہ مڙيو. هڪ ڏينهن اُديچند گهوڙي تي سوار ٿي قلعي تي پهتو. اُتان للڪاريندي چيائين ته محل مان لهي هيٺ اچ.

مرکہ شاهه پاڻ سان هٿيار ڪٽي هيٺ پهتو اچي جهولڻ جي سامهون بيٺو. جهولڻ چيس ته مان ڪنهن به قسم جو خون خرابو نہ ڪندس. هاڻ تون ڏس منهنجي هٿ ۾ ڇا آهي. مرکہ چيو ته هيءُ ته ٻصر آهي.

جهولڻ چيس ته پنهنجا ماڻهو موڪل وکار ۾ ۽ مان هت ٻصر ڪٽيندس. اُن وقت سڀ ٻصر ڪٽيل ملندئي. بر وقت ماڻهو وکار ۾ پهتا جا ڪٽي دروازو کولين ته سڀ ٻصر پوري وکار ڪٽي پيئي آهي.

ماڻهون راجا کي سچي حقيقت ڪئي. اِهو ٻُڌي ڪري مرکہ جهولڻ جي پيرن تي ڪري پيو. ليلائڻ لڳو ته مونکي معاف ڪر. جهولڻ راجا کي معاف ڪيو. مرکہ شاهه جهولڻ جو مُريد ٿي رهيو جيستائين هُو آخرات کي پهچي تيستائين.

ڏکايل، رنجايل ماڻهو ويچارا نچڻ ٽپڻ لڳا، نعرا لڳائڻ لڳا.

اُن ڏينهن کان اڄ ڏينهن تائين هندو سنڌي جهوليلال جو جنم ڏينهن وڏي ڌام ڌوم سان ملهائيندا آهن. سنڌ توڙي هند ۾ چيٽي چنڊ جو اُتسوَ جتي سنڌي هوندا آهن اُتي وڏي شان-مان سان ملهائيندا آهن.

ڪاٺ جو بهراڻو ٺاهي اُن ۾ جل ۽ جيوت جي اِستاپنا ڪندا آهن. اُهو بهراڻو هرهڪ گهر گهر مان گهمائيندا آهن. قسم قسم جون سوين جهانڪيون سرگس جي روپ ۾ ڪڍندا آهن. آخر ۾ نديءَ ۾ وسرجن ڪري پروان ڪندا آهن.

هن اُتسو ۾ غريب هجي يا امير اُن ۾ ڪوبه ڀيد ڀاو نہ رکندا آهن. سموهه پوڄن جو پروگرام رکيو ويندو آهي.

رات جو سنڌين جي پڳت جو پروگرام خاص هوندو آهي.

سنڌو هڪ اوچ قديم سڀيتا آهي. سنڌو نديءَ جي ڪناري تي اسان جي رشين منين رُکہ ويد جي رچنا ڪئي هئي.

نوٽ : اسان سنڌين کي ايشور جي روپ ۾ اوتار مليل آهي. پوءِ ٻين پاسن ڀٽڪڻ نہ گهرجي.

Kimat Teckchand Motwani
Satkar Avenu, Block C/301, N.H. 8,
Nr. Naroda Railway Crossing,
Beside Hanuman Temple, Naroda,
Ahmedabad. Mob. : 9979984795

چيٽي چنڊ

- قيمت موٽواڻي (احمدآباد)

سنڌ پرديس ۾ اڄ کان 1100 سال اڳ ۾ هڪ ظلمي راجا راڄ ڪندو هو. اُن راجا جو نالو مرڪ شاهه هو. اڪثر پرجا تي ظلم ڪندو هو ۽ ڪاف ڪشت ڏيندو رهندو هو.

چارو طرف ڌارمڪ آستان، مندر، ٺڪاڻا، بتخانه نيست-و-نابود ڪري ڇڏيا هئائين. پرجا ڪافي دکي رهڻ لڳي. ڊپ و هراس ڦهلائي ماڻهن کي زبردستي اِسلام قبول ڪرائيندو تي ويو.

پرجا کي پنهنجو مول ڌرم وڌيڪ عزيز تي لڳو ڇو جو اُهو ڌرم اُنهن کي سندن ابن-ڏاڏن وٽان وارثي ۾ مليل هو. تنهن ڪري اُنهن کي ديوي ديوتائن کان ڪنارو ڪرڻ مناسب نٿي لڳو.

راجا مرڪ شاهه جي راڄ کان پهرين سنڌو پرديس تي سناتن ڌرم کي مڃيندڙ راءِ گهراڻي جي حڪومت هوندي هئي.

راءِ ساهسي راءِ جي عمر وڏي، ڪيس هڪ به وارث نه هوس، زال سونهن ديوي نندي نيتي هئي. ڪجهه سميه گذرڻ کانپوءِ وڏي عمر ۽ بيماريءَ جي ڪارڻ هن فاني دنيا مان چالاڻو ڪري ويو. حڪومت جون واڳون وزير ڇڇ جي هٿ ۾ هيون. راڻيءَ کي راءِ مان وارث نه هجڻ سبب حڪومت وڃائڻ جو ڊپ ڪائي ويس.

راڻي سونهن ديويءَ سياڻپ ڪري شهر جي وڏيرن، اميرن، مُکين ماڻهن کي سڏ ڪرايو ۽ اُنهن کي سڄي ڳالهه کان واقف ڪرايائين ته مونکي راجا مان ڪو به وارث ڪونهي ۽ عمر جي لحاظ کان نندي نيتي آهيان وارث نه هئڻ ڪري راڄ هٿن مان نڪري ويندو بهتر ڏيندو ته توهان مونکي پنهنجي هٿن سان وزير ڇڇ سان ويڏيءَ تي ويهاريو. اِها ڳالهه-رٽ نگرواسين کي وٽي ۽ راڻيءَ کي وزير ڇڇ سان لائون لهڻ لاءِ رضامندي ڏيکاري.

هاڻي راڻي ڇڇ سان خوش رهڻ لڳي ۽ راجائي ملڻ تي ڇڇ پڻ وفاداري، هوشياريءَ سان راڄ جو ڪم سنڀاليندو رهيو. راڻيءَ کي راجا ڇڇ مان ٻه ٻار ڄاوا. هڪ پٽ هڪ ڏاهرسين ۽ ٻيو ڏاهر ۽ هڪ ڌيءُ جو جنهن نالو هابين رکيو.

گهڻي عرصي تائين راجا ڇڇ آرام فرمايو. راجا ڇڇ برهمڻ گهراڻي مان هو. جنهن ڪري ڪافي تعليم يافته علم جو ڄاڻو، سرڪاري ڪمن جي ماهريت خاص ڳالهه اِها ته چارئي ويد (1. رگ ويد 2. يجر ويد 3. اٿر ويد 4. سام ويد) برزبان ياد هئس.

راجا ڇڇ راءِ ساهسي جي وقت ۾ حڪومت جون سرحدن کان واقف ٿيڻ لڳو. اهڙيءَ طرح سڄي ملڪ جي اِنتظام کان برابر ڄاڻ رکندو هو.

ملڪ جي وزيرن، نائبن کي پنهنجن هٿن ۾ آڻيندو ويو. خاطرداري ڪندو ويو.

اُتر ۾ ڪشمير جي ڏاڪڻي حصي تائين ۽ اولهه ۾ ايران جي ڪرمان تائين ملڪ جون حدون پکيون ڪندو ويو. هر ننڍو وڏو راجا ڇڇ جي طاقت جي آڏ مڃيندو ويو. سپت سنڌو جي جهنڊي هيٺان پاڻ کي سلامت ڪندو ويو.

پوري ملڪ جي پاسخاطري ڪرڻ کانپوءِ واپس اچي تخت گاهه اروڙ (الور) ۾ آرام فرمايائين.

هاڻ راجا ڇڇ سمرات جي پدويءَ تي پهتو. عمر جي آخر تائين سمرات ڇڇ اروڙ ۾ گذاريو.

سمرات ڇڇ کان پوءِ حڪومت جو واڳون راجا ڏاهر کي مليون. راجا ڏاهر ڪافي سورُوير هو، گهڻين جنگين جو تجربو هوس. هن جي راڄ واري عرصي ۾ عربن ڪاهه ڪئي.

گرو گرنٿ صاحب جي سکيا جو سار

پرارٿنا ڇا آهي؟

- مرلي سريچنداڻي (آديپور)

کنهن پريميءَ هٿ جوڙي پنهنجي گرديو کي وينتي
ي تہ سائين سچي پرارٿنا کهڙي آهي؟ گرديو پريميءَ جو
ل ٻڌي مُسڪرائي کيس اُتر ڏين ٿا تہ - پرارٿنا آهي منش
پرماتما جي در تي پُڪار. هرهڪ پُڪاريندڙ جي پُڪار جو
نو پنهنجو پنهنجوآهي پر اونائيندڙ سڀ سُنت (جلد) ٿي
جهي وڃي ٿو، ڇوتہ پُڪاريندڙ ۽ اونائيندڙ جي وچ ۾ هڪ
بنا تار ڳنڍي بيٺي آهي، جا دم دم پئي ٿي پيغام
ڇائي ۽ جواب ورائي. نيٺ تہ پرماتما جو پرزو، هر جيو جي
، هردم جاڳي رهيو آهي ۽ جيوَ جي جاڳائڻ لاءِ جَتن ڪري
يو آهي.

درد جي دانهن آهي. دل مان نڪتي ناهي تہ دلبر ٻڌي
ي. ڏٺيءَ جي در تي ناحق نہ آهي. سڀ کي حق پلئہ پوي
لائقيءَ آهر دوا سان دُعا جا داڻا بہ ڳڏجي اَچن ٿا. جي ايمان
آزمائڻ گهرجن. هاڻي جاچڻو آهي تہ اُهو درد يا ڏُکہ کهڙو
ي- جنهن جي دانهن ٿي نڪري؟ اِنسان کي اندر ۾ انيڪ
هن آهن تہ دل جي درد جون دانهون بہ بيشمار آهن. ڪو
ش نہ آهي! هرڪو ڏُکي آهي!! جيئن گرونانڪ صاحب
نجي ٻاڻيءَ ۾ هڪ هنڌ لکن ٿا تہ :

''نانڪ ڏُکيئا سڀ سنسار،
سو سُکيئا جسڪو نامُ آهي آڌار.''

ڪو ٻئي جي سُکہ ڪري ڏُکي آهي تہ ڪو پنهنجي حال تي
ي نہ آهي. اهڙي ڏُکہ جا ڪئين ڪارڻ آهن جهڙوڪ: خيالي،
خان اير ڪا، حسد جي حسرت، ڪام ۽ ڪروڌ جا ڪشٽ، لوڀ
هہ جو لڳاوَ، بيماري ۽ بي آرامي، بيڪاري ۽ بيقراري،
تي آپدا، اَولاد جي اَچڻ جي آس، اَولاد جي وڃڻ جو ونجوڳہ.
ب تہ سرير جا سوُر، سنٻنڌين جا سوُر، يا سنسار جا سوُر،
ديهيءَ کي ڏُکائين ٿا، من کي منجهائين ٿا. دل کي
ڪائين ٿا.

سڀ جو خير، تنهن ۾ ئي پنهنجو خير سمجهڻ گهرجي. جو
لاءِ قبر کوٽيندو، سو پاڻ اُن ۾ دفن ٿيندو.
روحاني راهہ ۾، جي نامُ آهي ڪشتي، تہ پرارٿنا آهي وَنجهُہ
رناڳتي آهي سِڙهہ. انهيءَ ڪشتيءَ جو سنگرو پاڻ مَلاح

آهي، جنهن کي ياڙو يا پيتا ڪپي سچي شرڌا ۽ شيوا جي. اِهو پَنڌ ڏئي، شيوڪ ڪشتيءَ ۾ وهي ٿو، رام نام جي رنگہ ۾ رچي ٿو، موَج ۾ نچي ٿو، نچي نچي پار پهچي ٿو. پرارٿنا نہ آهي رڳو پوٿيءَ پُراڻ پڙهڻ ۾، گهنڊ گهڙيالن وڄائڻ ۾، آواز جي اوُچائي ۾، اکرن جي اُستاديءَ ۾ يا شعرن ۽ سلوڪن جي تُڪبنديءَ ۾، پر پرارٿنا آهي من جي ماٺ ۾، شبد جي سُرتيءَ ۾، سُن سماڌيءَ ۾، جيون ياترا جي سفر ۾ پرارٿنا وڪارن جي وير مان، سوادن جي سِير مان، ڪامنائن جي کُن مان ۽ اوگڻن جي اوڙاهہ مان بچائي ٿي. پرارٿنا آتم شڪتي آهي جا پرماتما جو ساکيات پرڪاش ڪرائي ٿي. پرارٿنا منش ۽ مالڪ جي وچ ۾ پَڪي پُل آهي. شيخ فريد صاحب پنهنجي ٻاڻيءَ ۾ لکن ٿا تہ:

''تيري پَنهہ خداءِ، تون بخشندگيِ،
شيخ فريدي خير-ديجيءِ بندگي.''

ساڳئي نموني گرو ارجن ديو ٻاڻيءَ ۾ لکن ٿا تہ :

''سُڀ چنتن گوبند رمڻ-نرمل ساڌوُ سنگہ،
نانڪ نام نہ وِسرءِ اِڪ گهڙي، ڪر ڪرپا ڀڳونت.''

اِها ئي پرارٿنا ڪر بنا سوارٿ جي تہ هي پريوا مان ڪوڙ ڪپٽي، ڪامي، ڪروڌي، لوڀي، لالچي، اَتي اَهنڪاري، پاپي پاکنڊي، ڪُڪرمي ڪُسنگي، اِياڻو اگياني، نيچن ۾ نيچ ۽ پَسن کان پَري آهيان، واسنائن ۽ ڪامنائن، ڀاونائن ۽ منشائن جو غُلام بڻجي، مان تہ وِڪارن جي وَس چڙهي، چنچلتا جي چڪر ۾ ڦاسي ۽ گناهن جي گَپَ ۾ گپجيِ، پنهنجو مانش جنم اَڪيارٿ وِڃايو اَٿم. رَتن ڇڏي ڪوڏيون ڪنيون ڪيون اَٿم ۽ سنئين راهہ ڇڏي، اُلٽي رستي تي رُلي رهيو آهيان، ڀُليل آهيان ۽ ڀٽڪيل آهيان. پنهنجي ڪيل ڪرمن جو بار مونکي اونداهي کوهہ ۾ هيٺ گهيليندو ٿو وڃي.

اِنسان خطا جو گهر آهي، تہ تون ڪميا جو گهر آهين، هاڻي پڇتايان ٿو ۽ پُڪاريان ٿو تہ هي بخشڻهار، بخش گناهہ، ڏڳہ لاهہ تہ جيون جو نئون وَرق ورايان.

Murli Srichandani
SDB-159, Adipur (Kutchh)
Ph. : 260754

سنڌي مهنو (12) ڦڳڻ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 1 مارچ کان 29 مارچ 2017 تائين

سِڄ لهڻ (18:34-18:49)

سِڄ اُڀرڻ (07:07-06:37)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيره
ٻڌر	1	1	ٻيج	ريوتي	مين	مارچ شروع پنچڪ سماپت 17:16 رات
وسپت	2	2	چوٿ	اشوني	ميکہ	چوٿ تٿ
شڪر	3	3	پنجئن	ڀرڻي	ميکہ	پنجئن تٿ
شني	4	4	ڇٺ/ستئن	ڪرتڪا	ورک	ستئن کيہ ٽيل/امرت سڌ يوگ
آرتوار	5	5	اَٺئن	روهڻي	ورک	هولاشٽڪ شروع ڪوبہ شڀ ڪاريہ نہ ڪرڻ
سومر	6	6	نومي	مرگشر	ورکہ/مٿن	نومي تٿ/امرت سڌ يوگ
منگل	7	7	ڏسئن	آردرا	مٿن	يم گهنٽ 18:37 تائين
ٻڌر	8	8	ايڪادشي	پنروس	مٿن/ڪرڪ	**گيارس ورت**
وسپت	9	9	ٻارس	پشيہ	ڪرڪ	گرو پشيہ امرت سڌ يوگ
شڪر	10	10	ٽيرس	اشليشا	ڪرڪ	سگن-پاوا/پردوش ورت
شني	11	11	چوڏس	منگها	شنگهہ	سگن - پاوا
آرتوار	12	12	پونم	پوُرواڦالا	شنگهہ	**پونم ورت/هولي**
سومر	13	13	ايڪم	اُتراڦالا	ڪنيا	**ڌوڙيو**
منگل	14	14	ٻيج	هست	ڪنيا	سورج مين ۾
ٻڌر	15	15	ٽيج	چترا	ڪنيا/تُلا	ٽيج تٿ
وسپت	16	16	چوٿ	سواتي	تُلا	**گڻيش چوٿ**/چنڊ اُڀرڻ 22:10 رات جو
شڪر	17	17	پنجئن	وشاکا	تُلا/ورهشڇڪ	رنگہ پنچمي
شني	18	18	ڇٺ	انوراڌا	ورهشڇڪ	ڇٺ تٿ
آرتوار	19	19	ستئن	جيشٺا	ورهشڇڪ	رنگہ سپتمي/سگن-پاوا
سومر	20	20	ستئن	جيشٺا/مولا	ورهہ/ڌن	سگن-پاوا
منگل	21	21	اَٺئن	مولا	ڌن	سگن-پاوا/شڪر **تارو ٻُڏڻ**
ٻڌر	22	22	نومي	پوُرواشاڍا	ڌن	نومي تٿ
وسپت	23	23	ڏسئن	اُتراشاڍا	مڪر	ڏسئن تٿ
شڪر	24	24	ايڪادشي	شروڻ	مڪر	**پاپ موچني ايڪادشي** پنچڪ شروع رات جو 28:55
شني	25	25	ٻارس	ڌنشٺا	ڪنڀ	پردوش ورت/پنچڪ/شڪر **تارو کُلڻ**
آرتوار	26	26	ٽيرس	شتڀشا	ڪنڀ	رنگہ تيرس/پنچڪ
سومر	27	27	چوڏس	پوُروايادر	ڪنڀ/مين	پترڪي اُماس/پنچڪ
منگل	28	28	اُماس	اُترايادر	مين	اُماس/چيٽ جا نوراترا شروع/ڀهريون ايڪاڻو
ٻڌر	29	29	ايڪم	ريوتي	مين	**چيٽي چنڊ**/ٻيون ايڪاڻو-پنچڪ سماپت صبوح جو 11:00 ٻجي

سنڌي مهنو (11) مانگهہ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 30 جنوري کان 28 فيبروري 2017 تائين

سِج اُڀرڻ (07:25-06:57) — سِج لهڻ (18:40-18:21)

وار	تاريخ		تِٿ	نکشتر	راس	وڏا ڏينهن، ڏڻ، وِرت وغيره
	Eng.	Sin.			چندرما	
سومر	30	1	ٻيج	شتيشا	ڪنڀ	پنچڪ/**گانڌي نرواڻ ڏينهن**
منگل	31	2	چوٿ	پوُروايادر	ڪنڀ/مين	پنچڪ/چوٿ تٿ
ٻڌر	1	3	پنجئن	اُترايادر	مين	**بسنت پنچمي**/پنچڪ
سپت	2	4	ڇٺ	ريوتي	مين	پنچڪ سماپت 21:11 رات جو
شکر	3	5	ستئن	اشوني	ميکہ	ٻڌ مکر راس ۾
شني	4	6	اَٺئن	ڀرڻي	ميکہ	اَٺئن تٿ
آرتوار	5	7	نومي	ڪرتڪا	ورک	---------------
سومر	6	8	ڏسئن	روهڻي	ورک	ڏسئن تٿ/امرت سڌ يوگ
منگل	7	9	ايڪادشي	مرگشر	مٿن	**جيا ايڪادشي/گيارس ورت**/يم گهنٽ 13:50 کان
ٻڌر	8	10	ٻارس	آردرا	مٿن	ٻارس/پردوش ورت
سپت	9	11	تيرس	پنروس	ڪرڪ	وشوڪرما جينتي/گرو پشيہ امرت يوگ .
شکر	10	12	چوڏس/پونم	پشيہ/اشليشا	ڪرڪ	**پونم**/گرو رويداس جينتي/سڳن-ڀاوا
شني	11	13	ايڪم	اَش/منگها	ڪرڪ	سڳن-ڀاوا
آرتوار	12	14	ٻيهج	منگها	شنگهہ	يم گهنٽ 8:40 تائين/سورج ڪنڀ ۾
سومر	13	15	ٽيهج	پوُرواڦالا	شنگهہ	ٽيهج تٿ
منگل	14	16	چوٿ	اُتراڦالا	ڪنيا	**گڻيش چوٿ**، چنڊ اُ 21.45 رات جو
ٻڌر	15	17	پنجئن	هست	ڪنيا	پنجئن تٿ
سپت	16	18	پنجئن	چترا	تُلا	پنجئن وڌيل
شکر	17	19	ڇٺ	سواتي	تُلا	ڇٺ تٿ
شني	18	20	ستئن	وشاکا	تُلا/ورهشچڪ	---------------
آرتوار	19	21	اَٺئن	انوراڌا	ورهشچڪ	جانڪي جينتي/**شيواجي جينتي**
سومر	20	22	نومي	جيشٺا	ورهشچڪ	سڳن-ڀاوا
منگل	21	23	ڏسئن	مولا	ڌن	سڳن-ڀاوا
ٻڌر	22	24	ايڪادشي	پوُرواشاڍا	ڌن	**وجيا ايڪادشي/گيارس ورت**/ٻڌ ڪنڀ ۾
سپت	23	25	ٻارس	اُتراشاڍا	ڌن/مکر	ٻارس تٿ
شکر	24	26	تيرس	شروڻ	مکر	**مهاشوراتري**/شِوَ/پردوش ورت
شني	25	27	چوڏس	ڌنشٺا	مکر/ڪنڀ	پنچڪ شروع 19:16 شام جو
آرتوار	26	28	اُماس	ڌ/شتيشا	ڪنڀ	اُماس/پنچڪ
سومر	27	29	ايڪم	پوُروايادر	ڪنڀ/مين	ايڪم سهائي
منگل	28	30	ٻيهج	اُترايادر	مين	**چنڊ**/پنچڪ/رام ڪرشن پرمهنس جينتي

سنڌي مهنو (10) پوهه سنبت 2073
انگريزي تاريخ 31 ڊسمبر کان 29 جنوري 2017 تائين

سِج اُڀرڻ (07:29-07:28)　　سِج لهڻ (17:51-18:13)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	ٿِت	نڪشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏڻ، وِرت وغيره
شني	31	1	ٻيج	اُتراشاڍا	مڪر	انگريزي سال جو پهريون ڏينهن
آرتوار	1	2	ٽيج	شروڻ	مڪر/ڪنڀ	جنوري 2017 شروع/پنچڪ رات 8:30 کان
سومر	2	3	چوٿ	ڌنشٽا	ڪنڀ	پنچڪ
منگل	3	4	پنڃئن	شتڀشا	ڪنڀ	پنچڪ
ٻڌر	4	5	ڇٺ	پوُرواڀادر	ڪنڀ/مين	پنچڪ
وسپت	5	6	ستئن	اُتراڀادر	مين	گرو گوبندسنگهه جينتي/پنچڪ
شڪر	6	7	اَٺئن	ريوتي	مين	پنچڪ سما. 15:45 ڏينهن جو/امرت سڌ يوگ
شني	7	8	نومي	اشوني	ميکه	نومي ٿت
آرتوار	8	9	ڏسئن/اَيڪا	ڀرڻي	ميکه	**پترڊا ايڪادشي/گيارس ورت**
سومر	9	10	ٻارس	ڪرتڪا	ورک	ٻارس ٿت
منگل	10	11	تيرس	روهڻي/مرگشر	ورک/مٿن	پردوش ورت/يم گهنٽ 29:33 رات کان
ٻڌر	11	12	چوڏس	آردرا	مٿن	چوڏس ٿت
وسپت	12	13	پونم	پنروس	مٿن/ڪرڪ	**پونم ورت**/سوامي وويڪانند جينتي/گرو پشيه نڪشتر ۾
شڪر	13	14	ايڪم	پشيه	ڪرڪ	**لال لوئي**
شني	14	15	ٻيج	اشليشا	ڪرڪ	مڪر سنڪرانتي/ترموري/**اُترائڻ**/سڳن-پاوا
آرتوار	15	16	ٽيج	مگها	سنگهه	**گڻيش چوٿ**، چنڊ اُڀرڻ 21:17 رات جو/سڳن-پاوا
سومر	16	17	چوٿ	پوُرواڦالا	سنگهه	چوٿ ٿت
منگل	17	18	پنڃئن	اُتراڦالا	ڪنيا	شڪر مين راس ۾
ٻڌر	18	19	ڇٺ	هست	ڪنيا	راڄ يوگ
وسپت	19	20	ستئن	چترا	ڪنيا/تُلا	ستئن ٿت
شڪر	20	21	اَٺئن	سواتي	تُلا	منگل مين راس ۾
شني	21	22	نومي	سواتي	تُلا/ورهه	سڌ يوگ
آرتوار	22	23	ڏسئن	وشاکا	ورهشچڪ	ڏسئن ٿت
سومر	23	24	ايڪادشي	انوراڌا	ورهشچڪ	**تِل ايڪادشي/گيارس ورت**/نيتاجي جينتي
منگل	24	25	ٻارس	جيشٽا	ورهشچڪ	سڳن-پاوا
ٻڌر	25	26	تيرس	مولا	ڌن	پردوش/يم گهنٽ 18:46 تائين
وسپت	26	27	چوڏس	پوُرواشاڍا	ڌن	**پرجاوادي ڏينهن**/اِستر يوگ
شڪر	27	28	اُماس	اُتراشاڍا	مڪر	اُماس/شڪر مين راس ۾
شني	28	29	ايڪم	شروڻ	مڪر	ايڪم سهائي
آرتوار	29	30	ٻيج	ڌنشٽا	مڪر/ڪنڀ	**چنڊ**/پنچڪ شروع صبوح جو 10:52

سنڌي مهنو (9) ناهري سنبت 2073
انگريزي تاريخ 2 ڊسمبر کان 30 ڊسمبر 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (07:12-07:29) سِج لهڻ (17:41-17:51)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نڪشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏڻ، وِرت وغيره
شڪر	2	1	ٻيج	پوُرواشاڊا	ڌن	ٻيج/شڪر مڪر راس ۾
شني	3	2	چوٿ	پوُروا/اُترا	ڌن/مڪر	--------------
آرتوار	4	3	پنجئن	اُتراشاڊا	مڪر	گرو تيغ بهادر شهيدي ڏينهن
سومر	5	4	ڇٺ	شروڻ	مڪر/ڪنڀ	پنچڪ شروع رات 23:00 بجي کان
منگل	6	5	ستئن	ڌنشٽا	ڪنڀ	پنچڪ
ٻڌر	7	6	اَٺئن	شتڀشا	ڪنڀ	پنچڪ
وسپت	8	7	نومي	پوُرواڀادر	مين	پنچڪ
شڪر	9	8	ڏسئن	اُتراڀادر	مين	امرت سڌ يوگ/پنچڪ
شني	10	9	ايڪادشي	ريوتي/اشوني	مين/ميکہ	**گيارس ورت**/پنچڪ سما. صبح جو 8:30
آرتوار	11	10	ٻارس	ڀرڻي	ميکہ	ٻارس/پردوش ورت/منگل ڪنڀ راس ۾
سومر	12	11	تيرس	ڪرتڪا	ميکہ/ورک	تيرس تٿ
منگل	13	12	چوڏس/پونم	روهڻي	ورک	**پونم ورت**/**ستيہ نارائڻ پونم**/چوڏس کيہ تيل
ٻڌر	14	13	ايڪم	مرگشر	ورک/متن	ايڪم تٿ
وسپت	15	14	ٻيج	آردرا	متن	سورج ڌن ۾/کمهورتا شروع
شڪر	16	15	ٽيج	پنروس	متن/ڪرڪ	**گڻيش چوٿ**/چنڊ اُڀرڻ 20:38 رات جو
شني	17	16	چوٿ	پشيہ	ڪرڪ	شڪر ڪنڀ راس ۾
آرتوار	18	17	پنجئن	اشليشا	ڪرڪ	سڳن-ڀاوا/يم گهنٽ ڏينهن جو 12:40/عيد مسلم
سومر	19	18	ڇٺ	منگها	شنگهہ	سڳن-ڀاوا
منگل	20	19	ستئن	پوُرواڦالا	شنگهہ	راج يوگ/ستئن تٿ
ٻڌر	21	20	اَٺئن	اُتراڦالا	ڪنيا	اَٺئن تٿ
وسپت	22	21	نومي	اُترا/هست	ڪنيا	----------------
شڪر	23	22	ڏسئن	چترا	ڪنيا/تُلا	ڪسان ڏِنِ
شني	24	23	ايڪادشي	سواتي	تُلا	**سڦلا ايڪادشي/گيارس**
آرتوار	25	24	ٻارس	وشاکا	تُلا/ورهشچڪ	ناتال
سومر	26	25	تيرس	انوراڌا	ورهشچڪ	پردوش ورت
منگل	27	26	تيرس	جيشٽا	ورهشچڪ	تيرس وڌيل تٿ/سڳن-ڀاوا
ٻڌر	28	27	چوڏس	جيشٽا/مولا	ڌن	پترڪي اُماس/يم گهنٽ صبح جو 9:00/شڪر ڪنڀ راس ۾
وسپت	29	28	اُماس	مولا/پوُروا	ڌن	اُماس
شڪر	30	29	ايڪم	پوُرواشاڊا	ڌن	**چنڊ**

سنڌي مهنو (8) ڪارتڪ (ڪتي) سنبت 2073
انگريزي تاريخ 2 نومبر کان 1 ڊسمبر 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (07:12-06:50) سِج لهڻ (17:41-17:53)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏڻ، ورت وغيره
ٻڌر	2	1	ٻيج	انوراڌا	ورهشچڪ	صفر مهنو شروع/امرت سڌ يوگ
وسپت	3	2	چوٿ	جيشٺا	ورهشچڪ	سهائي چوٿ/سانوڻ جا سومر سماپت/سڳن-پاوا
شڪر	4	3	چوٿ	مولا	ڌن	چوٿ وڌيل/سڳن-پاوا
شني	5	4	پنجئن	پورواشاڍا	ڌن	**لاڀ پانچم**
آرتوار	6	5	ڇٺ	اُتراشاڍا	مڪر	سورج ڇٺ
سومر	7	6	ستئن	شروڻ	مڪر	جلارام جينتي/شڪر ڌن راس ۾
منگل	8	7	اَٺئن	ڌنشٺا	مڪر/ڪنڀ	**گوپ اشٽمي**/پنچڪ شروع شام 16:30 کان
ٻڌر	9	8	نومي	شتڀشا	ڪنڀ	نوميون شروع/پنچڪ
وسپت	10	9	ڏسئن/ايڪا	پورواڀادر	ڪنڀ/مين	**گيارس**/تلسي وواھ/ديواُٺي گيارس/پنچڪ/ڀيڪم شروع
شڪر	11	10	ٻارس	اُتراڀادر	مين	ٻارس ٿٽ
شني	12	11	ٽيرس	ريوتي	مين	پردوش/پنچڪ سماپت 22:30 رات جو
آرتوار	13	12	چوڏس	اشوني	ميکہ	چوڏس ٿٽ
سومر	14	13	پونم	ڀرڻي	ميکہ	**گرونانڪ جينتي/پونم ورت/نهرو جينتي**
منگل	15	14	ايڪم	ڪرتڪا	ورک	سورج ورهشچڪ ۾
ٻڌر	16	15	ٻيج	روهڻي	ورک	راج يوگ
وسپت	17	16	ٽيج	مرگشر	مٿن	**گڻيش چوٿ**، چنڊ اُ 22:50 رات جو/چوٿ ڪيہ ڏيل
شڪر	18	17	پنجئن	پنروس	مٿن	پنجئن ٿٽ
شني	19	18	ڇٺ	پشيہ	ڪرڪ	ڇٺ ٿٽ
آرتوار	20	19	ستئن	اشليشا	ڪرڪ	سڳن - پاوا/يم گهنٽ 28:02 کان
سومر	21	20	اَٺئن	منگها	شنگهہ	سڳن-پاوا/ڪال ڀيرو جينتي
منگل	22	21	نومي	پورواڦالا	شنگهہ	نومي ٿٽ
ٻڌر	23	22	ڏسئن	اُتراڦالا	ڪنيا	امرت سڌ يوگ
وسپت	24	23	ايڪادشي	اُتراڦالا	ڪنيا	وڌيل گيارس
شڪر	25	24	ايڪادشي	هست	ڪنيا/تُلا	**وڌيل گيارس ورت**/اُتپني ايڪادشي
شني	26	25	ٻارس	چترا	تُلا	ٻارس/پردوش ورت
آرتوار	27	26	ٽيرس	سواتي	تُلا	ٽيرس ٿٽ
سومر	28	27	چوڏس	وشاکا	ورهشچڪ	يم گهنٽ 21:05 تائين/ٻڌ ڌن راس ۾
منگل	29	28	اُماس	انوراڌا	ورهشچڪ	اُماس
ٻڌر	30	29	ايڪم	جيشٺا	ورهشچڪ	ايڪم ٿٽ-سڳن پاوا-يم گهنٽ 26:37 کان
وسپت	1	30	ٻيج	مولا	ڌن	**چنڊ**/سڳن - پاوا

سنڌي مهنو (7) اَسو سنبت 2073
انگريزي تاريخ 3 آڪٽوبر کان 1 نومبر 2016 تائين

ٻِساڄ اُڀرڻ (06:50-06:34) ٻِساڄ لهڻ (17:53-18:21)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	ٿِٽ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيره
سومر	3	1	ٻيج	سواتي	تُلا	ٽيون ايڪاٽو/محرم شروع/يم گهنٽ 29:40 کان
منگل	4	2	ٽيج	وشاکا	تُلا/ورهشچڪ	چوٿون ايڪاٽو
ٻڌر	5	3	چوٿ	وشاکا	ورهشچڪ	امرت سڌ يوگ/پنجون ايڪاٽو
وسپت	6	4	پنچمِ	اَنُوراڌا	ورهشچڪ	سڳن-پاوا 11:40 کان پوءِ/ڇهون ايڪاٽو
شکر	7	5	ڇٺ	جيشٺا	ورهشچڪ	ستون ايڪاٽو/سڳن-پاوا
شني	8	6	ستمِ	مُولا	ڌن	اٺون ايڪاٽو/ماتا جو جٽيو/سڳن-پاوا
آرتوار	9	7	اَٺمِ	پُورواشاڍا	ڌن	درگا اَشٽمي-شپ يوگ
سومر	10	8	نومي	اُتراشاڍا	مڪر	نومي ٿٽ
منگل	11	9	ڏسمِ	شرونڻ	مڪر	**دسهڙو/وجيه دشمي**
ٻڌر	12	10	ايڪادشي	ڌنشٺا	ڪنڀ	پنچڪ 7:50 کان/**گيارس ورت**/محرم تاجيئا/ **ورسي سائين ڪنوررام**
وسپت	13	11	ٻارس	شتڀشا	ڪنڀ	پنچڪ/پردوش ورت/شڪر ورهشچڪ ۾
شکر	14	12	تيرس	پُوروابادر	ڪنڀ/مين	پنچڪ/**سوامي سروانند جنم دن**
شني	15	13	چوڏس	اُترابادر	مين	**شرد پونم**/پنچڪ
آرتوار	16	14	پونم	ريوتي	مين	**پونم ورت**/سورج تلاراس ۾/ايڪم کيه تيل/پنچڪ سما. 11:13صبوح جو
سومر	17	15	ٻيج	اشوني/ڀرڻي	ميک	ٻيج ٿٽ
منگل	18	16	ٽيج	ڪرتڪا	ميک	------------
ٻڌر	19	17	چوٿ	روهڻي	ورک	**ڪرڙوا چوٿ**/چنڊ اُڀرڻ 21:15 رات جو
وسپت	20	18	پنچمِ	مرگشر	ورک	----------------
شکر	21	19	ڇٺ	آردرا	مٿن	ٻُڌ تُلاراس ۾
شني	22	20	ستمِ	پنروس	مٿن	آهوئي
آرتوار	23	21	اَٺمِ	پشيه	ڪرڪ	پشيه نکشتر/ڇوپڙا خريدي ڏينهن
سومر	24	22	نومي	اشليشا	ڪرڪ	سڳن-پاوا
منگل	25	23	ڏسمِ	منگها	شنگهه	سڳن-پاوا
ٻڌر	26	24	ايڪادشي	پُورواڦالا	شنگهه	رما ايڪادشي/**گيارس ورت**
وسپت	27	25	ٻارس	اُتراڦالا	ش/ڪنيا	ٻارس/پردوش ورت/**سائين سترامداس جنم ڏينهن**
شکر	28	26	تيرس	هست	ڪنيا	**ڌن تيرس**/ڌنونتري پوڄن
شني	29	27	چوڏس	چترا	ڪنيا/تُلا	**ڪالي چوڏس**/ڪالي پوڄن
آرتوار	30	28	اُماس	چترا	تُلا	**ڏياري/لڪشمي پوڄن**
سومر	31	29	ايڪم	سواتي	تُلا	**ٻڙهم/گجراتي نئون سال**/سردار پٽيل جينتي
منگل	1	30	ٻيج	وشاکا	ورهشچڪ	**چنڊ/ٻائي ٻيج**/منگل مڪر راس ۾/نومبر شروع

سنڌي مهنو (6) بدو سنبت 2073
انگريزي تاريخ 3 سيپٽمبر کان 2 آڪٽوبر 2016 تائين

سِجُ اُڀرڻ (06:34-06:22)

سِجُ لهڻ (18:31-18:53)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيرهم
شني	3	1	ٻيج	اُترافالا	ڪنيا	يم گهنٽ 14:27 ڪان ڏينهن جو
آرتوار	4	2	ٽيج	هست	ڪنيا	واراهه جينتي
سومر	5	3	چوٿ	چترا	تُلا	گڻيش جينتي/چنڊ نه ڏسڻ/جين نئون سال
منگل	6	4	پنجئن	سواتي	تُلا	رشي پنچمي
ٻڌر	7	5	ڇٺ	وشاکا	تُلا	ڇٺ تٿ
وسپت	8	6	ستئن	اَنُوراڌا	ورهشچڪ	ستئن تٿ/**چاليهو سماپت شاهي سرگس**
شڪر	9	7	اَٺئن	جيشٺا	ورهشچڪ	راڌا اَشتمي/**مهالڪشمي سڳڙا ٻڌڻ**/سڳن-پاوا
شني	10	8	نومي	جيشٺا/مُولا	ورهشچڪ/ڌن	سڳن-پاوا- گرو تارو ٻُڏڻ
آرتوار	11	9	نومي	مُولا	ڌن	سڳن 8:43 تائين
سومر	12	10	ڏسئن	پُورواشاڍا	ڌن	بڪري عيد
منگل	13	11	ايڪادشي	اُتراشاڍا	مڪر	**گيارس ورت**/ٻن ٻڌڙي/وامن جينتي
ٻڌر	14	12	ٻارس/تيرس	شروڻ	مڪر	ٻارس/تيرس/گڏ تيرس ڪيه ٿيل/پنچڪ شروع 21:40 رات جو- سوامي سروانند جنم تٿ
وسپت	15	13	چوڏس	ڌنشٺا	ڪنڀ	اَننت چتردشي/**گڻيش وسرجن**/پنچڪ
شڪر	16	14	پونم	شتيشا/پُوروا	ڪنڀ	**پونم ورت**/شراڌ شروع/آه ماني شراڌ/پنچڪ
شني	17	15	ايڪم	اُترايادر	مين	ايڪم شراڌ/پنچڪ
آرتوار	18	16	ٻيج	ريوتي	مين	ٻيج شراڌ/پنچڪ سماپت 24:55 رات جو/شڪر تُلا ۾
سومر	19	17	ٽيج	اشوني	ميک	ٽيج شراڌ/**گڻيش چوٿ** چنڊ اُ. 20.49
منگل	20	18	چوٿ	ڀرڻي	ميک	چوٿ شراڌ
ٻڌر	21	19	پنجئن/ڇٺ	ڪرتڪا	ورک	پنجئن ۽ ڇٺ جو شراڌ گڏ
وسپت	22	20	ستئن	روهڻي	ورک	ستئن جو شراڌ
شڪر	23	21	اَٺئن	مرگشر	مٿن	اٺم شراڌ/**مهالڪشمي سڳڙا ڇوڙڻ**
شني	24	22	نومي	آردرا	مٿن	نومي شراڌ
آرتوار	25	23	ڏسئن	پنروس	ڪرڪ	ڏسئن شراڌ/گُر پرپ
سومر	26	24	ايڪادشي	پشيه	ڪرڪ	ايڪادشي شراڌ/**گيارس**
منگل	27	25	ٻارس	اشليشا	ڪرڪ	ٻارس شراڌ
ٻڌر	28	26	تيرس	منگها	شنگهه	تيرس شراڌ/پردوش ورت
وسپت	29	27	چوڏس	پُوروافالا	شنگهه	چوڏس شراڌ
شڪر	30	28	اُماس	اُترافالا	ڪنيا	اُماس/شراڌ سماپت
شني	1	29	ايڪم	هست	ڪنيا	**نوراترا شروع**، ڀيريون ايڪاٽو/يم گهنٽ
آرتوار	2	30	ايڪم	چترا	ڪنيا/تُلا	**چنڊ**/ ٻيون ايڪاٽو/**گانڌي جينتي**

سنڌي مهنو (5) ساوڻ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 5 آگسٽ کان 2 سيپٽمبر 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (06:22-06:08) سِج لهڻ (18:53-19:20)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏڻ، وِرت وغيره
شکر	5	1	ٻيج	پوُرواڦالا	شنگهہ	سڌ يوگ
شني	6	2	چوٿ	اُتراڦالا	ڪنيا	**گوگڙو پڇڻ**
آرتوار	7	3	پنجئن	هست	ڪنيا	**گوگڙو/نانگ پنچمي**
سومر	8	4	ڇٺ	هست	ڪنيا	**ننڍڙي ٿڌڙي پڇڻ**-ساوڻ جا سومر شروع، سوامي سرواننڊ ورسي، پٽيہ ٿٿي
منگل	9	5	ڇٺ/ستئن	چترا	تُلا	**ننڍي ٿڌڙي**
ٻڌر	10	6	ستئن	سواتي	تُلا	گوسوامي تلسيداس جينتي/ساتم وڏيل
وسپت	11	7	اَٺئن	وشاکا	تُلا/ورهشچڪ	گرو ڪنيا راس ۾
شکر	12	8	نومي	اَنوُراڌا	ورهشچڪ	نومي ٿٿ
شني	13	9	ڏسئن	جيشٺا	ورهشچڪ	ڏسئن ٿٿ/سڱن-پاوا
آرتوار	14	10	ايڪادشي	موُلا	ڌن	**پوترا پترا ايڪادشي-گيارس ورت**/سڱن-پاوا
سومر	15	11	ٻارس	پوُرواشاڍا	ڌن	**آزادي ڏينهن**/پردوش ورت
منگل	16	12	تيرس	اُتراشاڍا	ڌن/مڪر	سوريہ شنگهہ راس ۾
ٻڌر	17	13	چوڏس	شروڻ	مڪر	چوڏس ٿٿ
وسپت	18	14	پونم	ڌنشٺا	مڪر/ڪنڀ	**رکشا بنڌن/پونم ورت**/پنچڪ صبوح 11:50 کان/ **سوامي شانتي پرڪاش جينتي**
شکر	19	15	ايڪم	شتڀشا	ڪنڀ	پنچڪ
شني	20	16	ٻيج	پوُرواڀادر	ڪنڀ	پنچڪ/**سوامي شانتي پرڪاش پٽيہ ٿٿي**
آرتوار	21	17	ٽيج/چوٿ	اُتراڀادر	مين	**ٽيجڙي/گڻيش چوٿ**چنڊ اُ. رات جو 21:25/
سومر	22	18	پنجئن	ريوتي	مين	پنچڪ سماپت شام جو 17:00
منگل	23	19	ڇٺ	اشوني	ميک	**راندڻ ڇٺ/وڏي ٿڌڙي پڇڻ**
ٻڌر	24	20	ستئن	ڀرڻي	ميک	**وڏي ٿڌڙي/شيتلا ساتم**
وسپت	25	21	اَٺئن	ڪرتڪا	ورک	**جنم اَشٽمي/شري ڪرشڻ جنم**
شکر	26	22	نومي	روهڻي	ورک	نومي/نند مهااُتسو/گرو تارو ڪلڻ
شني	27	23	ڏسئن	مرگشر	مٿن	ڏسئن ٿٿ
آرتوار	28	24	ايڪادشي	آردرا	مٿن	**گيارس ورت/سائين هرداسرام پٽيہ ٿٿي**
سومر	29	25	ٻارس	پنروس	ڪرڪ	ٻارس/پردوش ورت/ان مٽيو
منگل	30	26	تيرس	پشيہ	ڪرڪ	ٽيج ٿٿ
ٻڌر	31	27	چوڏس	اشليشا	ڪرڪ	سڱن - پاوا
وسپت	1	28	اُماس	منگها	شنگهہ	سڱن -پاوا/ سيپٽمبر شروع
شکر	2	29	ايڪم	پوُرواڦالا	شنگهہ	**چنڊ**/ٻڊو شروع

سنڌي مهنو (4) آکاڙ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 6 جوُلاءِ کان 4 آگسٽ 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (06:08-05:54)

سِج لهڻ (19:20-19:30)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيره
ٻڌر	6	1	ٻيج	پشيه	ڪرڪ	**رٿ ياترا** / شڪر تارو ڪُلڻ
وسپت	7	2	ٽيج	اشليشا	ڪرڪ	سڳن پاوا / امرت سڌ يوگ
شڪر	8	3	چوٿ	منگها	شنگهه	سڳن - پاوا / سڌ يوگ
شني	9	4	پنجئن	پوُرواڦالا	شنگهه	پنجئن تٿ
آرتوار	10	5	ڇٺ	اُتراڦالا	ڪنيا	**سائين ٽيئونرام جنم ڏينهن**/امرت سڌ يوگ
سومر	11	6	ستئن	هست	ڪنيا	ٻُڌ ڪرڪ راس ۾
منگل	12	7	اَٺئن	چِترا	ڪنيا/ تُلا	منگل ورهشچڪ راس ۾
ٻڌر	13	8	نومي	سواتي	تُلا	---------------
وسپت	14	9	ڏسئن	وشاکا	تُلا	امرت سڌ يوگ
شڪر	15	10	ايڪادشي	وشاکا	ورهشچڪ	**گيارس،ديوشني ايڪادشي**/گوري ورت شروع
شني	16	11	ٻارس	اَنوُراڌا	ورهشچڪ	ٻارس/سورج ڪرڪ راس ۾
آرتوار	17	12	تيرس	جيشٺا	ورهشچڪ	پردوش ورت/سرو سوارٿ سڌ يوگ/سڳن-پاوا/جيا پاروتي ورت شروع
سومر	18	13	چوڏس	موُلا	ڌن	سڳن-پاوا
منگل	19	14	پونم	پوُرواشاڍا	ڌن	**گرو پونم**/ويد وياس پوڄا
ٻڌر	20	15	ايڪم	اُتراشاڍا	مڪر	ايڪم ڪرشن پکش/گوري ورت جاڳرڻ
وسپت	21	16	ٻيج	شروڻ	مڪر	پنچڪ شروع 21:41 رات جو/جيا پاروتي ورت سماپت
شڪر	22	17	ٽيج	ڌنشٺا	ڪنڀ	پنچڪ
شني	23	18	چوٿ	شتڀشا	ڪنڀ	**گڻيش چوٿ ورت**، چنڊ اُ. رات جو 22:00/پنچڪ
آرتوار	24	19	پنجئن	پوُروڀادر	ڪنڀ/مين	پنچڪ
سومر	25	20	ڇٺ	اُتراڀادر	مين	پنچڪ
منگل	26	21	ستئن	ريوتي	مين	پنچڪ سماپت ڏينهن 11:05 صبح جو
ٻڌر	27	22	اَٺئن	اشوني	ميک	ٻُڌ شنگهه راس ۾
وسپت	28	23	نومي	ڀرڻي/ڪر	ميک	يم گهنٽ 8:10
شڪر	29	24	ڏسئن	ڪر/روهڻي	ورک	يم گهنٽ 6:40 صبح جو
شني	30	25	ايڪادشي	مرگشر	ورک/مٿن	**گيارس/ڪامدا ايڪادشي/چاليهو شروع سردارنگر**
آرتوار	31	26	ٻارس/تيرس	آردرا	مٿن	پردوش ورت/تيرس کيه ڦيل/شڪر شنگهه راس ۾
سومر	1	27	چوڏس	پنروس	مٿن/ڪرڪ	آگسٽ شروع
منگل	2	28	اُماس	پشيه	ڪرڪ	اُماس
ٻڌر	3	29	ايڪم	اشليشا	ڪرڪ	ساوڻ شروع/ايڪم تٿ/سڳن-پاوا
وسپت	4	30	ٻيج	منگها	شنگهه	**چنڊ**

سنڌي مهنو (3) جيٺ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 7 جوُن کان 5 جوُلاءِ 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (05:49-05:54)

سِج لهڻ (19:24-19:30)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نڪشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيره
منگل	7	1	ٽيج	آردرا	مٿن/ڪرڪ	**مهاراڻا پرتاپ جينتي**/رمضان مهنو شروع
ٻڌر	8	2	چوٿ	پنروس	ڪرڪ	گرو ارجنديو شهيدي ڏينهن/ٻُڌ ورک ۾
وسپت	9	3	پنجئن	پشيه	ڪرڪ	گرو پشيه امرت سڌ يوگ
شڪر	10	4	ڇٺ	اشليشا	ڪرڪ	**سوامي ٽيئونرام پٽيه تٿي**/ڇٺ/سڱن-پاوا
شني	11	5	ستئن	منگها	شنگهه	سڱن-پاوا
آرتوار	12	6	اَٺئن	پوُرواڦالا	شنگهه	شڪر مٿن راس ۾
سومر	13	7	نومي	اُتراڦالا	ڪنيا	نومي تٿ
منگل	14	8	ڏسئن	هست	ڪنيا	سورج مٿن راس ۾/گنگا دسهڙو
ٻڌر	15	9	ايڪادشي	چترا	ڪنيا/تُلا	ڏسئن وڌيل
وسپت	16	10	ٻارس	سواتي	تُلا	**نرجلا گيارس ورت**
شڪر	17	11	تيرس	وشاکا	تُلا	ٻارس/پردوش ورت
شني	18	12	چوڏس	اَنوُراڌا	ورهشچڪ	وٽ ساوتري ورت شروع
آرتوار	19	13	پونم	جيشٺا	ورهشچڪ	سڱن-پاوا
سومر	20	14	ايڪم	جيشٺا/موُلا	ورهه/ڌن	**ڪبير جينتي/پونم ورت**/وٽ ساوتري ورت سماپت
منگل	21	15	ٻيج	موُلا	ڌن	هر گوبند جينتي/سڱن 7:30 تائين
ٻڌر	22	16	ٽيج	پوُرواشاڍا	ڌن	--------------------
وسپت	23	17	چوٿ	اُتراشاڍا	مڪر	**گڻيش چوٿ ورت**، چنڊ اُ. رات جو 21.45
شڪر	24	18	پنجئن	شروڻ	مڪر	پنچڪ شروع رات جو 21:25
شني	25	19	ڇٺ	ڌنشٺا	ڪنڀ	پنچڪ
آرتوار	26	20	ستئن	شتڀشا	ڪنڀ	پنچڪ
سومر	27	21	اَٺئن	پوُرواڀادر	مين	پنچڪ/ٻُڌ مين راس ۾
منگل	28	22	نومي	اُترا/ريوتي	مين	پنچڪ سماپت رات جو 9:35
ٻڌر	29	23	ڏسئن	اشوني	ميک	نومي تٿ
وسپت	30	24	ڏسئن/ايڪا	ڀرڻي	ميک	**يوگني ايڪادشي ورت**/يم گهنٽ رات 26:00 ٻج کان
شڪر	1	25	ٻارس	ڪرتڪا	ورک	ٻارس
شني	2	26	تيرس	روهڻي	ورک	پردوش ورت/امرت سڌ يوگ
آرتوار	3	27	چوڏس	مرگشر	مٿن	چوڏس تٿ
سومر	4	28	اُماس	آردرا	مٿن	سومتي اُماس/جيٺي اُماس/سيسائون
منگل	5	29	ايڪم	پنروس	مٿن/ڪرڪ	**چنڊ**

سنڌي مهنو (2) ويساک سنبت 2073
انگريزي تاريخ 9 ميءِ کان 6 اپريل 2016 تائين

سِاڄ اُڀرڻ (06:00-05:49)

سِاڄ لهڻ (19:24-19:09)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	تِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏِڻ، وِرت وغيرهم
سومر	9	1	ٽيج	مرگشر	ورک/مٿن	**اکڻ ٽيج**
منگل	10	2	چوٿ	آردرا	مٿن	يم گهنٽ رات 22:55 تائين
ٻڌر	11	3	پنجئن	پنروس	مٿن/ڪرڪ	شنڪراچاير جينتي
وسپت	12	4	ڇٽ	پشير	ڪرڪ	گرو پشير امرت سڌ يوگ/گنگا اُتپتي
شِڪر	13	5	ستئن	اشليشا	ڪرڪ	سڳن-پاوا
شني	14	6	اَٺئن	منگها	شنگهه	سورج ورک ۾/جانڪي نومي
آرتوار	15	7	نومي	پوُرواڦالا	شنگهه	نومي تٿ
سومر	16	8	ڏسئن	اُتراڦالا	ڪنيا	ڏسئن تٿ
منگل	17	9	ايڪادشي	اُتراڦالا	ڪنيا	**گيارس ورت (موهني ايڪادشي)**
ٻڌر	18	10	ٻارس	هست	ڪنيا	ٻارس تٿ
وسپت	19	11	تيرس	چترا	تُلا	پردوش ورت/شڪر ورک راس ۾
شڪر	20	12	چوڏس	سواتي	تُلا	نرسنگهه جينتي
شني	21	13	پونم	وشاکا	تُلا/ورهشچڪ	**ٻڌ پورڻما/پپل پونم**/ويساک اِشنان **سائين هرداسرام جنم ڏن.**
آرتوار	22	14	ايڪم	اَنوُراڌا	ورهشچڪ	نارد جينتي
سومر	23	15	ٻيج	جيشٽا	ورهشچڪ	سڳن-پاوا
منگل	24	16	ٽيج	موُلا	ڌن	سڳن-پاوا/تٿ وڌيل
ٻڌر	25	17	ٽيج/چوٿ	پوُرواشاڍا	ڌن	**گڻيش چوٿ ورت**/چنڊ اُ. رات جو 22.15
وسپت	26	18	چوٿ	اُتراشاڍا	مکر	----------------
شڪر	27	19	پنجئن	شروڻ	مکر	پنجئن تٿ
شني	28	20	ڇٽ	ڌنشٽا	ڪنڀ	پنچڪ شروع 16:00 شام جو
آرتوار	29	21	ستئن	شتڀشا	ڪنڀ	آنم/اَٺئن کيہ ڦيل/پنچڪ
سومر	30	22	نومي	پوُرواڀادر	ڪنڀ/مين	پنچڪ
منگل	31	23	ڏسئن	اُتراڀادر	مين	سڌ يوگ/پنچڪ
ٻڌر	1	24	ايڪادشي	ريوتي	مين	**گيارس ورت**/پنچڪ سما. 22:40 رات/جوُن مهنو شروع
وسپت	2	25	ٻارس	اشوني	ميک	ٻارس/پردوش ورت
شڪر	3	26	تيرس	ڀرڻي	ميک	امرت سڌ يوگ
شني	4	27	چوڏس	ڪرتڪا	ورک	پترڪي اُماس/شني جينتي
آرتوار	5	28	اُماس	روهڻي	ورک	اُماس/ايڪم کيہ ڦيل
سومر	6	29	ايڪم	مرگشر	مٿن	**چنڊ/جيٺ شروع/سائين ٽيئونرام ورسي شروع**

سنڌي مهنو (1) چيٽ سنبت 2073
انگريزي تاريخ 9 اپريل کان 8 مئي 2016 تائين

سِج اُڀرڻ (06:25-06:00) | سِج لهڻ (18:54-19:09)

وار	تاريخ Eng.	تاريخ Sin.	ٿِٿ	نکشتر	راس چندرما	وڏا ڏينهن، ڏڻ، ورت وغيره
شني	9	1	ٻيج	پرٽي	ميکہ	متسيہ جينتي/ٽيج کيہ ٿيل/ٽيون ايڪاٽو
آرتوار	10	2	چوٿ	ڪرتڪا	ورک	چوٿون ايڪاٽو
سومر	11	3	پنجئن	روهڻي	ورک	امرت سڌ يوگ/پنجون ايڪاٽو
منگل	12	4	ڇٺ	مرگشر/آردرا	مٿن	يم گهنٽ 55-14 کان/ڇهون ايڪاٽو
ٻڌر	13	5	ستئن	آردرا	مٿن	ويساکي/سورج ميکہ راس ۾/ستون ايڪاٽو/جنم سائين ڪنوررام/ماتا جو جٽيو
وسپت	14	6	اَٺئن	پنروس	مٿن/ڪرڪ	درگا اشٽمي/ايڪاٽا سماپت
شڪر	15	7	نومي	پشيہ	ڪرڪ	**رام نومي شري رام جنم دن**
شني	16	8	ڏسئن	اشليشا	ڪرڪ	سڳن/پاوا
آرتوار	17	9	ايڪادشي	منگها	شنگهہ	ڪامدا ايڪادشي، **گيارس ورت**، يم گهنٽ
سومر	18	10	ٻارس	پورواڦالا	شنگهہ	ٻارس
منگل	19	11	ٽيرس	اُتراڦالا	ڪنيا	**مهاوير جينتي**/پردوش ورت
ٻڌر	20	12	چوڏس	هست	ڪنيا	سڌ يوگ
وسپت	21	13	چوڏس	چترا	تُلا	چوڏس وڌيل
شڪر	22	14	پونم	چترا	تُلا	پونم ورت/**هنومان جينتي**
شني	23	15	ايڪم	سواتي	تُلا	ايڪم/سرو سوارٿ سڌ يوگ
آرتوار	24	16	ٻيج	وشاکا	ورهشچڪ	شڪر ميکہ ۾
سومر	25	17	ٽيج	اَنوُراڌا	ورهشچڪ	**گڻيش چوٿ** چنڊ اُ. رات 21:47
منگل	26	18	چوٿ	جيشٽا	ورهشچڪ	سڳن-پاوا
ٻڌر	27	19	پنجئن	موُلا	ڌن	يم گهٽ 19:45 تائين
وسپت	28	20	ڇٺ	پوُرواشاڍا	ڌن	----------------
شڪر	29	21	ستئن	اُتراشاڍا	مڪر	----------------
شني	30	22	اَٺئن	شروڻ	مڪر	اَٺئن ٽٽ
آرتوار	1	23	نومي	ڌنشٽا	مڪر/ڪنڀ	پنچڪ شروع 9:40 صبح جو / **گجرات اِستاپنا ڏينهن**
سومر	2	24	ڏسئن	شتڀشا	ڪنڀ	شڪر تارو ٻُڏڻ
منگل	3	25	ايڪادشي	پوُرواڀادر	ڪنڀ	**گيارس ورت**/پنچڪ/سڌ يوگ
ٻڌر	4	26	ٻارس	اُتراڀادر	مين	ٻارس/پردوش ورت/پنچڪ
وسپت	5	27	ٽيرس	ريوتي	مين	چوڏس کيہ ٿيل/پنچڪ سما. 13:18 ڏينهن جو
شڪر	6	28	اُماس	اشوني	ميک	اُماس
شني	7	29	ايڪم	پرٽي/ڪر	ميک	ايڪم سهائي
آرتوار	8	30	ٻيج	روهڻي	ورک	**چنڊ/پرشورام جينتي**

''سِنڌي اَحوال''

سچ جي علمبردار هفتيوار اَخبار

سمپادڪ : سريش چئنلال آهوجا

سهه سمپادڪ : نريش چئنلال آهوجا

لکپڙهه لاءِ ائڊريس : ١٢، سُکمني اَپارٽمينٽ، اي-وارڊ، سهجپور، بوگها، اَحمدآباد-٣٨٢٣٤٥.

رجسٽرڊ ائڊريس : سي-٨٦، ڪبيرنگر، اَحمدآباد-٣٨٢٣٤٠.

سال : ١٣ : ١٨ ميءِ ٢٠١٦

اَنڪ : ١١ (چيٽي چنڊ سالياني پرچو)

قيمت : ١٥ روپيا (خاص پرچو)

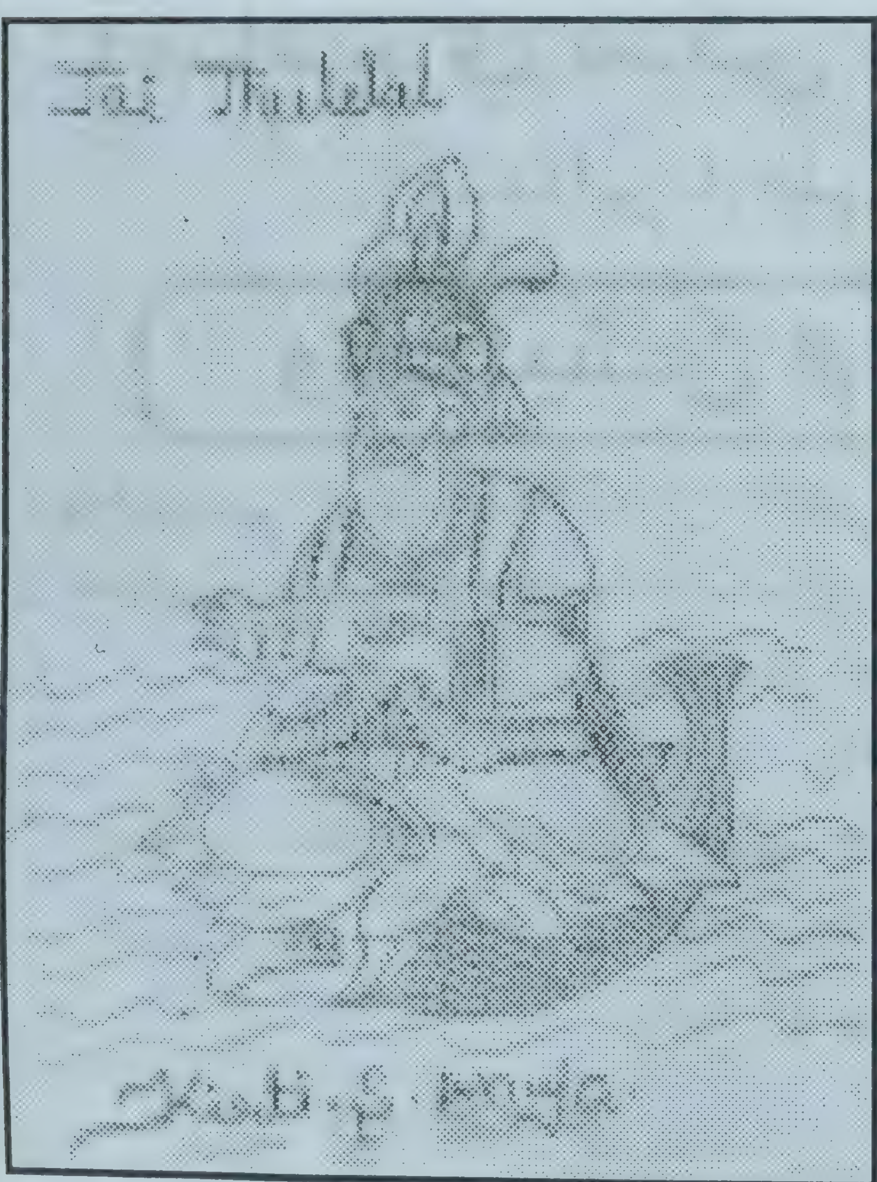
شڪرگذاري

''سنڌي احوال'' هفتيوار پريوار شڪر گذار آهي اُنهن سيني شهرن جي سنڌي سنستائن، پنچايتن، اِشتهار ڏيندڙ واپارين، سنڌي سرڪاري ادارن جيڪي وقت به وقت سنڌي احوال اخبار ۾ اِشتهار ڏياري سهڪار ڏين ٿا. اسان شڪرگذار آهيون اُنهن پاٺڪن جا جيڪي اخبار بانيم هر هفتي گهرائي پڙهن ٿا، اسان خاص شڪرگذار آهيون اديب، ساهتيڪار دوستن جا جيڪي نه صرف اخبار پڙهي پنهنجا رايا موڪلين ٿا پر وقت به وقت پنهنجا ليک، رچنائون موڪلي اخبار کي سندر ۽ رچنائمڪ بڻائڻ ۾ مدد روپ ٿين ٿا.

''سنڌِي احوال''

سمپادڪيه....

''سنڌي احوال'' پريوار طرفان وشو ڀر جي سنڌين کي چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون لک لک واڌايون. ڀڳوان شري جهوليلال جي مهر هر سنڌيءَ تي ٿيندي رهي ۽ گذريل سال کان به وڌيڪ سُکدائڪ ۽ لاڀدائڪ ايندڙ سال ٿئي اهڙي ڀڳوان شري جهوليلال جي در تي اسان جي پرارٿنا آهي.

बाल चित्रकार कीर्ति सुरेशकुमार आहुजा द्वारा पैन्सिल सां चितिरियल भगवान श्री झुलेलाल जो चित्र

Owner, Printer, Publisher & Editor : **Suresh C. Ahuja**, C-86, Kubernagar, Ahmedabad-382340.
Printed at : Raghuvir Offset, Naroda Road, Ahmedabad.

COR. ADD. : SINDHI AHWAL WEEKLY, 12 Sukhmani Apt., A-ward, New Bunglow Area, Sahijpuir Bogha, Ahmedabad-382345.

Rajesh C. Lalchandani
Jewellery Designer

گُلابراءِ ولرمل جويلرس

چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون

سيني کي لکم لکم واڌايون

Gold Jewellery - Real Diamond Jewellery - Branded Jewellery - Designer Jewellery - Silver Jewellery - Gold Form Jewellery

Realize your dreams here ...

Jewellery Designer
Rajesh C. Lalchandani

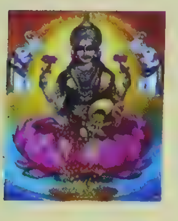
Gulabrai Vallaramal Jewellers

28-40-41, Devlali Bazar, Kubernagar, Ahmedabad. Ph. No. 22811172, 22831650 (Rajesh) 9824541872, 9099781315. E-mail: rajesh4gvj@yahoo.com

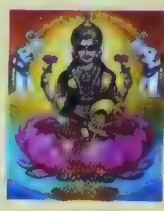
چيٽي چنڊ ۽ نئين سال جون سڀني کي لک لک واڌايون

શ્રી ફગુણમલ શોપ્સ એન્ડ ઓફીસીસ કો.ઓ.સો.લી.

પાંચકુવા સિન્ધી કલોથ માર્કેટ, એસોસીએશન, અમદાવાદ. ફોન : ૨૨૧૪૨૦૯૪, ૩૦૪૨૩૦૩૮

આપણી મંડળીની સને ૨૦૧૫-૨૦૧૮ ના વર્ષની કારોબારી કમિટી સભ્યોની વિગત નીચે મુજબ છે.

Raju Bachani
(Presidant)

Jawaharlal Gidwani
(Chairman)

Puranchan Mulani
(V. Chairman)

Rajesh Sabhagchandani
(Secretary)

Naresh Gurnani
(Jt. Secretary)

Jagdishchandar Balani
(Cashier)

શ્રી રાજુભાઈ બચાણી (પ્રમુખ) (દુકાન નં. ૧૭૮, ફોન : ૯૩૭૬૧૮૧૦૦૦)

૧. શ્રી જવાહરલાલ મહાદેવમલ ગિદવાણી (ચેરમેન શ્રી)
(દુકાન નં. ૬૯, મો : ૯૮૨૫૭૦૩૯૦૩)

૨. શ્રી પુરણચંદ ટહેલરામ મુલાણી (વા. ચેરમેનશ્રી)
(દુકાન નં. ૨૫૦, મો. : ૮૪૬૯૦૭૯૫૧૭)

૩. શ્રી રાજેશ પંજુમલ સભાગચંદાણી (સેક્રેટરીશ્રી)
(દુકાન નં. ૧૬૮, મો : ૭૪૦૫૬૭૨૮૨૦)

૪. શ્રી નરેશભાઈ મેઘરાજમલ ગુરનાણી (જો. સેક્રેટરીશ્રી)
(દુકાન નં. ૨૦૦, મો.: ૮૧૪૦૭૫૭૫૭૭

૫. શ્રી જગદીશચંદ્ર પ્યારેલાલ બાલાણી (ખજાન્ચી)
(દુકાન નં. ૮૪, મો. : ૯૦૯૯૭૧૬૮૯૯)

૬. શ્રી અરવિંદભાઈ ધનરાજમલ રામરખીયાણી (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૧૧૩, મો : ૯૮૨૫૧૬૮૮૩૮)

૭. શ્રી ધર્મદાસ નથુમલ (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૧૪૫, મો : ૯૭૨૩૦૨૧૨૦૧)

૮. શ્રી જયપ્રકાશ છાબરીયા (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૨૫૬, મો. : ૯૯૨૫૪૧૦૦૭૭)

૯. શ્રી કનૈયાલાલ થાંવરદાસ તનવાણી (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૧૫૭, મો. : ૯૨૭૪૦૪૦૮૪૫)

૧૦. શ્રી કિશનભાઈ કુકરેજા (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૨૯૫, મો. : ૯૮૨૫૩૯૯૫૮૬)

૧૧. શ્રી ઓમપ્રકાશ નારાયણદાસ પારવાણી (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૩૩૧, મો. ૯૯૭૪૩૯૫૩૪૦)

૧૨. શ્રી ઓમપ્રકાશ પ્રભુદાસ ગુલાબવાણી (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૧૨૧, મો. ૯૯૦૪૦૪૧૫૬૬)

૧૩. શ્રી નંદલાલ ખુબચંદ માખીજા (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૨૮૮, મો. : ૯૦૧૬૯૦૮૩૨૦)

૧૪. શ્રી શ્રીચંદ રતનચંદ ડોડેજા (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૧૮૨, મો. : ૯૮૯૮૪૬૬૫૪૫)

૧૫. શ્રી સુરેશકુમાર રામચંદ ચાવલા (કારોબારી સભ્ય)
(દુકાન નં. ૨૪૬, મો. : ૯૦૯૯૬૫૭૫૭૫)

ડૉ. કિશોર ટી. સહસાણી

ફેકો સર્જન અને ચશ્માના નંબર લેસરથી ઉતારવાનાં નિષ્ણાંત

ઓપરેટીવ રૂમ

Dr. Kishore T. Sahasani
M. S. & D.O. (Ophthal)
ex Fellow Nagri Eye Research Foundation

મહાદેવ આઈ કૈર

આંખના નિષ્ણાંત ફેકો અને લેસર સર્જન

દુ. નં. ૫-૬, લક્ષ્મી કોમ્પલેક્ષ, કંધારી બીલ્ડીંગની પાસે, એસ. ટી. વર્કશોપની સામે, પાટીયા, નરોડા રોડ, અમદાવાદ.

ફોન : ૩૦૨૪૬૮૭૬ - ૨૨૮૩૬૮૭૬ મો. : ૯૮૨૫૦૮૫૨૨૬

સમય : બપોરે ૧-૦૦ થી ૩-૦૦ સુધી સાંજે ૫-૩૦ થી ૮-૩૦ સુધી

રવિવારે સવારે ૧૦ થી ૧ સુધી રાહત દરે તપાસ કરવામાં આવશે.

સ્ટેટ ઓફ આર્ટ, મોર્ડન ઓપરેશન થીએટર (માઈક્રો સર્જરી)

ઉપલબ્ધ સુવિધાઓ

- લેસરથી નંબર ઉતારવાની સુવિધા
- લેસર દ્વારા નાસુરનું ઓપરેશન
- લેસરથી છારી સાફ કરવાની સુવિધા
- ટાંકા વગર ઈજેક્શન વગર, પટ્ટી વગરના મોતિયાના ઓપરેશન
- મલ્ટીફીલકલ (પ્રોગ્રોસીવ) નેત્રમણી સાથેના ઓપરેશન કે જેમાં ઓપરેશન બાદ ચશ્માના નંબરની જરૂર ઓછી રહે છે.
- ફોલ્ડેબલ નેત્રમણી સાથેના ઓપરેશન
- કોમ્પ્યુટર દ્વારા ચશ્માના નંબરની તપાસ
- કોન્ટેક લેન્સ ક્લીનીક
- જામર, વેલ, ત્રાંસી આંખ, પરવાળા, પોપચાનું નિધાન સારવાર

અલ્ટ્રા મોર્ડન ઓ.પી.ડી. વિભાગ

મેડીક્લેમની સુવિધા ઉપલબ્ધ (રોકડ વગર સારવાર)

CASH LESS FACILITY AVAILABLE

Email: drkishore_pinky@yahoo.co.in

WWW.MAHADEVEYECARE.IN

چيتي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سيني سنڌي پائرن-ڀينرن، مترن کي لک لک واڌايون

Naresh (M) 9328412374
Pinku (M) 9328232621

Shri Mohandas Assandas Khemnani
(President : Ladi Lohana Sindhi Panchayat)
(Shala Gam Wala) M. : 9327153329

Exclusive Dress Materials

Megna
TEXTILE

451-452, 4th Floor, B.B.C. Market, Panchkuva,
Ahmedabad-380 002. Phone : (079) 30249555

Anil (M) 9898288274

AJANTA ESTATE BROKER

Shop No. 227, Safal-III, Opp. New Cloth Market,
Sarangpur, Ahmedabad-380001.
Anil Mohandas Khemnani (M) 9898288274

पर्यावरण के प्रदूषण से ज्यादा आज विचारों का प्रदूषण है। मन और चिन्तन के प्रदूषण से खतरनाक और कोई प्रदूषण नहीं है।
प्रदूषण का समाधान है पर्यूषण।
गांधीजी ने सारे देश को तीन बंदरों के प्रतीक स्वरूप संदेश दिया: 'बुरा मत देखो, बुरा मत सुनो, बुरा मत बोलो।' मैं समझता हूँ, इसमें एक और बंदर को जोड़ने की जरूरत है, जो माथे पर हाथ रखकर बैठा हो और कह रहा हो- 'बुरा मत सोचो।' आदमी का बुरा देखना, सुनना और कहना बुरा सोचने पर टिका होता है।

سنسار ڀر جي سڀني سڄاڻ سنڌي ڀائرن ڀينرن کي

چيٽي چنڊ ۽ سنڌي نئين سال جون سنڌيءَ ۾ سڌيون سنڌي مبارڪون

G.V. Murjani

Jivatram Ruchandani

Amul Ahuja 'Rahmi'

Kishin Dayaram Hotwani

Prakash Thawrani

चेटीचंड -- सिंधी नएं साल जूं सभिनी खे लख लख वाधायूं

A Trusted Name in Dry Fruit World

SINCE 1972

NRK™

NEW RAMESH KIRANA

NEW RAMESH KIRANA STORES

DRY FRUITS | MUKHVAS | DRY FRUITS GIFT BOX
CHOCOLATES | BISCUITS

Kalapur : 75, Sindhi Comm. Market, Kalupur, Chokha Bazar, Ahmedabad-2. Ph. : 2216 0848, 2212 1117

Maninagar : 4, Saffron, Opp. LIC Building, B/h. Shelat Bhuvan Bus Stop, Ahmedabad-8. Ph. 2543 4353

Satellite : 9-10, Ratnadeep Complex, B/h. Rahul Tower, Anandnagar Road, Ahmedabad. Ph. : 2693 3345

Vastrapur : 7, 'Advait', Nr. Sandesh Press, Opp. Soham Tower, Ahmedabad-54. Ph. : 2675 4455

Always Remember You...

SHRI KRISHIN GHUMANMAL CHHATLANI

09-08-1942 18-04-2014

Remember - U

Reshma K. Chhatlani Ravish K. Chhatlani

Vishal K. Chhatlani Dhairya, Tiya

IN SWEET MEMORY OF

Late Shri Bhuromal Pahelajrai Sejwani
Exp. - Date : 1/4/2006

WIFE : JETHIBAI BHUROMAL SEJWANI

Sons : Deepakbhai, Maheshbhai, Goplabhai, Hareshkumar

चेटीचंड सिन्धियत ड्रींहं – नएं साल जूं
सभिनी खे लख लख वाधायूं

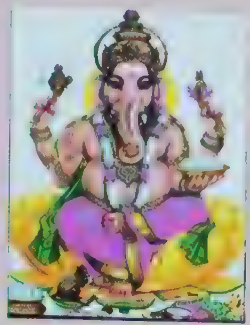

C. P. PARWANI

Retierd Chief Regional Manager
The New India Assurance Co. Ltd.

With Best Compliments from :

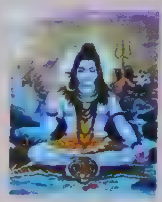
Vishnu R. Ramchandani Mob. : 9825263077
9409203932
Ph. : 22818230

Shri Ganesh Party Plot

Vishnu R. Ramchandani Mob. : 9825263077
9409203932
Ph. : 22818230

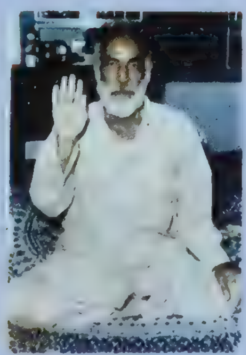
Mahadev Decorators

Shop No. 2, Nr. Shree Ganesh Party Plot,
Opp. Maya Cinema, Kubernagar, Ahmedabad-382340.

चेटीचंड सिन्धियत ड्रींहं – नएं साल जूं
सभिनी खे लख लख वाधायूं

खाओ मिट्ठी गोली,

ग़ाल्हायो सिन्धी ब्रोली,

झूलण ड्रींदो सभिनी खे लोली.

राजु साधुराम रामणी

Mobile : 9974743270

चेटीचंड सिन्धियत ड्रींहं – नएं साल जूं
सभिनी खे लख लख वाधायूं

Doulat Makhija (Cell. : 9825347377)

Burma Teak, Ghana Teak,
Nagerea Teak, C.P. Teak,
Malaysia Wood, Chill Wood,
Mango Wood, Plywood & Sunmica etc.

KAMLESH

SAW MILL & TIMBER MART

TIMBER MERCHANTS

Near Galaxy Cinema,
National Highway No. 8,
Naroda, Ahmedabad-382325.

Ph. (O) 079-22820178
079-22810348

|| હરિ હર || ॐ सूर्य शरणम् || હરિ હર ||

RK MRK

एक ज्योत सर्व व्यापक

पुज्य १००८ संत श्री बाबा जैरामदास को उनके ब्रह्मलीन (दि. 27-4-1996) होने की पूण्य तिथी

क्रिपलानी परिवार की तरफ से भावभीनी श्रद्धांजलि

माँ बाप को भुलाना नहीं–गुरु ब्रह्मा, गुरु विष्णु, गुरु महेश्वर – माँ–बाप को भुलाना नहीं

Late Shri Tolaram V. Kriplani
(Exp. Dt. : 21-07-1976)

Late Smt. Laxmidevi T. Kriplani
(Exp. Dt. : 08-02-1993)

Shri Rameshlal T. Kriplani

Shri Manoj Kriplani

Shri Vasdev Kriplani

Rameshlal T. Kriplani RTK Manoj R. Kriplani MRK

Rameshlal : 9327003718 Manoj : 9376111418, 9825168655

Kamal : 9374733381 Ajay : 9722102793 Suraj : 9328005928

SAFAL-3 B-23, Ground Floor, B-Block, Summel Bussiness Park-3, Nr. New Cloth Market, Raipur, A'bad

Please Contact
SHOP, RESIDENCE LAND & OTHER PROPERTIES

Branch #1: 425, 4th Floor, B.B.C. Market, Panchkuva, Ahmedabad-2. Ph. : 3024 4568-Cell : 9376 2689 93-Jagdish

Branch #2: 9, Milan Complex, Opp. Satram Market, Kubernagar, Ahmedabad. Ph. : (O) 2281 5310 - 3021 8566 - Cell : 9374 5026 40 - Vasudev

Do not look back upon what has been done. Go ahead!

With Best Compliments from :

SAINEST TUBES PVT. LTD.

PRECISION SEAMLESS CARBON STEEL TUBES MANUFACTURERS

E-mail : bajaj@sainest.com. info@sainest.com
Website : www.sainest.com, www.sainesttubes.net

Directors :

Nari Matai

Parshotam Bellani

Ishwar Bajaj

(AN ISO 9001/Ts 16949/ISO 14001/OHSAS 18001/PED CERTIFIED COMPANY)

Office :
301/B, Jeet Complex, Opp. Municipal Market,
Nr. Jain Derasar, Off. C.G. Road, Navrangpura,
Ahmedabad-380 009, Gujarat, India.
Tel. No. : +91-79-26464467 / 26460855
Fax : +91-79-26463558
E-mail : info@sainest.com
: sainesttubes@yahoo.co.in

Factory :
3327 to 3329, G.I.D.C., Phase IV,
Chhatral - 382 729.
Dist.Gandhinagar, Gujarat, India.
Tel. No. : +91-2764-232242, 234128
Fax : +91-2764-232207
E-mail : sainest@sainest.com

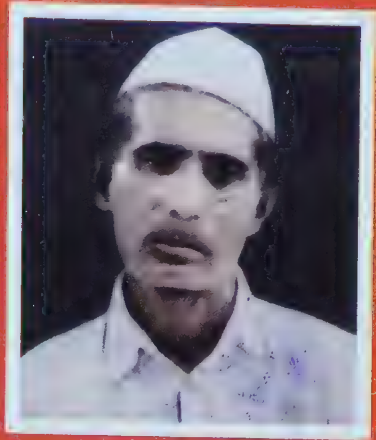
Godariwale Baba Ki Jay

परम पूज्य माता साहिब एवम्
परम पूज्य पिता साहिब की याद में

سداحيات شريمتي پدماديوي تلجارام ڀاڳواڻي

برهم لين : 6-8-1994

سداحيات شري تلجارام صابومل ڀاڳواڻي

برهم لين : 12-5-1963

هر پل ياد ڪندڙ

گرڌاريلال ڀاڳواڻي، وشنداس ڀاڳواڻي (پُٽ)

جيتو گرڌاريلال ڀاڳواڻي، وِڪي گرڌاريلال ڀاڳواڻي، منگيش ڀاڳواڻي (پوٽا)

موريا جيتو ڀاڳواڻي (پرپوٽو)

कंचुकी

Girdharilal Bhagwani (M) 09898133960

R. G TRADERS

Exclusive Punjabi Suits & Materials

Shop No. 200, 2nd Floor, Hariom Market, Revdi Bazar, Ahmedabad-38002.

Jitu Bhagwani (M) 09824540481 (O)079-22145500

K. T. Creation

Punjabi Suits & Dress Materials

718, Sakar Bazar, Opp Sugarwala Market, Maskati Market Road, Kalupur, Ahmedabad-2.

Vicky Bhagwani (M) 0989[illegible] (Ph.) 079-22173100

شرڌانجلي

وڇڙيا آهيو پر وسريا نہ آهيو، اوهانجي ياد اَسانجي دلين ۾ قائم آهي، پرم ڪرپالو پرماتما اوهانجي پويتر آتما کي شانتي بخشي اَهڙي اَسين پرارٿنا ڪريون ٿا.

سداحيات انيتا ڀڳوان ساڌواڻي

Ex. 28-4-2014

شيوا ۾:

شري ڀڳوان روچيرام (پتي)

منوج ڀڳوان روچيرام، ڪشور ڀڳوان روچيرام (پُٽ)

جشن، آرَوُ (پوٽا)، اَرنو (پوٽو)، اَرنيا (پوٽي)، لَڪش (ڏوهٽو)

سڳنومل اُتمچنداڻي، سورت (نياڻو)

نينوُ سڳنومل اُتمچنداڻي (ڏيءُ)

شرڌانجلي

وڇڙيا آهيو پر وسريا نه آهيو. اوهانجي ياد اسان جي دلين ۾ قائم آهي ۽ اوهان جي

آسيس اسان سڀني مٿان هردم قائم رهندي.

پوڄ ماتا صاحب موهني ٻائي دولهنومل پرتياڻي

Exp. Date : 1-5-1989

پوڄ پتا صاحب دولهنومل جيئلمل پرتياڻي

Exp. Date : 4-4-1998

پل پل ياد ڪندڙ :

سداحيات رميشلال دولهنومل پرتياڻي

منوهرلال دولهنومل پرتياڻي

سداحيات انيل ڪمار دولهنومل پرتياڻي

راجيش ڪمار دولهنومل پرتياڻي

(پٽ)

ڪشورڪمار رميشلال پرتياڻي

ڪمليشڪمار رميشلال پرتياڻي

ڪنعيالال منوهرلال پرتياڻي

سنيل منوهرلال پرتياڻي

اميت انيل ڪمار پرتياڻي

روي انيل ڪمار پرتياڻي

(پوٽا)

پوتر ياد ۾

وڇڙيا آهيو پر وساريا ناهيو اَڄ بہ اَسانجي دِلين ۾ توهان جي

ياد قائم آهي، توهانجي آسيس سدائين اسان مٿان قائم رهي.

سدوري ديوي ايم. راجاڻي

Exp. Date : 12-02-1983

شري موتومل راجاڻي

Exp. Date : 14-12-2008

شري پرسرام راجاڻي

Exp. Date : 23-07-2001

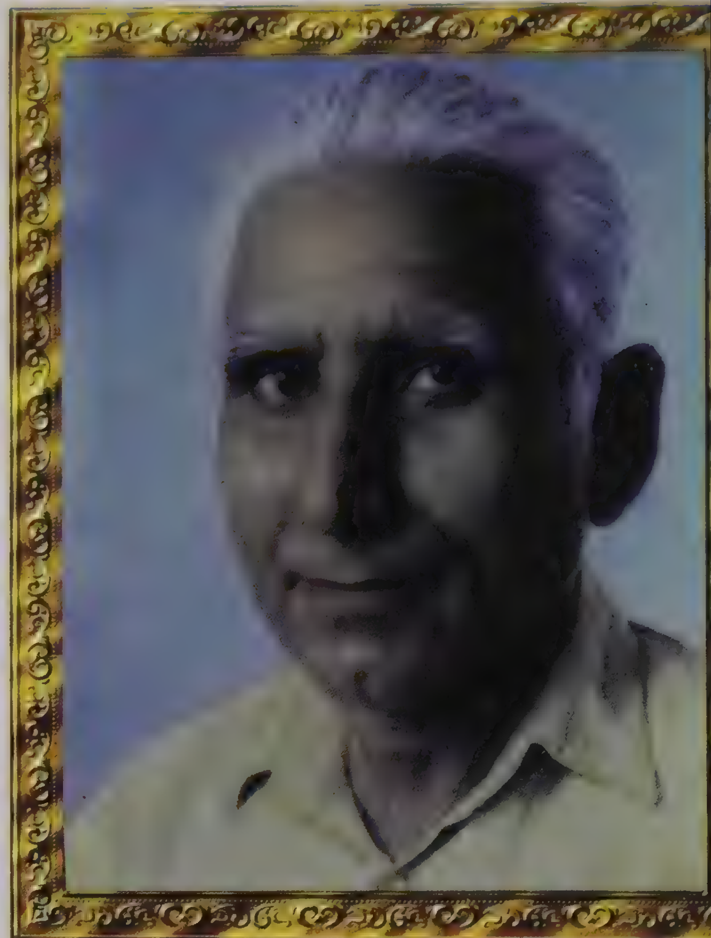
پل پل ياد ڪندڙ :

مهيش موتومل راجاڻي، سڳنو موتومل راجاڻي، ڪمل موتومل راجاڻي (پُٽ)

راجيش پرسرام راجاڻي، پرديپ پرسرام راجاڻي، روي مهيش راجاڻي (پوٽا)

پوتر ياد ۾

وڇڙيا آهيو پر وسريا نہ آهيو، اوهانجي ياد اَسانجي دلين ۾ قائم
آهي ۽ اوهانجي آسيس اَسان سيني مٿا ن هردم ٿيندي رهندي.

سدا حيات

ي چئنلال هريلداس آهوجا

(4-3-1929 : 9-4-1998)

سدا حيات

شريمتي موهني ديوي چئنلال آهوجا

(24-6-1937 : 14-1-2005)

شيوا ۾ سُپتر :

اَمل چئنلال آهوجا
سريش چئنلال آهوجا
نريش چئنلال آهوجا
اشوڪ چئنلال آهوجا

اُمنگ اَمل آهوجا، ترنگ اَمل آهوجا (پوٽا)

''سنڌي احوال'' (هفتيوار) ۽ آهوجا پريوار

In Sweet & Loving Memories of

Late Shri Santumal
Pohumal Mulani
Expired : 14-12-1992

Late Shri Bhagwandas
Santumal Mulani
Expired : 28-09-2007

Ashokkumar Santumal Mulani
Vijaykumar Santumal Mulani
Jayeshkumar Bhagwandas Mulani
Sumit Ashokkumar Mulani
Dipesh Ashokkumar Mulan
Girish Vijaykumar Mulani
Hardik Vijaykumar Mulani
Rohan Jayeshkumar Mulani

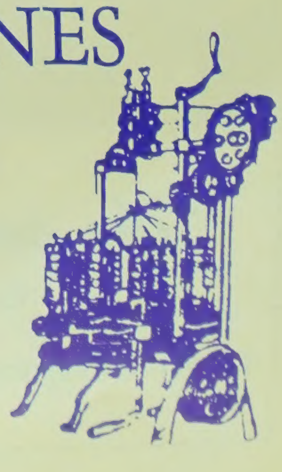
SEMCO BRAIDERS • AHMEDABAD •

SRICHAND

ENGINEERING & MOULDING CO.

Manufacturers & Exporters of :

QUALITY BRAIDING MACHINES

E- ward, Near Mahavir Kasratshala, Kubernagar, Ahmedabad-382340
(O) 22823131/22823132 (R) 22820219/22821164
Fax : 079-22831794
E-mail : srichandengineering@gmail.com
visit us at : www.srichandengg.com
hok (M) 9825370118 Vijay(M) 9979174474 Jayesh(M) 9825294200

پوتر يادگيري - شرڌانجلي

وڇڙيا آهيو پر وسريا نہ آهيو، اوهانجي ياد اَسانجي دلين ۾ قائم آهي، پرم ڪرپالو پرماتما اوهانجي پويتر آتما کي شانتي بخشي اَهڙي اَسين پرارٿنا ڪريون ٿا.

پوڄيہ ڀاڳچند اوڌوداس واسواڻي

Ex. Date : 30-10-2013

شيوا ۾ :

لالچند ڀاڳچند واسواڻي، سورڳيہ نندلال ڀاڳچند واسواڻي ، پرڪاش ڀاڳچند واسواڻي (پُٽ)

نوين لالچند واسواڻي، ڪرشنا نندلال واسواڻي، ڪمل نندلال واسواڻي (پوٽا)

Firm :

चेटीचंड सिन्धियत ड्रींहं - नएं साल जूं सभिनी खे लख लख वाधायूं

''سنڌي اَحوال'' پريوار طرفان چيٽي چنڊ سنڌيت ڏينهن - نئين سال جون سڀني کي لکم لکم واڌايون

''خاص چيٽي چنڊ سالياڻو اَنک''

سِنڌي اَحوال

هفتيوار

سمپادک : سريش سي. آهوجا M. : 09228852900

سهه سمپادک : نريش سي. آهوجا M. : 09429064299

Ahmedabad 18 May 2016 Year : 13 No. : 11 Rs. 15-00 Ph. : 079-2283677

اَسان طرفان چيٽي چنڊ سنڌيت ڏينهن-نئين سال جون سڀني کي لکم لکم واڌايون

Notandas Harwani
(Social Worker)

Narendra Somani
(M.D. The Grand Bhagwati)

Dr. Nirmlaben Wadhwani
(M.L.A. Naroda)

Nari Matai
(Builder, Industrilist)

Dilip Talreja
(SSD)

Anil Ahuja
(M.D. Super Bakers)

Bhanu Harwani
(Social Worker)

Arjun Utwani
(Director M.R. Group)

Girdharilal Bhagwani
(Social Worker)

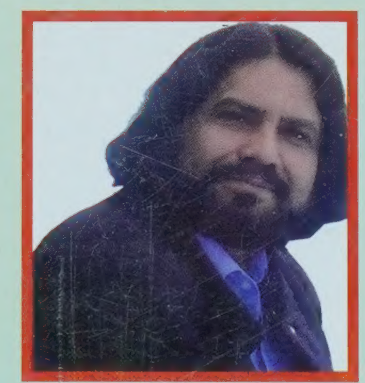
Laxmandas Rohra
(Chairman Fruit Mark

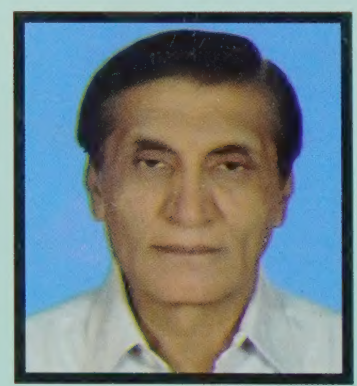
Manu Prithyani
(Social Worker)

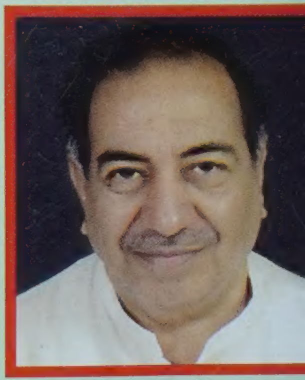
Bhau Nandlal
(Director Mahavir
Kasrat Shala)

Amul Ahuja
(Officer All India Radio)

Lalchand Vaswani
(M.D. Gopal Emporium)

Bhagwan Rochiram
(Builder)

Khialdas Tejwani
(Trustee : A V Mahajan)

Mohandas Khemnani
(President : LLSP)

Anil Pritmani
(M.D. Kamal Caterers)

Dr. Rajendra Gurnani
(M.D.)

Mohan Panjwani
(Advocate, BJP Work